

ARHIERATICON

ARHIERATICON

IISUS HRISTOS, ARHIEREU

ARHIERATISM

ADICĂ RÎNDUIALA SLUJBELOR
SĂVÎRȘITE CU ARHIEREU

TIPĂRIT CU APROBAREA SFÎNTULUI SINOD
ȘI CU BINECUVÎNTAREA
PREA FERICITULUI PĂRINTE

TEOCTIST

PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

EDITURA INSTITUTULUI BIBLIC ȘI DE MISIUNE
AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE
BUCUREȘTI — 1993

ARHIVARIU

ADICA NIMBRIA CLUSION

SAVINSKI DE ARHIVARIU

CLASIFICAREA SI NOTAREA SI TRAGUT

DE TRAGUT SI TRAGUT

TRAGUT

TRAGUT SI TRAGUT SI TRAGUT

EDITURA INSTITUTULUI BIBLIC SI DE MISIONE

AL BISERICII ORTODOXE ROMANE

Copyright C

EDITURA INSTITUTULUI BIBLIC SI DE MISIONE
AL BISERICII ORTODOXE ROMANE

ISBN 973-9130-03-4

CUVÎNT ÎNAINTE

Orice cuvînt rostit sau așternut pe hîrtie este un mijloc de comunicare între oameni, de stabilire a unor punți nevăzute între aceștia ca ființe gînditoare și libere. Dar atunci cînd cuvîntul exprimă voia, lauda și iubirea față de Dumnezeu și de oameni, el dobîndește forță dumnezeiască de a cuceri prin adevărul exprimat mintea, voința și inima celui ce îl aude și mai ales îl descifrează. Acest «Cuvînt cu putere multă» l-au auzit de la Dumnezeu Proorocii și dreptii Vechiului Testament, Sfinții Apostoli de la Însuși Mîntuitorul Iisus Hristos și tot acest cuvînt a fost rostit și scris de Biserica noastră strămoșească spre mîngîierea și dreapta călăuzire a fiilor ei. Ca dar ceresc, ea l-a transmis din neam în neam — așa cum l-a moștenit și l-a păstrat ea de-a lungul secolelor în sfînta ei grijă de mamă iubitoare.

Acestui zel de a învăța drept cuvîntul adevărului, de a-l sădi în sufletele tuturor, de a face ca el să rodească în viață și să fie scară către cer, zel de care au fost stăpîniți păstorii duhovnicești ai binecredinciosului nostru popor român, datorăm noi comoara de învățătură și de gîndire din care ne îndestulăm duhovnicește. Această comoară de învățătură ortodoxă, Sfînta Scriptură și Sfînta Tradiție, din care fac parte și cărțile de slujbă, a fost pavăză viețuirii noastre creștine. Fiecare carte ca și fiecare cuvînt, trans-

mite nu numai înțelepciunea dumnezeiască, ci asemenea întrupării Mîntuitorului Hristos aduce un înțeles și sens nou, o viață nouă; o transfigurare a omului vechi în «făptură nouă». Și aceasta pe măsura credinței, dragostei și vredniciei personale a credinciosului, în care trebuie să se întrupeze Cuvîntul lui Dumnezeu. Cu multă evlavie păstrăm amintirea celor ce la începutul secolului al XVI-lea, au imprimat primul cuvînt scris, cel liturgic, pe pămîntul nostru strămoșesc, numai după cîteva decenii de la invenția tiparului în Europa. Același cuvînt inspirat de Duhul Sfînt vestit de smeriții slujitori ai altarului din fața ușilor împărătești cu mult înainte pe înțelesul enoriașilor va apare în a doua jumătate a secolului al XVI-lea în limba română.

A fost dreapta răsplătire a lui Dumnezeu pentru acest popor român, cotropit și greu încercat de istorie care datorită graiului și credinței sale a rămas statornic și dîrz în apărarea brazdei strămoșești. Din vistieria valorilor lui morale, el a dăruit creștinătății și culturii universale încă din secolul IV, cuvînt scris, inspirat de Duhul Sfînt, opere de teologie, Pravile și Întocmiri înțelepte, a zidit altare și cetăți cu măiestrie și armonii în arhitectură și culori care au străbătut în chip minunat pragurile istoriei. De la Predosloviile primelor cărți liturgice, de la mireasma cuvîntului lor, îndrumător, pentru ca părinții să-și dea copiii la școală sau la folosul rugăciunii în graiul părintesc și pînă la salbele ctitoriilor voevodale, de zid ori de lemn, presărate pe toate plaiurile românești, totul dezvăluie puterea doxologică a gîndului și cuvîntului sfînt, așternut pe hîrtie, exprimat în liniile arhitectonice sau în policromia frescelor, auzit în evlavia melodiilor, în adîncimea durerii, și în rarele clipe de bucurie.

Continuînd această slujire a cuvîntului doxologic scris, Sfîntul Sinod a rînduit ca din teascurile tipo-

grafiei Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române să apară rînd pe rînd și cărțile de slujbă, atît de dorite și atît de folositoare zidirii sufletești a credincioșilor. Fără a diminua valoarea altor tipărituri teologice, Cartea de slujbă potrivit cerințelor liturgice, rînduiala celor șapte laude, Mineele, Octoihul, etc. constituie pentru fiecare mînăstire și parohie după numărul și însemnătatea fiecăruia o adevărată bibliotecă.

Gîndită și chibzuită de mai multă vreme, cartea numită Arhieraticon apare acum într-o formă și un conținut nou. La alcătuirea cuprinsului ei și-a adus contribuția prețioasă o comisie de teologi condusă de I.P.S. Mitropolit Nicolae Corneanu și a ostenit cu osîrdie Prea Sfințitul Episcop Roman Ialomițeanul încredințat pentru aceasta de Sf. Sinod și de Patriarhul de piosă memorie, Justin Moiescu.

O contribuție deosebită a avut Prea Cuviosul Arhimandrit Bartolomeu Anania căruia Sfințul Sinod i-a încredințat revizuirea generală a textului cărții.

Spre deosebire de Arhieraticonul folosit de ierarhi numai pentru săvîrșirea hirotoniilor, hirotesțiilor și a unor ierurgii speciale, ediția prezentă adună în paginile sale toate slujbele arhieresti, începînd cu Sfînta Liturghie și sfîrșind cu slujba sfințirii Sfințului și Marelui Mir. Ea împlinește o mare lipsă din tărîmul liturgic și chiar pastoral și misionar.

Ierarhii Bisericii noastre slujesc nu numai în catedralele eparhiale, ci mai ales și cît mai des, la mănăstiri și biserici parohiale. Cunoaștem cît de rodnic este cuvîntul ierarhului, cîtă sete au credincioșii pentru slujbele arhieresti, menite să actualizeze, să îmbospăteze și să întărească unitatea de credință ortodoxă. Ierarhul înconjurat de preoți, diaconi, credincioși și credincioase, tineri, vîrstnici și copii uniți în rugăciuni rostite sau cîntate, precum și în împăr-

tășirea din Sfântul Potir cu Trupul și Sângele Domnului nostru Iisus Hristos, înfățișează imaginea Bisericii. Această împreună-slujire aduce rod duhovnicesc, mai ales atunci când slujitorii cunosc rânduiala sau tipicul special pentru îndeplinirea serviciului divin cu arhieru — Sfintele Liturghii și toate celelalte slujbe sînt prevăzute și cu acest tipic, specificînd locul, mișcările și rolul fiecăruia din cei ce alcătuiesc soborul. Îndemnăm, drept aceea, pe toți sfinții slujitori să se aplece cu rîvnă asupra paginilor Arhieraticonului îmbogățindu-și cunoștințele foarte necesare, încît serviciul divin să reverse în sufletele credincioșilor acea sfîntă emoție și să trăiască acea comuniune cu sfinții și Prea Sfînta Treime oferită nouă de Sfînta Biserică.

Rugăm pe Bunul Dumnezeu să răsplătească din darurile Lui, osteneala tuturor și să ajute cu Harul Său la zidirea sufletelor la luminarea minții și la întărirea voinței tuturor slujitorilor și credincioșilor Sfîntei noastre Biserici.

† TEOCTIST

PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

La sărbătoarea Sf. Dumitru cel Nou — 1991

RÎNDUIALA SLUJBELO CU ARHIEREU

Vecernia, Utrenia, Liturghia

[Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.]

[Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.]

A. VECERNIA

înd arhiereul dorește să slujească la Vecernia mare de sîmbătă seara sau la Vecernia din ajunul sărbătorilor celor mari, primirea i se va face astfel :

Arhiereul, împreună cu însoțitorii săi, așezați cîte doi în ordinea gradelor bisericești, merge în biserică, unde este întîmpinat în p r o n a o s de : un preot, doi diaconi și un anagnost sau ipodiaton. Preotul ține în mîna sf. Evanghelie ; diaconii, cădelnițele și dicherotricherele ; iar anagnostul ține cîrja și mantia arhierească. Intrînd în biserică, arhiereul zice în taină rugăciunea : **Intra-voi în Casa Ta, închina-mă-voi în biserică Ta cea sfîntă, întru frica Ta, Doamne, povățuiește-mă întru dreptatea Ta, pentru vrăjmașii mei, îndreptează înaintea Ta calea mea.**

Aflat în fața slujitorilor care îl întîmpină, se îmbracă în mantie, fiind ajutat de marele eclesiarh, primește cîrja și sărută sf. Evanghelie, în timp ce diaconii îl cădesc de trei ori.

În acest timp preoții sau cîntăreții cîntă : **Pe stăpînul și arhiereul nostru, Doamne îl păzește întru mulți ani ! Întru mulți ani, stăpîne !**

După sărutarea Evangheliei, arhiereul, îmbrăcat fiind cu mantia, merge în mijlocul bisericii, împreună cu întreg soborul, în ordinea gradelor bisericești. Ajungînd în mijlocul bisericii, face trei închinăciuni, diaconii prezentîndu-i dicherotricherele, binecuvîntînd cu ele spre răsărit, apus, miazăzi și miazănoapte ; iar cîntăreții cîntă :

Întru mulți ani, stăpîne! după care arhiereul își ia locul în strana arhierescă, rămânând lângă dînsul anagnostul pentru a-i ține cîrja.

Preotul și diaconul își iau binecuvîntare și fac începutul Vecerniei. Dacă este priveghere, diaconul din mijlocul bisericii zice : **Sculați-vă!** Preotul, luînd cădelnița, binecuvîntează tămîia și cădește împreună cu diaconul sf. altar și întreaga biserică. Ajungînd în mijlocul bisericii, preotul zice : **Doamne binecuvîntează** și continuă căderea ; ajungînd în fața sfintei mese, zice : **Slavă Sfintei și Celei de o ființă și de viață făcătoarei și nedespărțitei Treimi, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor**, iar corul cîntă : **Amin. Veniți să ne închinăm...** și arhiereul citește psalmul Vecerniei.

Iar dacă nu este priveghere, preotul dă binecuvîntarea de Vecernie : **Binecuvîntat este Dumnezeu nostru totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor** și strana zice : **Amin. Veniți să ne închinăm...** și se citește psalmul Vecerniei.

Dacă arhiereul voiește să liturghisească a doua zi, în timpul psalmului Vecerniei diaconul îi ține Liturghierul spre a-și citi rugăciunile respective.

Urmează ectenia mare, **Fericit bărbatul..., Doamne, strigat-am...** ș.c. La ultima stihiră vin diaconii, aducînd pe două tăvi epitrahilul, omoforul și mitra. Arhiereul își ia epitrahilul, omoforul și mitra și diaconii iau potcapul arhiereului și, plecîndu-se arhiereului, se duc în sf. altar.

La Ieșire, preoții și diaconii, ieșind din sfîntul altar pe ușa dinspre miazănoapte, vin cîte doi în mijlocul bisericii, se pleacă arhiereului care șade în scaunul arhieresc și se așează fiecare la locul său. Preoții din partea dreaptă se trag puțin înapoi dinspre arhiereu pînă cînd el se coboară din scaunul arhieresc și vine în mijlocul bisericii.

Fiînd cu toții așezați, arhiereul citește rugăciunea intrării, iar arhidiaconul, arătînd spre ușile împărătești, zice încet : **Binecuvîntează, stăpîne, sfînta intrare** ; iar arhiereul binecuvîntează, rostind : **Binecuvîntată este intrarea Sfinților Tăi totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.** Diaconii, ținînd în mîină dicherotricherele, prezintă arhiereului cădelnițele, spre binecuvîntare, apoi cădesc icoanele împărătești, iconostasul, pe arhiereu, pe preoți și întreg naosul, după rînduială.

Vine apoi arhidiaconul în fața sfințelor uși și zice : **Ințelepciune drepti** ; și venind diaconii cu dicherotricherele se așează lângă arhiereu ; arhiereul primește dicherotricherele și se începe cîntarea : **Lumină lină**. Ajungînd la cuvintele : **Lăudăm pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfîntul Duh...** se închină toți slujitorii, diaconii cădesc spre cele două icoane împărătești, iar arhiereul binecuvîntează cu dicherotricherele în cele patru părți. După aceasta, întorcîndu-se cu fața spre sfîntul altar, ținînd mîinile mai ridicate și dicherotricherele în cruce, merge în sfîntul altar, ținut fiind de o parte și de alta de preoții cei dintîi; după care urmează în ordine, doi cîte doi, preoții ceilalți, iar diaconii stînd înaintea icoanelor împărătești, cădesc pe toți cei ce intră în sfîntul altar. Arhiereul merge la locul cel de sus și, terminîndu-se de cîntat **Lumină lină**, diaconul zice : **Să luăm aminte**, iar arhiereul, binecuvîntînd zice : **Pace tuturor !**

Urmează prochimenul și paremiile, în care timp arhiereul șade în scaunul cel de sus.

După paremii, arhiereul își ia locul în fața Sfintei Mese pînă după terminarea ecteniilor.

LITIA

Dacă este Litie, după terminarea ecteniilor, preoții și diaconii, în ordinea șederii lor în sfîntul altar, ies pe ușile diaconești și, unindu-se doi cîte doi între sfeșnicele împărătești, merg în mijlocul bisericii și se așează în ordine ; iar diaconii, ținînd în mîna dicherotricherele și cădelnițele, și după ce toți slujitorii au făcut trei închinăciuni, prezintă cădelnițele spre binecuvîntarea tămîiei.

Diaconii cădesc naosul. După terminarea cîntării stihirilor de la Litie, diaconul, cu fața spre sfîntul altar, rostește rugăciunea : **Mintuiește, Dumnezeule, poporul Tău...** și celelalte și se fac pomenirile, iar după pomenire, diaconul zice : **Încă ne rugăm ca Domnul Dumnezeu să audă glasul rugăciunii...**, iar unul dintre preoți : **Auzi-ne pe noi, Dumnezeule, Mintuitorul nostru...** strana : **Amin**. Arhiereul : **Pace tuturor**. Diaconul : **Capetele noastre Domnului să le plecăm**, și arhiereul citește cu glas mare rugăciunea : **Stăpîne mult-Milostive...**

După rugăciune, la strană începe a se cînta Stichoavna. După **Acum slobozește...** și **Tatăl nostru...** se cîntă troparul zilei, de două ori, în care timp, arhiereul asistat de diaconi, cădește masa cu punerile-înainte. După troparul zilei se

cîntă troparul Născătoarei de Dumnezeu : **Născătoare de Dumnezeu fecioară, bucură-te...** în care timp arhiereul cădește întreg naosul, vine înaintea mesei și, luînd o pîine, însemnează cu ea cruciș peste celelalte pîini. Diaconul zice : **Domnului să ne rugăm** ; iar arhiereul citește rugăciunea binecuvîntării pîinilor, grîului, vinului și untdelemnului : **Doamne Iisuse Hristoase Dumnezeul nostru...**

Strana : **Amin**, apoi : **Fie numele Domnului binecuvîntat..., Bogații au sărăcit...**, apoi arhiereul, însoțit de toți slujitorii, vine în fața sfintelor uși și zice către popor : **Binecuvîntarea Domnului...** Strana : **Amin**. Și dacă este priveghere, se începe îndată citirea celor 6 psalmi. Slujitorii intră cu toții în sfîntul altar și citesc rugăciunile Utreniei, iar preotul de rînd, după primii 3 psalmi, vine în fața sfintelor uși și continuă să citească rugăciunile Utreniei.

B. UTRENIA

Voind arhiereul să slujească la Mărimuri, se îmbracă în timpul polieleului, ca și la Vecernie, cu mantia, epitrahilul și omoforul mic. Ceilalți slujitori, stînd în ordine în jurul Sfintei Mese, primesc de la paracliser lumînări aprinse. Cînd se cîntă : **Mărturisii-vă Domnului că este bun...** preotul cel dintîi ia icoana praznicului și merg cu toții, în ordinea arătată la Litie, în mijlocul bisericii.

Protosul așează icoana praznicului pe analog, iar arhiereul vine și își ia locul în mijlocul slujitorilor. Sfirșindu-se polieleul, arhiereul cu slujitorii cîntă troparul cel dintîi de la Mărimuri. După aceea încep să cînte în continuare strănile, iar arhiereul cădește în cîte patru părți icoana de pe tetrapod, sfîntul altar și toată biserica. Venind iarăși între slujitori, cîntă împreună primul **Aliluia** de la sfîrșitul Mărimurilor. După **Aliluia**, diaconul protos zice ectenia mică, iar arhiereul, ecfonisul : **Că s-a binecuvîntat numele Tău....** Diaconul intră în sf. altar. După ce se cîntă antifonul, diaconul, din fața sfintelor uși, zice : **Înțelepciune, Să luăm aminte.** Prochimenul.

Apoi, tot din aceeași poziție, diaconul zice : **Domnului să ne rugăm** ; strana, **Doamne miluiește** ; iar preotul cel dintîi : **Că sfînt ești Dumnezeul nostru...** Strana : **Amin** ; diaconul : **Toată suflarea să laude pe Domnul... și celelalte.**

Apoi diaconul protos : **Și pentru ca să ne învrednicim noi să ascultăm Sfînta Evanghelie...** diaconul al doilea : **Cu înțelepciune, drepti, să ascultăm...** iar arhiereul zice : **Pace tuturor** și citește Evanghelia, avînd în față tetrapodul cu icoana. Dacă este duminică, Evanghelia o citește arhiereul în sfîntul altar, în partea de miazănoapte a Sfintei Mese.

După citire, diaconul duce Evanghelia în sfîntul altar și aduce miruitorul și untdelemnul de la Litie. Arhiereul se închină, sărută icoana și se miruiește, apoi vin în ordine preoții slujitori și diaconii, pe care arhiereul îi miruiește. Dacă arhiereul voiește să miruiască pe toți credincioșii, preoții rămîn în mijlocul bisericii, iar unul dintr-înșii împarte litie la credincioși.

Sfîrșindu-se miruirea, preotul cel dintîi ia icoana și o așează pe iconostas, iar arhiereul, urmat de slujitori, intră în sfîntul altar. Se dezbracă de veșminte, revine în tronul arhieresc din biserică și asistă la slujba pe care o continuă preotul de rînd și diaconii.

C. LITURGHIA

1. PRIMIREA ARHIEREULUI

Vrînd arhiereul să slujească dumnezeiasca Liturghie, ecleziarhul sau arhidiaconul pregătește din timp cele necesare slujirii, și anume :

1. Mantia arhierescă ;
2. Veșmintele liturgice ;
 - stiharul ;
 - epitrahilul ;
 - mînecuțele ;
 - brîul ;
 - bedernița ;
 - sacosul ;
 - omoforul mare.

(Acestea toate, sînt așezate, în ordinea îmbrăcării lor, pe o măsuță sau analog în partea dinspre miazăzi a Sfintei Mese).

- mitra ;
- cîrja ;
- omoforul mic.

3. Dicherotricherele cu luminări ;
4. Ligheanul și cana ;
5. Un prosop.

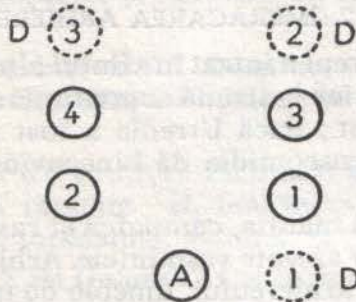
Apropiindu-se ora sosirii arhiereului, ecleziarhul și preoții slujitori vor întâmpina pe arhiereu în fața bisericii. Preotul care a slujit proscomidia, îmbrăcat în toate veșmintele, ia Sfânta Cruce, pusă pe o tăviță așternută cu un procovăț, și, împreună cu cei trei diaconi și anagnostul, merg în pronaosul bisericii, unde așteaptă sosirea arhiereului. Arhidiaconul poartă cîrja, diaconii doi și trei poartă dicherotricherele și cădelnițele, iar anagnostul mantia arhiereului. Preotul stă în mijloc, între diaconii doi și trei, iar arhidiaconul și anagnostul mai spre ușă, în dreptul potnojei pe care va sta arhiereul.

Ieșind arhiereul din reședință, se trag clopotele, iar preoții veniți în întâmpinare se rînduiesc doi cîte doi și merg înaintea sa.

Intrînd în biserică, arhiereul se închină, zice în taină rugăciunea : **Intra-voi în Casa Ta...** și se așază pe potnoja cu vulturul, iar strana cîntă rar : **Pe stăpînul și arhiereul nostru...** În acest timp, ecleziarhul — sau preotul din stînga — ia mantia de la anagnost și ajută pe arhiereu să o îmbrace. Preotul care poartă Sf. Cruce se apropie de arhiereu ; acesta o sărută și o dă spre sărutare celorlalți slujitori — preoți și diaconi — iar la urmă, preotului care o poartă. Acesta, după ce sărută crucea și mîna arhiereului, pune crucea pe tăviță și pleacă în sfîntul altar, unde rămîne și continuă lucrarea de la proscomidiar. Arhiereul primește cîrja de la arhidiacon, apoi toți slujitorii merg în mijlocul bisericii în ordinea următoare : diaconii doi și trei cu dicherotricherele și cădelnițele, înainte ; preoții slujitori — doi cîte doi, apoi arhiereul, avînd în dreapta sa pe arhidiacon. (vezi figura alăturată).

Ajungînd în mijlocul bisericii, rămîn în această poziție. Strana începe să cînte Axionul **Cuvine-se cu adevărat...**, iar întreg soborul de slujitori, în frunte cu arhiereul, face trei închinăciuni și arhidiaconul zice încetișor : **Binecuvintează, Prea Sfințite Stăpîne ;** Arhiereul : **Binecuvîntat este Dumnezeuul nostru, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.** Arhidiaconul : **Amin.** Arhiereul rostește rugăciunea **Împărate ceresc...** Arhidiaconul : **Sfinte Dumnezeule..., Preasfîntă Treime..., Tatăl nostru...,** Arhiereul : **Că a Ta este împărăția...** Arhidiaconul : **Amin.** Apoi arhiereul zice

primul tropar de umilință : **Miluieste-ne pe noi, Doamne...** ;
preotul întâi : **Slavă... Doamne, miluieste-ne...** ; preotul al
doilea ; **Și acum... Ușa milostivirii...**

Arhiepiscopul dă cîrja anagnostului și merge de se închină și sărută icoanele împărătești, zicînd troparele : la icoana Mîntuitorului : **Preacuratului Tău chip ne închinăm...** ; la icoana Maicii Domnului : **Ceea ce ești izvorul milei...** ; la icoana hramului, troparul hramului ș.c. În acest timp diaconii și preoții slujitori zic în taină troparele. După ce arhiepiscopul a sărutat icoana sărbătorii de pe tetrapod, vine în mijlocul bisericii, la locul său, iar diaconul zice : **Domnului să ne rugăm.** Toți slujitorii : **Doamne miluieste și,** plecînd toți capetele, arhiepiscopul rostește rugăciunea : **Doamne trimite mîna Ta din locașul Tău...** Toți slujitorii răspund : **Amin.** Arhiepiscopul : **Slavă Ție, Hristoase Dumnezeuul nostru...** Arhidiaconul : **Slavă... Și acum... Doamne miluieste de trei ori... Prea Sfințite Stăpîne, binecuvintează.** Arhiepiscopul zice apolisul zilei.

Acum diaconii doi și trei vin la arhiepiscopul și-i dau dichero-tricherele ; apoi, avînd cădelnițele în mînă, merg pe solee și cădesc spre arhiepiscopul ; arhiepiscopul binecuvintează cu dichero-tricherele în semnul crucii : la răsărit, apus, miazăzi și miazănoapte, iar soborul de preoți și diaconi cîntă : **Întru mulți ani, stăpîne !**

Arhiepiscopul, ținînd dichero-tricherele încrucișate, merge spre sfîntul altar urmat de preoții slujitori, zicînd încet rugăciunea : **Intra-voi în Casa Ta...** ; ajungînd pe solee dă dichero-tricherele diaconilor doi și trei și intră pe ușile împărătești în sfîntul altar ; diaconii și preoții intră pe ușile diaconesti.

Se închină cu toții către răsărit și sărută Sfânta Masă. Diaconii pun dichero-tricherele pe Sfânta Masă, iar preoții se retrag ca să se îmbrace în sfintele veșminte.

2. IMBRĂCAREA ARHIEREULUI

După ce arhiereul a intrat în sfântul altar, diaconii închid ușile împărătești, iar la strană se continuă slujba Utreniei de unde s-a întrerupt; dacă Utrenia a fost săvârșită, preotul care a săvârșit proscomidia dă binecuvântarea pentru ceasuri.

Arhiereul lasă mantia, camilafca și rasa și vine aproape de masa unde sînt așezate veșmintele. Arhidiaconul ia cădelnița și stă în fața arhiereului, dincolo de masa cu veșminte, iar diaconii doi și trei, de-a dreapta și de-a stînga arhiereului, îl ajută să se îmbrace.

Arhidiaconul zice mai întîi : **Binecuvintează, Prea Sfințite Stăpîne, sfintele veșminte.** Arhiereul, binecuvîntînd, zice: **Binecuvîntat este Dumnezeu nostru, totdeauna...** Arhidiaconul : **Amin.** În timp ce arhiereul îmbracă stiharul, arhidiaconul zice : **Domnului să ne rugăm.** Diaconii : **Doamne miluiește,** iar arhidiaconul continuă : **Să se bucure sufletul tău de Domnul că te-a îmbrăcat în veșmintul mîntuirii și cu haina veseliei te-a împodobit. Ca unui mire ți-a pus ție cunună și ca pe o mireasă te-a împodobit cu podoabă.** Diaconul al doilea : **Totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.** Diaconul al treilea : **Amin.**

La e p i t r a h i l, arhidiaconul zice rugăciunea: **Binecuvîntat este Dumnezeu, Cel ce varsă harul Său peste arhierii Săi, ca mirul pe cap, ce se pogoară pe barbă, pe barba lui Aaron, ce se pogoară pe marginea veșmintelor lui... totdeauna...**

La mîne cu ța dreaptă : **Dreapta Ta, Doamne, S-a preaslăvit întru tine; mîna Ta cea dreaptă, Doamne, a sfărîmat pe vrăjmași și cu mulțimea slavei Tale ai zdrobit pe cei puternici... totdeauna...**

La mîne cu ța stîngă : **Mîinile Domnului te-au făcut și te-au zidit, înțelepți-te-va și te va învăța poruncile Sale..., totdeauna, acum...**

La b r i u : **Binecuvîntat este Dumnezeu, Cel ce te încinge cu putere și a făcut fără prihană calea ta, Cel ce întocmește picioarele tale ca ale cerbului și peste cele înalte te pune... totdeauna...**

La epigonațiu (bederniță): **Încinge sabia Ta peste coapsa Ta, Puternice, cu podoaba Ta și cu frumusețea Ta și încordează și bine-sporește și stăpânește pentru adevăr, blindețe și dreptate. Și minunat Te va povățui dreapta Ta... totdeauna...**

La sacos: **Arhieriei Tăi, Doamne, se vor îmbrăca întru dreptate și cuvioșii Tăi cu bucurie se vor bucura... totdeauna...**

La omoforul mare: **Pe umeri ai luat, Hristoase, firea noastră cea rătăcită și, înălțindu-Te, ai adus-o lui Dumnezeu-Tatăl... totdeauna, acum...**

La cruce: **A zis Domnul: Cel ce voiește să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea sa și să-Mi urmeze.**

La engolpion: **Inimă curată zidească întru tine Dumnezeu și duh drept întru cele dinlăuntrul tău.**

La mitră: **Pus-a Domnul cununi de pietre scumpe pe capul tău, viață ai cerut de la Dînsul și-ți va da lungime de zile în veacul veacului.**

După ce s-a îmbrăcat arhierul, diaconul al treilea ia ligheanul în mîna stîngă și cu mîna dreaptă toarnă din cană arhierului să se spele pe mîini, în timp ce ceilalți doi diaconi țin șervetul, iar arhidiaconul zice rugăciunea: **Spăla-vei întru cele nevinovate mîinile tale și vei înconjura altarul Domnului, ca să auzi glasul laudei Lui și să spui toate minunile Lui. Iubit-ai bunăcuviința Casei Lui și locul sălășlurii slavei Lui. Să nu piardă Domnul cu cei necredincioși sufletul tău și cu vărsătorii de sînge viața ta, în mîinile cărora sînt fărădelegi. Izbăvească-te Domnul și să te miluiască. Piciorul tău a stătut întru dreptate; în biserici vei binecuvînta pe Domnul.**

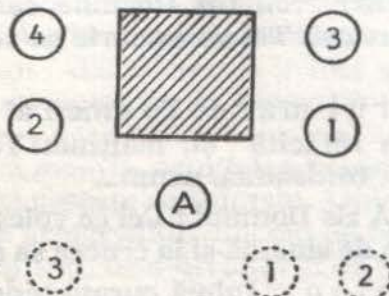
Arhierul își șterge mîinile cu prosopul și binecuvîntază pe diacon, care îi sărută mîna.

Dacă este timp și arhierul voiește, merge la proscomidiar și face pomenirile obișnuite, dacă nu, aceasta poate să o facă fie în timpul Apostolului, fie în timpul Herucului.

3. PREGĂTIREA PENTRU ÎNCEPEREA LITURGHIEI

Înainte de otpustul Utreniei la începutul Doxologiei sau al Ceasurilor, arhierul vine în fața Sfintei Mese, preoții se rînduiesc de o parte și de alta a ei, iar diaconii în rînd, de-a dreapta și de-a stînga arhierului, și fac toți cîte trei închinăciuni, zicînd: **Dumnezeule, curățește-ne pe noi păcă-**

toșii și ne miluiește. Arhiereul, ridicîndu-și mîinile, zice încetișor : **Împărate ceresc...** * o dată, **Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu...** de două ori, și **Doamne, buzele mele vei deschide...** o dată și, închinîndu-se, sărută Sf. Evanghelie, Sf. Cruce și Sfînta Masă, își pune mitra pe

Așezarea arhiereului, a preoților și a diaconilor față de Sfînta Masă la începerea Sf. Liturghii.

cap și se retrage cu un pas. Vin apoi preoții doi cîte doi, fac două închinăciuni spre Sfînta Masă, sărută Sf. Evanghelie, Sf. Cruce și Sfînta Masă, fac iarăși o închinăciune și se pleacă spre arhiereu, care îi binecuvîntează. Diaconii, la fel, fac două închinăciuni, sărută Sfînta Masă, apoi încă o închinăciune — se pleacă spre arhiereu, iar acesta îi binecuvîntează. Diaconii — al doilea și al treilea — iau dicherotricherele și deschid sfintele uși.

Preotul care a făcut proskomidia rostește otpustul Utreniei sau al Ceasurilor, după care se întoarce și își ocupă locul. Toți slujitorii fac o închinăciune și ies afară din sfîntul altar, în mijlocul bisericii, pe ușile laterale. Ies mai întîi preoții, doi cîte doi, trec printre sfeșnicele împărătești, vin în mijlocul bisericii și se așază în ordinea pe care au avut-o în sfîntul altar. Ies diaconii doi și trei, tot pe ușile laterale, avînd dicherotricherele în mîină, așteaptă pe solee ieșirea arhiereului, iar după ce acesta a ieșit, merg înaintea lui. Cînd arhiereul a ieșit pe ușile împărătești ia de la anagnost cîrja, iar arhidiaconul zice: **Toiagul dreptății și al împărăției ți-a încredințat ție Domnul.**

Diaconii al doilea și al treilea, cu dicherotricherele, merg înaintea arhiereului și se așază de-a dreapta și de-a

* În perioada de la Paști pînă la Înălțare în loc de *Împărate ceresc* zice : *Hristos a înviat...* ; de la Înălțare pînă la Pogorîrea Duhului Sfînt : *Înălțatu-Te-al întru slavă...*

stînga lui, în mijlocul bisericii, iar arhidiaconul rămîne în dreptul iconostasului, lîngă ultimul preot din șirul din dreapta.

(Dacă este hirotésie de citeș sau de ipodiacon, ea se face acum, după rînduiala de la pag. 69 ; 70).

Arhidiaconul, de la locul lui, zice : **Vremea este a face Domnului, binecuvîntază Prea Sfințite Stăpîne.** Arhiepiscopul : **Binecuvîntat este Dumnezeu nostru, totdeauna...** Preoții și diaconii își înclină capetele și, adunîndu-se în cerc pentru binecuvîntare, zic : **Roagă-te pentru noi, Prea Sfințite Stăpîne...** Arhiepiscopul : **Să îndrepteze Domnul pașii voștri spre tot lucrul bun.** Preoții și diaconii : **Pomenește-ne, Prea Sfințite Stăpîne.** Arhiepiscopul : **Să vă pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa, totdeauna...** și îi binecuvîntază pe cap pe toți, apoi fiecare se retrage la locul său.

Preotul cel dintîi vine în dreptul arhidiaconului, între iconostas și masa punerii înainte și, împreună cu acesta, se închină de trei ori, se întoarce către arhiepiscopul și face o plecăciune, arhiepiscopul îi binecuvîntază, după care preotul merge în sfîntul altar iar arhidiaconul cere binecuvîntarea pentru începerea Sfintei Liturghii.

DUMNEZEIASCA LITURGHIE

a celui între sfinți părintelui nostru

IOAN GURĂ DE AUR

Sfintele uși fiind deschise și perdeaua ridicată, arhidiaconul zice de la locul său, cu glas mare :

Binecuvintează, Stăpîne.

Preotul-protos, ce se află în sfântul altar, la Sfânta Evanghelle cu amîndouă mințile și, făcînd semnul Sfintei Cruci peste sfîntul antimis, zice cu glas :

Binecuvîntată este împărăția Tatălui și a Fiului și a Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Sirana : Amin.

Preotul așează Sfînta Evanghelle pe locul ei, se închină și se pleacă spre arhieru în același timp cu arhidiaconul.

Arhidiaconul rostește ectenia mare.

Arhieru și ceilalți slujitori stau în mijlocul bisericii.

La ultimul stih al ecteniei, preotul al doilea și diaconii al doilea și al treilea vin în dreptul arhidiaconului, toți fiind într-un singur rînd.

Cu pace, Domnului să ne rugăm.

Strana : Doamne miluiește,

Pentru pacea de sus și pentru mîntuirea sufletelor noastre, Domnului să ne rugăm.

Pentru pacea a toată lumea, pentru bunăstarea sfințelor lui Dumnezeu Biserici și pentru unirea tuturor, Domnului să ne rugăm.

Pentru sfîntă biserica aceasta și pentru cei ce cu credință, cu evlavie și cu frică de Dumnezeu intră într-însa, Domnului să ne rugăm.

Pentru Prea Fericitul Părintele nostru (N), Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, [pentru (Înalt-) Prea Sfințitul (Arhi-) Episcopul (și Mitropolitul) nostru (N)], pentru cinstita preoțime și întru Hristos diaconime și pentru tot clerul și poporul, Domnului să ne rugăm.

Pentru (aici se vor face pomeniri, potrivit îndrumărilor Sfințului Sinod), Domnului să ne rugăm.

Pentru sfînt locașul acesta, țara aceasta și pentru toate orașele și satele și pentru cei ce cu credință locuiesc într-însele, Domnului să ne rugăm.

Pentru buna întocmire a văzduhului, pentru îmbelșugarea roadelor pămîntului și pentru vremuri pașnice, Domnului să ne rugăm.

Pentru cei ce călătoresc pe ape, pe uscat, și prin aer, pentru cei bolnavi, pentru cei ce se ostenesc, pentru cei robiți și pentru mîntuirea lor, Domnului să ne rugăm.

(Aici se pun ectenii pentru diferite cereri, care sînt tipărite la sfîrșitul Liturghierului).

Pentru ca să fim izbăviți noi de tot necazul, minia, pri-mejdia și nevoia, Domnului să ne rugăm.

A pără, mîntuiește, miluiește și ne păzește pe noi, Dum-nezeule, cu harul Tău.

Pe Preasfînta, curata, preabinecuvîntata, mărita stă-pîna noastră, de Dumnezeu Născătoarea și pururea Fecioara Maria, cu toți sfinții să o pomenim.

Pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm.

Strana : Ție, Doamne.

Preotul, din sfintul altar, rostește ecfonisul :

Că Ție se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana : Amin.

Toți slujitorii se închină, iar preotul-protos vine în dreptul sfintelor uși și, odată cu arhidiaconul, cu preotul al dollea și cu ceilalți doi diaconi, care au venit și s-au așezat în rind cu arhidiaconul, se pleacă arhiereului pentru binecuvîntare. Arhiereul îi binecuvîntează, preotul al dollea intră în sfintul altar pe ușa de miazănoapte, arhidiaconul vine lângă arhiereu în dreapta, iar diaconii al dollea și al trellea rămîn pe loc.

Corul cîntă Antifonul întii : Binecuvîntează, suflete al meu...

În acest timp, arhidiaconul ține cartea arhiereului, iar acesta citește în taină

Rugăciunea Antifonului întii

Doamne Dumnezeu nostru, a Cărui stăpînire este neasemănată și slavă neajunsă, a Cărui milă este nemăsurată și iubire de oameni negrăită, Însuți Stăpîne, după milostivirea Ta, caută spre noi și spre sfîntă biserica aceasta, și fă bogate milele Tale și îndurările Tale cu noi și cu cei ce se roagă împreună cu noi.

Spre sfîrșitul Antifonului întii, diaconii al dollea și al trellea se închină spre răsărit, se pleacă spre arhiereu, se întorc din nou spre răsărit și diaconul al doilea rostește ectenia mică.

Iară și iară cu pace, Domnului să ne rugăm.

Strana : Doamne miluiește.

Apără, mîntuiește, miluiește și ne păzește, pe noi, Dumnezeuule, cu harul Tău.

Pe Preasfînta, curată, preabinecuvîntată, mărita stăpîna noastră, de Dumnezeu Născătoarea și pururea Fecioara Maria, cu toți sfinții să o pomenim.

Pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm.

Strana : Ție, Doamne.

Preotul al doilea, din sfântul altar, zice ecfonisul :

Că a Ta este stăpînirea și a Ta este împărăția și puterea și slava, a Tatălui și a Fiului și a Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

În acest timp, preoții al treilea și al patrulea vin între cei doi diaconi și, pe ultimele cuvinte ale ecfonisului, se închină împreună cu toți slujitorii și, odată cu preotul din sfîntul altar și cu diaconii, se pleacă spre arhiereu, care îi binecuvîntează. Cei doi preoți intră în sfîntul altar pe ușile laterale, iar diaconii doi și trei rămîn în continuare la locul lor. Dacă sînt mai mulți preoți slujitori, doi cite doi se închină, se pleacă spre arhiereu și intră în sfîntul altar.

Strana zice : Amin. Cîntă apoi Antifonul al doilea : Unule Născut...

În acest timp, arhidiaconul ține cartea arhiereului, iar acesta citește în taină

Rugăciunea Antifonului al doilea

Doamne Dumnezeu nostru, mîntuiește poporul Tău și binecuvîntează moștenirea Ta ; plinirea Bisericii Tale o păzește ; sfîntește pe cei ce iubesc podoaba casei Tale ; Tu pe aceștia îi preamărește cu dumnezeiască puterea Ta și nu ne lăsa pe noi, cei ce nădăjduim întru Tine.

La sfîrșitul Antifonului, diaconii doi și trei, de la locurile lor, se închină spre răsărit, se pleacă spre arhiereu, iar diaconul al treilea zice apoi ectenia mică : Iară și iară... Apără, mîntuiește... Pe Preasfînta..

Preotul al treilea, din sfîntul altar, rostește ecfonisul :

Că bun și iubitor de oameni Dumnezeu ești și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

În acest timp, arhidiaconul ține cartea arhiereului, iar acesta citește în taină

Rugăciunea Antifonului al treilea

Cel ce ne-ai dăruit nouă aceste rugăciuni obștești și împreună-glăsuite, Cel ce și la doi și la trei, care se unesc întru numele Tău, ai făgăduit să le împlinești cererile, Însuși, și acum, plinește cererile

cele de folos ale robilor Tăi, dându-ne nouă, în veacul de acum, cunoștința adevărului Tău, și în cel ce va să fie, viață veșnică dăruindu-ne.

După aceasta arhidiaconul vine între cei doi diaconi și, pe ultimele cuvinte ale ecfonisului, se închină și, odată cu preotul care a rostit ecfonisul, se pleacă spre arhiereu, care îi binecuvintează, după care merg cu toții în sfântul altar, intrând pe ușile diaconești.

Strana: **Amin.** Și începe să cinte Fericirile cu troparele rinduite. La **Slavă...** se face Vohodul mic: Arhidiaconul cu ceilalți diaconi se închină și se pleacă spre arhiereu, din dreptul sfintelor uși. Diaconii doi și trei lau în mină dicherotricherele și cădelnițele, iar preotul-protos dă arhidiaconului Sfînta Evanghelle și pune în locul ei Sfînta Cruce.

Diaconii cu dicherotricherele și cădelnițele merg înaintea arhidiaconului, ocolesc Sfînta Masă de la dreapta spre stînga și ies pe ușa laterală dinspre miazănoapte. Preoții, doi cite doi, începînd cu cel de pe urmă, se închină și se pleacă arhiereului, care îi binecuvintează, și merg după arhidiacon ocolînd Sfînta Masă.

Dacă sînt încă doi diaconi sau doi ipodiaconi, aceștia de pe urmă, diaconii sau ipodiaconii, poartă dicherotricherele și merg înaintea, după care urmează diaconii doi și trei purtînd numai cădelnițele și cădînd înaintea Evangheliei.

În această ordine vin în mijlocul bisericii, unde se află arhiereul. Diaconii sau ipodiaconii care poartă dicherotricherele rămîn lingă arhiereu, iar ceilalți diaconi, cu cădelnițele, merg înaintea și se așează pe solee. Arhidiaconul, care poartă Evanghelia, trece prin fața arhiereului și rămîne în partea dreaptă din fața iconostasului. Preoții se așează în ordinea pe care au avut-o la începutul Sfîntei Liturghii, cei din dreapta ocolînd prin spatele arhiereului. După ce și-au luat toți locurile, arhidiaconul zice încet :

Domnului să ne rugăm. Doamne miluiește.

Iar arhiereul zice în taină

Rugăciunea Intrării

Stăpîne Domne, Dumnezeu nostru, Cel ce ai așezat în ceruri cetele și oștile îngerilor și ale arhanghelilor spre slujba slavei Tale, fă ca împreună cu intrarea noastră să fie și intrarea sfinților îngeri, care slujesc împreună cu noi și împreună slăvesc bunătaea Ta. Că Ție se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. **Amin.**

Apoi arhidiaconul, ținind în stînga Sfînta Evanghelia, arată spre răsărit cu dreapta, în care ține orarul, și zice încetîșor către arhiereu :

Binecuvintează, Prea Sfințite Stăpîne, sfînta intrare.

Iar arhiereul, binecuvîntînd, zice încet :

Binecuvîntată este intrarea sfinților Tăi, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Arhidiaconul îi dă apoi Evanghelia să o sărute, sărutînd la rîndul lui dreapta arhiereului, apoi merge cu Sfînta Evanghelia în fața ușilor împărătești unde, stînd cu fața spre răsărit și ridicînd-o pînă deasupra capului, zice cu glas mare :

Întelegciune, drepti !

Apoi intră în sfîntul altar și așează Evanghelia pe Sfînta Masă. Purtătorii dîcherotricherelor le dau arhiereului, iar după aceea merg și rămîn pe solee. Preoții slujitori cîntă :

Veniți să ne închinăm și să cădem la Hristos. Mîntuiește-ne pe noi, Fiul lui Dumnezeu, Cel ce ai înviat din morți, pe noi, cei ce-Ți cîntăm Ție : Aliluia.

(La praznicele împărătești se cîntă stihurile precum sînt arătate în Liturghier). Arhiereul binecuvintează cu dîcherotricherele și, susținut de primii doi preoți, merge spre sfîntul altar, iar cînd ajunge în dreptul ușilor împărătești dă dîcherotricherele diaconilor și intră în sfîntul altar, după dînsul intrînd toți preoții și diaconii.

În timp ce strana repetă ultima parte a cîntării: ...Mîntuiește-ne pe noi, Fiul lui Dumnezeu... toți slujitorii își reiau locurile în jurul Sfîntei Mese.

Arhidiaconul dă arhiereului cădelnița, iar acesta face cădirea mică, precedat de diaconii al doilea și al treilea, care poartă dîcherotricherele, și de arhidiacon cu o luminare. Cînd arhiereul iese din sfîntul altar, anagnostul, care ține cirja în fața icoanei Mîntuitorului, îi dă cirja, sărutîndu-i mîna. În timp ce arhiereul cădește, slujitorii cîntă troparul zilei respective, iar strana continuă cu celelalte tropare și condace.

Terminîndu-se cădirea, iar la strană cîntarea troparelor, diaconii cu ceilalți slujitori cîntă :

Întru mulți ani, stăpîne. Arhiereul îi binecuvintează ; binecuvintează și pe credincioși și, îndată, arhidiaconul zice din fața sfîntelor uși :

Domnului să ne rugăm.

Strana : Doamne mîlulește.

Diaconii, plecându-și capetele către arhieru, pentru binecuvîntare, zic :

Binecuvîntează, Prea Sfințite Stăpîne, vremea cîntării celei întreit-sfinte.

Arhieru binecuvîntează pe diaconi și zice ecfonisul :

Că sfînt ești Dumnezeu nostru și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea.

Diaconul, din fața sfîntelor uși, zice :

Doamne, mîntuiește pe cei binecredincioși.

Soborul slujitorilor cîntă o dată.

Diaconul al doilea și al treilea, zicînd tot așa a doua și a treia oară, strana cîntă a doua și a treia oară :

Doamne, mîntuiește...

După aceasta, arhidiaconul zice :

Și ne auzi pe noi.

Soborul slujitorilor ori strana cîntă : Și ne auzi pe noi.

Diaconul al doilea zice cu glas mare :

Și în vecii vecilor.

Strana : Amin.

Și cîntă îndată :

Sfînte Dumnezeule, sfînte tare, sfînte fără de moarte, miluiește-ne pe noi. (sau)

Cîți în Hristos v-ați botezat în Hristos v-ați și-mbrăcat. Aliluia. (dacă este hram împărătesc).

Soborul slujitorilor repetă cîntarea. În acest timp, diaconul al treilea ia dicherul și-l dă arhieru zicînd incetișor :

Moise și Aaron întru preoții Lui și Samuel întru cei ce cheamă numele Lui.

Arhieru face semnul crucii cu dicherul pe Sfînta Evanghelle, apoi îl dă diaconului. Strana repetă cîntarea: Sfînte Dumnezeule... repetă și soborul slujitorilor, timp în care diaconul al doilea ia tricherul și-l dă arhieru, zicînd incetișor :

A Treimii arătare la Iordan s-a făcut.

Strana repetă din nou cîntarea, timp în care diaconii ies din sfîntul altar: cei doi care poartă dicherotricherele se așează pe solee în dreptul icoanelor împărătești, iar arhidiaconul ia cirja de

la anagost și merge în mijlocul bisericii. Arhiereul, ieșind din sfântul altar, ia din mîna diaconilor dîcherotricherele, iar aceștia merg și se alătură arhidiaconului. Diaconii, fiind în mijlocul bisericii, cîntă începutul cîntării întreit-sfinte :

Sfinte Dumnezeule ! și se opresc.

Arhiereul, cu fața spre credincioși, rostește :

Doamne, Doamne, caută din cer și vezi și cercetează via aceasta pe care a sădit-o dreapta Ta și o desăvîrșește pe ea. **Și binecuvîntează.**

Diaconii continuă cîntarea :

Sfinte tare !

Arhiereul rostește din nou cu fața spre miazăzi :

Doamne, Doamne, caută din cer și vezi... **și binecuvîntează.**

Diaconii cîntă în continuare :

Sfinte fără de moarte !

Arhiereul cu fața spre miazănoapte rostește din nou rugăciunea :

Doamne, Doamne, caută din cer și vezi...

Și binecuvîntează. Diaconii cîntă apoi sfîrșitul cîntării :

Miluieste-ne pe noi.

Arhiereul dă dîcherotricherele diaconilor și intră în sfântul altar. Apoi toți slujitorii cîntă din nou cîntarea întreit-sfintă : Sfinte Dumnezeule...

(Dacă este hirotonie de arhiereu, ea se face în acest moment, după rînduiala de la pag. 83).

Strana cîntă apoi: Slavă... Și acum... Sfinte fără de moarte miluieste-ne pe noi.

Iar arhiereul în acest timp citește în taină

Rugăciunea Cîntării celei întreit-sfinte

Dumnezeule cel Sfînt, Care întru sfinți Te odihnești, Cel ce cu glas întreit-sfînt ești lăudat de serafimi și slăvit de heruvimi și de toată puterea cerească închinat; Cel ce din neființă întru ființă ai adus toate ; Care ai zidit pe om după chipul și asemănarea Ta și cu tot harul Tău l-ai împodobit; Cel ce dai înțelepciune și pricepere celui ce cere, și nu treci cu vederea pe cel ce greșește, ci pui pocăința spre mîntuire;

Care ne-ai învrednicit pe noi, smeriții și nevrednicii robii Tăi, și în ceasul acesta, a sta înaintea slavei sfințului Tău jertfelnic și a-Ți aduce datorita închinare și preaslăvire : Însuși Stăpîne, primește și din gurile noastre, ale păcătoșilor, întreit-sfînta cîntare și ne cercetează pe noi întru bunătatea Ta. Iartă-ne nouă toată greșeala cea de voie și cea fără de voie ; sfințește sufletele și trupurile noastre și ne dă nouă să slujim Ție cu cuvioșie în toate zilele vieții noastre. Pentru rugăciunile Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și ale tuturor sfinților care din veac au bine-plăcut Ție. Că Sfînt ești Dumnezeu nostru și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Arhidiaconul, arătînd cu orarul spre proscomidiar, zice către arhieru :

Poruncește, Prea Sfințite Stăpîne.

Arhieru, plecîndu-se spre proscomidiar, zice :

Binecuvîntat este cel ce vine întru numele Domnului.

Arhidiaconul, arătînd din nou spre scaunul de sus, zice :

Binecuvîntează, Prea Sfințite Stăpîne, scaunul cel de sus.

Arhieru zice :

Binecuvîntat ești pe scaunul slavei împărăției Tale, Cel ce șezi pe heruvimi, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Se îndreaptă spre scaunul de sus și rămîne în dreptul scaunului, cu fața spre apus.

Preoții, la rîndul lor, merg și încadrează pe arhieru, avînd aceeași poziție față de arhieru ca și înainte ; așadar, preoții din dreapta trec prin fața Sfîntei Mese în stînga, iar cei din stînga, în dreapta, și stau cu toții cu fața spre apus.

Arhidiaconul, stînd în fața sfîntelor uși, zice cu glas mare :

Puternic !

Strana cîntă din nou: Sfînte Dumnezeule...

Diaconul al doilea ia Apostolul, pune orarul peste el, ca la Evanghelie, și merge la arhiereu, zicînd incetișor :

Binecuvintează, Prea Sfințite Stăpîne !

Arhiereul binecuvintează ; diaconul iese pe ușa laterală, de la miazănoapte, și merge în mijlocul bisericii.

După ce corul termină Sfinte Dumnezeule..., diaconul al treilea zice din fața sfințelor uși :

Să luăm aminte !

Arhiereul de la locul său zice :

Pace tuturor ! și binecuvintează.

Diaconul care citește Apostolul răspunde :

Și duhului tău, și rostește cu glas prochimenul Apostolului. În acest timp, preoții întâi și al doilea iau omoforul cel mare de pe umerii arhiereului ; arhiereul îl sărută și-l dă preotului întâi să-l țină. (Din acest moment arhiereul nu mai folosește omoforul cel mare, ci numai pe cel mic).

Arhidiaconul, din altar :

Înțelepciune !

Diaconul care citește Apostolul :

Din epistola către...

Diaconul al treilea :

Să luăm aminte.

Arhidiaconul ia cădelnița și o arată către arhiereu, zicînd :

Binecuvintează, Prea Sfințite Stăpîne, tămîia.

Arhiereul binecuvintează : Tămite Ți-aducem Ție... Apoi citește

Rugăciunea dinainte de Evanghelie

trălucește în inimile noastre, Iubitorule de oameni, Stăpîne, lumina cea curată a cunoașterii Dumnezeirii Tale și deschide ochii gândului nostru spre înțelegerea evanghelicilor Tale propovăduiri. Pune în noi și frica fericitelor Tale porunci, ca toate poftele trupului călcînd, viețuire duhovnicească să petrecem, cugetînd și făcînd toate cele ce sînt

spre bună-plăcerea Ta. Că Tu ești luminarea sufletelor și a trupurilor noastre, Hristoase Dumnezeule, și Ție slavă înălțăm, împreună și Celui fără de început al Tău Părinte și Preasfântului și bunului și de viață făcătorului Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Arhidiaconul începe căderea mică : Sfinta Masă, după rânduială, procomdiarul și se întoarce spre arhiereu, merge la preotul întâi care îi dă omoforul cel mare, pe care îl ține pe brațul stâng, sărută mina arhiereului, se întoarce la locul pe care l-a avut mai înainte, cădește pe arhiereu și apoi pe toți slujitorii de la stînga la dreapta, ocolind Sfinta Masă pe la răsărit, vine în fața Sfintei Mese, și o cădește de trei ori, apoi iese din sfîntul altar prin ușile împărătești — și face în continuare căderea mică.

În timpul citirii Apostolului, arhiereul șade în scaunul de sus iar preoții pe scaunele din dreptul fiecăruia. Terminîndu-se de citit Apostolul, arhiereul, de la locul său, zice :

Pace ție, cititorule !

Coboară și vine în fața Sfintei Mese, de unde binecuvîntează pe preoții slujitori, după care aceștia revin la locurile lor în jurul Sfintei Mese, trecînd cei de la stînga la dreapta și invers, prin spatele Sfintei Mese.

Arhiereul dă Evanghelia arhidiaconului, iar acesta iese pe ușile împărătești și vine la analogul din mijlocul bisericii, sau urcă în amvon, în timp ce strana cîntă Aliluia. Cei doi diaconi iau dichero-tricherele, ies în fața sfintelor uși și se așează, cel care poartă tricherul în dreptul icoanei Maicii Domnului, iar cel cu dicherul în dreptul icoanei Mîntuitorului.

Arhiereul vine în fața sfintelor uși, arhidiaconul, din amvon, zice :

Binecuvîntează, Prea Sfințite Stăpîne, pe binevestitorul Sfîntului Apostol și Evanghelist (N).

Iar arhiereul răspunde :

Dumnezeu, pentru rugăciunile Sfîntului, slăvitului și întru tot lăudatului Apostol și Evanghelist (N) să-ți dea ție, celui ce binevestești, cuvînt cu putere multă, spre plinirea Evangheliei iubitului Său Fiu, a Domnului nostru Iisus Hristos. Și îl binecuvîntează.

Arhidiaconul :

Fie mie după cuvîntul tău, Prea Sfințite Stăpîne.

Diaconul al doilea :

Înțelepciune, drepti, să ascultăm Sfinta Evanghelie.

Arhiereul :

Pace tuturor ! , și binecuvintează pe credincioși cu miinle.

Arhidiaconul :

Din Sfinta Evanghelie de la (N), citire.

Strana : Slavă Ție, Doamne, slavă Ție.

Diaconul al treilea :

Să luăm aminte.

Arhidiaconul citește Sfinta Evanghelie.

La sfârșit, arhiereul dă cirja anagnostului, care îi sărută mina, și, binecuvîntînd pe arhidiacon, zice :

Pace ție, celui ce ai binevestit.

Strana: Slavă Ție, Doamne...

Arhidiaconul vine cu Evanghelia la arhiereu, acesta o sărută și, luînd-o, face cu ea semnul crucii spre credincioși și o dă apoi preotului întii, care o pune pe Sfinta Masă, în sus de sfintul antimis, și desface ilitonul.

Diaconii care poartă dicherotricherele le dau arhiereului, iar acesta binecuvintează pe credincioși cu ele, în timp ce strana și slujitorii întonează :

Întru mulți ani, stăpîne !

Arhiereul dă apoi dicherotricherele diaconilor și intră în sfintul altar. Diaconul al doilea merge în mijlocul bisericii și zice ectenia întreită (cellalți diaconi cu dicherotricherele intră în sfintul altar, le pun pe Sfinta Masă și-și reiau locurile în spatele arhiereului, de o parte și de alta).

Să zicem toți, din tot sufletul și din tot cugetul nostru să zicem.

Strana : Doamne miluiește.

Doamne, Atotstăpînitorule, Dumnezeuul părinților noștri, rugămu-ne Ție, auzi-ne și ne miluiește.

Miluiește-ne pe noi, Dumnezeule, după mare mila Ta, rugămu-ne Ție, auzi-ne și ne miluiește.

Strana : Doamne miluiește (de 3 ori).

În acest timp, arhiereul zice în taină

Rugăciunea cererii stăruitoare

Doamne Dumnezeuul nostru, primește această rugăciune stăruitoare de la robii Tăi și ne miluiește pe noi, după mulțimea milei Tale, și trimite

îndurările Tale peste noi și peste tot poporul Tău, care așteaptă de la Tine mare și multă milă.

Diaconul :

Încă ne rugăm pentru Prea Fericitul Părintele nostru (N) ,Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, [pentru (Înalt-) Prea Sfințitul (Arhi-) Episcopul (și Mitropolitul) nostru (N)], și pentru toți frații noștri cei întru Hristos.

(La cererea aceasta, de obicei răspunde și soborul slujitorilor, cîntînd întreitul Doamne milulește, iar arhierul îl binecuvîntează, apoi, venind în fața sfîntelor uși, binecuvîntează pe diacon și pe credincioși).

Încă ne rugăm (aici se vor face pomeniri, potrivit îndrumărilor Sfîntului Sinod), pentru sănătatea și mîntuirea lor.

Încă ne rugăm pentru frații noștri : preoți, ieromonahi, ierodiaconi, diaconi, monahi și monahii și pentru toți cei întru Hristos frați ai noștri.

Încă ne rugăm pentru fericiiți și pururea pomeniții ctitori ai sfîntului locașului acestuia și pentru toți cei mai dinainte adormiți părinți și frați ai noștri dreptmăritori creștini, care odihnesc aici și pretutîndeni.

Încă ne rugăm pentru mila, viața, pacea, sănătatea, mîntuirea, cercetarea, lăsarea și iertarea păcatelor robilor lui Dumnezeu enoriași, ctitori și binefăcători ai sfîntului locașului acestuia.

(Aici se pot pune ectenii pentru diferite cereri, care sînt tipărite la sfîrșitul Liturghierului).

Încă ne rugăm pentru cei ce aduc daruri și fac bine în sfînta și întru tot cinstită biserica aceasta, pentru cei ce se ostenesc, pentru cei ce cîntă și pentru poporul ce stă înaintea și așteaptă de la Tine mare și multă milă.

Iar preotul al patrulea zice ectonul :

Că milostiv și iubitor de oameni Dumnezeu ești și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana : Amin.

Diaconul al treilea se închină și se pleacă spre arhieru, iese pe ușa de miazănoapte și merge în mijlocul bisericii, unde se închină de trei ori cu diaconul care a rostit ectenia întreită, se pleacă unul către altul, diaconul al doilea intră în sfîntul altar, iar al treilea continuă să rostească ecteniile. Intrînd în sfîntul altar,

diaconul al doilea se închină către Sfinta Masă și se pleacă spre arhieru, iar acesta îl binecuvintează.

Dacă se face pomenire pentru cei morți, diaconul ce se află în mijlocul bisericii rostește ectenia pentru cei morți :

Miluieste-ne pe noi, Dumnezeule, după mare mila Ta, rugămu-ne Ție, auzi-ne și ne miluieste.

Strana : Doamne milulește (de 3 ori).

Încă ne rugăm pentru odihna sufletelor adormiților robilor lui Dumnezeu (N), și pentru ca să li se ierte lor toată greșeala cea de voie și cea fără de voie.

Ca Domnul Dumnezeu să așeze sufletele lor unde dreptii se odihnesc.

Mila lui Dumnezeu, împărăția cerului și iertarea păcatelor lor, de la Hristos, Împăratul cel fără de moarte și Dumnezeul nostru, să cerem.

Strana : Dă, Doamne.

Diaconul : Domnului să ne rugăm.

Strana : Doamne miluieste.

Arhieru :

Dumnezeul duhurilor și a tot trupul, Care ai călcat moartea și pe diavolul l-ai surpat și ai dăruit viață lumii Tale, Însuți Doamne, odihnește sufletele adormiților robilor Tăi (N), în loc luminat, în loc cu verdeață, în loc de odihnă, de unde a fugit toată durerea, întristarea și suspinarea. Și orice greșeală au săvârșit ei cu cuvântul, cu lucrul, sau cu gândul, ca un Dumnezeu bun și iubitor de oameni, iartă-le lor. Că nu este om, care să fie viu și să nu greșească ; numai Tu singur ești fără de păcat ; dreptatea Ta este dreptate în veac și cuvântul Tău, adevărul.

Diaconul : Domnului să ne rugăm.

Preotul intil zice ecfonisul :

Că Tu ești învierea și viața și odihna adormiților robilor Tăi (N), Hristoase, Dumnezeul nostru, și Ție slavă înălțăm, împreună și Celui fără de început al Tău Părinte și Preasfintului și bunului și de viață făcătorului Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana răspunde : Amin.

Diaconul, din mijlocul bisericii, zice ectenia pentru cei chemați :

Rugați-vă cei chemați, Domnului (arhiereul desface partea dinspre miazănoapte a sfintului antimis).

Strana : Doamne miluiește.

Cei credincioși, pentru cei chemați să ne rugăm, ca Domnul să-i miluiască pe dînșii (arhiereul desface partea dinspre miazăzi).

Să-i învețe pe dînșii cuvîntul adevărului (arhiereul desface partea dinspre apus).

Să le descopere lor Evanghelia dreptății (arhiereul desface partea dinspre răsărit, face cu buretele semnul Sfintei Cruci peste sfîntul antimis, sărută buretele și-l dă spre sărutare celorlalți preoți slujitori, după care îl pune pe sfîntul antimis în partea dinspre răsărit).

Să-i unească pe dînșii cu Sfînta Sa sobornicească și apostolească Biserică.

Mîntuiește, miluiește, apără și-i păzește pe dînșii, Dumnezeu, cu harul Tău.

Cei chemați, capetele voastre Domnului să le plecați.

Strana : Ție, Doamne.

Arhiereul citește în taină

Rugăciunea pentru cei chemați

(La desfacerea sfintului antimis)

Doamne Dumnezeu nostru, Cel ce întru cele de sus locuiești și spre cei smeriți privești, Care ai trimis mîntuire neamului omenesc pe Unul-Născut Fiul Tău și Dumnezeu, pe Domnul nostru Iisus Hristos, caută spre robii Tăi cei chemați, care și-au plecat grumajii înaintea Ta, și-i învrednicește pe dînșii, la vremea potrivită, de baia nașterii celei de a doua, de iertarea păcatelor și de veșmîntul neștricăciunii ; unește-i pe dînșii cu sfînta Ta sobornicească și apostolească Biserică și-i numără pe dînșii cu turma Ta cea aleasă.

Preotul al doilea, sau, dacă sint mai mulți preoți decit patru, al cincilea zice ecfonisul ecteniei :

Ca și aceștia împreună cu noi să slăvească preacinstitul și de mare cuviință numele Tău, al Tatălui și al Fiului și al Sfintului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana : Amin.

Arhidiaconul, din fața sfintelor uși, zice :

Cîți sinteți chemați, ieșiți !

Diaconul, din mijlocul bisericii, răspunde :

Cei chemați, ieșiți !

Diaconul al doilea, din fața sfintelor uși, zice :

Cîți sinteți chemați, ieșiți !

Diaconul, din mijlocul bisericii, zice :

Ca nimeni din cei chemați, cîți sintem credincioși, iară și iară cu pace, Domnului să ne rugăm.

Strana : Doamne miluiește.

Diaconii, din sfintul altar, trag perdeaua sfintelor uși, iar arhidiaconul pune pe umerii arhierelui omoforul cel mic. Arhierelul își ia mitra de pe cap și citește

Rugăciunea întâia pentru credincioși

(După desfacerea sfintului antimis)

Iuțumim Ție, Doamne, Dumnezeuul Puterilor, Care ne-ai învrednicit pe noi a sta și acum înaintea sfintului Tău jertfelnic și a cădea la îndurările Tale, pentru păcatele noastre și pentru păcatele cele din neștiință ale poporului. Primește, Dumnezeule, rugăciunea noastră ; fă-ne să fim vrednici a-Ți aduce rugăciuni, cereri și jertfe fără de sînge pentru tot poporul ; și ne învrednicește pe noi, pe care ne-ai pus în această slujbă a Ta, cu puterea Duhului Tău celui Sfînt, ca fără de osîndă și fără de sminteală, întru mărturia curată a cugetului nostru, să Te chemăm pe Tine în toată vremea și în tot locul și, auzindu-ne pe noi, milostiv să ne fii nouă, pentru mulțimea bunătății Tale.

Diaconul :

Apără, mîntuiește, miluiește și ne păzește pe noi, Dumnezeule, cu harul Tău.

Strana : Doamne miluiește.

Diaconul :

Înțelepciune !

**Preotul al treilea (sau al șaselea) zice
ecionisul :**

Că Ție se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea, Tatălui și Fiului și Sfintului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana : Amin.

Diaconul :

Iară și iară cu pace, Domnului să ne rugăm.

Strana : Doamne miluiește.

Pentru pacea de sus și pentru mîntuirea sufletelor noastre, Domnului să ne rugăm.

Pentru pacea a toată lumea, pentru bunăstarea sfințelor lui Dumnezeu Biserici și pentru unirea tuturor, Domnului să ne rugăm.

Pentru sfință biserica aceasta și pentru cei ce cu credință, cu evlavie și cu frică de Dumnezeu intră într-însa, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să fim izbăviți noi de tot necazul, mînia, pri-mejdia și nevoia, Domnului să ne rugăm.

În timpul ecteniei, arhierul și ceilalți preoți slujitori citesc

Rugăciunea a doua pentru credincioși

Iarăși și de multe ori cădem la Ține și ne rugăm Ție, Bunule și Iubitorule de oameni, ca privind spre rugăciunea noastră, să curățești sufletele și trupurile noastre de toată necurăția trupului și a duhului și să ne dai nouă să stăm nevinovați și fără de osîndă înaintea sfintului Tău jertfelnic. Și dăruiește, Dumnezeule, și celor ce se roagă împreună cu noi, spor în viață, în credință și în înțelegerea cea

duhovnicească. Dă lor să-Ți slujească totdeauna cu frică și cu dragoste și în nevinovăție și fără osîndă să se împărtășească cu Sfintele Tale Taine și să se învrednicească de cereasca Ta împărăție.

Diaconul :

Apără, mintuiește, miluiește și ne păzește pe noi, Dumnezeule, cu harul Tău.

Strana : Doamne miluiește.

Diaconul :

Înțelepciune !

Și intră în sfântul altar prin ușa dinspre miazănoapte, iar arhiereul zice ecfonisul :

Ca sub stăpînirea Ta totdeauna fiind păziți, Ție slavă să înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana : Amin. **Și începe să cînte îndată cîntarea heruvimică :** Noi, care pe heruvimi... **pină la :** Ca pe Împăratul..

Arhiereul și ceilalți preoți, stînd înaintea Sfintei Mese. citesc în taină

Rugăciunea din timpul cîntării heruvimice

Nimeni din cei legați cu poftă și cu desfătări trupești nu este vrednic să vină, să se apropie, sau să slujească Ție, Împărate al slavei ; căci a sluji Ție este lucru mare și înfricoșător chiar pentru puterile cele cerești. Dar totuși, pentru iubirea Ta de oameni cea negrăită și nemăsurată, fără mutare și fără schimbare Te-ai făcut om, și Arhiereu al nostru Te-ai făcut și, ca un Stăpîn a toate, ne-ai dat slujba sfîntă a acestei jertfe liturgice și fără de sînge ; că singur Tu, Doamne Dumnezeul nostru, stăpînești cele cerești și cele pămîntești, Care Te porți pe scaunul heruvimilor, Domnul serafimilor și Împăratul lui Israel, Cel ce singur ești Sfînt și întru sfînți Te odih-

nești. Deci pe Tine Te rog, Cel ce singur ești bun și binevoitor, caută spre mine păcătosul și netrebnicul robul Tău, și-mi curățește sufletul și inima de cugete viclene ; și învrednicește-mă, cu puterea Sfântului Tău Duh, pe mine, cel ce sînt îmbrăcat cu harul preoției, să stau înaintea sfintei Tale mese acesteia și să jertfesc sfîntul și preacuratul Tău Trup și scumpul Tău Sînge. Căci la Tine vin, plecîndu-mi grumajii mei și mă rog Ție : Să nu întorci fața Ta de la mine, nici să mă lepezi dintre slujitori Tăi, ci binevoiește să-Ți fie aduse darurile acestea de mine păcătosul și nevrednicul robul Tău. Că Tu ești Cel ce aduci și Cel ce Te aduci, Cel ce primești și Cel ce Te împarți, Hristoase, Dumnezeul nostru, și Ție slavă înălțăm, împreună și Celui fără de început al Tău Părinte și Preasfîntului și bunului și de viață făcătorului Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Terminînd rugăciunea, arhiereul face trei închinăciuni, zicînd în taină stihul :

Dumnezeule, curățește-ne pe noi păcătoșii și ne miluiește.

Apoi, ridicîndu-și miinile, zice de trei ori cîntarea heruvimică .

Noi, carii pe Heruvimi cu taină închipuim și făcătoarei de viață Treimi întreit sfîntă cîntare aducem, toată grija cea lumească, acum să o lepădăm... și diaconii răspund : ...Ca pe Împăratul tuturor primînd, pe cel nevăzut înconjurat de cetele îngerești. Aliluia, Aliluia, Aliluia.

După aceea arhiereul își pune mitra, diaconii ridică perdeaua ușilor împărătești, iar arhidiaconul dă cădelnița arhiereului, care binecuvîntează tîmîia și face, precedat de diaconi, cădere mică.

Sfârșind cădirea, arhiereul dă cădelnița arhidiaconului și iese pe solee, unde ipodiaconul și ceilalți diaconi se află cu lighenașul și cana cu apă și toarnă arhiereului să se spele pe miini, zicînd :

Cîți sînteți credincioși, iar arhiereul în taină zice rugăciunea :

S păla-voi întru cele nevinovate..., binecuvîntează pe diaconi și ipodiacon, intră în sfîntul altar, își ia mitra de pe cap și, stînd în fața Sfintei Mese, face trei închinăciuni, sărută sfîntul antimis, Sfînta Cruce și Sfînta Masă, și zice către preoți :

I ertați-mă, părinți și frați împreună-slujitori, îi binecuvîntează, apoi se întoarce către credincioși, se pleacă, îi binecuvîntează și merge la proscomidiar.

Preoții, doi cite doi, se închină, sărută sfîntul antimis, Sfînta Cruce și Sfînta Masă, se pleacă spre credincioși și se îndreaptă către proscomidiar.

Arhidiaconul zice către arhiereu :

R idică, Prea Sfințite Stăpîne !

Arhiereul, luînd cădelnița, cădește Cinstitele Daruri și zice :

R idicați mîinile voastre la cele sfinte și binecuvîntați pe Domnul. Dă cădelnița diaconului ; ia aerul de pe Cinstitele Daruri și îl pune pe umerii arhidiaconului care zice :

Arhieria ta să o pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa.

După aceasta sărută sfîntul disc și-l dă arhidiaconului zicînd :

D iaconia ta să o pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa.

Arhidiaconul sărută mina arhiereului și ridică discul în dreptul frunții.

După aceea, preotul-protos vine către arhiereu, zicînd :

Arhieria ta să o pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa, iar arhiereul sărută sfîntul potir și îl dă preotului, zicînd :

P reoția ta să o pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa.

Vin și ceilalți preoți, pe rînd, zicînd :

Arhieria ta să o pomenească Domnul... iar arhiereul le dă cite o cruce rostind de fiecare dată : **Preoția ta să o pomenească...,** iar preotului care a săvirșit proscomidia îi dă copia și lingurița.

După ce corul a terminat cîntarea Heruvicului se face Vohodul mare, astfel: paracliserii merg înainte cu sfeșnicele, urmează diaconii al doilea și al treilea, care (în dîcherotricherele în mina stîngă iar în dreapta cădelnițele, cădînd înaintea arhidiaconului care poartă sfîntul disc. Acesta zice cu glas:

Pe voi pe toți, binecredincioșilor creștini să vă pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa, totdeauna acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: Amin.

După arhidiacon vine preotul-protos cu sfîntul potir, urmat de ceilalți preoți.

Ecleziarhul sau un alt cleric ia de pe umerii arhiereului omoforul mic, iar arhiereul vine în fața ușilor împărătești.

Soborul slujitorilor, ajungînd în mijlocul bisericii, se oprește și, stînd toți în linie dreaptă, se întorc cu fața spre răsărit — spre arhiereu — iar arhidiaconul zice:

Arhieria ta să o pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor. Diaconii, care poartă cădelnițele, cădesc pe arhiereu de trei ori și unul din ei dă apoi cădelnița arhiereului, care la rîndul lui, cădește sfîntul disc și pe arhidiaconul care îl poartă. Dă cădelnița diaconului, care se retrage în dreptul iconostasului, iar arhidiaconul dă sfîntul disc arhiereului, îi sărută mina și rămîne în dreapta lui. Arhiereul sărută sfîntul disc și, ținîndu-l cu amîndouă mîinile, rostește de pe solee, cu fața spre credincioși, formulele de pomenire a celor vii. După fiecare formulă de pomenire, strana răspunde: Amin.

Pe Prea Fericitul Părintele nostru (N), Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, [pe (Înalt-) Prea Sfințitul (Arhi-) Episcopul (și Mitropolitul) nostru (N)], să-l pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa.

Pe (aici se vor face pomeniri, potrivit îndrumărilor Sfîntului Sinod), să-i pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa.

Pe frații noștri: arhierei, preoți, ieromonahi, ierodiaconi, diaconi, monahi și monahii și pe toți cei din clerul bisericesc să-i pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa.

Sfîrșind pomenirile pentru cei vii, arhiereul se întoarce, intră în sfîntul altar, urmat de arhidiacon, așează sfîntul disc pe sfîntul antimis, zicînd încet troparul:

Iosif cel cu bun chip de pe lemn luînd preacurat trupul Tău, cu giulgiu curat înfășurîndu-l și cu mirisme, în mormînt nou îngropîndu-l, l-a pus.

Apoi ridică procovățul și-l dă arhidiaconului să-l stringă, iar el revine pe solee, cu fața spre credincioși.

Protosul, care poartă sfântul potir, zice cu glas: **Arhieria ta să o pomenescă...**, diaconii cu cădelnițele cădesc de trei ori pe arhieriu și apoi dau cădelnița arhierelui, iar acesta cădește sfântul potir și pe preotul care îl poartă.

În timp ce strana zice: **Amin**, preotul dă sfântul potir arhierelui și rămâne în dreapta lui; arhieriu sărută sfântul potir și începe pomenirile pentru cei morți. Ceilalți slujitori rămân în mijlocul bisericii pînă ce arhieriu termină pomenirile.

Pe fericiții și pururea pomeniții ctitori ai sfântului locașului acestuia și pe alți ctitori, miluitori și făcători de bine, să-i pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa.

Pe adormiții întru fericire patriarhi ai Bisericii Ortodoxe Române, Miron, Nicodim, Justinian și Iustin, să-i pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa.

Pe ostașii români căzuți pe cîmpurile de luptă pentru apărarea Țării, să-i pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa.

Pe cei ce au adus aceste daruri și pe cei pentru care s-au adus, vii și morți, să-i pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa.

Pe toți cei adormiți din neamurile noastre, strămoși, moși, părinți, frați, surori și pe toți cei dintr-o rudenie cu noi, pe fiecare după numele său, să-i pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa.

La sfîrșit, arhieriu face semnul crucii cu sfântul potir și zice:

Și pe voi, pe toți, binecredincioșilor creștini, să vă pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa, totdeauna acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: Amin, și cîntă rar și solemn: Ca pe Împăratul tuturor...

Arhieriu intră în sfântul altar, urmat de preotul-protos și de ceilalți preoți, pe care diaconii îi cădesc pe rînd, iar după aceea intră și ei tot pe sfintele uși. Arhieriu pune sfântul potir pe sfîntul antimis zicînd troparele:

În mormînt cu trupul, în iad cu sufletul, ca un Dumnezeu, în rai cu tîlharul și pe scaun împreună cu Tatăl și cu Duhul ai fost, Hristoase, toate umplîndu-le, Cel ce ești necuprins.

Ca un purtător de viață și mai înfrumusețat decît raiul cu adevărat și decît toată cămara împărătească mai luminat s-a arătat, Hristoase, mormîntul Tău, izvorul învierii noastre.

Ridică procovățul de pe sfîntul polir, îl dă preotului-protos să-l strîngă, ia de pe umerii arhidiaconului aerul și acoperă cu el Cînstitele Daruri, apoi, primind cădelnița de la diacon, cădește Cînstitele Daruri zicînd de trei ori :

Fă bine, Doamne, întru bunăvoirea Ta, Sionului și să se zidească zidurile Ierusalimului.

Iar diaconii răspund :

Atunci vei binevoi jertfa dreptății, prinosul și arderile de tot, atunci vor pune pe altarul Tău viței.

După ce a dat cădelnița diaconului, arhiereul zice către soborul slujitorilor :

Pomeniți-mă, fraților și împreună-slujitorilor.

Preoții și diaconii zic :

Arhieria ta să o pomenească Domnul Dumnezeu întru Împărăția Sa.

Diaconii, plecîndu-și capetele pentru binecuvîntare, zic :

Roagă-te pentru noi, Prea Sfințite Stăpîne.

Arhiereul :

Duhul Sfînt să vină peste voi și puterea Celui Preaînalt să vă umbrească !

Diaconii :

Același Duh să lucreze împreună cu noi în toate zilele vieții noastre. Pomenește-ne pe noi Prea Sfințite Stăpîne !

Arhiereul, binecuvîntîndu-i pe cap, zice :

Să vă pomenească Domnul Dumnezeu întru Împărăția Sa, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Diaconii : **Amin**, și dau mitra arhiereului.

(Dacă este hirotonie de preot, acum se face, după rînduiala de la pag. 78).

Diaconii al doilea și al treilea ies cu dicherotricherele în fața sfintelor uși și le dau arhierelui, care binecuvintează pe credincioși cu ele, iar strana și slujitorii cîntă:

Întru mulți ani, stăpîne ! Arhierul dă dicherotricherele diaconilor, aceștia intră în sfîntul altar după arhieru, iar arhidiaconul merge în mijlocul bisericii și rostește ectenia :

Să plinim rugăciunea noastră Domnului.

Strana : Doamne miluiește.

Pentru Cinstitele Daruri ce sînt puse înaintea, Domnului să ne rugăm.

Pentru sfîntă biserica aceasta și pentru cei ce cu credință, cu evlavie și cu frică de Dumnezeu intră într-însa, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să fim izbăviți noi de tot necazul, minia, pri-mejdia și nevoia, Domnului să ne rugăm.

Apără, mîntuiește, miluiește și ne păzește pe noi, Dum-nezeule, cu harul Tău.

În acest timp, diaconii lasă perdeaua, iar arhierul și ceilalți preoți citesc

Rugăciunea punerii-înainte

Doamne, Dumnezeule, Atotțiitorule, Cel ce ești singur Sfînt, Care primești jertfă de laudă de la cei ce Te cheamă pe Tine cu toată inima, primește și rugăciunea noastră a păcătoșilor și o du la sfîntul Tău jertfelnic ; fă-ne vrednici a-Ți aduce Ție daruri și jertfe duhovnicești, pentru păcatele noastre și pentru cele din neștiință ale poporului. Și ne învrednicește să aflăm har înaintea Ta, ca să fie bine-primită jertfa noastră și să se sălășluiască Du-hul cel bun al harului Tău peste noi, peste aceste Daruri puse înaintea și peste tot poporul Tău.

După terminarea rugăciunii, arhierul își scoate mitra, se in-chină de trei ori în fața Cinstitelor Daruri zicînd :

Iubi-Te-voi, Doamne, vîrtutea mea, Domnul este întărirea mea și scăparea mea și izbăvitorul meu.

Apoi sărută discul, potirul și antimisul și trece în partea de mijloc a Sfintei Mese. Preoții, în ordinea rangului, vin pe rând în fața Sfintei Mese, zicând : Iubi-Te-voi, Doamne..., sărută discul, potirul și antimisul și merg la arhieru, care zice :

Hristos este în mijlocul nostru.

Preotul răspunde :

Este și va fi.

Arhieru :

**Totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.
Amin.**

Preotul sărută umărul drept, umărul stâng și mina arhierului.

La fel preoții între ei, sărutându-și unul altuia umărul drept și umărul stâng, zic : cel dintii : Hristos este în mijlocul nostru ; cel care urmează răspunde : Este și va fi, iar cel dintii încheie : Totdeauna, acum și pururea...

După ce s-a făcut sărutarea, toți slujitorii își reiau locurile, în jurul Sfintei Mese.

Iar diaconul continuă ectenia :

**Ziua toată desăvârșită, sfântă, în pace și fără de păcat,
la Domnul să cerem.**

Strana : Dă, Doamne.

Înger de pace, credincios îndreptător, păzitor al sufletelor și al trupurilor noastre, la Domnul să cerem.

Milă și iertare de păcatele și de greșelele noastre, la Domnul să cerem.

Cele bune și de folos sufletelor noastre și pace lumii, la Domnul să cerem.

Cealaltă vreme a vieții noastre în pace și în pocăință a o săvârși, la Domnul să cerem.

Sfârșit creștinesc vieții noastre, fără durere, neînfruntat, în pace și răspuns bun la înfricoșătoarea judecată a lui Hristos, să cerem.

Pe Preasfânta, curată, preabinecuvântată, mărita stăpîna noastră, de Dumnezeu Născătoarea și pururea Fecioara Maria, cu toți sfinții să o pomenim.

Pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm.

Strana : Ție, Doamne.

Preotul al treilea zice ecfonisul :

Cu îndurările Unuia-Născut Fiului Tău, cu Care ești binecuvîntat, împreună cu Preasfîntul și bunul și de viață făcătorul Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana : Amin.

Se ridică perdeaua, iar arhiereul binecuvîntează pe credincioși zicînd :

Pace tuturor.

Strana : Și duhului tău.

**Arhidiaconul, din mijlocul bisericii,
zice cu glas :**

Să ne iubim unii pe alții, ca într-un gînd să mărturisim.

Strana : Pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfîntul Duh...

Strana sau slujitorii, dacă vor, cîntă :

Iubi-Te-voi, Doamne, vîrtutea mea...

Arhidiaconul, din mijlocul bisericii, zice :

Ușile, ușile, cu înțelepciune să luăm aminte !

Se trage perdeaua și se rostește

Crezul

Cred întru unul Dumnezeu, Tatăl Atotfiitorul, Făcătorul cerului și al pămîntului, al tuturor celor văzute și nevăzute.

Și întru unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, Care din Tatăl S-a născut mai înainte de toți vecii : Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, născut iar nu făcut, Cel de o ființă cu Tatăl, prin Care toate s-au făcut ;

Care, pentru noi oamenii și pentru a noastră mîntuire, S-a pogorît din ceruri și S-a întrupat de la Duhul Sfînt și din Fecioara Maria și S-a făcut om ;

Și s-a răstignit pentru noi în zilele lui Ponțiu Pilat și a pătimit și s-a îngropat ;

Și a înviat a treia zi, după Scripturi ;

Și S-a înălțat la ceruri și șade de-a dreapta Tatălui ;

Și iarăși va să vină cu slavă să judece viii și morții, a Cărui împărăție nu va avea sfârșit.

Și întru Duhul Sfânt, Domnul de viață Făcătorul, Care din Tatăl purcede, Cel ce împreună cu Tatăl și cu Fiul este închinat și slăvit, Care a grăit prin prooroci.

Întru una, sfântă, sobornicească și apostolească Biserică ;

Mărturisesc un botez spre iertarea păcatelor ;

Aștept învierea morților.

Și viața veacului ce va să fie. Amin.

În acest timp, preoții ridică aerul de pe Cinstitele Daruri și, ținându-l de cele patru colțuri, îl leagă deasupra Cinstitelor Daruri, iar arhiereul își pleacă fruntea sub aer și zice încetisor Crezul. Când ajunge la cuvintele : **Și a înviat a treia zi — arhiereul se ridică, sărută aerul, și-l dă spre sărutare preoților, întâi celor din dreapta, apoi celor din stînga, iar ultimul preot îl strînge.**

După Crez, arhidiaconul, din mijlocul bisericii, zice cu glas :

Să stăm bine, să stăm cu frică, să luăm aminte, Sfînta Jertfă cu pace a o aduce.

Strana : Mila păcii, jertfa laudei.

Arhidiaconul se închină și intră în sfîntul altar, iar diaconii al doilea și al treilea iau dichero-tricherele și vin pe solee, în fața sfîntelor uși.

Arhiereul își pune mitra și iese pe solee, primește dichero-tricherele de la diaconi și binecuvîntează pe credincioși, zicînd :

Harul Domnului nostru Iisus Hristos și dragostea lui Dumnezeu-Tatăl și împărtășirea Sfîntului Duh, să fie cu voi cu toți.

Strana : Și cu duhul tău.

Arhiereul, întorcîndu-și fața spre miazăzi și înălțînd dichero-tricherele încrucișate, zice :

Sus să avem inimile !

Strana : Avem către Domnul.

Arhiereul, întorcîndu-se spre icoana Mîntuitorului, zice :

Să mulțumim Domnului !

Strana : Cu vrednicie și cu dreptate...

Arhiereul dă dichero-tricherele diaconilor, intră în sfîntul altar, de asemeni și cei doi diaconi ; arhidiaconul pune pe umerii arhiereului omoforul cel mic, îl ia mitra și se lasă perdeaua.

Arhiereul, stînd în fața Sfintei Mese, citește împreună cu ceilalți preoți slujitori începutul Rugăciunii Sfintei Jertfe.

În acest timp, arhidiaconul ia o mică ripidă sau un procovăț și, cu multă evlavie, o poartă deasupra sfintului potir în semnul Sfintei Cruci, ferind, astfel, să nu cadă ceva necurat.

Rugăciunea Sfintei Jertfe

Su vrednicie și cu dreptate este a-Ți cînta Ție, pe Tine a Te binecuvînta, pe Tine a Te lăuda, Ție a-Ți mulțumi, Ție a ne închina, în tot locul stăpînirii Tale ; căci Tu ești Dumnezeu negrăit și necuprins cu gîndul, nevăzut, neajuns, pururea fiind și Același fiind : Tu și Unul-Născut Fiul Tău și Duhul Tău cel Sfînt. Tu din neființă la ființă ne-ai adus pe noi, și căzînd noi, iarăși ne-ai ridicat și nu Te-ai depărtat, toate făcîndu-le, pînă ce ne-ai suit la cer și ne-ai dăruit împărăția Ta ce va să fie. Pentru toate acestea mulțumim Ție și Unuia-Născut Fiului Tău și Duhului Tău celui Sfînt, pentru toate pe care le știm și pe care nu le știm ; pentru binefacerile Tale cele arătate și cele nearătate, ce ni s-au făcut nouă. Mulțumim Ție și pentru Liturghia aceasta, pe care ai binevoit a o primi din mîinile noastre, deși stau înaintea Ta mii de arhangheli și zeci de mii de îngeri, heruvimii cei cu ochi mulți și serafimii cei cu cîte șase aripi, care se înalță zburînd...

Terminînd de citit prima parte a rugăciunii și ajungînd la cuvintele : ...Cîntarea de biruință..., și strana sfîrșind cîntarea, preotul al patrulea sau cel care este la rînd zice cu glas cuvintele rugăciunii:

Cîntarea de biruință cîntînd, strigînd, glas înălțînd și grăind :

Strana : Sfînt, Sfînt, Sfînt, Domnul Savaot ! Plîn este cerul și pămîntul de mărirea Ta. Osana întru cei de sus ! Binecuvîntat este Cel ce vine întru numele Domnului. Osana întru cei de sus !

Arhidiaconul ridică steluța de pe sfîntul disc, face cu ea semnul crucii, o sărută și o pune pe sfîntul antimis, în partea de sus.

Arhiereul și ceilalți preoți continuă să se roage, citind în șoaptă rugăciunea :

...Cu aceste fericite Puteri și noi, Iubitorule de oameni, Stăpîne, strigăm și grăim : Sfânt ești și Preasfânt, Tu și Unul-Născut Fiul Tău și Duhul Tău cel Sfânt. Sfânt ești și Preasfânt și slava Ta este plină de măreție. Căci Tu ai iubit lumea Ta atît de mult, încît pe Unul-Născut Fiul Tău L-ai dat, ca tot cel ce crede într-Însul să nu piară, ci să aibă viață veșnică. Și Acesta venind și toată rînduiala cea pentru noi plînd, în noaptea în care a fost vîndut și mai virtos Însuși pe Sine S-a dat pentru viața lumii, luînd pînea cu sfintele și preacuratele și fără prihană mîinile Sale, mulțumind și binecuvîntînd, sfîntînd și frîngînd, a dat Sfinților Săi Ucenici și Apostoli, zicînd :

Și ajungînd la cuvintele : Luați, mîncăți... se opresc din citit, așteptînd strana să termine cîntarea. Apoi arhiereul, arătînd cu mina dreaptă spre Sfîntul Agneț, în timp ce diaconul în orarul cu mina dreaptă, tot spre Sfîntul Agneț, zice cu glas :

Luați, mîncăți, Acesta este Trupul Meu, care se frînge pentru voi, spre iertarea păcatelor.

Strana : Amin.

Arhiereul continuă, în taină :

A semenea și paharul după cină, zicînd, și arătînd cu mina dreaptă către sfîntul potir zice cu glas :

Beți dintru acesta toți ! Acesta este Sîngele Meu, al Legii celei noi, care pentru voi și pentru mulți se varsă, spre iertarea păcatelor.

Strana cîntă prelung : Amin.

Arhiereul, precum și ceilalți preoți, continuă să citească rugăciunea :

...Aducîndu-ne amînte, așadar, de această poruncă mîntuitoare și de toate cele ce s-au făcut pentru noi : de cruce, de groapă, de învierea cea de a treia zi, de suirea la ceruri, de șederea cea de-a dreapta, și de cea de a doua și slăvită iarăși venire.

Ajungînd la cuvintele : Ale Tale dintru ale Tale, **zice cu glas :**

Ale Tale dintru ale Tale, Ție Îți aducem de toate și pentru toate.

Strana cîntă cu glas lin și rar : Pe Tine Te lăudăm, pe Tine Te binecuvîntăm, Ție Îți mulțumim Doamne, și ne rugăm Ție, Dumnezeuului nostru.

În acest timp, arhiereul, împreună cu toți slujitorii, se închină de trei ori și zic în șoaptă :

Dumnezeule, curățește-ne pe noi păcătoșii și ne miluiește.

Apoi, ridicîndu-și miinile, arhiereul se roagă, zicînd :

Doamne, Cel ce pe Preasfîntul Tău Duh în ceasul al treilea L-ai trimis Apostolilor Tăi, pe Acela, Bunule, nu-L lua de la noi, ci înnoiește-L întru noi, cei ce ne rugăm Ție.

Arhidiaconul :

Înimă curată zidește întru mine, Dumnezeule, și Duh drept înnoiește întru cele dinlăuntru ale mele.

Arhiereul iarăși zice troparul : Doamne, Cel ce...

Diaconul al doilea :

Nu mă lepăda pe mine de la fața Ta și Duhul Tău cel Sfînt nu-L lua de la mine.

Arhiereul iarăși a treia oară zice troparul.

Diaconul al treilea :

Slavă Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh. Și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Arhiereul se roagă în șoaptă, cu multă umilință :

Încă aducem Ție această slujbă cuvîntătoare și fără de sînge, și Te chemăm, și Te rugăm, și cu umilință la Tine cădem : Trimite Duhul Tău cel Sfînt peste noi și peste aceste Daruri ce sînt puse înainte.

Arhidiaconul, arătînd cu orarul spre Sfîntul Agneț, zice către arhiereu :

Binecuvîntează, Prea Sfințite Stăpîne, Sfînta piine.

Arhiereul, binecuvintind Sfintul Agneț, atingindu-l ușor cu degetul, zice :

Și fă adică pîinea aceasta Cinstit Trupul Hristosului Tău.

Diaconii : Amin.

Arhidiaconul, arătînd spre sfintul potir, zice :

Binecuvintează, Prea Sfințite Stăpîne, sfintul potir.

Arhiereul, binecuvintind sfintul potir și atingindu-l pe margine, zice :

Iar ceea ce este în potirul acesta, cinstit Sîngele Hristosului Tău.

Diaconii : Amin.

Arhidiaconul, arătînd spre amîndouă, zice :

Binecuvintează-le, Prea Sfințite Stăpîne, pe amîndouă, iar arhiereul zice :

Prefăcîndu-le cu Duhul Tău cel Sfînt, și le binecuvintează pe amîndouă, făcînd semnul crucii peste ele, iar diaconii zic :

A min, Amin, Amin (de trei ori).

După aceasta, toți slujitorii, preoți și diaconi, închinîndu-se cu evlavie către Sfînta Masă, zic către arhiereu :

Pomenește-ne pe noi, Prea Sfințite Stăpîne !

Arhiereul :

Să vă pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Arhiereul se roagă, continuînd să citească rugăciunea Sfintei Jertfe :

...Pentru ca să fie celor ce se vor împărtăși, spre trezirea sufletului, spre iertarea păcatelor, spre împărtășirea cu Sfîntul Tău Duh, spre plinirea împărăției cerurilor, spre îndrăznirea cea către Tine, iar nu spre judecată sau spre osîndă.

Încă aducem Ție această slujbă duhovnicească pentru cei adormiți întru credință : strămoși, părinți, patriarhi, prooroci, apostoli, propovăduitori, evangheliști, mucenici, mărturisitori, pustnici și pentru tot sufletul cel drept, care s-a săvârșit întru credință ;

și ajungind la cuvintele : Mai ales pentru Preasfinta... se oprește și, dacă a făcut hirotonie de preot, dă Sfântul Trup noului hirotonit, spunind cuvintele : Primește acest Odor și-L păstrează pină la a doua venire a Domnului nostru Iisus Hristos cind are să-L ceară de la tine. Dacă nu a făcut hirotonie, își pune mitra, diaconul al treilea îi ia de pe umeri omoforul mic, arhidiaconul îi dă cădelnița; din fața Sfintei Mese, după ce strana a terminat cîntarea, zice cu glas :

Mai ales pentru Preasfinta, Preacurata, preabinecuvîntata, stăpîna noastră, de Dumnezeu Născătoarea și pururea Fecioara Maria.

Strana cîntă : Axionul.

Arhiereul dă cădelnița arhidiaconului, care cădește în continuare Sfînta Masă și proscomidiarul, unde pomenește pe ctitori, iar arhiereul continuă să citească rugăciunea Sfintei Jertfe :

Pentru Sfîntul Ioan Proorocul, Înaintemergătorul și Botezătorul, pentru Sfîntii măriții și întru tot lăudații Apostoli, pentru Sfîntul (N), a cărui pomenire o săvîrșim, și pentru toți sfinții Tăi ; cu ale căror rugăciuni, cercetează-ne pe noi, Dumnezeule. Și pomenește pe toți cei adormiți întru nădejdea învierii și a vieții celei de veci și-i odihnește pe dînșii, Dumnezeul nostru, acolo unde strălucește lumina feței Tale.

Încă Te rugăm : Pomenește, Doamne, pe toți episcopii ortodocși, care drept învață cuvîntul adevărului Tău, toată preoțimea, cea întru Hristos diaconomie și tot cinul preoțesc și monahicesc.

Încă aducem Ție această slujbă duhovnicească pentru toată lumea, pentru sfînta sobornicească și apostolească Biserică ; pentru cei ce în curăție și în viață cinstită viețuiesc, pentru (aici se vor face pomeniri potrivit îndrumărilor Sfîntului Sinod...). Dă lor, Doam-

ne, pașnică ocîrmuire, ca și noi, întru liniștea lor, viață pașnică și netulburată să trăim, în toată cucernicia și curăția.

Sfîrșindu-se rugăciunea de citit, diaconii aduc arhiereului vasul cu anafură, pe care luindu-l arhiereul îl atinge de sfîntul disc și sfîntul potir și binecuvîntează piinea, zicînd formula de binecuvîntare a anafurei :

Binecuvîntată este anafura sfinților Tăi, Doamne, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Diaconii aduc lighenașul și cana cu apă și îi toarnă arhiereului să se spele pe mîini ; preoții și diaconii se spală la proscomidiar. Dacă cîntarea Axionului nu s-a terminat și este timp, preoții fac pomenire pentru cei vii și cei morți.

Pentru cei vii se zice :

Pentru mîntuirea, cercetarea și iertarea păcatelor robilor lui Dumnezeu (N).

Iar pentru cei morți se zice :

Pentru iertarea păcatelor și odihna sufletelor robilor lui Dumnezeu (N), în loc luminat, de unde a fugit toată durerea, întristarea și suspinarea ; odihnește-i, Dumnezeu nostru, și-i sălășluiește pe dinșii unde strălucește lumina feței Tale.

După ce s-a terminat de cîntat Axionul, arhiereul, din fața Sfintei Mese, zice cu glas :

Întîi pomeneste, Doamne pe (N) (arhiereul al cărui rang administrativ îi este superior și de care este dependent jurisdicțional), pe care-l dăruiește sfintelor Tale biserici în pace, întreg, cinstit, sănătos, îndelungat în zile, drept învățînd cuvîntul adevărului Tău.

Terminînd arhiereul formula de pomenire, preotul-protos zice îndată :

Pomeneste, Doamne, pe (N—arhiereul slujitor) pe care îl dăruiește... Apoi îi sărută arhiereului mitra, umărul drept și mina.

Strana : Pe toți și pe toate.

Arhiereul se roagă în taină :

Adu-Ți aminte, Doamne, de orașul (**sau** : de satul **sau** : de sfânt locașul) acesta, în care viețuim și de toate orașele și satele și de cei ce cu credință viețuiesc într-însele. Adu-Ți aminte, Doamne, de cei ce călătoresc pe ape, pe uscat și prin aer, de cei bolnavi, de cei ce pățimesc, de cei robiți și de mîntuirea lor. Adu-Ți aminte, Doamne, de cei ce aduc daruri și fac bine în sfintele Tale biserici, și își aduc aminte de cei săraci ; și trimite peste noi toți milele Tale.

Preotul de rind zice ecfonisul :

Și ne dă nouă, cu o gură și o inimă, a slăvi și a cînta preacinstitul și de mare cuviință numele Tău, al Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana : Amin

În acest timp, diaconii, plecîndu-și capetele, sînt binecuvîntați de arhiereu, iar diaconul al treilea iese pe ușa de miazănoapte pentru ectenie.

Arhiereul se întoarce către credincioși și-i binecuvîntează cu amîndouă mîinile, zicînd cu glas :

Și să fie milele marelui Dumnezeu și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos cu voi cu toți.

Strana : Și cu duhul tău.

(Dacă este hirotonie de diacon, se face acum, după rînduiala de la pag. 73).

Diaconul al treilea începe ectenia :

Pe toți sfinții pomenindu-i, iară și iară cu pace, Domnului să ne rugăm.

Strana : Doamne milulește.

Pentru Cinstitele Daruri ce s-au adus și s-au sfințit, Domnului să ne rugăm.

Ca Iubitorul de oameni, Dumnezeu nostru, Cel ce le-a primit pe Dînsule în sfîntul, cel mai presus de ceruri și duhovnicescul Său jertfelnic, întru miros de bună mireasmă, duhovnicească, să ne trimită nouă dumnezeiescul har și darul Sfîntului Duh, să ne rugăm.

Pentru ca să fim izbăviți noi de tot necazul, mînia, pri-mejdia și nevoia, Domnului să ne rugăm.

În timp ce diaconul își urmează ectenia, arhleroul și ceilalți preoți se roagă în taină :

Tie, Stăpîne, Iubitorule de oameni, Îți încredințăm toată viața și nădejdea noastră și cerem și ne rugăm și cu umilință cădem înaintea Ta : Învrednicește-ne să ne împărtășim cu cuget curat, cu ce-reștile și înfricoșătoarele Tale Taine ale acestei sfinte și duhovnicești mese, spre lăsarea păcatelor, spre iertarea greșelelor, spre împărtășirea cu Sfintul Duh, spre moștenirea împărăției cerurilor, spre îndrăznirea cea către Tine, iar nu spre judecată, sau spre osîndă.

Diaconul :

Apără, mîntuiește, miluiește și ne păzește pe noi Dum-nezeule, cu harul Tău.

Ziua toată desăvîrșită, sfintă, în pace și fără de păcat, la Domnul să cerem.

Strana : Dă, Doamne.

Inger de pace, credincios îndreptător, păzitor al sufle-telor și al trupurilor noastre, la Domnul să cerem.

Milă și iertare de păcatele și de greșelele noastre, la Domnul să cerem.

Cele bune și de folos sufletelor noastre și pace lumii, la Domnul să cerem.

Cealaltă vreme a vieții noastre în pace și întru pocăință a o săvîrși, la Domnul să cerem.

Sfîrșit creștinesc vieții noastre, fără durere, neînfruntat, în pace, și răspuns bun la înfricoșătoarea judecată a lui Hristos să cerem.

Unirea credinței și împărtășirea Sfîntului Duh cerînd, pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm.

Strana : Tie, Doamne.

Arhiereul, ecfoniusul :

Și ne învrednicește pe noi, Stăpîne, cu îndrăznire, fără de osîndă, să cutezăm a Te chema pe Tine, Dumnezeu cel ceresc, Tată, și a zice :

Cel mai mare sau strana zice rar și deslușit (dacă nu, o cîntă credincioșii) rugăciunea :

Tatăl nostru, Care ești în ceruri, sfințească-se numele Tău, vie împărăția Ta, facă-se voia Ta, precum în cer așa și pe pămînt ; pîinea noastră cea spre ființă dă-ne-o nouă astăzi, și ne iartă nouă greșelele noastre, precum și noi iertăm greșiților noștri, și nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăvește de cel rău.

În timpul rugăciunii Tatăl nostru, **diaconii își pun orarele cruciș.**

Preotul, care vine la rînd, zice ecfoniusul :

Că a Ta este împărăția și puterea și slava, a Tatălui și a Fiului a Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana : Amin.

Diaconii ridică perdeaua și arhiereul, din sfintele uși, binecuvîntează pe credincioși, zicînd :

Pace tuturor !

Strana : Și duhului tău.

Arhiereul intră în sfîntul altar, arhidiaconul îl pune omoforul mic și îl ia mitra.

Diaconul din mijlocul bisericii :

Capetele voastre Domnului să le plecați !

Strana : Ție, Doamne.

Arhiereul și preoții citesc în taină rugăciunea :

Mulțumim Ție, Împărate nevăzut, Cel ce toate le-ai făcut cu puterea Ta cea nemăsurată și cu mulțimea milei Tale din neființă la ființă toate le-ai adus. Înșuți, Stăpîne, caută din cer spre cei ce și-au plecat Ție capetele lor ; că nu le-au plecat trupului și singelui, ci Ție, înfricoșătorului Dumnezeu. Tu deci, Stăpîne, cele puse înainte nouă tuturor, spre bine le întocmește, după trebuința deosebită a fie-

căruia : cu cei ce călătoresc pe ape, pe uscat și prin aer împreună călătorește, pe cei bolnavi îi tămăduiește, Cel ce ești doctorul sufletelor și al trupurilor noastre.

Preotul care a făcut proscomidia, zice ecfonisul :

Cu harul și cu îndurările și cu iubirea de oameni a Unuia-Născut Fiului Tău, cu Care ești binecuvântat, împreună cu Preasfintul și bunul și de viață făcătorul Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana : Amin.

Arhiereul se roagă în taină, citind

Rugăciunea

Ia aminte, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeuul nostru, din sfânt locașul Tău și de pe scaunul slavei împărăției Tale și vino ca să ne sfințești pe noi, Cel ce sus împreună cu Tatăl șezi și aici, în chip nevăzut, împreună cu noi ești. Și ne învrednicește, prin mâna Ta cea puternică, a ni se da nouă Preacuratul Tău Trup și Scumpul Tău Sînge și prin noi la tot poporul.

Apoi face trei închinăciuni, zicînd în taină de fiecare dată :

Dumnezeule, curățește-mă pe mine păcătosul și mă miluiește.

Diaconul, din mijlocul bisericii, zice cu glas tare :

Să luăm aminte...

Arhiereul ridică, cu amîndouă miinile, Sfîntul Trup și zice :

...Sfintele Sfîntilor.

Strana : Unul Sfînt...

Arhidiaconul, care se află în dreapta arhiereului, zice incetișor :

Sfărîmă, Prea Sfințite Stăpîne, Sfîntul Trup, iar arhiereul sfărîmîndu-l zice :

Se sfărîmă și se împarte Mielul lui Dumnezeu, Cel ce se sfărîmă și nu se desparte, Cel ce se mănîncă

pururea și niciodată nu se sfârșește, ci pe cei ce se împărtășesc îi sfințește.

Și le așează apoi pe sfântul disc în chipul Sfintei Cruci, potrivit să fie spre răsărit partea cu **IS** spre apus cea cu **HS**, spre miazănoapte cea cu **NI**, iar spre miazăzi cea cu **KA**.

Așezarea Sfântului Agneț pe sfântul disc,
după sfârșirea

Apoi arhidiaconul, arătând cu orarul sfântul potir,
zice încet :

Plinește, Prea Sfințite Stăpîne, sfântul potir.

Iar arhiereul, luind păticea cu **IS**, face cu dînsa semnul Sfintei Cruci deasupra sfântului potir, zicînd :

Plinirea potirului credinței Sfântului Duh.

Și o pune în sfântul potir, ștergîndu-și apoi degetele cu buretele, iar diaconul zice : **Amin.**

Și luînd arhidiaconul căldura și venînd în partea dreaptă a arhiereului, zice încet :

Binecuvintează, Prea Sfințite Stăpîne, căldura.

Iar arhiereul, binecuvîntînd, zice :

Binecuvîntată este căldura sfinților Tăi, Doamne, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Arhidiaconul zice : **Amin** și toarnă apoi în chipul Sfintei Cruci, zicînd :

Căldura credinței plină de Duhul Sfînt. Amin.

Arhiepiscopul împarte cu copia partea **HS** în atîtea părțile cite trebuesc pentru împărtășirea tuturor slujitorilor.

Arhiepiscopul și toți slujitorii se închină cu multă evlavie către Sfintele Daruri, făcînd trei închinăciuni mari.

După aceasta, arhiepiscopul zice către slujitori :

Preoți și diaconi, apropiați-vă !

Apropiîndu-se mai întii preoții și apoi diaconii, pe rînd, după rangurile pe care le au și, punîndu-și palma dreaptă peste palma stîngă, zice fiecare către arhiepiscop :

Dă-mi mie, Prea Sfînțite Stăpîne, Cinstitul și Preasfîntul Trup al Domnului și Dumnezeuului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos.

Arhiepiscopul pune pîrticica Sfîntului Trup în palma dreaptă a preotului sau diaconului zicînd :

Cinstitul și Preasfîntul Trup al Domnului și Dumnezeuului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos ți se dă ție (N), spre iertarea păcatelor tale și spre viața de veci.

Preotul răspunde : **Amin.** și îi sărută arhiepiscopului dreapta și umărul stîng, după care, ocolînd Sfînta Masă dinspre latura de miazănoapte-răsărit, se așează cu fața spre Sfînta Masă, începînd cu latura de miazăzi.

După ce a dat Sfîntul Trup tuturor slujitorilor, preoți și diaconi, arhiepiscopul ia și el cu mîna stîngă pîrticica Sfîntului Trup și o pune în palma dreaptă, zicînd :

Cinstitul și Preasfîntul Trup al Domnului și Dumnezeuului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, mi se dă mie arhiepiscopului (N) spre iertarea păcatelor mele și spre viața de veci, și plecîndu-și toți capetele, se roagă cu umilință rostînd

Rugăciunile împărtășirii

Cred, Doamne, și mărturisesc că Tu ești cu adevărat Hristos, Fiul lui Dumnezeu celui viu, Care ai venit în lume să mîntuiești pe cei păcătoși, dintre care cel dintîi sînt eu. Încă cred că acesta este în-

suși Preacurat Trupul Tău și acesta este însuși Scump Sîngele Tău. Deci mă rog Ție : Miluiește-mă și-mi iartă greșealele mele cele de voie și cele fără de voie, cele cu cuvîntul sau cu lucrul, cele întru știință și întru neștiință. Și mă învrednicește, fără de osîndă, să mă împărtășesc cu Preacuratele Tale Taine, spre iertarea păcatelor și spre viața de veci. Amin.

Cinei Tale celei de taină, Fiul lui Dumnezeu, astăzi părtaș mă primește, că nu voi spune vrăjmașilor Tăi, Taina Ta, nici sărutare îți voi da ca Iuda, ci ca tîlharul mărturisindu-mă, strig Ție : Pomenește-mă, Doamne, întru împărăția Ta.

Nu spre judecată sau spre osîndă să-mi fie mie împărtășirea cu Sfintele Tale Taine, ci spre tămăduirea sufletului și a trupului.

La sfîrșit, cerîndu-și iertare unil altora, se împărtășesc cu toții cu Sfîntul Trup.

După aceea, arhiereul se împărtășește cu Sfîntul Sînge, gustînd de trei ori și zicînd :

Mă împărtășesc eu, robul lui Dumnezeu, arhiereul (N), cu Cinstitul și Sfîntul Sînge al Domnului și Dumnezeului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, spre iertarea păcatelor mele și spre viața de veci. Amin.

După împărtășire, ștergîndu-și buzele și apoi marginea sfîntului potir, zice :

Iată, s-a atins de buzele mele și va șterge fărădelegile mele și de păcatele mele mă va curăți.

Apoi arhiereul împărtășește pe toți slujitorii — preoți și diaconi — care, apropiîndu-se cu multă evlavie și în aceeași ordine, zice fiecare :

Iată, vin la nemuritorul Împărat, iar arhiereul, împărtășindu-i cu Sfîntul Sînge, zice fiecăruia :

Se împărtășește robul lui Dumnezeu preotul (diaconul) (N)... și, dîndu-i să guste de trei ori, zice :

Iată s-a atins de buzele tale și va șterge fărădelegile tale și de păcatele tale te va curăți.

După ce s-a făcut împărtășirea tuturor, stînd arhiereul în fața Sfintei Mese și privind spre sfîntul disc, zice :

Spală, Doamne, păcatele celor ce s-au pomenit aicea, cu cinstit Sîngele Tău, pentru rugăciunile Sfînților Tăi.

Și îndată diaconul rinduit stringe Sfintele de pe sfîntul disc și le toarnă în sfîntul potir, zicînd :

Învierea lui Hristos văzînd, să ne închinăm Sfîntului Domnului Iisus, unuia Celui fără de păcat. Crucii Tale ne închinăm, Hristoase, și sfîntă Învierea Ta o lăudăm și o slăvim ; că Tu ești Dumnezeuul nostru, afară de Tine pe altul nu știm, numele Tău numim. Veniți toți credincioșii să ne închinăm sfîntei Învierii lui Hristos, că iată a venit prin cruce bucurie la toată lumea. Totdeauna binecuvîntînd pe Domnul, lăudăm Învierea Lui, că răstignire răbdînd pentru noi, cu moartea pe moarte a stricat.

Iar cînd pune în sfîntul potir pîrticica Născătoarei de Dumnezeu, diaconul zice :

Luminează-te, luminează-te, noule Ierusalime, că slava Domnului peste tine a răsărit. Saltă acum și te bucură, Sioane, iar tu, Curată, Născătoare de Dumnezeu, veselește-te întru Învierea Celui născut al tău.

Cînd toarnă în potir pîrticelele pentru cele nouă cete ale sfînților, diaconul zice :

O, Paștile cele mari și preasfînțite, Hristoase ! O, Înțelepciunea și Cuvîntul lui Dumnezeu și Puterea ! Dă-ne nouă să ne împărtășim cu Tine, mai cu adevărat, în ziua cea neînserată a Împărăției Tale.

In acest timp, arhiereul se spală pe miini și citește

Rugăciunea de mulțumire

Mulțumim Ție, Stăpîne, Iubitorule de oameni, Dătătorule de bine al sufletelor noastre, că și în ziua de acum ne-ai învrednicit pe noi de cereștile și nemuritoarele Tale Taine. Îndreptează calea noastră, întărește-ne pe noi, pe toți, întru frica Ta ; păzește viața noastră, întărește pașii noștri, pentru rugăciunile și mijlocirile măritei Născătoarei de Dumnezeu și pururea Fecioarei Maria și pentru ale tuturor sfinților Tăi.

Sfârșindu-se predica sau cazania, arhidiaconul sună clopoțelul, vine aproape de arhiereu, care îi dă sfântul potir, și luind potirul merge în sfintele uși și zice cu glas :

Cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste să vă apropiați.

Strana : Bine este cuvântat cel ce vine...

Arhiereul — sau unul din preoți — face împărtășirea credincioșilor care s-au pregătit pentru aceasta.

După împărtășirea credincioșilor, arhiereul, binecuvintându-l cu amândouă minile, zice :

Mintuiește Dumnezeule, poporul Tău și binecuvintează moștenirea Ta.

Strana : Am văzut lumina cea adevărată...

În acest timp, arhidiaconul dă cădelnița arhiereului, iar acesta, cădînd Sfintele Taine, zice :

Înalță-Te peste ceruri, Dumnezeule... ; arhidiaconul îi răspunde : ...și peste tot pămîntul slava Ta.

Dă apoi arhidiaconului cădelnița și sfîntul disc cu toate cele de pe el. Acesta, primîndu-le, le înalță la frunte, se pleacă spre credincioși, se duce la proscomidiar și le depune acolo.

Arhiereul se închină către Sfînta Masă, ia sfîntul potir și-l dă preotului-protos, zicînd :

Bine este cuvîntat Dumnezeul nostru... Preotul, primînd sfîntul potir, vine în sfintele uși și zice cu glas :

...Totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana : Amin.

Urmează troparul: Să se umple gurile noastre...

Preotul duce sfântul potir la proscomidar, îl așează acolo și, luind cădelnița, îl cădește.

Arhiereul stringe sfântul antimis, iar diaconul care vine la rând zice ectenia :

Drepti, primind dumnezeieștile, sfintele, preacuratele, nemuritoarele, cereștile și de viață făcătoarele, înfricoșătoarele lui Hristos Taine, cu vrednicie să mulțumim Domnului.

Strana : Doamne miluiește.

Apără, mîntuiește, miluiește și ne păzește pe noi, Dumnezeuule, cu harul Tău.

Ziuă toată desăvîrșită, sfîntă, în pace și fără de păcat cerînd, pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră, lui Hristos Dumnezeu, să o dăm.

Strana : Ție, Doamne.

Arhiereul, făcînd cruce peste antimis cu Sfînta Evanghelle, zice ectenia :

Că Tu ești sfîntirea noastră și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Apoi așează Sfînta Evanghelle pe Sfînta Masă.

Strana : Amin.

Diaconul care a zis ectenia trece în dreptul Icoanei Mîntulorului iar arhiereul, din fața sfîntelor uși, zice :

Cu pace să ieșim !

Strana : Întru numele Domnului.

Diaconul din fața icoanei Mîntulorului :

Domnului să ne rugăm.

Preotul care a făcut proscomidia (sau cel nou hirotonit) merge în mijlocul bisericii, ieșînd pe sfîntele uși, și citește cu glas

Rugăciunea Amvonului

el ce binecuvintezi pe cei ce bine Te cuvintează, Doamne, și sfîntești pe cei ce nădăjduiesc întru Tine, mîntuiește poporul Tău și binecuvintează moștenirea Ta. Plinirea Bisericii Tale o păzește; sfîntește pe cei ce iubesc podoaba casei Tale; Tu pe aceștia îi preamărește cu dumnezeiască puterea Ta; și nu ne lăsa pe noi cei ce nădăjduim întru

Tine. Pace lumii Tale dăruiește, bisericilor Tale, preoților, (aici se vor face pomeniri, potrivit îndrumărilor Sfintului Sinod) și la tot poporul Tău. Că toată darea cea bună și tot darul desăvârșit de sus este, pogorînd de la Tine, Părintele luminilor, și Ție slavă și mulțumire și închinăciune înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana : Amin.

(Dacă se face hirotesia de duhovnic sau de un rang superior bisericesc, se face acum, după rindulala de la pag. 106 ; 109).

Tot acum se face și sfințirea prinoaselor : Coliva în cinstea sărbătorii sau alte prinoase, după rindulala tipiconală.

Dacă nu este nimic din acestea, strana cîntă: Fie numele Domnului binecuvîntat...

Arhleroul, privind spre proscomidiar, zice rugăciunea :

Plinirea Legii și a proorocilor Tu însuși fiind, Hristoase, Dumnezeu nostru, Cel ce ai plinit toată rindulala părintească, umple de bucurie și de veselie inimile noastre, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Apoi binecuvîntează pe diaconul care va potrivi Sfintele și lese pe solee, avîndu-l de o parte și de alta pe preoții slujitori, iar la dreapta și stînga pe diaconii cu dicherotricherele.

Arhidiaconul zice :

Domnului să ne rugăm.

Strana : Doamne miluiește.

Arhleroul, binecuvîntînd cu amîndouă mîinile pe credincioși, zice :

Binecuvîntarea Domnului peste voi, cu al Său har și cu a Sa iubire de oameni, totdeauna acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana : Amin.

Anagnostul dă arhleroului cirja.

Arhleroul, făcîndu-și cruce, zice :

Slavă Ție, Hristoase Dumnezeule, nădejdea noastră, slavă Ție.

Strana : Slavă..., Și acum... Doamne miluiește (de 3 ori). Binecuvîntează.

Arhiereul, de va fi duminică, zice :

Cel ce a înviat din morți... ; iar de nu va fi duminică zice :

Hristos, Adevăratul Dumnezeuul nostru, pentru rugăciunile Preacuratei Maicii Sale, ale Sfinților, măriților și întru tot lăudaților Apostoli, ale Sfintului (N) (al cărui hram îl poartă biserica), ale celui între sfinți Părintelui nostru Ioan Gură de Aur, arhiepiscopul Constantinopolului, ale Sfintului (N), a cărui pomenire o săvârșim, ale Sfinților și dreptilor dumnezeiești Părinți Ioachim și Ana și pentru ale tuturor sfinților, să ne miluiască și să ne mintuiască pe noi, ca un bun și de oameni iubitor.

Strana : Amin.

Arhiereul dă cirja, ia dicherotricherele și binecuvintează pe credincioși, în timp ce strana și slujitorii cintă: Pe Stăpînul și arhiereul nostru...

Dă dicherotricherele diaconilor, se întoarce către icoana Mîntuitorului și face sfîrșitul slujbei, zicînd :

Pentru rugăciunile Sfinților Părinților noștri, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeuul nostru, miluiește-ne pe noi.

Strana : Amin.

Arhiereul și ceilalți slujtori intră în sfîntul altar. Se închid ușile. Preotul de rînd vine la iconostas și mirulește pe credincioși, în același timp împărțindu-le anafură.

În sfîntul altar, arhiereul și preoții slujtori se dezbracă de sfintele veșminte și citesc rugăciunile de mulțumire după sfînta împărțășire.

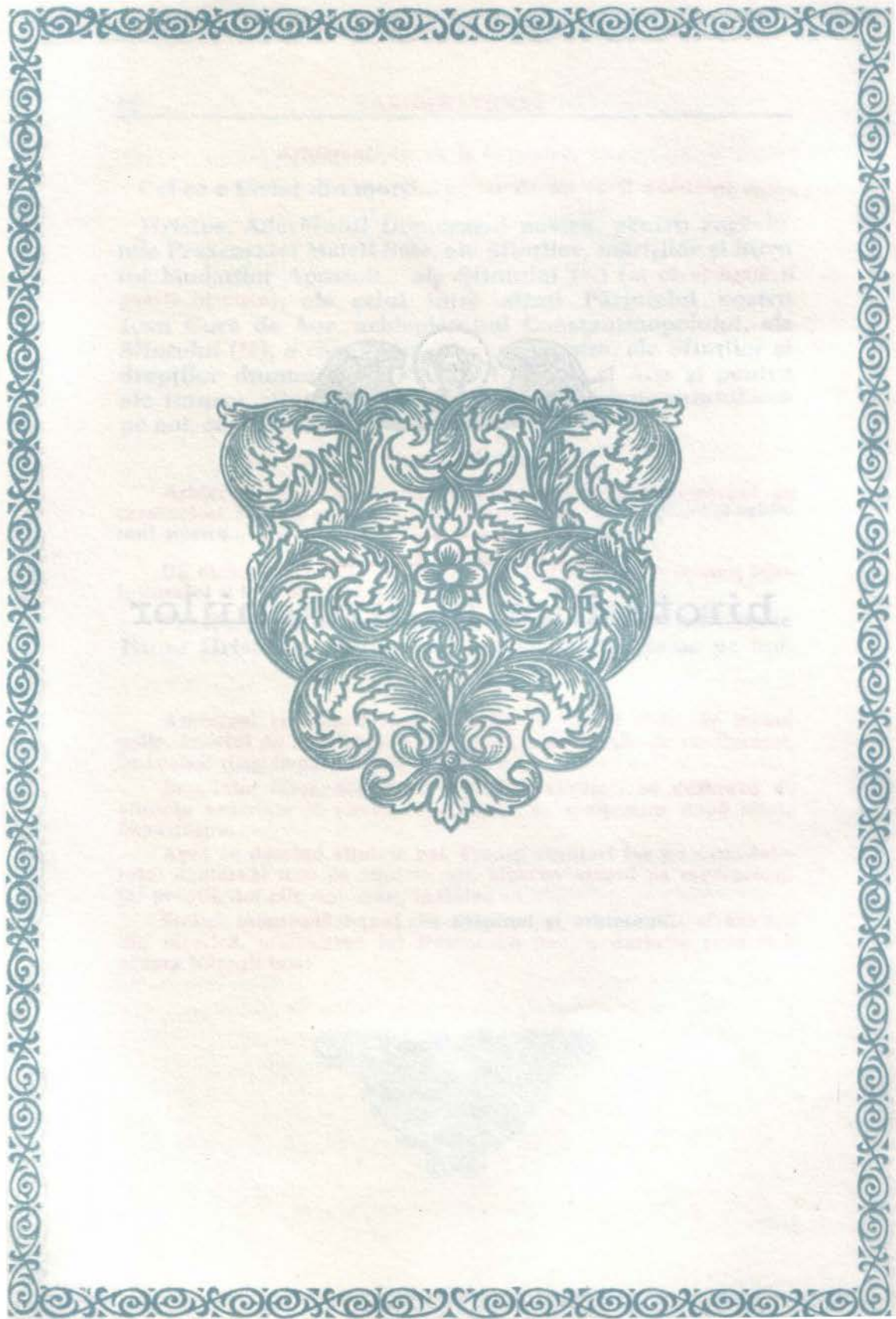
Apoi se deschid sfintele uși. Preoții slujtori ies pe ușile laterale. Arhiereul iese pe sfintele uși, binecuvintează pe credincioși, iar preoții, doi cite doi, merg înaintea sa.

Strana întonează imnul : Pe Stăpînul și arhiereul... și așa ies din biserică, mulțumind lui Dumnezeu pentru darurile revărsate asupra întregii lumi.

RÎNDUIALA
hirotesiilor și hirotoniilor

I

HIROTESIA CITEȚULUI ȘI A CÎNTĂREȚULUI

Urmînd a se face hirotesia de citeț sau cîntăreț, ecleziarhul pregătește mai dinainte cele necesare și anume : foarfecele, felonașul, stiharul și cartea Apostolul sau Psaltirea, pe care le așează pe o măsuță în mijlocul bisericii, de-a dreapta arhiereului.

Înainte de a se începe Sfînta Liturghie, arhiereul iese în mijlocul bisericii, precedat de preoții și diaconii slujitori.

Candidatul, avînd capul descoperit și îmbrăcat în anteriu, merge între cele două sfeșnice împărătești și face trei metanii mari înspre sf. altar, apoi doi diaconi îl iau, unul de o parte și celălalt de alta, zicînd alternativ :

Poruncește,

Porunciți,

Poruncește, Prea Sfințite Stăpîne, spre cel ce vi se aduce înaintea spre a fi hirotosit citeț (sau cîntăreț).

Și sosind în fața arhiereului, candidatul îngenunche, iar arhiereul, binecuvîntîndu-l pe cap de trei ori, îl tunde în formă de cruce, zicînd :

Se tunde robul lui Dumnezeu (N). În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, iar cei de față răspund la fiecare rostire : **Amin.**

I se dă apoi arhiereului felonașul, pe care, binecuvîntîndu-l, îl pune pe grumajii candidatului.

Arhidiaconul zice : **Domnului să ne rugăm.**

Arhiereul, punîndu-și mîna dreaptă pe capul candidatului, citește cu voce tare

Rugăciunea

Doamne, Dumnezeule Atotțiitorule, alege pe robul Tău acesta (N), și-l sfințește pe el, și-i dă lui să învețe să citească cu toată înțelepciunea și priceperea dumnezeieștilor Tale cuvinte, păzindu-l pe dînsul în viață curată, cu mila și cu îndurările și cu iubirea de oameni a Unuia-Născut Fiului Tău, cu Care împreună bine ești cuvîntat, cu Preasfîntul și Bunul și de viață Făcătorul Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. **Amin.**

După rugăciune, arhiereul dă citețului Apostolul, acesta îl sărută și-l deschide și, citind puțin, arhiereul îl binecuvîntează, zicînd : **Pace ție, cititorule.** Citețul, sărutînd mîna arhiereului, se ridică și, dîndu-i-se stiharul, pe care îl binecuvîntează arhiereul, se retrage la locul său.

Dacă urmează imediat hirotesia în ipodiaton, atunci citețul primește stiharul și orarul pe care le binecuvîntează arhiereul.

HIROTESIA IPODIACONULUI

Dacă hirotesia ipodiatonului urmează imediat după cea de citeț, candidatul, primind în mîini stiharul și orarul, le prezintă arhiereului spre binecuvîntare, apoi sărutînd mîna arhiereului, este dus de diaconi de o parte, de obicei în sfîntul altar, și luîndu-i-se felonașul, îl îmbracă în stihar, încrucisînd orarul pe piept și pe spate.

Astfel îmbrăcat vine între cele două sfeșnice împărătești, face trei metanii mari spre sfîntul altar și, întorcîndu-se, face trei metanii mari spre sfîntul altar și, întorcîndu-se,

du-se spre arhiereu, își pleacă puțin capul, iar diaconii îl aduc la arhiereu, zicînd :

Poruncește,

Porunciți,

Poruncește, Prea Sfințite Stăpîne, spre cel ce vi se aduce înaintea spre a fi hirotosit ipodiacon.

Candidatul îngenunche, iar arhiereul, binecuvîntîndu-l de trei ori, își pune mîna pe capul lui. Arhidiaconul zice : **Domnului să ne rugăm.** Strana : **Doamne miluiește,** iar arhiereul, rostește, cu glas tare, această

Rugăciune

Doamne, Dumnezeuul nostru, Cel ce prin Unul și Același Duh Sfînt ai împărțit fiecăruia din cei aleși darurile ; Cel ce ai dăruit Bisericii Tale cete de multe feluri, și trepte de slujbe ai așezat în ea, spre a sluji sfințelor și preacuratelor Tale Taine ; Cel ce cu a Ta negrăită mai înaintea știință ai rînduit pe robul Tău acesta (**N**), a fi vrednic să slujească Sfintei Tale Biserici, Însuși Stăpîne păzește-l pe dînsul întru toate neosîndit. Și-i dă lui să iubească bunăcuviința casei Tale, să șadă înaintea ușilor locașului Tău celui sfînt, și să aprindă lumină în cortul slavei Tale. Și-l sădește pe dînsul în Biserica Ta cea sfîntă ca pe un măslin plin de roadă, aducînd rod de drepitate. Și-l arată pe el desăvîrșit rob al Tău, pentru ca să se împărtășească el la a doua venire a Ta de răsplata celor ce bine Ți-au plăcut Ție. Că a Ta este împărăția și puterea și slava, a Tatălui și a Fiului și a Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. **Amin.**

După aceasta i se dă arhiereului ștergarul și vasul cu apă. Arhiereul ia ștergarul, îl pune pe umărul stîng al hirotositului și-i dă în mîini ligheanul și vasul cu apă ;

acesta toarnă apă pe mâinile arhiereului, zicînd de trei ori:
Cîți sînteți credincioși.

Ștergîndu-se pe mâini, arhiereul pune ștergarul după gîtul ipodiaconului și-l binecuvintează. Diaconii îl conduc pe acesta înaintea icoanei Domnului Hristos. Aici, stînd în picioare, zice în taină rugăciunile începătoare : **Împărate ceresc... Sfinte Dumnezeule... Preasfîntă Treime... Tatăl nostru... Doamne miluiește** (de 12 ori) **Slavă... Și acum... Veniți să ne închinăm,** (de trei ori) și apoi Psalmul 50 : **Miluiește-mă Dumnezeule...**

La Heruvic, după cădere, diaconii aduc pe ipodiacon în fața ușilor împărătești ; acesta îi toarnă arhiereului de se spală pe mâini. Apoi arhiereul îl binecuvintează, iar el sărutîndu-i mîna trece în fața icoanei Maicii Domnului, rugîndu-se în taină Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. După cîntarea Axionului, diaconii îl aduc în sfîntul altar, iar el îi toarnă arhiereului să se spele pe mâini. Dacă ipodiaconul urmează să fie hirotonit diacon, atunci i se ia vasul de apă și orarul, rămînînd îmbrăcat numai cu stiharul, iar de nu se hirotonește, rămîne îmbrăcat pe lîngă arhiereu, ținînd în mînă tricherul.

Notă. Dacă sînt mai mulți candidați la hirotesia de ipodiacon, pot fi hirotesiți deodată, numai că rugăciunea se zice la plural, iar lighenașul se ține de cel mai în vîrstă.

La orice slujbă liturgică, ipodiaconul poartă stihar și orarul încrucișat.

II

HIROTONIA DIACONULUI

După ce arhiereul zice efonisul : «**Și să fie milele marelui Dumnezeu și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos...**», ipodiaconul, ce urmează a fi hirotont diacon merge în mijlocul bisericii și face trei metanii mari. Doi diaconi ies din sfîntul altar și luîndu-l, unul de o parte și celălalt de alta, și plecîndu-l puțin de cap, îl aduc la arhiereu (care stă între ușile împărătești) zicînd alternativ :

Poruncește,

Porunciți,

Poruncește Prea Sfințite Stăpîne spre cel ce vi se aduce înaintea spre a fi hirotont diacon pe seama bisericii cu hramul (N), din parohia (N).

Ajungînd în fața arhiereului, ipodiaconul îngenunche, iar arhiereul, binecuvîntîndu-l pe cap de trei ori, îl ia de mîna stîngă și-l aduce în sfîntul altar. Diaconii, luînd pe candidat de mîini, înconjoară cu dînsul Sfînta Masă de trei ori, cîntînd cei din sfîntul altar la întîia înconjurare :

Sfinților mucenici care bine v-ați nevoit și v-ați încununat, rugați-vă Domnului să se mîntuiască sufletele noastre.

La a doua :

Slavă Ție, Hristoase, Dumnezeule, lauda Apostolilor și bucuria mucenicilor. A căroră propovăduire este Treimea cea de o ființă.

Și la a treia :

Isaie dăntuiește, Fecioara a avut în pîntece și a născut Fiu pe Emmanuel, pe Dumnezeu și Omul. Răsărit este numele Lui, pe Carele slăvindu-L, pe Fecioara o fericim.

Iar arhiereul se așează pe scaun în partea dinspre miazănoapte a Sfintei Mese.

La fiecare înconjurare, ipodiatonul sărută cele patru colțuri ale Sfintei Mese și face câte trei metanii, înaintea arhiereului, sărutându-i omoforul, bedernița și mâna.

Apoi face trei metanii mari înaintea Sfintei Mese, se apropie de colțul din dreapta al acesteia și, îngenunchind, pune mâinile pe Sfânta Masă una peste alta și își reazemă capul peste ele. Ceilalți slujitori îngenunche cu toții, iar arhiereul își scoate mitra și pune mâna dreaptă pe capul celui ce se hirotonește.

Arhidiaconul zice : **Să luăm aminte !**

Arhiereul se roagă cu glas tare astfel :

Dumnezeiescul Har, cel ce totdeauna pe cele neputincioase le vindecă și pe cele cu lipsă le îplinește, (rînduiește) pe prea cucernicul ipodiaton (**N**) în diacon ; să ne rugăm dar pentru acesta ca să vină peste el Harul întru tot Sfîntului Duh.

Apoi arhidiaconul zice : **Domnului să ne rugăm.**

Slujitorii din sfîntul altar, împreună cu stranele, cîntă lin **Doamne miluiește** (de trei ori), iar arhiereul, binecuvîntînd pe cap de trei ori pe cel ce se hirotonește, și ținînd mîna dreaptă pe capul lui, se roagă astfel :

Doamne Dumnezeu nostru, Cea ce cu a Ta mai înainte știință ai trimis darul Sfîntului Tău Duh peste cei ce s-au rînduit de puterea Ta cea neurmată, a fi liturghisitori și a sluji preacuratelor Tale taine, Însoți Stăpîne și pe acesta, care bine ai voit a se rîndui prin mine în slujirea diaconiei, păzește-l în toată sfînțenia, avînd taina credinței în cuget curat. Dăruiește-i și lui harul pe care l-ai dăruit lui Ștefan, întiiul Tău mucenic, pe care l-ai și chemat cel dintîi la lucrarea diaconiei, și-l învrednicește pe dînsul, după a Ta bună-plăcere, a iconomisi treapta cea dăruită lui de a Ta bunătate, pentru că cei ce bine slujesc, bună cinstire își agonisesc, și-l arată pe dînsul desăvîrșit slujitor al Tău. Că a Ta este îm-

părăția și puterea și slava, a Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

După rugăciune, arhidiaconul zice cu voce lină ectenia, iar ceilalți diaconi răspund : **Doamne miluiește.**

Cu pace, Domnului să ne rugăm.

Pentru pacea de sus și pentru mîntuirea sufletelor noastre, Domnului să ne rugăm.

Pentru pacea a toată lumea, pentru bună starea sfintelor lui Dumnezeu Biserici și pentru unirea tuturor, Domnului să ne rugăm.

Pentru Arhiepiscopul (sau Episcopul) nostru (N), pentru arhieria, apărarea, îndelunga petrecere, pacea, sănătatea și mîntuirea lui, și pentru lucrul mîinilor lui, Domnului să ne rugăm.

Pentru robul lui Dumnezeu (N), care acum se prohirisește diacon și pentru mîntuirea lui, Domnului să ne rugăm.

Ca iubitorul de oameni Dumnezeu să-i dăruiască lui diaconie curată și neprihănită, Domnului să ne rugăm.

Pentru orașul acesta, țara aceasta, pentru toate orașele și satele, și pentru cei ce cu credință locuiesc într-însele, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să ne izbăvim noi din tot necazul, mînia, primejdia și nevoia, Domnului să ne rugăm.

Apără, mîntuiește, miluiește și ne păzește pe noi Dumnezeule cu harul Tău.

Pe Preasfînta, curata, preabinecuvîntata, mărita stăpîna noastră de Dumnezeu Născătoarea și pururea Fecioara Maria, cu toți sfinții pomenind-o.

Pe noi înșine și unii pe alții, și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm.

Strana : Ție, Doamne.

În acest timp, arhiereul avînd mîna dreaptă pusă pe capul celui ce se hirotonește, se roagă încet astfel :

Dumnezeule, Mintuitorul nostru, Cea ce cu nesticăciosul Tău grai ai dat Apostolilor Tăi legea diaconiei, și pe întiul mucenic Ștefan l-ai arătat a fi unul dintre ei, și pe dînsul întii l-ai chemat a împlini slujba diaconiei, precum este scris în Sfînta Ta Evanghelie: «Cel ce voiește să fie întii între voi, să fie vouă slugă». Tu, Stăpîne al tuturor, și pe robul Tău acesta (**N**), pe care l-ai învrednicit a intra în slujba diaconiei, umple-l de toată credința, dragostea, puterea și sfințenia, prin venirea Sfîntului și de viață Făcătorului Tău Duh asupra lui ; căci nu prin punerea mîinilor mele peste dînsul, ci prin trimiterea îndurărilor Tale celor multe se dă celor vrednici ai Tăi harul; pentru ca și acesta în afară de orice păcat să se înfățișeze Ție curat în ziua cea înfricoșătoare a Judecării Tale și să primească nemincinoasa răsplătă a făgăduinței Tale. Că Tu ești Dumnezeu nostru și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

După rugăciunea aceasta, arhiereul ridică pe cel hirotonit și, luîndu-l de mîna, îl duce pe solee între ușile împărătești; prezentîndu-l poporului, îi dă orarul, zicînd: **Vrednic este ?** El sărută orarul și mîna arhiereului, iar slujitorii cîntă de trei ori: **Vrednic este**. Pe urmă arhiereul îi dă mînecuțele, zicînd: **Vrednic este ?**, iar strana dreaptă cîntă de trei ori: **Vrednic este**; apoi i se dă hirotonitului, de către arhiereu, procovățul, zicînd iarăși: **Vrednic este ?**, și răspunde strana stîngă, după care cel hirotonit se pleacă spre popor în față, în dreapta și în stînga și se retrage în sfîntul altar pe ușa diaconească de miazăzi. Arhiereul primește de la diaconi dicherotricherele și binecuvintează poporul, iar stranele cîntă: **Întru mulți ani, stăpîne**.

Diaconul rînduit merge în mijlocul bisericii și zice ecteniile : **Pe toți sfinții pomenindu-i...**

La împărtășire, noul hirotonit premerge celorlalți diaconi.

La timpul cuvenit, noul hirotonit zice ectenia : **Drepti primind dumnezeieștile, sfintele...**

Această rînduială de hirotonie se face cînd se oficiază Liturgia Sf. Ioan Hrisostomul și a lui Vasile cel Mare.

Dar hirotonia de diacon se face și la Liturgia cea mai înainte sfințită; atunci, ipodiaconul ce urmează a se hirotoni, se aduce arhierelui după ce Sfintele Taine au fost aduse pe Sfinta Masă și înainte de a zice diaconul ecteniile : **Să plinim rugăciunea noastră cea de seară...** se continuă cum s-a arătat mai sus.

III

HIROTONIA PREOTULUI

După cântarea imnului Heruvic și după ieșirea cu Cinstitele Daruri, diaconul ce urmează a fi hirotont preot merge în mijlocul bisericii și face trei metanii mari.

(La unele eparhii se obișnuiește ca aspirantul la preoție să facă o declarație-angajament pe care o citește în acest moment).

Cei doi diaconi rînduiți să aducă pe candidat, ies din sfîntul altar, îl iau unul de o parte și altul de alta și, plecîndu-l puțin de cap, îl aduc la arhiereu, care stă între ușile împărătești, zicînd :

Poruncește,

Porunciți,

Poruncește Prea Sfințite Stăpîne spre cel ce vi se aduce înainte spre a fi hirotont preot pe seama bisericii cu hramul (N), din parohia (N).

Sosind în fața arhiereului, îngenunche, iar arhiereul îl binecuvintează pe cap de trei ori, îl ia de mîna stîngă și-l aduce în sfîntul altar. Diaconii dau dicherotricherele la doi preoți, care iau pe candidat de mîini, înconjoară cu dînsul Sf. Masă de trei ori, cîntînd cei din altar la întîia înconjurare :

Sfinților mucenici care bine v-ați nevoit și v-ați incununat, rugați-vă Domnului să se mîntuiască sufletele noastre.

La a doua :

**Slavă Ție, Hristoase Dumnezeu, lauda Aposto-
lilor și bucuria mucenicilor. A cărora propovăduire
este Treimea cea de o ființă.**

La a treia :

**Isaie dănuiește, Fecioara a avut în pîntece și a
născut Fiu pe Emmanuel, pe Dumnezeu și Omul. Ră-
sărit este numele Lui, pe Carele slăvindu-L, pe
Fecioara o ferim.**

Arhiereul se așează pe scaun în partea dinspre miază-
noapte a Sfintei Mese.

La fiecare înconjurare, candidatul sărută cele patru
colțuri ale Sfintei Mese și face câte trei metanii înaintea
arhiereului, sărutîndu-i omoforul, bedernița și mîna.

Apoi face trei metanii mari înaintea Sfintei Mese, și
se apropie de colțul din dreapta al acesteia și, înghenun-
chind, pune mîinile pe Sfînta Masă una peste alta și își
reazemă capul peste ele. Ceilalți slujitori și toți cei ce se
află în sfîntul altar înghenunchează cu toți, iar arhiereul își
scoate mitra și pune mîna dreaptă pe capul celui ce se
hirotonește.

Preotul cel dintîi zice : **Să luăm aminte.**

Arhiereul se roagă cu glas astfel :

Dumnezeiescul Har, cel ce totdeauna pe cele ne-
putincioase le vindecă și pe cele cu lipsă le îm-
plinește, rînduiește pe prea cucernicul diacon (**N**),
în preot. **Să ne rugăm dar pentru acesta, ca să vină
peste el Harul întru tot Sfîntului Duh.**

Apoi al doilea preot zice : **Domnului să ne rugăm.**

Slujitorii din sfîntul altar, împreună cu stranele, cîn-
tă lin : **Doamne miluiește**, de trei ori, iar arhiereul bine-
cuvintează pe cap de trei ori pe cel ce se hirotonește și,
ținînd mîna dreaptă pe capul lui, se roagă astfel :

Dumnezeule, Cel fără de început și fără de sfârșit, Cea ce ești mai presus decât toată făptura, Cel ce ai cinstit cu numirea de preot pe cei ce i-ai învrednicit a sluji cu sfințenie în treapta aceasta cuvîntul adevărului Tău, Însoți Stăpîne al tuturor, și pe acesta, pe care ai binevoit a se rîndui prin mine, binevoiește să primească acest mare har al Sfintului Tău Duh întru viață curată și credință nestrămutată; arată-l desăvîrșit rob al Tău, bine-plăcîndu-Ți întru toate și avînd purtare vrednică de această mare cinste preotească, dăruită lui de puterea Ta cea mai înainte știutoare. Că a Ta este stăpînirea și a Ta este împărăția și puterea și slava, a Tatălui și a Fiului și a Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

După rugăciune, preotul cel dintîi zice ecteniile cu voce lină, iar ceilalți slujitori răspund: **Doamne miluiește.**

Cu pace, Domnului să ne rugăm.

Pentru pacea de sus și pentru mîntuirea sufletelor noastre, Domnului să ne rugăm.

Pentru pacea a toată lumea, pentru bunăstarea sfintelor lui Dumnezeu Biserici și pentru unirea tuturor, Domnului să ne rugăm.

Pentru Arhiepiscopul (sau Episcopul) nostru (N), pentru arhiera, apărarea, îndelungă-petrecerea, pacea, sănătatea și mîntuirea lui și pentru lucrul mîinilor lui, Domnului să ne rugăm.

Pentru robul lui Dumnezeu (N), care acum se prohirisește preot și pentru mîntuirea lui, Domnului să ne rugăm.

Ca iubitorul de oameni Dumnezeu să-i dăruiască lui preoție curată și neprihănită, Domnului să ne rugăm.

Pentru orașul acesta, țara aceasta, pentru toate orașele și satele, și pentru cei ce cu credință locuiesc într-însele, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să ne izbăvim noi din tot necazul, mînia, primejdia și nevoia, Domnului să ne rugăm.

Apără, mîntuiește, miluiește și ne păzește pe noi, Dumnezeule cu harul Tău.

Pe Preasfînta, curata, preabinecuvîntata, mărita stăpîna noastră de Dumnezeu Născătoarea și pururea Fecioara Maria, cu toți sfinții pomenind-o.

Pe noi înșine și unii pe alții, și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm.

În acest timp, arhiereul, avînd mîna dreaptă pusă pe capul celui ce se hirotonește, se roagă încet astfel :

Dumnezeule, Cel mare în putere, neurmat în pricepere, Cel minunat întru sfaturi, mai presus decît fiii oamenilor, Însuți Doamne și pe acesta, pe care ai binevoit a intra în treapta preoției, umple-l de darul Sfîntului Tău Duh, ca să se facă vrednic a sta fără prihană înaintea Jertfelnicului Tău, a propovădui Evanghelia împărăției Tale, a lucra cu sfințenie cuvîntul adevărului Tău, a aduce Ție daruri și jertfe duhovnicești, a înnoi pe poporul Tău prin baia nașterii de a doua, ca și el, întîmpinînd la a doua venire pe marele Dumnezeu și Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, Unul-Născut, Fiul Tău, și să primească întru mulțimea bunătății Tale, plata bunei chivernisiri a treptei sale. Că s-a binecuvîntat și s-a preamărit întru tot cinstitul și de mare cuviință numele Tău, al Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

După rugăciune, arhiereul ridică pe cel hirotonit, îi ia orarul și, luîndu-l de mîna, îl aduce între ușile împărătești ; prezentîndu-l poporului, îi dă epitrahilul, zicînd : **Vrednic este ?**, iar slujitorii cîntă de trei ori : **Vrednic este**.

Apoi îi dă, pe rînd, brîul, felonul și Liturghierul, zicînd pentru fiecare : **Vrednic este ?**, iar stranele cîntă de cîte trei ori : **Vrednic este**.

După aceasta hirotonitul sărută mîna arhiereului și plecîndu-se către popor — în față, în dreapta și în

stînga — intră în sfîntul altar, prin ușile împărătești. Primește locul cel dintîi între preoți, în partea cea dinspre miazăzi a Sfintei Mese.

Arhiereul, primind dicherotricherele, binecuvintează poporul, iar stranele intonează : **Întru mulți ani, stăpîne !**

Diaconul rînduit, ieșind la locul obișnuit, zice ecteniile : **Să plinim rugăciunile noastre Domnului și celelalte.**

După sfințirea Sfintelor, cînd urmează a se zice : **Mai ales pentru Preasfînta...** noul hirotonit vine în partea dinspre miazănoapte a Sfintei Mese și arhiereul îi dă pe disc sau burete Sfîntul Trup al Domnului, zicînd : **Primește acest Odor și-L păstrează pe El pînă la a doua venire a Domnului nostru Iisus Hristos cînd are să-L ceară de la tine ;** cel hirotonit primește Sfîntul Trup, sărutînd mîna arhiereului, și se duce de stă la mijlocul dinspre răsărit al Sfintei Mese unde se roagă în taină, zicînd : **Doamne miluiește de 40 de ori ; Miluiește-mă Dumnezeu... și alte rugăciuni.**

Înainte de a intona arhiereul : **Sfintele Sfinților,** cel hirotonit vine și dă arhiereului Sfîntul Trup.

La împărtășire, arhiereul împărtășește pe noul hirotonit înaintea celorlalți preoți.

Preotul cel nou, la timpul convenit, zice Rugăciunea Amvonului.

IV

HIROTONIA ARHIEREULUI

A.

Anunțarea și chemarea candidatului (ipopsifiu) la treapta arhieriei

După sfârșitul Vecerniei, doi din arhieriei care vor lua parte la hirotonia ipopsifiului vin împreună cu dînsul în Biserică și se așează în mijloc, pe scaunele ce li s-au pregătit ; iar ipopsifiul intră în sfîntul altar și se îmbracă cu epitrahil și felon. Ecleziarhul pune un sfeșnic cu făclia aprinsă înaintea ușilor împărătești, iar ipopsifiul zice : **Bine este cuvîntat Dumnezeuul nostru...** Citețul : **Sfinte Dumnezeule...** de trei ori, și după : **Tatăl nostru...** ipopsifiul : **Că a Ta este împărăția...** Și se cîntă la strană troparul : **Bine ești cuvîntat Hristoase Dumnezeuul nostru... Slavă... Și acum... Cînd s-au pogorît limbile...** În acest timp, ipopsifiul cădește, după regulă, altarul, icoanele împărătești, arhieriei, stranele și poporul. Apoi cîntă : **Cuvine-se cu adevărat...** după care ipopsifiul face apolisul și, dezbrăcîndu-se de felon și epitrahil, vine și stă între ușile împărătești, căutînd spre apus. Iar delegatul chiriarhului (de regulă vicarul-adv. al Eparhiei), luînd o făclie în mîna și căutînd spre ipopsifiu, îi face chemarea la treapta arhieriei, zicîndu-i :

Sfîntul Sinod al Sfîntei noastre Biserici Ortodoxe Române, în ședința din anul alegîndu-vă printre candidații de Arhieriu-vicar (sau Episcop), și (autoritatea de stat) prin Înaltul Decret Nr ...,

a binevoit a Vă confirma pe Prea Cuvioșia Voastră în locul vacant de Arhiereu-vicar (sau Episcop), al Sfintei Mitropolii (sau Episcopii) (N), cu titlul de (N). Pentru care P. P. S. S. Episcopii (sau Arhieriei) (N. N.), invitați [Prea Fericirea Sa, Arhiepiscopul Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Patriarh al României D.D. (N), (sau de I.P.S. Mitropolit al sfintei Mitropolii D. (N) sau de P.S. Episcop al sfintei Episcopii (N) D.D. (N)], vestind Prea Cuvioșiei Tale aceasta îi face chemare la înalta treaptă a Arhieriei, [vicar (sau Episcop) al sfintei Mitropolii (sau Episcopii) (N), cu titlul de (N)].

La acestea ipopsifiul, răspunzînd, zice :

Fiindcă [Prea Fericirea Sa, Arhiepiscopul Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Patriarh al României D.D. (N) sau I.P.S. Mitropolit al sfintei Mitropolii D.D. (N)], împreună cu P.P. S. S. Episcopi (sau Arhieriei) (N), urmînd votului Sfîntului Sinod al Sfintei noastre Biserici Ortodoxe Române, cum și confirmării (autoritatea de stat) a binevoit a mă chema pe mine, smeritul între preoți, la cea adevărat Dumnezeiască vrednicie și înaltă treaptă a Arhieriei, (sau Episcop) al Sfintei Mitropolii (sau Episcopii)(N) cu titlul de (N), iată răspund cu multă smerenie și frică de Dumnezeu acestei arhieresti și părintești chemări, și primesc cu supunere și bucurie sfînta și greaua sarcină a Arhieriei. De aceea mulțumesc mai întîi (autoritatea de stat) care a binevoit a mă confirma de Arhiereu, apoi Sfîntul Sinod al Sfintei noastre Biserici Ortodoxe Române. Mulțumesc încă și Prea Fericirii Sale Arhiepiscopului Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Patriarh al României [(sau Mitropolit al Sfintei Mitropolii sau P.S. Episcop al Sfintei Eparhii (N) D.D. (N)] împreună și celorlalți PP. SS. Episcopi (Arhieriei) coliturghisitori D.D. (N,N), care se ostenesc pentru smerenia mea. Cu ale căror rugă-

ciuni, Domnul Dumnezeu să mă învrednicească a păstra Dumnezeiasca treaptă a Arhieriei, curată și neprihănită, pînă la suflarea mea cea mai de pe urmă, ca să pot da răspuns bun în ziua cea de apoi, la înfricoșătoarea judecată a lui Hristos, Dumnezeul nostru, a Cărui preamărire este în veci. Amin.

După acestea, cei doi arhieriei înscriu în însăși condica sfîntă a Sfintului Sinod un proces-verbal, prin care se constată chemarea ipopsifiului la treapta arhieriei. Apoi, cei doi arhieriei îl aduc la mitropolit sau la arhierieul cel dintîi, ca să-i vestească terminarea chemării ipopsifiului și să-l binecuvinteze. Iar el, ieșind de acolo, este dator să se pregătească, mărturisindu-se la părintele său duhovnicesc, și să-și petreacă noaptea în priveghere și în rugăciune, cerînd de la Dumnezeu și Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos, cu zdrobire de inimă și cu lacrimi, harul Prea-sfîntului Duh al arhieriei.

Spre știință : La hirotonirea arhierieului-vicar, episcopul respectiv va fi de drept unul din cei trei hirotonisitori.

B.

Cercarea și desemnarea candidatului (ipopsifiului) la treapta arhieriei

A doua zi de dimineață se toacă la timpul convenit și se urmează cu Utrenia, potrivit Tipicului. Preotul de rînd, împreună cu diaconii, luînd binecuvîntare de la scaunul arhieresc, se închină după regulă și, intrînd în altar, se îmbracă în sfintele lor veșminte. Se începe Proskomidia. Iar cînd se vestește sosirea la biserică a arhierieilor care au să hirotonească pe ipopsifiu, diaconii, aprinzînd mai dinainte docherotricherele și cădelnițele, ies pe ușile împărătești, urmați de preoți, dintre care cel mai mare poartă Sfînta Cruce, spre întîmpinare; la ușile bisericii cei trei arhieriei se îmbracă în mantii, ia fiecare cîrja și, sărutînd Sfînta Cruce, vin cu toții în mijlocul Bisericii, preotul cu Sfînta Cruce, și diaconii mergînd înainte. Arhieriei, stînd pe cei trei vulturi, pregătiți mai dinainte, se închină; apoi întîiul arhierieul binecuvintează poporul, în timp ce diaconii cîntă : **Intru mulți ani, stăpîne !** Fiecare arhierieul se duce la strana sa; iar preotul și diaconii intră

în sfântul altar și așează pe Sfânta Masă Sfânta Cruce. Asemenea și ceilalți clerici, împreună cu ipopsifiul, se retrag la locurile lor. La : **Toată suflarea...** diaconii ies pe ușile laterale cu dicherotricherele și cădelnițele aprinse, și se duc la arhieriei, pe care îi tămiază de câte trei ori ; aceștia se pogoară din stranele lor și vin câte trei în mijlocul bisericii, așezându-se fiecare după rînduiala arhieriească, pe câte un vultur. De o parte și de alta, preoții rînduiți spre servire, își iau locurile împreună cu ipopsifiul și îndată arhidiaconul zice : **Binecuvintează, Stăpîne**, iar arhierieul-protos zice : **Bine este cuvîntat Dumnezeuul nostru... Slavă Ție Dumnezeuul nostru... Împărate ceresc...** Arhidiaconul : **Întru mulți ani, stăpîne. Sfinte Dumnezeule...** de 3 ori și după : **Tatăl nostru...** arhierieul-protos : **Că a Ta este împărăția... Miluiește-ne pe noi Doamne...** Al doilea arhierieul : **Slavă... Doamne miluiește-ne pe noi...** Al treilea : **Și acum... Ușa milostivirii...** Și îndată cei trei arhieriei merg de se închină pe la sfintele icoane după obicei și vin iarăși în mijlocul bisericii. Atunci arhidiaconul zice : **Domnului să ne rugăm**, iar arhieriei și preoții descoperindu-se, arhierieul-protos se roagă încet : **Doamne trimite mîna Ta...** Apoi apolisul ; și binecuvintează poporul cu dicherotricherele, cîntînd diaconii și corul : **Întru mulți ani, stăpîne.** După acestea intră cu toții în sfântul altar, arhierieul-protos mergînd înainte și ceilalți urmînd în rînduiala cuvenită.

Uneori arhierieul-protos rămîne în mijlocul bisericii și se așează pe scaun, iar cei doi arhieriei coliturghisitori, împreună cu ipopsifiul și ceilalți preoți, făcîndu-și cuvenita închinăciune, intră în sfântul altar și se îmbracă fiecare în sfintele lor veșminte, ipopsifiul punînd numai epitrahil și felon. Atunci arhierieul-protos ridicîndu-se de pe scaun se îmbracă și el în toată podoaba arhieriească ; și îndată diaconii cheamă pe arhieriei și pe preoți să iasă din altar.

Preoții stau fiecare după a lor rînduială, de o parte și de alta, aproape de arhieriei, dar ipopsifiul rămîne în altar. Ecleziarhul pregătește vulturul cel mare și-l întinde în lung între cele două sfeșnice împărătești.

Doi diaconi, intrînd prin ușile împărătești, îl scot pe ipopsifiu, care ține în mîini Sfînta Evanghelie, și îndată arhidiaconul zice cu glas mare : **Să luăm aminte !**

Atunci doi dintre clericii cei mai de frunte iau pe ipopsifiu din mîinile diaconilor împreună și dicherotricherele, și cel din dreapta face îndată întîia aducere a ipopsifiului vestind și zicînd :

Se aduce preaiubitorul de Dumnezeu ipopsifiu (N), spre a se hirotoni arhiereu [vicar al Sfintei Mitropolii (sau Episcopii) (N)] cu titlul de (N).

Acestea vestind, îl aduc pe ipopsifiu pe coada vulturului. Candidatul ține în mâini Sfânta Evanghelie, în care el a pus mai dinainte în scris sfintele mărturisiri ale credinței ortodoxe.

Și-i zice lui întâiul arhiereu :

Ce ai venit aici să ceri de la noi ?

Iar ipopsifiul răspunde :

Hirotonia arhierescului har, fiind ales pentru aceasta de Sfântul Sinod al Sfintei noastre Biserici Ortodoxe Române, și întărit de (aici se amintește autoritatea de stat).

Și iarăși îi zice lui arhiereul :

Și ce crezi ?

Iar ipopsifiul, deschizând Sfânta Evanghelie, zice cu glas mare :

Din mila lui Dumnezeu, ipopsifiul [vicar de Mitropolit (sau Episcop) al Sfintei Mitropolii (sau Episcopii) (N)] cu titlul de (N), cu a mea mână mai înainte am rînduit :

Cred întru unul Dumnezeu, Tatăl Atotțiitorul, Făcătorul cerului și al pământului, văzutelor tuturor și nevăzutelor. Și întru unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, Care din Tatăl S-a născut mai înainte de toți vecii ; Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, născut nu făcut, Cel de o ființă cu Tatăl prin Care toate s-au făcut.

Care pentru noi oamenii și pentru a noastră mîntuire S-a pogorît din ceruri și S-a întrupat de la Duhul Sfînt și din Maria Fecioara, și S-a făcut om.

Și S-a răstignit pentru noi în zilele lui Ponțiu Pilat, a pățimit și S-a îngropat și a înviat a treia zi du-

pă Scripturi. Și S-a înălțat la ceruri, și șade de-a dreapta Tatălui. Și iarăși va să vină cu slavă să judece viii și morții, a Căruia împărăție nu va avea sfârșit.

Și întru Duhul Sfânt, Domnul de viață făcătorul, Care din Tatăl purcede, Cel ce împreună cu Tatăl și cu Fiul este închinat și slăvit, Care a grăit prin prooroci. Întru una, sfântă, sobornicească și apostolească Biserică. Mărturisesc un botez spre iertarea păcatelor. Aștept învierea morților și viața veacului ce va să fie. Amin.

După acestea întâiul arhiereu, binecuvântându-l în chipul crucii, îi zice :

Harul Sfintului Duh să fie cu tine.

Apoi clericii aduc pe ipopsifiu pînă în mijlocul vulturului, vestind :

Se aduce preaiubitorul de Dumnezeu ipopsifiu (**N**), spre a se hirotoni arhiereu [vicar de Mitropolit (sau Episcop), al sfintei Mitropolii (sau Episcopii) (**N**)], cu titlul de (**N**).

Al doilea arhiereu îi zice :

Arată-ne nouă mai pe larg : cum mărturisești și despre însușirile celor trei fețe ale necuprinsei Dumnezeiri ?

Și ipopsifiul, cu glas mare și limpede, citește astfel, în auzul tuturor, această mărturisire :

Sed întru unul Dumnezeu osebit în trei fețe: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt ; osebit, zic, după cuvîntul însușirii, dar neosebit după ființă, și întreaga Treime și întreaga unime aceeași fiind unime. Unime după ființă și fire și chip, Treime după însușire și numire; pentru că se numește unul Tatăl, altul Fiul și celălalt Duhul Sfânt. Tatăl nenăscut și fără început ; pentru că nu este ceva mai dinainte de Dînsul ; căci Acela dintot-

deauna a fost Dumnezeu ; fără de început, pentru că nu își are ființă din cineva, ci din Sine însuși.

Cred iarăși că Tatăl este pricina Fiului și a Duhului : a Fiului cu nașterea, iar a Sfântului Duh prin purcedere, neobservîndu-se între ele vreo depărtare sau înstrăinare, decît numai deosebirea însușirilor ipostatice ; pentru că Tatăl naște pe Fiul și purcede pe Duhul cel Sfînt, iar Fiul se naște numai din Tatăl, și Duhul cel Sfînt se purcede din Tatăl. Și astfel un început cinstesc și o pricină recunosc Fiului și Duhului, pe Tatăl. Și numesc pe Fiul început mai presus de timp și nemărginit ; nu ca început al fapturilor, avînd cinstea întîietății. Să nu fie ! Aceasta este hulă din partea neleguirii ariene, pentru că acel hulitor blasfemia numind făptură pe Fiul și pe Duhul cel Sfînt. Iar eu zic că, Fiul este început din Cel fără de început, ca să nu se primească două începuturi ; și tot în astfel de mod zic, că Duhul cel Sfînt este început, fiindcă atît Fiul cît și Duhul cel Sfînt deodată și împreună au ființa din Tatăl : unul cu nașterea, iar celălalt cu purcederea, precum s-a zis ; și nici Tatăl S-a despărțit de Fiul, nici Fiul de Duhul, nici Duhul cel Sfînt de Tatăl și de Fiul, ci întreg este Tatăl întru Fiul și întru Sfîntul Duh ; asemenea întreg este Fiul întru Tatăl și întru Sfîntul Duh, și tot întreg este Duhul cel Sfînt întru Tatăl și întru Fiul ; pentru că S-au unit cu despărțire și S-au despărțit cu unire.

Mărturisesc apoi, că Cuvîntul lui Dumnezeu, Cel împreună-veșnic cu Tatăl, Cel mai presus de timp, Cel necuprins, Cel nemărginit, S-a pogorît pînă la firea noastră, și pe omul cel smerit și cu totul căzut, l-a luat din curatele și fecioareștile sîngiuri ale celei singure fără prihană și curatei Fecioare, ca să dăruiască la toată lumea mîntuire și har, pentru a Sa îndurare ; și unirea firilor cea după ipostas s-a făcut nu cu adăugirile cele cîte puțin, cînd se forma Prun-

cul, nici prin frământarea, sau tulburarea, sau amestecarea firilor împreună unite, nici s-a adus Cuvîntul după ce s-ar fi format omul, făcîndu-se o relativă unire, după cum zicea uritul de Dumnezeu Nestorie ; nici a fost fără de minte și fără de suflet, precum învață cel în adevăr fără de minte Apolinarie ; pentru că acela birfea zicînd a fi destulă Dumnezeire în locul minții. Eu însă Îl mărturisesc pe El Dumnezeu desăvîrșit și om desăvîrșit, Care, în același timp a fost trup și în același timp Cuvînt al lui Dumnezeu ; — trup însuflețit cu suflet cuvîntător și gînditor, păstrînd și după unire toate desăvîrșirile firești ale Dumnezeirii Sale, și neschimbînd cele ale Dumnezeirii sau omenității Lui prin unirea cea desăvîrșită cu Cuvîntul ; purtînd El o ființă care păstrează pe cele două firi și lucrări ; acelea din care și întru care a fost unul și același Iisus Hristos, Dumnezeul nostru, Care are și două voințe firești, iar nu închipuite.

Se cuvine încă a ști, că a pătimit ca Dumnezeu, cu trupul adică ; iar Dumnezeire pătimitoare, sau care să fi pătimit cu trupul, nicidecum. Încă Îl mărturisesc pe Dînsul că a luat asupra Sa toate patimile noastre cele nedefăimate, care sînt legate de firea noastră, afară de păcat, adică : foamea, setea, osteneala, lacrimile și cele de felul acestora, lucrînd însă întru Dînsul, nu cu sila, precum întru noi, ci voința omenească urmînd voinței Lui celei dumnezeiești ; pentru că voind a flămînzit, voind a însetat, voind a ostenit, voind a murit. Deci a murit, primind moarte pentru noi, fără de patimă rămînînd Dumnezeirea Lui ; pentru că El, Cel ce ridică păcatele lumii, nu era supus morții, ci ca pe noi pe toți să ne scoată din mîna cea a tot mîncătoare a morții, și cu însuși sîngele Său să ne aducă Tatălui Său ; iar moartea care cotropise trupul omenesc, cu putere dumnezeiască s-a surpat și s-au scos de acolo sufletele drepti-

lor cele legate din veac. După ce însă a înviat El din morți, și patruzeci de zile pe pământ împreună cu Ucenicii Săi S-a arătat, S-a înălțat la cer și a șezut de-a dreapta Tatălui ; iar dreapta a Tatălui zic, nu după loc sau împrejurime, ci numesc dreapta a lui Dumnezeu pe cea fără început și mai înainte de veci slavă, pe care a avut-o Fiul și mai înainte și după înomenire ; fiindcă sfântul Său trup este închinat cu cinstită închinăciune împreună cu Dumnezeirea Sa.

Prin aceasta Sfânta Treime n-a primit nici o adăugire. Să nu fie! pentru că Treimea a rămas Treime și după unirea Celui Unuia-Născut, rămânând nedespărțit sfântul Său trup, și încă împreună cu Dînsul rămânând în veci ; fiindcă cu acesta va veni să judece viii și morții, dreptii și păcătoșii. Dreptilor adică să le dea plată pentru lucrarea faptei bune și împărăția cerurilor, pentru care aceia s-au sîrguit ; iar păcătoșilor să le răsplătească cu chinul veșnic și focul gheenei cel fără sfîrșit. De a cărui cercare fie ca noi toți să scăpăm și bunătățile cele făgăduite și întregi să le dobîndim întru Hristos Iisus, Domnul nostru. Amin.

Și îndată arhiereul întrebător, binecuvîntînd în chipul crucii pe cel ce se hirotonește, îi zice :

Harul Sfîntului Duh să fie cu tine luminîndu-te, întărindu-te și înțelepțindu-te în toate zilele vieții tale.

Apoi se aduce ipopsifiul de către clerici pînă pe capul vulturului, vestindu-se aducerea sa, precum s-a arătat mai sus. Al treilea arhiereu îi zice :

Arată-ne nouă încă și mai pe larg cum mărturisești și cele despre înomenirea Fiului și Cuvîntului lui Dumnezeu celui în ipostas, și cîte firi dogmatizezi în unul și același Hristos Dumnezeuul nostru ?

Și la această a treia întrebare, ipopsifiul citește cu glas mare aceasta :

Cred întru unul Dumnezeu, Tatăl Atotțiitorul, Făcătorul cerului și al pămîntului, văzutelor tuturor

și nevăzutelor ; fără de început, nenăscut și nepricinuit ; început însă firesc și pricină a Fiului și a Duhului.

Cred și întru Unul-Născut Fiul Său, Care, fără stricăciune și mai înainte de veci, S-a născut dintr-Însul, de o ființă cu El, prin Care toate s-au făcut.

Cred și întru Duhul cel Sfânt, Care din Însuși Tatăl purcede și împreună se preamărește, ca împreună veșnic și de un scaun, și de o ființă și de aceeași mărire și făcător al făpturii.

Cred că Unul din Însăși Treimea cea mai presus de ființă și începătoare de viață, Cuvîntul cel Unul-Născut, Care S-a pogorît din ceruri pentru noi oamenii și pentru a noastră mîntuire, S-a întrupat de la Duhul Sfînt și din Maria Fecioara S-a făcut om, adică S-a făcut om desăvîrșit, rămînînd Dumnezeu, și nimic prefăcînd sau știrbind din Dumnezeasca ființă prin unirea cu trupul, ci fără schimbare, luîndu-și omenitate, a suferit cu Dînsul patima și crucea, rămînînd cu firea cea Dumnezeiască slobod de orice patimă.

Și a înviat a treia zi din morți și la ceruri S-a înălțat, ca să șadă de-a dreapta lui Dumnezeu și Tatăl.

Cred și predaniile și tilcurile despre Dumnezeu și despre cele dumnezeiești ale Bisericii, care este una, sfîntă, sobornicească și apostolească.

Mărturisesc un botez întru iertarea păcatelor.

Aștept învierea morților și viața veacului ce va să fie.

Și încă mărturisesc un ipostas al Cuvîntului întrupat și cred și vestesc pe Hristos Unul și Același în două voci și firi, după întrupare păzindu-le întregi pe acelea întru care și dintru care a ieșit.

Pe urmă cunosc și două voci, păstrîndu-și fiecare fire, voia și lucrarea sa.

Mă închin sfintelor și cinstitelor icoane, adică a lui Hristos însuși, și a Preacuratei Maicii lui Dumnezeu, și ale tuturor Sfinților ; nu însă cu închinăciune, ca lui Dumnezeu, ci înălțându-mă cu mintea la chipul ce înfățișează ; pentru aceea și cinstea cea către acestea o trec la prototipuri ; iar pe cei ce într-alt chip și nu așa cugetă, îi lepăd ca pe niște cugetători de cele străine.

Dau anatema pe Arie și pe cei împreună cu dînsul cugetători și părtași ai relei și nesănătoasei lui păreri. Pe Macedonie și pe cei cu dînsul, care bine s-au numit pnevmatomahi. Asemenea pe Nestorie și pe ceilalți ereziarhi, și pe cei de un cuget cu aceștia îi lepăd și îi dau anatema, și cu mare glas zic hotărît : Tuturor ereticilor anatema ! Tuturor ereticilor anatema !

Iar pe Stăpîna noastră de Dumnezeu Născătoarea Maria, cu tărie și cu adevăr o mărturisesc și o vestesc, că a născut cu trup pe Unul din Treime, Hristos Dumnezeuul nostru, care facă-se mie ajutoare, acoperămînt și apărătoare în toate zilele vieții mele. Amin.

După care, arhiereul întrebător, binecuvintează pe ipopsifiu, zicînd :

Harul Sfîntului Duh să fie cu tine luminîndu-te, întărindu-te și înțelepțindu-te în toate zilele vieții tale.

Și iarăși îi zice întîiul arhiereu :

Peste acestea, ce mai ai a ne mărturisi ?

Și ipopsifiul răspunde :

Peste acestea încă mai mărturisesc, că voi păstra și voi urma cu sfințenie, pînă la suflarea mea cea mai de pe urmă, toate canoanele celor șapte sfinte Sinoade ecumenice și ale celor locale ; învățăturile de Dumnezeu purtătorilor Părinți ; tradițiile Sfintei

Biserici Ortodoxe ; Legile și Regulamentele Sfintului Sinod al Sfintei noastre Biserici Ortodoxe Române.

Datorez iubire și sprijin țării și națiunii mele, și făgăduiesc înaintea lui Dumnezeu, față de Prea Sfințiiile Voastre și de poporul ce stă înaintea, că voi jertfi cu bucurie și mulțumire sufletească însăși ființa mea, de va fi nevoie, pentru a lor întreagă păstrare, creștere și propășire.

Mai făgăduiesc încă supunere, ascultare și respect Sfintului Sinod al Sfintei noastre Biserici Ortodoxe Române, căreia închin toată viața mea.

Nu mai puțin voi respecta și iubi pe Prea Sfințiiile Voastre, care ați binevoit a vă osteni atît de mult pentru smerenia mea, spre a mă ridica în sfința și marea treaptă a arhieriei. Voi asculta bunele învățături ce-mi veți da, și buna Prea Sfințiilor Voastre purtare și cuviință voi urma.

Acestea fiind toate mărturisirile mele, întărit-mă cu rugăciunile Prea Sfințiilor Voastre !

Terminînd acestea, vine însuși la masa care este pusă dinaintea arhierelor coliturghisitori și, luînd condeiu, zice cu glas mare și în același timp scrie dedesubtul acestei mărturisiri :

(N), din mila lui Dumnezeu, ipopsifiu arhieru vicar de Mitropolit (sau Episcop) **(N)**, al Sfintei Mitropolii (sau Episcopii) **(N)**, cu titlul de **(N)**, cu a mea mîna am semnat. **(urmează iscălitura).**

Apoi îi iau ipopsifiului Sfînta Evanghelie din mîna și o pun pe Sfînta Masă, iar el se retrage iarăși pe capul vulturului. Cei doi clerici îl aduc apoi plecîndu-l puțin de cap, și zicînd pe rînd :

Poruncește, porunciți, poruncește Prea Sfințite Stăpîne, pe cel ce vi se aduce înaintea spre a se înainta arhieru vicar de Mitropolit (sau Episcop), al Sfintei Mitropolii (sau Episcopii) (N), cu titlul de (N).

Iar arhiereul, binecuvîntîndu-l pe cap de trei ori, zice :

**Harul Sfîntului Duh prin smerenia mea te înaintea-
ză pe tine preaiubitorule de Dumnezeu preote ipop-
sifiu (N), arhiereu vicar de Mitropolit (sau Episcop)
(N), cu titlul de (N).**

Și ipopsifiul sărută mîinile la cîte trei arhieriei coliturghisitori, iar aceștia îl sărută pe frunte. Apoi întîiul arhiereu, luînd dicherotricherele, binecuvîntează poporul, și se cîntă : **Întru mulți ani, stăpîne.**

După acestea, arhidiaconul zice : **Vremea este a face Domnului.** Și se începe Sfînta Liturghie, după regulă ; iar ipopsifiul intră în sfîntul altar și se îmbracă în toate veșmintele preoțești ce i se cuvin, punînd și epigonatul, de va avea rang bisericesc ; și se împart lumînări aprinse tuturor celor din Biserică, clerici și mireni, și se urmează Sfînta Liturghie. La întîia ieșire, ipopsifiul rămîne în altar, așteptînd în rugăciune apropierea Harului Sfîntului Duh.

C.

Hirotonia Arhierelui

Hirotonia se oficiază de cel puțin trei arhieriei, arhierul-protos fiind cel de care candidatul este direct dependent jurisdicțional.

În timpul cîntării **Sfinte Dumnezeule**, după ce arhieriei slujitori au zis : **Doamne, Doamne, caută din cer și vezi...** candidatul chemat la treapta arhieriei și cercat (ipopsifiu) vine în mijlocul bisericii și face trei metanii mari, iar cei doi preoți care au făcut înaintarea candidatului, avînd dicherotricherele în mînă, îl iau unul din o parte și celălalt din alta și, plecîndu-l puțin de cap, îl aduc pînă la ușile împărătești, zicînd alternativ :

Poruncește,

Porunciți,

Poruncește, Prea Sfințite Stăpîne, spre cel ce vi se aduce înaintea spre a fi hirotonit arhiereu...

Ajungînd la ușile împărătești, unde se află arhiereul protos, candidatul îngenunche, iar arhiereul îl binecuvîntează pe cap de trei ori și se retrage, preoții dau dicherotricherele celorlalți doi arhierei, iar aceștia îl iau pe candidat de mîini și înconjură Sfînta Masă, cîntînd toți cei din altar, la întîia înconjurare :

Sfinților mucenici care bine v-ați nevoit și v-ați încununat, rugați-vă Domnului să se mîntuiască sufletele noastre.

La a doua :

Slavă Ție, Hristoase Dumnezeu, lauda Apostolilor și bucuria mucenicilor. A căroră propovăduire este Treimea cea de o ființă.

Și la a treia :

Isaie dăntuiește, Fecioara a avut în pîntece și a născut Fiu pe Emmanuel, pe Dumnezeu și Omul. Răsăritul este numele Lui, pe Care slăvindu-L, pe Fecioara o fericim.

La fiécare înconjurare, candidatul sărută cele patru colțuri ale Sfintei Mese. Apoi face trei metanii mari în fața Sfintei Mese. Cei doi arhierei îl duc la colțul din dreapta, candidatul îngenunche, își pune mîinile pe Sfînta Masă una peste alta, și își reazemă cu pietate fruntea peste ele. Cei trei arhierei își scot mitrele, iar arhiereul-protos, binecuvîntînd pe cap pe candidat, îi pune pe cap omoforul și Sfînta Evanghelie deschisă cu fața în jos, sub care își pune mîna cea dreaptă. Cei doi arhierei coliturghisitori îngenunche și-și pun și ei mîinile lor drepte sub

Evanghelie pe capul candidatului ; unul dintre ei zice cu glas : **Să luăm aminte !**

În partea stîngă a arhiereului-protos, delegatul chiriarhului pune peste Sfînta Evanghelie pergamentul pe care este scrisă formula de consacrare și pe care arhiereul-protos o citește cu glas :

Cu alegerea și încercarea Sfîntului Sinod și confirmarea (se pomenește autoritatea de stat), Dumnezeiescul Har, Cel ce totdeauna pe cele neputincioase le vindecă și pe cele cu lipsă le împlinește, prohirisește pe prea iubitul de Dumnezeu Prea Cuviosul preot (N) arhiereu [vicar al Sfintei Mitropolii (N) Episcopii (N) cu titlul de (N) ; sau Episcop al de Dumnezeu păzitei Episcopii (N)], să ne rugăm dar pentru dînsul, ca să vină peste el, Harul întru tot Sfîntului Duh.

Terminînd acestea face trei cruci pe capul candidatului, iar celălalt arhiereu zice : **Domnului să ne rugăm ;** și se cîntă de trei ori de cei din sf. altar : **Doamne miluiește,** iar arhiereul-protos cu glas, iar ceilalți doi arhierei încet, se roagă astfel :

Stăpîne, Doamne Dumnezeul nostru, Cel ce prin prealăudatul Tău Apostol Pavel ne-ai legiuit nouă rînduială de trepte și cete : întii pe Apostoli, al doilea pe profeți, al treilea pe dascăli, ca să slujească sfintelor și preacuratelor Tale Taine, și să le săvîrșească în sfîntul Tău jertfelnic, Însuți Stăpîne al tuturor, și pe acesta, care s-a ales și s-a învrednicit a lua jugul Evangheliei și vrednicia arhierească, prin mîna mea a păcătosului și a celor de față liturghisitori și împreună-episcopi, întărește-l prin venirea, puterea și harul Sfîntului Tău Duh, pre-

cum ai întărit pe Sfinții Tăi Apostoli și Profeți, precum ai uns pe împărați, precum ai sfințit pe arhieriei. Vădește neprihănită arhieria lui, înfrumusețându-l cu toată cucernicia, și sfânt îl arată pe dînsul, ca să fie el vrednic a cere de la Tine cele pentru mîntuirea poporului, și a fi auzit el de către Tine. Că s-a sfințit numele Tău, și s-a preamărit împărăția Ta: a Tatălui și a Fiului și a Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

După rugăciune, unul din arhieriei hirotonisitori zice cu voce lină ectenia, la care ceilalți clerici slujitori răspund : **Doamne miluiește.**

Cu pace, Domnului să ne rugăm.

Pentru pacea de sus și pentru mîntuirea sufletelor noastre, Domnului să ne rugăm.

Pentru pacea a toată lumea, pentru bunăstarea sfintelor lui Dumnezeu Biserici și pentru unirea tuturor, Domnului să ne rugăm.

Pentru Arhiepiscopul nostru (N), pentru arhieria, apărarea, îndelunga-petrecere, pacea, sănătatea și mîntuirea lui, și pentru lucrul mîinilor lui, Domnului să ne rugăm.

Pentru robul lui Dumnezeu (N), care acum se prohirisește episcop și pentru mîntuirea lui, Domnului să ne rugăm.

Ca iubitorul de oameni Dumnezeu să-i dăruiască lui arhierie curată și neprihănită, Domnului să ne rugăm.

Pentru orașul acesta, țara aceasta, pentru toate orașele și satele și pentru cei ce cu credință locuiesc într-însele, Domnului să ne rugăm.

Pentru toți celor ce le trebuie de la Dumnezeu ajutor și apărare, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să ne izbăvim noi din tot necazul, mînia, primejdia și nevoia, Domnului să ne rugăm.

Apără, mîntuiește, miluiește și ne păzește pe noi Dumnezeule cu harul Tău.

Pe Preasfînta, curata, preabinecuvîntata, mări-ta stăpîna noastră de Dumnezeu Născătoarea și pu-rurea Fecioara Maria cu toții sfinții, pomenind-o.

Pe noi înșine și unii pe alții, și toată viața noas-tră lui Hristos Dumnezeu să o dăm.

În acest timp arhieriei, avînd mîinile puse pe capul ce-lui ce se hirotonește, se roagă încet astfel :

Doamne, Dumnezeul nostru, de vreme ce firea omului nu poate suferi ființa Dumnezeirii, cu iconomia Ta ai așezat dascăli asemenea nouă, care stau pe scaunul Tău ca să aducă Ție jertfă și prinos pentru tot poporul Tău. Tu, Hristoase, și pe acesta ce s-a arătat iconom al harului arhieresc, fă-l să fie următor Ție, Adevăratului Păstor, punîndu-și sufletul său pentru oile Tale, povățuitor orbilor, lumină celor din întuneric, certător celor neînțelepți, învățător pruncilor, luminător în lume ; ca desăvîrșind sufletele cele ce i s-au încredințat lui în viața aceasta, să stea nerușinat înaintea Judecării Tale și să primească plata cea mare pe care o ai gătit celor ce s-au luptat pentru propovăduirea Evangheliei Tale. Că al Tău este a ne milui și a ne mîntui pe noi, Dumnezeule, și Ție slavă înălțăm, împreună și Celui fără de început al

Tău Părinte și Preasfântului și Bunului și de viață Făcătorului Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

După aceasta, cei trei arhieri duc pe noul hirotonit prin ușile împărătești și-l prezintă poporului, arhieraul-protos zicînd: **Vrednic este?** și-i dă succesiv : sacosul, omoforul, engolpionul, crucea și mitra, zicînd la fiecare : **Vrednic este ?** iar corul repetă de fiecare dată de trei ori : **Vrednic este.**

Apoi arhieraul-protos ia dicherotricherele și binecuvintează poporul, iar corul cîntă : **Întru mulți ani, Stăpîne.**

În acest timp se fac obișnuitele felicitări, iar corul cîntă în continuare **Sfinte Dumnezeule, Slavă Tatălui și Fiului și Sfintului Duh..., Sfinte fără de moarte, miluiește-ne pe noi.**

Arhidiaconul zice : **Poruncește, Stăpîne !**

Arhieraul-protos : **Bine este cuvîntat cel ce vine întru numele Domnului.**

Diaconul : **Binecuvintează Înalt Prea Sfințite scaunul cel de sus.**

Arhieraul : **Bine cuvîntat ești...**

Arhieraii liturghisitori îl duc pe noul hirotonit și-i dau locul cel dintîi, iar la Apostol el va zice : **Pace tuturor,** pentru că de aici și pînă la sfîrșitul Sfintei Liturghii noul hirotonit are locul întîi. Tot așa, la timpul cuvenit, se împărtășește întîiul cu Sfintele Taine.

După terminarea Sfintei Liturghii și după ce arhieraii s-au dezbrăcat de veșmintele arhieresti, ies cu toții în mijlocul bisericii și arhieraul (arhiepiscopul) cel dintîi care a oficiat hirotonia îmbracă cu mantia pe noul arhieraul hirotonit și-i dă în mîna cîrja arhierască, zicînd :

Primește toiagul acesta, ca să păstorești turma lui Hristos cea încredințată ție ; și celor ascultători să le fie de la tine toiag de reazem și întărire, iar pentru cei neascultători și nestatornici să-l întrebuințezi pe el, ca toiag de deșteptare, toiag de certare.

Noul arhiereu se închină respectuos în fața celor trei arhieriei hirotonisitori, merge la locul cuvenit și împarte anafura la popor. În acest timp, corul cântă un concert religios. La sfârșit, ecleziarhul și ceilalți clerici îi conduc pe arhieriei la reședința arhiepiscopului.

...într-o ...
 ...într-o ...
 ...într-o ...
 ...într-o ...
 ...într-o ...

...într-o ...
 ...într-o ...
 ...într-o ...
 ...într-o ...
 ...într-o ...

...într-o ...
 ...într-o ...
 ...într-o ...
 ...într-o ...
 ...într-o ...

...într-o ...
 ...într-o ...
 ...într-o ...
 ...într-o ...
 ...într-o ...

...într-o ...
 ...într-o ...
 ...într-o ...
 ...într-o ...
 ...într-o ...

...într-o ...
 ...într-o ...
 ...într-o ...
 ...într-o ...
 ...într-o ...

...într-o ...
 ...într-o ...
 ...într-o ...
 ...într-o ...
 ...într-o ...

RÎNDUIALA

hirotesiilor celor ce primesc
ranguri sau distincții onorifice
bisericești

Împino, Doamne Dumnezeul nostru, Cel
ce cu neagră răzătoare Ta de știți și
dăruia neamului nostru arhiepiscopul, ca pe
cel totu dinșă îndrăgesc și îl pur în rădăcină
și să stăruie în pace și în liniște cel mai
măi al Dumnezeului nostru. Tale talie, însuși
înfrumuseț cu harul acesta arhiepiscopul pe robul
Tău acesta, fratele nostru (N) și înfrumuseț pe

HIROTESIA ARHIDIACONULUI

Cînd arhiereul liturghisește, hirotesia se face de regulă înainte de începerea Sfintei Liturghii.

După apolisul Utreniei, arhiereul și ceilalți slujitori se află, după regulă, în mijlocul bisericii. Candidatul la hirotesia în arhidiacon merge între cele două sfeșnice împărătești și face trei metanii mari către sf. altar, după care doi diaconi îl iau, unul de o parte și celălalt de alta, și, plecîndu-l puțin de cap, îl aduc arhiereului, zicînd alternativ :

Poruncește,

Porunciți,

Poruncește Prea Sfințite Stăpîne spre cel ce vi se aduce înainte, pe prea cucernicul diacon (N), spre fi hirotosit arhidiacon, pe seama bisericii cu hramul (N) din parohia (N).

Ajungînd în fața arhiereului, candidatul îngenunche, iar arhiereul îl binecuvîntează pe cap de trei ori. Unul din diaconi zice : **Domnului să ne rugăm.** Strana : **Doamne miluiește.**

Arhiereul se roagă astfel :

Stăpîne, Doamne Dumnezeul nostru, Cel ce cu negrăită purtarea Ta de grijă ai dăruit neamului nostru arhidiaconia, ca pe cei întru dînsa îmbrăcați să-i pui în rînduială și să slujească între slujitorii cei mai mici ai Dumnezeieștilor Tale taine, Însuți îmbracă cu harul acesta al arhidiaconiei pe robul Tău acesta, fratele nostru (N), și-l înfrumusețează pe

dînsul cu bună cuviința Ta, ca să stea cel întii între diaconii poporului Tău, și pildă bună celor după el să se facă; învrednicește-l să ajungă bătrînețe adînci și să mărească pe cel de mare cuviință numele Tău : al Tatălui, și al Fiului și al Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

După rugăciune, celălalt diacon zice : **Să luăm aminte!** iar arhiereul, punînd mîna pe capul candidatului, rostește cu glas :

Smerenia mea, prin Harul întru tot Sfîntului și de viață făcătorului Duh, te prohirisește pe tine precucernice diacon (N) arhidiacon, pe seama bisericii cu hramul (N) din parohia (N), în numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh. Amin.

Îl binecuvintează de trei ori și, ridicîndu-l, îl prezintă poporului și zice : **Vrednic este?**, dîndu-i crucea de piept, iar strana răspunde de trei ori : **Vrednic este.**

Noul hirotosit se înclină către popor.

HIROTESIA DUHOVNICULUI

Dacă hirotesia în duhovnic se face cînd arhiereul nu liturghisește, atunci arhiereul intră în sfîntul altar, ușile împărătești fiind deschise, își pune epitrahilul și omoforul și vine în fața Sfîntei Mese. Diaconul, din mijlocul bisericii, zice : **Binecuvintează Prea Sfințite Stăpîne.**

Arhiereul, din fața Sfîntei Mese, dă binecuvîntarea, zicînd : **Binecuvîntat este Dumnezeu nostru totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.** Strana zice : **Amin. Slavă Ție, Dumnezeu nostru, slavă Ție, Împărate ceresc..., Sfînte Dumnezeule..., Preasfîntă Treime..., Tatăl nostru...** Arhiereul : **Că a Ta este împărăția și puterea și slava a Tatălui și a Fiului și a Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.** Candidatul merge în mijlocul bisericii și face trei metanii mari. Arhiereul vine între ușile împărătești, pe solee, iar diaconul, luînd pe candidat, plecîndu-l puțin de cap, îl aduce arhiereului zicînd :

Poruncește, porunciți, poruncește Prea Sfințite Stăpîne, spre cel ce vi se aduce înainte, pe prea cucernicul și alesul între preoți (N), spre a fi hirotosit duhovnic pe seama bisericii cu hramul (N) din parohia (N).

Ajuns în fața arhierelui, candidatul îngenunche, iar arhierelul îl binecuvintează pe cap de trei ori.

Diaconul zice : **Domnului să ne rugăm.**

Strana : **Doamne miluiește.**

Arhierelul se roagă :

Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeuul nostru, Cel ce ai dăruit celor doisprezece ucenici slujba apostolească și duhovnicească, poruncindu-le lor de a lega și a dezlega greșealele oamenilor, Însuți și acum, pe robul Tău acesta (N), care s-a ales de către mine, deplin fiind întru tot harul, arată-l pe dînsul vrednic de apostoleasca și duhovniceasca Ta slujire, prin a noastră smerenie, de a lega și a dezlega greșealele celor nevrednici. Că Tu ești Dătătorul bunătăților și Ție slavă înălțăm : Tatălui și Fiului și Sfintului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Diaconul : Cu înțelepciune drepti, să ascultăm Sfînta Evanghelie.

Arhierelul : **Pace tuturor.**

Strana : **Și duhului tău.**

Arhierelul : **Din Sfînta Evanghelie de la Ioan, citire.**

Strana : **Slavă Ție, Doamne...**

Diaconul : **Să luăm aminte !**

Arhierelul citește Evanghelia :

Fiind seară în ziua aceea, într-una din sîmbete, și ușile fiind încuiate, unde erau ucenicii adunați, de frica iudeilor, a venit Iisus și a stat în mijloc, și a zis lor : **Pace vouă! Și acestea zicînd, le-a arătat lor mîinile și coasta Sa. Și s-au bucurat ucenicii vă-**

zînd pe Domnul. Și iarăși a zis lor Iisus : Pace vouă ; precum M-a trimis pe Mine Tatăl și Eu vă trimit pe voi. Și acestea zicînd, a suflat și a zis lor : Luați Duh Sfînt, cărora veți ierta păcatele, se vor ierta lor și cărora le veți ținea, ținute vor fi.

Strana : Slavă Ție, Doamne...

Diaconul : Să luăm aminte !

Arhiereul, punînd mîna pe capul candidatului, zice :

Smerenia noastră, prin Harul întru tot Sfîntului Duh, Începătorul desăvîrșirii, te prohirisește pe tine prea cucernicule preote (N), duhovnic, spre slujba de părinte duhovnicesc ; în numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh. Amin.

Și zicînd acestea îl binecuvîntează pe cap de trei ori, îl ridică în picioare și-l prezintă poporului, rostind : **Vrednic este?**, dîndu-i pe rînd crucea de binecuvîntare și Molitfelnicul. Strana răspunde : **Vrednic este.** Apoi noul hirotosit se pleacă spre popor ,iar arhiereul face apolisul.

Dacă arhiereul liturghisește, hirotesia o face, de regulă, la sfîrșitul Liturghiei, după Rugăciunea Amvonului. Atunci, îndată după rugăciune, candidatul la hirotesia face trei metanii în mijlocul bisericii și diaconii, luîndu-l unul de o parte și celălalt de alta, îl aduc la arhiereu, rostind :

Poruncește, porunciți, poruncește Prea Sfințite Stăpîne, spre cel ce vi se aduce înainte, pe prea cucernicul și alesul între preoți (N), spre a se hirotesi duhovnic pe seama bisericii cu hramul (N) din parohia (N).

Și se urmează rînduiala ca mai sus, afară de Evanghelie, care nu se zice.

Notă. Această rînduială tipiconală se urmează la orice hirotesia de rang bisericesc sau distincție bisericască, înlocuindu-se doar rugăciunea cu cea specifică rangului respectiv, după cum se arată mai departe, afară de hirotesia starețului, care are rînduială specială.

DISTINȚII ONORIFICE BISERICESTI

Formula de consacrare este următoarea :

Smerenia noastră, prin Harul întru tot Sfântului Duh, te prohirisește pe tine prea cucernicule preot (N) (sachelar, iconom, iconom stavrofor sau protoiereu), în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Și se dau candidatului insignele rangului, după cum sînt arătate în Statut.

Pentru sachelar : brîul albastru ; pentru iconom: brîul albastru și bedernița ; pentru iconom stavrofor : brîul albastru, bedernița și crucea de piept ; iar pentru protoiereu : brîul roșu și bastonul.

Pentru protosinghel : crucea și bedernița ; pentru arhimandrit : crucea, bedernița și bastonul.

Rugăciunea la hirotesia sachelarului

Stăpîne, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeu nostru, Cel ce ai dăruit neamului nostru preoția, și ne-ai îmbrăcat și pe noi cu harul unui astfel de dar și de cinste, și ne-ai așezat pe noi îndestul de cucernici ca să așezăm cu sfințenie și să punem la slujire pe cei mai mici slujitori ai tainelor Tale, Însuți îmbracă cu darul Tău pe fratele nostru (N), și-l înfrumusețează pe dînsul cu bună cuviința Ta, ca să stea el întîiul între preoții poporului Tău, și-l învrednicește să se facă pildă bună celor după dînsul. Binevoiește ca, cu evlavie și cu cinste să-și săvîrșească viața sa întru bătrînețe bune, și pe noi pe toți, ca un Dumnezeu bun, ne miluiește, că Tu ești Dătătorul înțelepciunii și pe Tine Te laudă toată făptura în vecii vecilor. Amin.

Rugăciunea la hirotesia iconomului și a iconomului stavrofor

Doamne, Dumnezeu nostru, Cel ce toate cu înțelepciune le iconomisești, și prin iconomia Ta cea după trup ai lucrat mîntuirea noastră, Cel ce pe înțeleptul iconom, care bine a iconomisit, l-ai lăudat ca pe un stăpîn al casei, binecuvintează și pe robul Tău acesta (**N**), spre a se face iconom, și-l împuternicește și-l întărește pe dînsul, ca în credință, în înțelepciune și cu bună plăcere, să-Ți iconomisească Ție lucrurile și averea Bisericii, pentru ca astfel făcînd și astfel slujind, să se învrednicească de bucuria celor ce bine au întrebuintat talanții, și să scape de rușinea de care trebuie să fugă, și de osînda slugii celei viclene, care cu lenevire și-a îngropat talantul.

Cu rugăciunile și solirile preabinecuvîntatei Stăpînei noastre de Dumnezeu Născătoarei, cu ale Sfințului și întru tot lăudatului Apostol și biruitor mucenic Varnava, și cu ale tuturor Sfinților Tăi. Că s-a sfințit și s-a preamărit întru tot cinstitul și de mare cuviință numele Tău, al Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Rugăciunea la hirotesia protoierului

Stăpîne, Doamne Iisuse Hristoase Dumnezeu nostru, Cel ce ai dăruit neamului nostru preoția și ne-ai îmbrăcat și pe noi cu harul unui astfel de dar și de cinste, și ne-ai așezat pe noi îndestul de cucernici ca, în sfințenie, să așezăm și să punem la slujire pe cei mai mici slujitori ai tainelor Tale, în-

suți îmbracă pe fratele nostru (N), și-l înfrumusețează pe dînsul cu buna cuviință, ca să stea el întii între preoții poporului Tău, și-l învrednicește să se facă pildă bună celor după dînsul. Binevoiește ca, în evlavie și cu cinste să-și săvîrșească viața întru bătrînețe bune, și pe noi pe toți, ca un Dumnezeu bun, ne miluiește, că Tu ești Dătătorul înțelepciunii și pe Tine Te laudă toată făptura în vecii vecilor. Amin.

Rugăciunea la hirotesia protosinghelului și a arhimandritului

Doamne, Iisuse Hristoase Dumnezeul nostru, Împărate cel mai înainte de veci, Păstorule cel Bun, Începătorule al turmei celei cuvîntătoare, Cel ce Ți-ai pus sufletul pentru oile Tale, Cel ce ai zis: unde vor fi doi sau trei adunați întru numele Meu, acolo sînt și Eu în mijlocul lor, Înсуți și acum, vino prin harul Sfîntului Tău Duh asupra acestei adunări, și pe robul Tău acesta (N), care se hirotesește protosinghel (sau arhimandrit), arată-l mădular plăcut și ales al frătimii acesteia; îndreptează căile lui, luminează-i mintea și sădește în inima lui frica Ta cea dumnezeiască, ca fără de prihană și după voia Ta cea sfîntă să viețuiască, să slujească cu credință și în adevăr trebuințelor acestei sfinte mînăstiri, silindu-se cu toată puterea spre cele de folos; păzește-i sufletul și trupul său de toată vătămarea, și-l fă moștean împărăției Tale. Că Tu ești Mîntuitorul nostru, și Ție mărire și închinăciune înălțăm împreună și Părintelui Tău celui fără de început și Preasfîntului și Bunului și de viață Făcătorului Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Rugăciunea la hirotesia ecleziarhului și a iconomului minăstirii

De Tine Te rugăm mult-Îndurate Doamne Dumnezeu nostru, Cel ce ești adevărat și necercat și netrecut, caută spre robul Tău (**N**), cel ce se hirotesește de către noi, smeriții și nevrednicii robii Tăi, în slujba rînduiei ecleziarhului (sau iconomului), și-l învrednicește pe dînsul a sluji cu frică de Dumnezeu, cu toată tăria și fără cîrtire, întru răbdare și întru ascultare, pentru că Tu ai arătat, pe cei ce slujesc, mai mari decît pe cei ce se slujesc. Așa, Stăpîne Doamne, dă-i lui să slujească bine porunca, ca să primească plata iconomilor celor înțelepți și credincioși, precum zici în Evanghelia Ta. Că s-a sfințit și s-a preamărit întru tot cinstitul și de mare cuviință numele Tău: al Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Apoi : Pace tuturor.

Diaconul : Domnului să ne rugăm.

Arhiereul:

Dumnezeule cel mare și minunat, Care ești veșnic și mai înainte de veci, Cel ce prin negrăita pogorîre pe pămînt a Fiului Tău Celui Unul-Născut, și prin venirea Sfîntului Tău Duh ai arătat nouă căile cele către mîntuire ; Însuți și acum, Doamne, rugămu-ne Ție, caută spre noi și spre robul Tău acesta (**N**), care a venit la lucrul slujbei pentru cinstea și slava sfîntului Tău nume ; întărește-l pe dînsul, Stăpîne ; dă-i putere fără de împușinare, ca întru frica Ta slujind cu răbdare și multă stăruință Bisericii Tale, și iconomisind pe toți cei ce se tem de numele Tău cel sfînt, să dobîndească partea ajutorului celui de la Tine și a sprijinirii, și să nu cadă din bunătățile Tale cele veșnice, ci să afle har și

milă înaintea Ta totdeauna, prin lucrarea Hristosului Tău. Că al Tău este a ne milui și a ne mîntui pe noi, Dumnezeu nostru, și Ție slavă înălțăm: Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Și, binecuvîntîndu-l pe cap de trei ori, zice : Vrednic este?, și cei de față cîntă : Vrednic este.

HIROTESIA STAREȚULUI

Chiriarhul sau arhiereul împuternicit să facă hirotesia starețului, vine la mînăstire și dacă dorește să liturghisească, hirotesia starețului o face înainte de a începe Sf. Liturghie.

După apolisul Utreniei sau al Ceasurilor, arhiereul împreună cu ceilalți slujitori, îmbrăcați în veșmintele liturgice, vin în mijlocul bisericii.

La strane se cîntă troparul patronului mînăstirii, **Slavă...**, **Și acum...**, al Născătoarei de Dumnezeu, iar candidatul, fiind îmbrăcat cu mantie și avînd capul descoperit, face trei metanii mari între cele două sfeșnice împărătești. Doi ieromonahi, avînd în mîini dicherotrichele, îl iau unul de o parte și celălalt de alta și, plecîndu-l puțin de cap, îl aduc arhiereului, zicînd :

Se aduce Prea Cuviosul ieromonah (N), candidat întărit a lua sfintele rugăciuni și a se instala stareț și păstor al sfintei mînăstiri (N) cu hramul (N).

Candidatul îngenunche, iar arhiereul îl binecuvîntează pe cap de trei ori și rostește :

Harul Sfîntului Duh să fie cu tine, întărindu-te și îndreptîndu-te în toate zilele vieții tale.

Întîiul ieromonah zice cu voce tare : **Să luăm aminte.**

Arhiereul, avînd mîna pusă pe capul candidatului, se roagă :

Dumnezeule, Cel ce totdeauna porți grijă de mîntuirea oamenilor, Cel ce și pe această turmă cuvîntătoare o ai adunat întru una în numele Tău, Însuși Stăpîne a toate, cu nemăsurată iubirea Ta de oameni, acoper-o pe dînsa cu acoperămîntul aripilor Tale și nevătămată ferește-o de toată uneltirea potrivnicului ; iar pe robul Tău (N), pe care ai binevoit a-l așeza egumen peste dînsa, fără prihană îl păstrează, ale Tale porunci totdeauna păzind și neîncetat priveghînd, ca nu cumva să piardă vreo oaie din turma cea încredințată lui și să fie răpită de lupul cel înțelegător. Așa, Doamne, arată pe robul Tău acesta, vrednic de a Ta bunătate și cu toate faptele bune înfrumusețează-l, ca să se facă el prin faptele sale pildă bună celor de sub ascultarea lui, pentru ca și aceștia să fie rîvnitori ai vieții sale celei fără prihană, și împreună cu dînsul să stea fără de osîndă la înfricoșătoarea Ta judecată. Că a Ta este împărăția și puterea și slava a Tatălui și Fiului și a Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Sfîrșind rugăciunea, ieromonahul al doilea zice ectenia :

Cu pace, Domnului să ne rugăm.

Pentru pacea de sus și pentru mîntuirea sufletelor noastre, Domnului să ne rugăm.

Pentru pacea a toată lumea, pentru bunăstarea sfintelor lui Dumnezeu Biserici și pentru unirea tuturor, Domnului să ne rugăm.

Pentru Arhiepiscopul (sau Episcopul) nostru (N) și pentru lucrul mîinilor lui, Domnului să ne rugăm.

Pentru robul lui Dumnezeu (N), care acum se hirotesește stareț (sau egumen), și păstor al sfintei mînăstiri (N), Domnului să ne rugăm.

Pentru ca Iubitorul de oameni, Dumnezeuul nostru, să păzească frățimea lui în pace, unire și satornicie, Domnului să ne rugăm.

Pentru frații noștri, Domnului să ne rugăm.

Pentru sfântă minăstirea aceasta, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să ne izbăvim noi de tot necazul, mînia, primejdia și nevoia, Domnului să ne rugăm.

Apără, mîntuiește, miluiește și ne păzește pe noi Dumnezeuule cu harul Tău.

Pe Preasfînta, curata, preabinecuvîntata, mărita stăpîna noastră de Dumnezeu Născătoarea și pururea Fecioara Maria, cu toți sfinții pomenind-o.

Pe noi înșine și unii pe alții, și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm.

Că Tu ești Cel ce sfințești toate și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

După ecfonis, arhiereul zice : **Pace tuturor.**

Diaconul : **Capetele voastre Domnului să le plecați.**

Strana : **Ție, Doamne.**

Arhiereul se roagă în taină :

Pleacă Doamne urechea Ta și ascultă rugăciunea noastră și arată pe robul Tău acesta, starețul (sau egumenul) acestei sfinte minăstiri, credincios și înțelept iconom turmei celei cuvîntătoare, căreia i s-a încredințat lui prin harul Tău, ca să facă întru toate voia Ta și să fie vrednic de cereasca Ta împărăție,

iar sfîrșitul îl zice cu voce tare :

Cu Harul și îndurările și iubirea de oameni a Unuia-Născut Fiului Tău, cu Care împreună bine ești cuvîntat, cu Preasfîntul, Bunul și de viață Făcă-

torul Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.
Amin.

Ia apoi pe candidat și-l aduce în strana stărețească,
zicînd :

**Se instalează robul lui Dumnezeu (N), stareț și
păstor al sfintei mînăstiri (N) și îndată rostește :**
Vrednic este ?

Strana cîntă (de trei ori) Vrednic este.

Îi dă apoi toiagul, zicînd :

**Primește toiagul acesta, pe care sprijinindu-te
vei conduce turma ta, pentru care vei da răspuns
Dumnezeului nostru, în ziua judecării.**

Arhiereul, primind dicherotricherele, binecuvintează pe
cei de față.

Stranele cîntă : **Întru mulți ani, Stăpîne.**

Și îndată începe Sf. Liturghie.

Notă. Dacă arhiereul nu liturghisește, atunci se îmbracă cu
mantia, epitrahilul și omoforul și dă binecuvîntarea.

După rugăciunile începătoare : **Împărate ceresc... Sfinte Dum-
nezeule... Preasfîntă Treime... și Tatăl nostru...** și se urmează rin-
diuala cum s-a arătat mai sus.

RÎNDUIALA

sfintirii antimiselor

În rînduiala sfintirii antimiselor, care este o lucrare de istorie, se prezintă în mod succint și înțelegător toate cele care s-au petrecut în viața sfintei noastre mame.

„Sf. Simona și Iuda, dintr-o familie de Antiohia”. Toate se petrec în rînduiala ei și se scrie înaintea ei și după aceea se scrie în viața ei. În toate acestea se scrie înaintea ei și după aceea se scrie în viața ei. În toate acestea se scrie înaintea ei și după aceea se scrie în viața ei.

„Sf. Simona în viața ei”. Toate se petrec în viața ei și se scrie înaintea ei și după aceea se scrie în viața ei. În toate acestea se scrie înaintea ei și după aceea se scrie în viața ei.

„Sf. Simona în viața ei”. Toate se petrec în viața ei și se scrie înaintea ei și după aceea se scrie în viața ei. În toate acestea se scrie înaintea ei și după aceea se scrie în viața ei.

meu. Tău Duh, veam și purtăva și în vești veșilor
Ani.

Je apoi pe candidații și pe cei în care ma încredințăm
când.

De înălțarea robilor - lui Dumnezeu (N), și în și
păstor și alături minărilor (N) și înălțarea
Vărbărie este

Strana și pe

Prin
veștă
Ducem

Arhiepiscop
cei de la

Strana
și în

Ne-rol
și în

Dacă
veștă

RÎNDUIALA SFÎNȚIRII ANTIMISELOR

După învățătura Sfântului Simeon, Arhiepiscopul Tesalonicului, sfințirea Sfintelor Antimise, fără sfințire de biserică, să fie săvârșită cu toate rugăciunile câte se fac pentru Sfânta Masă, schimbându-se doar numirea.

Sf. Simeon spune despre Sfintele Antimise : «Toate se săvârșesc pe antimise, cât și pe sfântul prestol, și sfințindu-se, se trimit de arhieru, la locuri unde nu sînt jertfelnice și pe dîsele să slujească dumnezeiasca Liturghie a Tainelor» (Sf. Simeon, **Tratat asupra tuturor dogmelor credinței noastre ortodoxe**, cap. 108).

Și iarăși în altă parte spune că «atunci cînd se face sfințirea bisericii și pune pe Sfânta Masă antimisele și arhieru face pomenire de antimise cînd zice rugăciunile Sfintei Mese, și asemenea se roagă ca să sfințească cu venirea Dumnezeiescului Duh și le stropește și le unge cu mir, făcînd cu mir pe fiecare antimis câte trei cruci, ca și pe Sfânta Masă, cîntînd : Aliluia !» (**Idem**, p. 127).

Se cuvine dar să nu ne lenevim cînd sfințim separat Sfintele Antimise pe care Mielul Se jertfește pentru păcatele noastre ; să se facă toate rugăciunile ce se fac pentru sfințirea Sfântului Prestol.

Iar cele trebuincioase pentru sfințirea antimiselor sînt acestea :

- Aghiasmă mică
 - Sfîntul Marele Mir
 - Apă de trandafir
 - Sfintele Moaște
 - Giulgiul (cămașă), cu care să se îmbrace arhiereul.
- Antimisele să fie puse de cu seară pe Sfînta Masă.

Dimineața, înainte de a începe Sfînta Liturghie, arhiereul se închină după rînduiala slujirii Sfîntei Liturghii și, intrînd în sfîntul altar cu cei împreună-liturghisitori, se îmbracă în toate veșmintele și peste veșminte cu giulgiul (cămașă).

Se întind pe Sfînta Masă antimisele și, venind arhiereul înaintea Sfîntei Mese, zice diaconul :

Domnului să ne rugăm.

Strana cîntă: Doamne miluiește.

Iar arhiereul citește această

Rugăciune

Doamne, Dumnezeule, Mîntuitorul nostru, Cel ce toate le lucrezi și porți grijă de mîntuirea neamului omenesc, primește rugăciunile noastre, ale nevrednicilor robilor Tăi, și ne învrednicește pe noi întru acest ceas, ca fără de osîndă să săvîrșim sfințirea antimiselor Tale acestora, care s-au făcut spre mîntuirea noastră, întru slava măririi Tale, căreia ne învrednicește și pe noi.

Ecfonis :

Că Ție se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Diaconul, venind în mijlocul bisericii, zice :

Binecuvintează, Stăpîne !

Arhiereul :

Binecuvîntat este Dumnezeuul nostru, totdeauna acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana : Amin.

Diaconul :

Cu pace, Domnului să ne rugăm.

și celelalte ale ecteniei mari, la care se adaugă aceste cereri :

Pentru lucrurile mâinilor noastre și ale fraților celor împreună cu noi, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să se sfințească antimisele acestea cu pogorirea și puterea și lucrarea Sfintului Duh, Domnului să ne rugăm.

Ecfonis :

Că Ție se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea, Tatălui și Fiului și Sfintului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Diaconul :

Iară și iară plecînd genunchii, Domnului să ne rugăm.

Strana : Doamne miluiește.

Arhiereul, îngenunchînd cu fața la Răsărit, zice cu glas mare această

Rugăciune

Dumnezeule, Cel fără de început și veșnic, Care toate le-ai adus din neființă la ființă ; Cel ce locuiești întru lumina cea neapropiată ; Cel ce ai cerul scaun și așternut picioarelor Tale pămîntul ; Care ai dat lui Moise poruncă și pildă ; Cel ce ai pus Duhul Tău în Bețaleel, meșterul cel mare, și l-ai îndestulat pe dînsul cu înțelepciune spre întocmirea și ridicarea Cortului Mărturie, în care erau închipuirile și formele adevărului. Cel ce ai dăruit lui Solomon înălțimea cugetului și lărgimea inimii, și printr-însul ai ridicat Biserica Ta cea veche. Și Sfin-

ților Tăi Apostoli le-ai înnoit darul închinării în Duh și al slujirii cortului cel adevărat ; și printr-înșii ai sădit în tot pământul sfintele Tale biserici, ca să se aducă în ele preasfintele și cele fără de sînge jertfe. Însuși și acum, Cel fără de moarte și Mare Dătătorule Împărate, adu-Ți aminte de îndurările și milele Tale, că din veac sînt ; și nu Te scîrbi de noi cei întunecați cu mulțimea păcatelor. Și nu strica așezămîntul Tău pentru necurăția noastră, ci treci și acum cu vederea greșealele noastre și ne întărește și ne umple pe noi cu darul și cu pogorîrea Preasfîntului și de viață Făcătorului Duhului Tău, ca fără de osîndă să săvîrșim înnoirea și sfințirea antimiselor acestora.

Așa Stăpîne, Doamne Dumnezeule, Mîntuitorul nostru, nădejdea tuturor marginilor pământului, auzi-ne pe noi păcătoșii, rugămu-ne Ție, și trimite pe Sfîntul Duh cel închinat și atotputernic și sfințește antimisele acestea. Uplete-le pe dinsele de lumina cea veșnică ; fă-le pe dinsele să fie spre plăcerea locuinței Tale ; fă-le locașuri slavei Tale ; împodobește-le pe dinsele cu dumnezeieștile Tale daruri cele mai presus de lume, încît Dumnezeieștile Jertfe ce se vor săvîrși peste dinsele, să ajungă la sfîntul cel peste ceruri și tînuitorul jertfelnicului Tău. Și ne dă nouă darul umbririi Tale celei preacurate, că nu în facerea nevrednicilor noastre mîini ne punem nădejdea, ci întru a Ta necuprinsă bunătate.

Diaconul :

Apără, mîntuiește, miluiește, ridică-ne și ne păzește pe noi, Dumnezeule, cu harul Tău.

Pe Preasfînta, Curata, Preabinecuvîntata, mărita, Stăpîna noastră, de Dumnezeu Născătoarea și pururea Fecioara Maria, cu toți sfinții pomenind-o.

Pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm.

Arhiereul spune ecfonusul :

Că Sfînt ești Dumnezeu nostru și pe sfinții și pe cinstiții mucenici, care pentru Tine s-au nevoit, Te odihnește, și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana : Amin.

Și aducîndu-se apa de trandafir, o binecuvîntează de trei ori, și îndată diaconul zice :

Domnului să ne rugăm.

Arhiereul, plecîndu-și capul, zice această

Rugăciune

Doamne Dumnezeule, Cel ce cu arătarea Ta cea mîntuitoare ai sfințit repejunele Iordanului, Însuți și acum trimite Darul Preasfîntului Tău Duh, peste antimisele acestea, și ne binecuvîntează pe noi și apa aceasta, ca să fie sfințenia și săvîrșirea Sfîntului Tău Altar.

Și îndată, stropînd cu apă de trandafir, zice :

Stropi-mă-vei cu isop și mă voi curăți. Spăla-mă-vei și mai virtos decît zăpada mă voi albi. Auzului meu vei da bucurie și veselie, bucura-se-vor oasele mele cele smerite.

Iar diaconul continuă Psalmul 50 pînă la sfîrșit.

Apoi se aduce Sfîntul și Marele Mir și apă sfințită (aghiasmă), iar diaconul zice :

Să luăm aminte. și arhiereul :

Alilua.

Apoi,

Se sfințesc antimisele acestea prin stropirea sfîntă cu apă și prin ungere cu Sfîntul Mir, în numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh.

Și începe a mirui antimisele, făcînd la fiecare, trei cruci : una sus, unde se pun sfințele moaște, una la capul Mîntuitorului, și una la picioare. Și dacă sfințele moaște sint de față, arhiereul, însemnînd sfințele moaște cu Sfîntul Mir, începe să le coasă ; și pînă ce se vor face acestea, să se citească :

Psalmul 132

Iată acum ce este bun și ce este frumos, decît numai a locui frații împreună ! Aceasta este ca mirul pe cap, care se coboară pe barbă, pe barba lui Aaron, care se coboară pe marginea veșmintelor lui. Aceasta este ca roua Ermonului, ce se coboară pe munții Sionului, că unde este unire acolo a poruncit Domnul binecuvîntarea și viața, pînă în veac.

Psalmul 83

Cît de iubite sînt locașurile Tale, Doamne al puterilor ! Dorește și se sfirșește sufletul meu după curțile Domnului ; inima mea și trupul meu s-a bucurat de Dumnezeu cel viu. Că pasărea și-a aflat casă și turtureaua cuib, unde-și va pune puii săi ; altarele Tale, Doamne al puterilor, Împăratul meu și Dumnezeu meu. Fericiți sînt cei ce locuiesc în casa Ta; în vecii vecilor Te vor lăuda. Fericit este bărbatul al cărui ajutor este de la Tine, Doamne; suișuri în inima sa a pus, în valea plîngerii, în locul care i-a fost pus ; că binecuvîntare va da Cel ce pune lege ; merge-vor din putere în putere, arăta-Se-va Dumnezeu dumnezeilor în Sion. Doamne, Dumnezeu puterilor, auzi rugăciunea mea! Ascultă, Dumnezeu lui Iacob ! Apărătorul nostru, vezi, Dumnezeule, și caută spre fața unsului Tău! Că mai bună este o zi în curțile Tale decît mii. Ales-am a fi lepădat în Casa lui Dumnezeu, mai virtos decît a locui în locașurile păcătoșilor. Că mila și adevărul iubește Domnul ; Dumnezeu har și slavă va da. Dumnezeu nu va lipsi de bunătăți pe cei ce umblă întru nerăutate. Doamne al puterilor, fericit este omul cel ce nădăjduiește întru Tine.

Psalmul 131

Adu-Ți aminte, Doamne, de David și de toate blîndețile lui. Cum s-a jurat Domnului și a făgăduit

Dumnezeului lui Iacob : Nu voi intra în locașul casei mele, nu mă voi sui pe patul meu de odihnă, nu voi da somn ochilor mei și genelor mele dormitare și odihnă tîmplelor mele, pînă ce nu voi afla loc Domnului, locaș Dumnezeului lui Iacob. Iată, am auzit de chivotul Legii ; în Efrata l-am găsit, în țarina lui Iaar. Intra-vom în locașurile Lui, închina-ne-vom la locul unde au stat picioarele Lui. Scoală-Te, Doamne, întru odihna Ta, Tu și chivotul sfințirii Tale. Preoții Tăi se vor îmbrăca cu dreptate și cuvioșii Tăi se vor bucura. Din pricina lui David, robul Tău, să nu întorci fața unsului Tău. Juratu-S-a Domnul lui David adevărul și nu-l va lepăda : «Din rodul pîntecelui tău voi pune pe scaunul tău, de vor păzi fiii tăi legămîntul Meu și mărturiile acestea ale Mele, în care îi voi învăța pe ei, și fiii lor vor șede pînă în veac pe scaunul tău». Că a ales Domnul Sionul și l-a ales ca locuință Lui. «Aceasta este odihna Mea, în veacul veacului. Aici voi locui, că l-am ales pe el. Roadele lui le voi binecuvînta foarte ; pe săracii lui îi voi sătura cu pîine. Pe preoții lui îi voi îmbrăca cu izbăvire și cuvioșii lui cu bucurie se vor bucura. Acolo voi face să răsară puterea lui David ; gătit-am făclie unsului Meu. Pe vrăjmașii lui îi voi îmbrăca cu rușine, iar pe dînsul va înflori sfințenia Mea».

Psalmul 92

Domnul a împărățit, întru podoabă S-a îmbrăcat; îmbrăcatu-S-a Domnul întru putere și S-a încins, pentru că a întărit lumea care nu se va clătina. Gata este scaunul Tău de atunci, din veac ești Tu. Ridicat-au rîurile, Doamne, ridicat-au rîurile glasurile lor, ridicat-au rîurile valurile lor ; dar mai mult decît glasul apelor clocotitoare, mai mult decît zbugiumul neasemuit al mării, minunat este, întru cele înalte, Domnul. Mărturiile Tale s-au adevărit foarte.

Casei Tale se cuvine sfințenie, Doamne, întru lungime de zile.

Psalmul 25

Judecă-mă, Doamne, că eu întru nerăutate am umblat și în Domnul nădăjduind, nu voi slăbi. Cercetează-mă, Doamne, și mă cearcă ; aprinde rărunchii și inima mea. Că mila Ta este înaintea ochilor mei, și bine mi-a plăcut adevărul Tău. Nu am șezut în adunarea deșertăciunii, și cu călcătorii de lege nu voi intra. Urît-am adunarea celor ce viclenesc, și cu cei necredincioși nu voi șede. Spăla-voi întru cele nevinovate mîinile mele și voi înconjura jertfelnicul Tău, Doamne, ca să aud glasul laudei Tale și să spun toate minunile Tale. Doamne, iubit-am bunăcuviința casei Tale și locul locașului slavei Tale. Să nu pierzi cu cei necredincioși sufletul meu, și cu vărsătorii de sînge viața mea, întru ale căror mîini sînt fărădelegi, și dreapta cărorora e plină de daruri. Iar eu întru nerăutatea mea am umblat ; izbăvește-mă, Doamne, și mă miluiește, căci piciorul meu a stat întru dreptate ; în adunări Te voi binecuvînta, Doamne.

Sfîrșindu-se deci toate de miruit și de cusut, se cîntă troparele acestea, glasul al 7-lea :

Sfînților Mucenici, care bine v-ați nevoit, și v-ați încununat, rugați-vă Domnului să se miluiască sufletele noastre.

Slavă Ție, Hristoase, Dumnezeule, lauda Apostolilor și bucuria Mucenicilor. A cărorora propovăduire este Treimea cea de o ființă.

După acestea, arhiereul, punind antimisul bisericii deasupra acestora, zice troparul, glasul al 2-lea :

Iosif cel cu bun chip de pe lemn luînd preacurat Trupul Tău, cu giulgiu curat înfășurîndu-l, în mormînt nou l-a pus.

Apoi, arhiereul mărește, zicînd :

Slavă Dumnezeului nostru în veci. Slavă Ție, Dumnezeul nostru în veci. Amin.

Diaconul :

Domnului să ne rugăm.

Strana : Doamne miluiește.

Și arhiereul citește această

Rugăciune

Doamne Dumnezeul nostru, Care și această slavă ai dăruit Sfinților Tăi Mucenici, celor ce pentru Tine au fost chinuiți, ca în tot pământul prin sfintele Tale locașuri să se asemene sfintelor lor moaște și să răsară și să odrăslească rodurile tămăduirilor, Înșuți Stăpîne, Cel ce ești dătătorul tuturor bunătăților, pentru rugăciunile sfinților cărora bine ai voit să se pună moaștele lor în aceste Sfinte Antimise, învrednicește-ne pe noi fără de osîndă să-Ți aducem Ție peste dînsule jertfa cea fără de sînge. Și ne dăruiește, nouă tuturor, toate cererile cele către mîntuire, dăruind celor ce s-au nevoit pentru numele Tău cu aceasta să se mîntuiască printr-înșii, pentru Sfînt numele Tău. Că a Ta este Împărăția și puterea și slava, a Tatălui și a Fiului și a Sfintului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Arhiereul mărește :

Slavă Sfintei și atotputernicei și de viață făcătoarei Treimi, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Diaconul :

Domnului să ne rugăm.

Arhiereul :

Doamne Dumnezeul nostru, Făcătorule al cerului și al pământului, Cel ce ai întemeiat cu negrăită înțelepciune Biserica Ta și ai așezat pe pământ ceata preoției, care este închipuirea slujirii îngerești celei din cer; Tu, Stăpîne, Cel ce ești mare dăruitor, deși sîntem nevrednici să cerem aceste lucruri mari,

primește-ne pe noi acum, rugîndu-ne, ca să se arate covîrșirea bunătății Tale. Căci n-ai încetat în tot felul să faci bine neamului omenesc. Iar începătură a binefacerilor Tale ai dăruit arătarea cea cu trup a Unuia-Născut Fiului Tău, Care pe pămînt arătîndu-Se și strălucind celor din întuneric luminează de mîntuire, S-a adus pe Sine și pentru noi jertfă și S-a făcut curățitor a toată lumea, făcîndu-ne pe noi părtași Învierii Sale. Și suindu-Se la ceruri a îmbrăcat pe ucenicii Săi și Apostoli, precum S-a făgăduit, cu putere de sus, care este Duhul cel Sfînt, Cel închinat și atotputernic, Care de la Tine, Dumnezeu și Tatăl, purcede. Fiind puternici cu fapta și cu cuvîntul, au dat Botez al punerii de fii, au ridicat Biserici, au întemeiat jertfelnice, au pus canoane și legi de preoție, a căror învățătură avînd-o noi, păcătoșii, cădem către Tine, Dumnezeu nostru cel veșnic, și ne rugăm Ție Îndurate, umple de dumnezeiască slava Ta aceste Sfinte Antimise, făcute spre lauda Ta, și le arată Sfintele Sfintelor. Iar noi cei ce stăm lîngă dinsele, ca la înfricoșătorul Scaun al Împărăției Tale, să slujim Ție fără de osîndă, făcînd rugăciuni pentru noi și pentru tot poporul Tău, și aducînd bunătății Tale jertfa cea fără de sînge spre iertarea păcatelor celor de voie și celor fără de voie, spre săvîrșirea bunei petreceri, spre plinirea a toată dreptatea. Că binecuvîntat este numele Tău, al Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Tot arhiereul :

Pace tuturor.

Diaconul :

Capetele noastre Domnului să le plecăm.

Arhiereul, cu glas tare :

Mulțumim Ție, Doamne Dumnezeu nostru, că Darul pe care l-ai vărsat peste Sfînții Tăi Apostoli și cuvioșii Părinții noștri, pentru multa Ta iubire de

oameni ai binevoit să se întindă și pînă la noi, păcătoșii și nevrednicii robii Tăi. Drept aceea, ne rugăm Ție, Stăpîne mult-Milostive, umple de slavă și de sfințenie și de Dar antimisele acestea, ca jertfele cele fără de sînge ce se aduc Ție peste dînele, să se prefacă în Pracuratul Trup și Cinstit Sîngele Marelui Dumnezeu și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, a Unuia-Născut Fiului Tău, spre mîntuirea a tot poporul și a nevredniciei noastre.

Ecfonis :

Că Tu ești Dumnezeu nostru și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfintului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Urmează citirea Apostolului și a Evanghellei.

PROCHIMEN, glasul al 4-lea :

Casei Tale se cuvine sfințenie, Doamne, întru lungime de zile.

Stih : Domnul a împărășit, întru podoabă S-a îmbrăcat.

Din Epistola către Evrei a Sfintului Apostol Pavel, citire :

(cap. III, 1—4)

Frați sfinți, care sînteți părtași chemării cerești, îndreptați privirea voastră la trimisul și Arhiereul mărturisirii noastre, la Iisus Hristos, Care credincios a fost Celui ce L-a rînduit, precum și Moise în toată casa lui. Pentru că Acesta (Iisus) S-a învrednicit de mai multă mărire decît Moise, după cum are mai multă cinste decît casa cel ce a clădit-o. Căci orice casă este zidită de către cineva, iar Ziditorul a toate este Dumnezeu.

Și îndată, diaconul zice :

Cu înțelepciune, drepti, să ascultăm Sfînta Evanghelie.

Arhiereul :

Pace tuturor.

Din Sfinta Evanghelle de la Ioan, citire :

(cap. X, 22—30)

În vremea aceea, era atunci la Ierusalim sărbătoarea înnoirii templului și era iarnă. Iar Iisus se plimba în templu, prin pridvorul lui Solomon. Deci L-au împresurat iudeii și Îi ziceau : Până când ne scoți sufletul ? Dacă Tu ești Hristosul, spune-o nouă fără sfială. Iisus le-a răspuns : V-am spus și nu credeți. Lucrurile pe care le fac în numele Tatălui Meu, acestea mărturisesc despre Mine. Dar voi nu credeți, pentru că nu sînteți dintre oile Mele. Oile Mele ascultă de glasul Meu și Eu le cunosc pe ele, și ele vin după Mine, și Eu le dau viață veșnică și nu vor pieri în veac, și din mîna Mea nimeni nu le va răpi. Tatăl Meu, Care mi le-a dat, este mai mare decît toți, și nimeni nu poate să le răpească din mîna Tatălui Meu. Iar Eu și Tatăl Meu una sîntem.

Diaconul zice ectenia :

Miluieste-ne pe noi, Dumnezeule, după mare mila Ta, rugămu-ne Ție, auzi-ne și ne miluieste.

Încă ne rugăm pentru Prea Fericitul Părintele nostru Patriarh (N), pentru sănătatea și mîntuirea sa.

Încă ne rugăm pentru toți frații noștri cei întru Hristos...

Ecfonis :

Că milostiv și iubitor de oameni ești...

Preotul :

Slavă Ție, Hristoase Dumnezeule, nădejdea noastră, slavă Ție, și otpustul.

Antimisele sfințite se lasă pe Sfinta Masă timp de șapte zile și se face Dumnezelasca Liturghie în fiecare zi. După șapte zile vor fi ridicate și iscălite de către chiriarh în acest chip :

Jertfelnic dumnezeiesc și sfințit ca să se săvîrșească pe dînsul Sfintele Liturghii, și care s-a sfințit de către [Prea Fericitul Părinte Patriarh (N), Înalt Prea Sfințitul Mitropolit (N), Prea Sfințitul Episcop (N)] al Eparhiei (N), anul..., luna..., ziua...

Apoi antimisele se dăruiesc unde este trebuință.

RÎNDUIALA

sfîntirii bisericii noi

În prezent, în lumea noastră, se desfășoară o mișcare de renaștere a credinței și a vieții spirituale. Aceasta este o mișcare care are la bază tradițiile noastre străvechi, care ne oferă o cale de înțelegere a lumii și a noastră în lume. Este o mișcare care ne ajută să găsim sensul existenței noastre și să ne conectăm cu Dumnezeu. Este o mișcare care ne ajută să devenim oameni noi, oameni care sunt capabili să iubească și să se sacrificie pentru alții. Este o mișcare care ne ajută să devenim oameni care sunt capabili să înfruntăm orice dificultate și să rămânem credincioși lui Dumnezeu. Este o mișcare care ne ajută să devenim oameni care sunt capabili să trăim în pace și în armonie cu ceilalți și cu natura. Este o mișcare care ne ajută să devenim oameni care sunt capabili să contribuim la binele comun și la dezvoltarea societății noastre. Este o mișcare care ne ajută să devenim oameni care sunt capabili să trăim în credință și în speranță. Este o mișcare care ne ajută să devenim oameni care sunt capabili să trăim în iubire și în har. Este o mișcare care ne ajută să devenim oameni care sunt capabili să trăim în sfințenie și în dreptate. Este o mișcare care ne ajută să devenim oameni care sunt capabili să trăim în încredere și în tăcerea lui Dumnezeu. Este o mișcare care ne ajută să devenim oameni care sunt capabili să trăim în pace și în armonie cu Dumnezeu și cu ceilalți. Este o mișcare care ne ajută să devenim oameni care sunt capabili să trăim în credință și în speranță. Este o mișcare care ne ajută să devenim oameni care sunt capabili să trăim în iubire și în har. Este o mișcare care ne ajută să devenim oameni care sunt capabili să trăim în sfințenie și în dreptate. Este o mișcare care ne ajută să devenim oameni care sunt capabili să trăim în încredere și în tăcerea lui Dumnezeu.

2. Măști ale credinței

Calea lui Dumnezeu este o cale de viață și de pace. Este o cale care ne ajută să găsim sensul existenței noastre și să ne conectăm cu Dumnezeu. Este o cale care ne ajută să devenim oameni noi, oameni care sunt capabili să iubească și să se sacrificie pentru alții. Este o cale care ne ajută să devenim oameni care sunt capabili să înfruntăm orice dificultate și să rămânem credincioși lui Dumnezeu. Este o cale care ne ajută să devenim oameni care sunt capabili să trăim în pace și în armonie cu ceilalți și cu natura. Este o cale care ne ajută să devenim oameni care sunt capabili să contribuim la binele comun și la dezvoltarea societății noastre. Este o cale care ne ajută să devenim oameni care sunt capabili să trăim în credință și în speranță. Este o cale care ne ajută să devenim oameni care sunt capabili să trăim în iubire și în har. Este o cale care ne ajută să devenim oameni care sunt capabili să trăim în sfințenie și în dreptate. Este o cale care ne ajută să devenim oameni care sunt capabili să trăim în încredere și în tăcerea lui Dumnezeu.

3. Alți oameni noi

Din încrederea în Dumnezeu, care este o credință în Dumnezeu, se naște o viață nouă. Este o viață care este caracterizată de iubire, de har și de sfințenie. Este o viață care este caracterizată de credință și de speranță. Este o viață care este caracterizată de încredere și de tăcerea lui Dumnezeu. Este o viață care este caracterizată de pace și de armonie cu Dumnezeu și cu ceilalți. Este o viață care este caracterizată de binele comun și de dezvoltarea societății noastre. Este o viață care este caracterizată de credință și în speranță. Este o viață care este caracterizată de iubire și în har. Este o viață care este caracterizată de sfințenie și în dreptate. Este o viață care este caracterizată de încredere și în tăcerea lui Dumnezeu.

Întru Numele Sfântului și Unului Dumnezeu, Tatălului, Fiului și
Sfântului Duhului, întru Numele Domnului nostru Iisus Hristos, întru
Numele Domnului nostru Iisus Hristos, întru Numele Domnului nostru Iisus Hristos.

Întru Numele Domnului nostru Iisus Hristos, întru Numele Domnului nostru Iisus Hristos, întru Numele Domnului nostru Iisus Hristos. Întru Numele Domnului nostru Iisus Hristos, întru Numele Domnului nostru Iisus Hristos, întru Numele Domnului nostru Iisus Hristos.

Întru Numele Domnului nostru Iisus Hristos, întru Numele Domnului nostru Iisus Hristos, întru Numele Domnului nostru Iisus Hristos.

Întru Numele Domnului nostru Iisus Hristos, întru Numele Domnului nostru Iisus Hristos, întru Numele Domnului nostru Iisus Hristos.

Întru Numele Domnului nostru Iisus Hristos, întru Numele Domnului nostru Iisus Hristos, întru Numele Domnului nostru Iisus Hristos.

Întru Numele Domnului nostru Iisus Hristos, întru Numele Domnului nostru Iisus Hristos, întru Numele Domnului nostru Iisus Hristos.

Întru Numele Domnului nostru Iisus Hristos, întru Numele Domnului nostru Iisus Hristos, întru Numele Domnului nostru Iisus Hristos.

Întru Numele Domnului nostru Iisus Hristos, întru Numele Domnului nostru Iisus Hristos, întru Numele Domnului nostru Iisus Hristos.

Întru Numele Domnului nostru Iisus Hristos, întru Numele Domnului nostru Iisus Hristos, întru Numele Domnului nostru Iisus Hristos. Întru Numele Domnului nostru Iisus Hristos, întru Numele Domnului nostru Iisus Hristos, întru Numele Domnului nostru Iisus Hristos.

RÎNDUIALA **sfințirii bisericii noi**

PREGĂTIRILE

1. În interiorul Bisericii

Se cuvine mai întâi ca ecleziarhul sau clericul rinduit de arhieru sau de cel mai mare, mergînd în biserica cea nouă ce va să se sfințească, foarte să ia aminte și să socotească dacă pentru Sfînta Masă s-au pregătit toate așa cum trebuie. Asemenea la proscomidiar și la cele trebuitoare pentru sfîntul altar, precum și la toate cele din biserică, de sînt pregătite pe deplin pentru sfințirea bisericii, precum și catapeteasma ; iar întîmplîndu-se a nu fi catapeteasma desăvîrșit înfrumusețată, trebuie să fie negreșit icoanele împărătești. Și așa să fie pregătite toate cele trebuincioase, spre întregimea, sfințenia și tîrnosirea bisericii, precum și materiile aromate.

2. Materiile aromate

Cele mai de seamă materii aromate sînt acestea :

Ceară, saciz, tămîie,
Aloe, rășină curată, apă de trandafir,
Sf. Mir, untdelemn, săpun bine-mirositor.

3. Alte obiecte necesare

Din lucrurile trebuincioase, cele care nu pot lipsi sînt următoarele :

Cămașă pentru arhiereu
 Cămașă pentru Sf. Masă cu sforile necesare
 Față pentru Sf. Masă
 Cutiuța (răclița) pentru Sf. Moaște și document
 Sfinte Moaște
 Documentul
 Un aparat de fiert
 Un vas de topit ceara
 Un vas de încălzit apa și vase de turnat
 Bureți și pînză de spălat și șters și covățele
 Antimis
 O prăjină cu pensulă pentru miruit biserica
 Busuioc pentru aghiazmă
 Vas pentru aghiazmă
 Sfărîmătură de marmoră și hîrtie
 Candelă și sfeșnice pentru Sf. Masă
 Lopățele. Patru evangheliști pe pînză.

4. Observații importante

În unele locuri, se întîmplă că stîlpul Sfintei Mese este lucrat fără iscusință, mai mare decît trebuie. De aceea, ecleziarhul să ia aminte la grosimea stîlpului, în sensul că fața Sfintei Mese trebuie să fie mai lată decît stîlpul, să treacă de jur-împrejur, măcar de un lat de palmă, dacă nu mai mult, din stîlp să nu lipsească groapa pentru Sf. Moaște și pentru document.

5. Pentru stîlpul Sfintei Mese

Iar mai înainte de toate să aibă ecleziarhul purtare de grijă ca, ridicînd piatra Sfintei Mese de pe stîlp, să încingă stîlpul cu hîrtie și cu sfoară, legîndu-i marginile în așa fel, încît hîrtia să întreacă marginile stîlpului cu un lat de palmă. Și aducînd marmoră pisată, umple de jur împrejur, pe dinăuntru hîrtilor, marginile stîlpului, ca să nu curgă materia topită, ce se va turna acolo. Și astfel, pregătind stîlpul, să așeze deasupra piatra Sfintei Mese pentru Sf. Moaște, pînă la vremea ocolirii bisericii.

Știut să fie că: În timpul ocolirii bisericii cu Sf. Moaște, piatra Sfintei Mese se ia de pe stîlp și se pune alături, pentru ca, după ocolire, în groapa din stîlp să se poată așeza Sf. Moaște.

SLUJBA SFÎNȚIRII BISERICII

1. Rînduiala slujbei, seara în ajun

Depunerea Sfintelor Moaște în biserica cea nouă

Toate fiind pregătite precum trebuie, merge arhiereul sau ecleziarhul de cu seară, avînd Sfintele Moaște cu sine, și le pune pe Masa altarului din biserica cea nouă ce va să se sfințească, despărțindu-le în trei părți și așezîndu-le în cutia anume pregătită, iar pe aceasta punînd-o pe discul pe care va să se proscomidească ; și punînd steluța deasupra, acoperă arhiereul cutia cu acoperămîntul cel mare de la proscomidiar, aprinzînd luminări de o parte și de alta a discului.

Arhiereul cădește o dată în jurul Mesei altarului, zicînd :

Binecuvîntat este Dumnezeu nostru totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana : Amin și rugăciunile începătoare, iar după Tatăl nostru : Că a Ta este împărăția... **cîntăreții cîntă troparele acestea, glasul al 4-lea :**

Mucenicii Tăi, Doamne, întru nevoințele lor cununile nestrîcaciunii au luat de la Tine, Dumnezeu nostru, că avînd tăria Ta pe tirani au surpat ; zdrobit-au și ale dracilor neputincioasele îndrăzniri, pentru rugăciunile lor, mîntuiește sufletele noastre.

Glasul al 2-lea :

Purtători de chinuri ai Domnului, fericit este pămîntul care s-a adăpat cu singiurile voastre și sfinte locașurile care au primit trupurile voastre, că în priveliște pe vrăjmași ați biruit și pe Hristos cu îndrăzneală ați propovăduit ; pe Dînsul ca pe un bun rugați-L, să mîntuiască sufletele noastre, rugămu-vă.

Aici se zice troparul zilei sau al hramului :

Pe mucenicii lui Hristos să-i rugăm noi toți, că ei cer mîntuirea noastră și cu dragoste și cu credință să ne apropiem către dînșii, că aceștia dau darul tămăduirilor, aceștia gonesc taberele dracilor, ca niște păzitori ai credinței.

Apoi Condacul, glasul al 8-lea :

Ca o pîrgă a firii, Ție Săditorului făpturii, lumea Ți aduce, Doamne, pe purtătorii de Dumnezeu mucenici. Pentru ale căror rugăciuni, păzește în pace adîncă Biserica Ta, pentru Născătoarea de Dumnezeu, mult-Milostive.

Slavă..., glasul al 6-lea :

Dumnezeiască ceată a mucenicilor, temelul Bisericii, plinirea Evangheliei, voi cu lucrul ați plinit graiul Mîn-

tuitorului ; că întru voi, uşile iadului cele deschise asupra Bisericii s-au închis şi vărsarea sîngelui vostru a uscat jertfele idoleşti, junghierea voastră a născut pe poporul credincioşilor, pe cei fără de trup i-aţi spăimîntat şi înaintea lui Dumnezeu, ca nişte purtători de lumină slujiţi, către Care neîncetat rugaţi-vă pentru sufletele noastre.

Şi acum..., a Născătoarei :

Născătoare de Dumnezeu, tu eşti viţa cea adevărată care ai odrăslit rodul vieţii. Ţie ne rugăm, roagă-te, Stăpînă, cu Sfinţii Apostoli şi cu toţi sfinţii, să miluiască sufletele noastre.

Iar sîrşind strana stihirile de cîntat, lese diaconul înaintea uşilor şi zice ectenia întrelită :

Miluieste-ne pe noi, Dumnezeule, după mare mila Ta, rugămu-ne Ţie, auzi-ne şi ne miluieste.

Încă ne rugăm pentru Prea Sfinţitul Episcopul nostru (N), şi pentru toţi fraţii noştri cei întru Hristos.

Încă ne rugăm pentru (aici se vor face pomeniri, potrivit îndrumărilor Sfîntului Sinod) pentru sănătatea şi mîntuirea lor.

Încă ne rugăm ca să se păzească sfînt locaşul acesta şi toate oraşele şi satele de boală, de foamete, de cutremur, de potop, de foc, de robie, de năvălirea altor neamuri şi de războiul cel dintre noi, şi pentru ca milostiv, blînd şi lesne iertător să fie nouă bunul şi iubitorul de oameni Dumnezeu nostru, şi să îndepărteze şi să împrăştie toată minia, care se porneşte asupra noastră, şi să ne izbăvească pe noi de muştrarea Lui cea dreaptă, care este asupra noastră, şi să ne miluiască pe noi.

Strana : Doamne miluieste (de 3 ori)

Şi ectonsul zis de arhieru :

Auzi-ne pe noi, Dumnezeule, Mîntuitorul nostru, nădejdea tuturor marginilor pămîntului şi a celor ce sînt pe mare, departe, şi milostiv fii nouă, Stăpîne, pentru păcatele noastre şi ne miluieste pe noi.

Că milostiv şi iubitor de oameni Dumnezeu eşti şi Ţie slavă înălţăm, Tatălui şi Fiului şi Sfîntului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor.

Strana : Amin.

Şi se face otpustul cel mic, pomenîndu-se numele sfîntului patron.

(La vremea rînduită se face Privegherea cea mare şi Utrenia).

V E C E R N I A

După psalmul de seară se cîntă : Fericit bărbatul.. La Doamne, strigat-am..., se pun stihirile pe 8 și se cîntă ale înnoirii 4 și ale hramului 4.

Stihirile înnoirii, glasul al 6-lea :

Înnoirile a le cinști, legea cea de demult avea obicei. Iar mai virtos noi a le cinști se cuvine prin înnoiri, că se înnoiesc ostroavele către Dumnezeu, precum zice Isaia, care trebuie a înțelege bisericile cele din păgîni, care acum sînt așezate și au luat temei tare de la Dumnezeu ; pentru aceasta și noi înnoirile acestea de acum, duhovnicește le prăznuim.

Înnoți-vă, fraților, și pe omul cel vechi lepădîndu-l, întru înnoirea vieții să petreceți, tuturor acelora din care vine moartea frîu punînd, toate mădularele să le stăpînim, toată vicleana mîncare din pom urînd și pentru aceasta despărțîndu-ne de cele vechi să fugim. Așa se înnoiește omul, așa se cinstește ziua înnoirilor.

Pus-ai turn de tărie Biserica Ta, Hristoase Cuvinte, Cel ce ești mai înainte de veci, că ai întemeiat-o pe ea pe piatra credinței. Pentru aceasta neclintită rămîne în veci, avîndu-Te pe Tine printr-însa, în vremile cele mai de pe urmă, Om făcut fără de schimbare. Deci, mulțumind, Te laudăm, zicînd : Tu ești Cel mai înainte de veci și astăzi și în veci, Împăratul nostru, slavă Ție.

A lui Ioan monahul :

Pomenirea înnoirilor săvîrșind Doamne, pe Tine, Dătătorule de sfințenie Te slăvim rugîndu-Te să se sfințească simțirile sufletelor noastre, pentru rugăciunile slăviților purtători de chinuri, Unule Atotputernice.

Și ale hramului 4 (vezi în cartea unde se află hramul).

Slavă..., a hramului și acum... aceasta, glasul al 2-lea :

Săvîrșind înnoirile Bisericii Tale celei întru tot sfințite a Învierii, pe Tine Te slăvim, Doamne, Cel ce ai sfințit-o pe ea și ai săvîrșit aceasta cu jertfe de taină și sfințite, care se jertfesc într-însa de cei credincioși ; că primești din mîna robilor Tăi, jertfe de sînge și preacurate și celor ce le aduc Ție drept curățire de păcate, le dai mare milă.

După Vohod, Paremiile înnoirii și ale hramului.

Din cartea a III-a a Regilor, citire :
(VIII, 22—30).

A stat Solomon înaintea jertfelnicului Domnului în fața întregii adunări a lui Israel și și-a ridicat mâinile sale la cer și a zis : «Doamne Dumnezeu lui Israel ! Nu este Dumnezeu asemenea Ție, nici în cer sus, nici pe pământ jos ; Tu păzești legământul și ai milă de robii Tăi care umblă cu toată inima lor înaintea Ta ; Tu ai împlinit ce ai grăit către robul Tău David, tatăl meu ; căci ce ai grăit cu gura Ta, aceea astăzi ai împlinit cu mâna Ta. Și acum, Doamne, Dumnezeu lui Israel, să îplinești ceea ce ai grăit cu robul Tău David, tatăl meu, zicînd : «Nu-ți va lipsi niciodată înaintea Mea un urmaș, care să șadă pe tronul lui Israel, dacă fiii tăi își vor păzi drumul lor, purtîndu-se așa cum te-ai purtat tu înaintea Mea !». Și acum, Doamne, Dumnezeu lui Israel, fă să se adeverească cuvîntul Tău care l-ai grăit cu robul Tău David, tatăl meu ! Oare adevărat să fie că Domnul va locui cu oamenii pe pământ ? Cerul și cerul cerurilor nu Te încap, cu atît mai puțin acest templu pe care l-am zidit numelui Tău ; însă caută la rugăciunea robului Tău și la cererea lui, Doamne Dumnezeu meu ! Ascultă strigarea și rugăciunea lui cu care se roagă astăzi ; să-Ți fie ochii Tăi deschiși ziua și noaptea la templul acesta, la acest loc, pentru care Tu ai zis : «Numele Meu va fi acolo», să asculți strigarea și rugăciunea cu care robul Tău se va ruga în locul acesta. Să asculți rugăciunea robului Tău și a poporului Tău, Israel, cînd ei se vor ruga în locul acesta ; să asculți din locul șederii Tale cel din ceruri, să asculți și să miluiești».

Din prorocia lui Iezechiel, citire :
(XLIII, 26—XLIV, 4) :

Așa grăiește Domnul : în ziua a opta și mai departe preoții vor înălța pe jertfelnic arderile de tot

ale voastre și jertfele de împăcare și Eu Mă voi milostivi spre voi, zice Domnul Dumnezeu. Și m-a dus bărbatul acela înapoi la poarta cea din afară a templului, spre răsărit și aceasta era închisă. Și mi-a zis Domnul : Poarta aceasta va fi închisă, nu se va deschide și nici un om nu va intra pe ea, că Domnul Dumnezeul lui Israel a intrat pe ea. De aceea, va fi închisă. Că Împăratul însuși se va așeza acolo ca să mănince pîine înaintea Domnului ; pe calea porții va intra și pe aceeași cale va ieși. După aceea m-a dus pe calea porții de la miazănoapte, în fața templului și am privit și iată era plină de slavă casa Domnului.

De la Pilde, citire :

(III, 19—34)

Prin înțelepciune, Domnul a întemeiat pămîntul, iar prin înțelegere a întărit cerurile. Prin știința Sa a deschis adîncurile, și norii pică rouă. Fiul meu, să nu se depărteze acestea dinaintea ochilor tăi, păstrează înțelepciunea și buna chibzuială. Că ele sînt viața sufletului tău și podoabă pentru gîtul tău. Atunci tu vei merge fără teamă pe calea ta și piciorul tău nu se va poticni. De te culci, nu-ți va fi teamă, iar de dormi, somnul tău va fi dulce. Să nu te temi de frica cea fără de veste și nici de năvala celor păcătoși. Că Domnul este nădejdea ta și va feri piciorul tău de cursă. Nu zăbovi a face bine celui ce are nevoie, cînd ai putința să-l ajuți. Nu spune aproapelui tău : «Du-te și vino ; mîine îți voi da», cînd poți să-i dai acum. Nu pune la cale răul împotriva aproapelui tău, cînd el locuiește fără grijă lîngă tine. Nu te certa cu nimeni fără pricină, de vreme ce nu ți-a făcut nici un rău. Nu rîvni să fii om silnic și nu alege nici una din căile lui. Că omul cu gînd rău este urît de Domnul, iar de cei drepți este aproape. Domnul blesteamă casa celui fără de lege

și binecuvintează casele celor dreți. De cei batjocoritori El rîde, iar celor smeriți le dă har.

LA LITIE: stihurile hramului, Slavă..., a hramului, Și acum..., a Născătoarei de Dumnezeu.

STIHOAVNA: stihurile, glas 1 :

Înnoiește-te, înnoiește-te, noule Ierusalime, că ți-a venit ție lumina și slava Domnului peste tine a răsărit. Această casă Tatăl a zidit, această casă Fiul a întărit, această casă Duhul Sfint a înnoit, o a luminat și a sfințit sufletele noastre.

Stih : Lucruri mărite s-au grăit despre tine, cetatea lui Dumnezeu.

De demult înnoind biserica lui Solomon, jertfe de animale necuvîntătoare și arderi întregi Ți-a adus Ție, Doamne. Iar cînd bine ai voit Mîntuitorule a se strica umbrele și a se cunoaște adevărul, jertfă fără de sînge marginile lumii aduc slavei Tale, că toate stăpînind, toate le sfințești, cu Sfintul Tău Duh.

Stih : Iubit-a Dumnezeu porțile Sionului mai mult decît toate sălașele lui Iacov.

Se înnoiește astăzi Biserica cea din păgîni, cu scumpul și de viață izvoritorul sînge, cel din preacurata și nestrictata coastă, a Celui ce S-a întrupat din Sfînta Fecioară, Hristos Dumnezeul nostru. Pentru aceasta, adunîndu-ne cetele credincioșilor, să slăvim pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfîntul Duh, o Dumnezeire care stăpînește toate.

Slavă..., **a Sfîntului** și acum..., **aceasta, glasul al 3-lea :**

Vino-ți întru pricepere, omule, fă-te nou în locul celui vechi și prăznuiește înnoirile sufletului ; pînă cînd este vremea vieții să se înnoiască ție calea a toată petrecerea. Cele de demult au trecut, iată noi s-au făcut toate : acest fel de rod se prăznuiește cu bună schimbare, schimbîndu-te. Așa se înnoiește omul, așa se prăznuiește ziua înnoirilor.

După, Acum slobozește pe robul Tău Stăpine..., Sfînte Dumnezeule..., **și după,** Tatăl nostru... Că a Ta este împărăția...
Troparul sfîntului al căruia va fi hramul și al Înnoirii :

Slavă...

Troparul Înnoirii, glasul al 4-lea :

Ca bună podoabă a tăriei celei de sus, ai arătat și frumusețea cea de jos, a sfîntului locaș al slavei Tale, Doam-

ne. Întărește-l pe acesta în veacul veacului și primește rugăciunile noastre care neîncetat într-însul se aduc Ție. Pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Cel ce ești viața tuturor și Învierea.

Și acum... Născătoare de Dumnezeu, Fecioară...

U T R E N I A

După cei șase psalmi, la : Dumnezeu este Domnul..., **Troparul hramului, de 2 ori, Slavă...**, **Și acum...**, **al Înnoirii, glasul al 4-lea** — vezi la Vecernie.

După catismă, sedeauna hramului.

Slavă. , **Și acum...**, **a Înnoirii, glasul al 8-lea :**

Podobie : Porunca cea cu taină...

Cortul mărturiei Hristos l-a arătat și dumnezeiescul Moise pe pământ l-a înfipt și biserica a înnoit Solomon prin jertfe, iar noi către noul Ierusalim cu credință alergînd ca David, să dăm dumnezeiască laudă Celui ce s-a răstignit pentru noi, cerînd iertare de toate cele ce am greșit.

După a doua Catismă, Sedealna hramului, de 2 ori.

Slavă..., **Și acum...**, **a Înnoirii, glasul al 8-lea :**

Ziditorule al negrăitei înțelepciuni, Cel ce ai făcut scaun cerurile, iar pămîntul așternut picioarelor Tale l-ai numit, și pe această biserică a Ta care ai binevoit a se zidi întru numele Tău spre slava Ta, și ai ales-o pe aceasta pentru locuința Ta, ca să auzi rugăciunile celor ce intră într-însa, Doamne, cu credință strigăm Ție : Stăpîne Hristoase Dumnezeule, trimite iertare de păcate celor ce cu credință se închină slavei Tale.

După Polieleu, Sedealna hramului, de 2 ori.

Slavă..., **Și acum...**, **a Născătoarei de Dumnezeu, glasul al 4-lea :**

Podobie : Degrab ne întimplă pe noi...

Casei Tale se cuvine sfințenie, că în aceasta numele Tău, Iubitorule de oameni, dumnezeiește se slăvește. Deci cu proorocul grăim către Tine cu credință : Cu Duhul Tău cel Sfînt înnoiește-ne acum pe toți, cu rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Unule, Iubitorule de oameni.

După aceasta Antifonul. Evanghelia hramului.

Psalmul 50

Slavă... Pentru rugăciunile Sfîntului Tău **hramul...** **Și acum...** Pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu... **Stîlbra hramului.**

CANOANELE

Canoanele Innoirii, cu Irmosul pe 8, și al hramului, pe 6. Cătăvasile după obicei.

Iar de va fi în zi de Duminică, se zic Antifoanele Octoihului, Evanghelia și Stihira Învierii, iar Canoanele după rânduiala tipicului.

CANONUL INNOIRII

Alcătuire a lui Ioan Damaschin

Cântarea I-a, glasul al 4-lea :

Irmosul :

Adâncul Mării Roșii cu urme neudate, pedestru trecîndu-l Israel cel de demult, cu mîinile lui Moise în chipul crucii, puterea lui Amalec în pustie a biruit».

Cel ce prin stîlp ai povățuit pe Israel, alesul cel din tîi, prin baia botezului, Hristoase, ai zidit în Sion biserica care cîntă : Să cîntăm cîntare Dumnezeului nostru.

Astăzi, biserica cea întemeiată Ție pe pămînt, ca o venire a slavei Tale celei neapropiate și cer o ai gătit, în care cu un glas cîntăm cîntare Dumnezeului nostru.

A Născătoarei de Dumnezeu :

Fără de sămînță cu voia Tatălui, din Duhul cel dumnezeiesc, ai zămislit pe Fiul lui Dumnezeu și cu trup pe Cel ce din Tată fără mamă și pentru noi din tine fără tată L-ai născut.

Cîntarea a III-a.

Irmosul :

Se veselește de Tine biserica Ta, Hristoase, cîntînd : «Tu ești puterea mea, Doamne, și scăparea și întărirea».

Sfințit-ai pe pămînt cu Duhul biserica Ta, Hristoase, ungînd-o pe dînsa astăzi cu untdelemnul bucuriei.

Temelle neclintită avîndu-Te pe Tine biserica Ta, Hristoase, cu crucea Ta se încununază ca și cu o coroană împărătească.

Arătat-ai astăzi, Bunule, slavei celei mai presus de gînd, această Biserică făcută de mină, locaș după rînduială.

A Născătoarei de Dumnezeu :

Numai tu pe pămînt de bunătățile cele mai presus de fire ești mijlocitoare, făcîndu-te Maica lui Dumnezeu ; pentru aceasta, Ție strigăm : Bucură-te !

Condacul și icosul hramului și sedeauna lui.

Slavă..., Și acum..., a Innoirii, glasul al 4-lea :

Podoble : Degrab ne întimplă...

Toate le-a luminat Hristos cu venirea Sa ; Lumea a înnoit cu Duhul Său cel dumnezeiesc, sufletele se înnoiesc, că s-a ridicat casă acum spre slava Domnului, unde înnoiește și inimile credincioșilor, Hristos Dumnezeuul nostru, spre mîntuirea oamenilor.

Cîntarea a IV-a,

Irmosul :

Ridicat pe cruce văzîndu-Te biserica pe Tine, Soarele Dreptății, a stat întru a sa rînduială, grăind precum «se cuvine : Slavă puterii Tale, Doamne».

Nu cu jertfele cele necuvîntătoare, ci cu scump singele Tău cel din coasta cea de viață aducătoare, Biserica se stropește cu cuvîntă grăind : Slavă puterii Tale, Doamne.

Locașurile Domnului iubite sînt celor ce doresc să vadă descoperit slava feței Lui, celor ce cîntă cu un glas : Slavă puterii Tale, Doamne.

Inchipuind ungera poporului Tău celui ales, astăzi cu mir de mult preț biserica se unge, dumnezeiescul dar al Duhului, nevăzut luînd.

A Născătoarei de Dumnezeu :

Neștiind de nuntă ai născut, o, Fecioară ! și după naștere te-ai arătat iarăși fiind fecioară. Pentru aceasta cu neîncetate glasuri, către tine stăpîină cu credință neîndoită, strigăm aceasta : Bucură-te !

Cîntarea a V-a,

Irmosul :

Tu, Doamne, lumina mea în lume ai venit, Lumina cea sfîntă, care întorci din întunericul necunoștinței, pe «cei ce Te laudă pe Tine».

Tu, de demult în Sinai, lui Moise văzătorului de Dumnezeu i-ai arătat cortul cel nefăcut de mîină, însemnînd mai înainte Biserica Ta, Hristoase.

Tu, Doamne, cort pe pămînt ai gătit, că Tu cu cetele cerești, cetele oamenilor le împreunezi cu puterea Ta.

Pe Tine, Doamne, izvor vieții Te știm, Tu, Sfinte, venind, pace ai binevestit bisericii Tale, Hristoase.

A Născătoarei de Dumnezeu :

Pe tine armă tare împotriva vrăjmașilor înainte te punem, pe tine ancoră și nădejdea mântuirii noastre, dumnezeiască Mireasă te-am agonisit.

Cîntarea a VI-a,**Irmosul :**

Jertfi-voi Ție cu glas de laudă, Doamne, biserica strigă către Tine, de jertfele idolești curățindu-se, cu sîngele «cel curs prin milostivire din coasta Ta».

Frumusețea cinstitei biserici, Împăratul Hristos a dorit-o acum și mamă neamurilor a arătat-o celor ce din robie s-au făcut fii prin Duhul.

Se cutremură cetele vrăjmașilor demoni, de biserica lui Hristos cea cu chipul crucii însemnată și îi umbrește strălucirea cea sfințitoare a Duhului.

Nu pe nisip, ci pe Hristos temei avînd Biserica cea din păgîni, se încununează cu frumusețe neapropiată și cu coroana de împărăție se împodobește.

A Născătoarei de Dumnezeu :

O, minune mai nouă decît toate minunile ! Că Fecioara în pîntece pe Cel ce cuprinde toate, neștiind de bărbat, zămislindu-L, nemicșorat L-a încăput.

CONDAC, glasul al 4-lea :**Podoble : Arătat-Te-ai astăzi..**

Cer mult luminos biserica s-a arătat, pe toți credincioșii luminînd și în dînsa stînd grăim : Această casă întărește-o, Doamne.

I C O S :

Venind la noi Cuvîntul după trup, fiul tunetului grăiește, adică scriind : Văzut-am slava care avea Fiul de la Tatăl întru darul adevărului și cîți cu credință L-am primit pe El ne-a dat tuturor putere să ne facem fii lui Dumnezeu, Care nu din sîngiuri, nici din voie trupească iarăși născîndu-ne, ci de la Duhul Sfînt răsărînd, casă de rugăciune am întemeiat și grăim : Această casă întărește-o, Doamne.

Cîntarea a VII-a,**Irmosul :**

În cuptorul persienesc, tinerii lui Avraam, cu puterea dreptei credințe mai virtos decît cu văpala focului «fiind aprinși, au cîntat : Bine ești cuvîntat în biserica «slavei Tale, Doamne».

Dătătoare de rouă văpaia cuptorului s-a arătat oarecînd, iar acum ungerea untului de lemn cea duhovnicească sfințește pe cei ce cîntă : Bine ești cuvîntat în biserica slavei Tale, Doamne.

Ca în cuptorul cel primitor de Dumnezeu, întru acest cort noi toți cei ce sîntem din Israelul cel duhovnicesc, fiind rourați, cîntăm : Bine ești cuvîntat în biserica slavei Tale, Doamne.

Cei răniți cu dorul cel prea dulce dumnezeiesc, veniți în această cămară împărătească, să ne împărtășim cu mirele Hristos, cîntînd : Bine ești cuvîntat în biserica slavei Tale, Doamne.

A Născătoarei de Dumnezeu :

Ceea ce ești locaș dumnezeiesc sfințit al Celui Preaînalt, bucură-te ! Că prin tine s-a dat bucuria, Născătoare de Dumnezeu, celor ce cîntă : Binecuvîntată ești tu între femei, ceea ce ești cu totul fără prihană, stăpînă.

Cîntarea a VIII-a,

Irmosul :

Mîinile întinzîndu-și Daniel, în groapă, gurile leilor cele deschise le-a încuiat și cu buna faptă încingîndu-se «tinerii cei iubitori de dreapta credință, au stins puterea «focului, cîntînd : Binecuvîntați toate lucrurile Domnului «pe Domnul, lăudați-L și-L preainălțați pe Dînsul întru «toți vecii».

Astăzi ca și cu o haină înțelegătoare cusută de sus din Dumnezeiescul dar, Biserica Ta, Doamne, ca o mireasă s-a împodobit și cheamă pe poporul său spre veselie, pe cel ce cîntă : Toate lucrurile Domnului, pe Domnul lăudați-L și-L preainălțați pe Dînsul întru toți vecii.

Astăzi al doilea Adam, Hristos, a arătat alt rai înțelegător acest Cort nou, că poartă în locul pomului cunoștinței arma Crucii cea de viață aducătoare celor ce cîntă: Binecuvîntați toate lucrurile Domnului pe Domnul, și-L preainălțați pe Dînsul întru toți vecii.

Pe Tine Fiul cel din Tatăl fără început și Duhul Sfînt, o Dumnezeire desăvîrșit fără de început, nedespărțită, de o ființă, neamestecată, în trei fețe cîntîndu-te, cîntăm : Binecuvîntați toate lucrurile Domnului pe Domnul, lăudați-L și-L preainălțați pe Dînsul întru toți vecii.

A Născătoarei de Dumnezeu :

Numai tu din toate neamurile, Fecioară preacurată, Maică lui Dumnezeu te-ai arătat. Tu Dumnezeirii ai fost locaş, ceea ce ești cu totul fără prihană, nearzîndu-te de focul luminii celei neapropiate. Pentru aceasta toți pe tine te cuvîntăm, Marie, dumnezeiască Mireasă.

Cîntarea a IX-a,**Irmosul :**

Piatra cea netăiată de mîină, cea din capul unghiului, din tine muntele cel netăiat, Fecioară, S-a tăiat, Hristos, «adunînd firile cele osebite. Pentru aceasta veselindu-ne, «pe tine Născătoare de Dumnezeu te slăvim».

Veniți cu inimă curată și cu ochii minții treji, pe fiica Împăratului și podoaba Bisericii să vedem, care strălucește mai mult decît aurul, ca privind la dînsa să o mărim.

Bucură-te și te veselește Mireasă a marelui Împărat, privind luminat la frumusețea Mirelui tău, cu poporul tău cîntînd : Pe Tine, Dătătorul de viață, Te slăvim.

Ajutor din înălțime, Mîntuitorule, Bisericii Tale dăruiește, că pe altul mai virtos n-a cunoscut, fără numai pe Tine, Cel ce Ți-ai pus de demult pentru dînsa sufletul, care întru cunoștință Te slăvește.

A Născătoarei de Dumnezeu :

Bucură-te ceea ce ești plină de Dar, Mireasa Marelui Împărat, că prin tine, din blestemul Evei, toți ne-am izbăvit, curată, și viață am aflat întru nașterea ta, ceea ce nu știi de mire.

LUMININDA hramului**Slavă... Și acum..., a Înnoirii :**

Duhul Tău cel Sfînt, înnoiește-L, Iubitorule de oameni, în inimile celor ce cu credință săvîrșesc, Doamne, sfintele înnoiri ale preasfintei Casei Tale în care, rugăciunile noastre, celor ce ne închinăm Ție, Mîntuitorule, ca pe o jertfă, le primește.

LA LAUDE :

Se pun stihirile pe 6 : ale Înnoirii 3 și ale hramului 3, glasul al 4-lea.

Podobie : Dat-ai semn...

Astăzi, dumnezeiasca, sfînta și cinstita, de lumină aducătoare Casă a Învierii lui Hristos luminat se înnoieș-

te și împarte în lume, din dumnezeiescul mormînt, viață, și dă izvor de nemurire, izvorăște curgerile Duhului, varsă ape de minuni și dăruiește tămăduiri celor ce-I cîntă Lui cu credință.

Strălucit-a de sus rază luminoasă, strălucind și toate luminînd. Deci cu credință să cinstim toți Învierea lui Hristos Ziditorul. Și prăznuirea cea dumnezeiască a sfințelor înnoiri cu cîntări să o prăznuim și psalmi să cîntăm, ca să aflăm milostiv pe Mîntuitorul și Domnul.

În mijlocul pămîntului înălțat, dorind a vedea sfîntul sceptru al Crucii, sufletele mai-nainte să le curățim, să ne luminăm mințile, cu lumina luminîndu-ne și cu dumnezeiasca putere strălucindu-ne, pe Hristos să-L lăudăm, Cel ce dă prin cinstita Sa Cruce, sfințenie celor ce cu credință și cu căldură cîntă Lui.

Slavă..., a hramului. Și acum..., aceasta, glasul al 5-lea :

Cuvinte, Cel ce Te odihnești în sînurile părintești, Duhul Tău cel Sfînt înnoiește-L în biserica Ta care în numele Tău s-a ridicat.

Doxologia mare ; după doxologie troparul hramului, Slavă... Și acum..., al Înnoirii. Și se face otpustul privegherii. La Ceasuri, troparul înnoirii și al hramului iar canoanele se zic schimbîndu-le.

2. Rînduiala slujbei în dimineața sfințirii

a. Înainte de venirea arhiereului

Preotul cel rinduit face sfințirea apei celei mici și stropește altarul, vasele sfînte cele noi, veșmintele, îmbrăcămintea cea nouă pentru preot, proscomidiarul, prestolul, toate materiile și vasele de trebuință la sfințire, precum și tot interiorul bisericii. Iar în așteptarea arhiereului, strana citește ceasurile III și VI.

La vremea rinduită, arhiereul însoțit de împreună-slujitori, este întîmpinat cu Sf. Cruce și aghiazmă ; sărută crucea și se stropește cu aghiazmă, apoi face același lucru pentru ceilalți slujitori.

După obișnuita închinare, arhiereul merge de se îmbracă în toate veșmintele ; asemenea și cei împreună-slujitori cu dînsul. Venind apoi la materiile cele gătite, arhiereul dă binecuvîntare ca ele să fie puse la foc pentru topire, la loc curat și cu luare aminte ; un alt vas cu apă se pune la încălzit, pentru spălarea Sfîntel Mese. Se va avea grijă ca lucrurile cele încălzite să nu se răcească. Totodată se va rîndui un loc la îndemină unde să se țină toate cele de trebuință la sfințire.

După ce arhiereul și ceilalți slujitori s-au îmbrăcat în toate sfîntele veșminte, stînd înaintea și în jurul Sfîntelor Moaște aflate pe Sfînta Masă, iese diaconul la locul obișnuit și zice : **Binecuvî-**

tează, Stăpine. **Arhiereul** : Binecuvintat este Dumnezeuul nostru...
Cântăreții : Slavă Ție, Dumnezeuul nostru, slavă Ție, Împărate ce-
 resc... **Și după** : Tatăl nostru... Că a Ta este împărăția... **Strana** :
 Doamne miluiește, (de 12 ori). Veniți să ne închinăm...

Psalmul 142

Doamne, auzi rugăciunea mea, ascultă cererea mea, întru credincioșia Ta, auzi-mă, întru dreapta-tea Ta. Să nu intri la judecată cu robul Tău, că nimeni din cei vii nu-i drept înaintea Ta. Vrajmașul prigonește sufletul meu și viața mea o calcă în picioare ; făcutu-m-a să locuiesc în întuneric ca morții cei din veacuri. Mihnit e sufletul meu în mine și inima mea încremenită înlăuntrul meu. Adusu-mi-am aminte de zilele cele de demult ; cugetat-am la toate lucrurile Tale, la faptele mâinilor Tale m-am gândit. Întins-am către Tine mâinile mele, sufletul meu, ca un pământ însetoșat. Degrab auzi-mă, Doamne, că a slăbit duhul meu. Nu-Ți întoarce fața Ta de la mine, ca să nu mă asemăn celor ce se coboară în mormînt. Fă să aud dimineața mila Ta, că la Tine mi-e nădejdea. Arată-mi calea pe care voi merge, că la Tine am ridicat sufletul meu. Scapă-mă de vrăjmașii mei, că la Tine alerg, Doamne. Învață-mă să fac voia Ta, că Tu ești Dumnezeuul meu. Duhul Tău cel bun să mă povățuiască la pământul dreptății. Pentru numele Tău, Doamne, dăruiește-mi viață. Întru dreptatea Ta scoate din necaz sufletul meu. Fă bunătate de stirpește pe vrăjmașii mei și pierde pe toți cei ce necăjesc sufletul meu, că eu sînt robul Tău.

Slavă... Și acum..., Allluia.

După aceasta diaconul zice ectenia mică, iar arhiereul ecfonisul:
 Că Sfînt ești Dumnezeuul nostru... **Și iarăși diaconul :**

Domnului să ne rugăm.

iar arhiereul zice :

Doamne Dumnezeuul nostru, Cel credincios în cuvintele Tale și nemincinos în făgăduințele Tale, Cel

ce ai dăruit Sfinților Tăi Mucenici a se nevoi cu nevoița cea bună, a săvârși călătoria buneii credințe și a păzi credința adevăratei mărturisiri, Însuți Stăpîne Preasfinte, milostivește-Te cu ale lor rugăciuni și ne dăruiește și nouă credincioșilor robilor Tăi a avea împreună cu dînșii parte și moștenire, ca următori făcîndu-ne lor să ne împărtășim și noi din bunătățile pe care Tu le-ai gătit la Tine pentru dînșii.

și ecfonisul :

Cu mila și cu îndurările și cu iubirea de oameni, a Unuia-Născut Fiului Tău, cu Care bine ești cuvîntat, cu Preasfintul și Bunul și de viață Făcătorul Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana : Amin.

Arhiereul : Pace tuturor.

Diaconul : Capetele voastre Domnului să le plecați.

Arhiereul zice în taină această

Rugăciune

Doamne, Dumnezeuul nostru, pentru rugăciunile Preasfintei Stăpînei noastre Născătoarei de Dumnezeu și ale tuturor sfinților, îndreptează lucrul mîinilor noastre, al nevrednicilor robilor Tăi, și ne învrednicește pe noi întru toate a-Ți plăcea Ție.

Cu glas :

Fie stăpînirea împărăției Tale binecuvîntată și preaslăvită, a Tatălui și a Fiului și a Sfintului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana : Amin.

b. Procesiunea cu Sfintele Moaște în jurul bisericii.

Și îndată cădește arhiereul împrejur Sfînta Masă de trei ori, apoi ridică discul cu Sfintele Moaște și, mergînd înainte preoții cu Sfînta Evanghelle și poporul cu făclii aprinse, ies din biserică și se închid ușile și se face înconjurarea bisericii, dinspre strana dreaptă către strana stîngă, cîntînd aceste tropare, glasul al 7-lea :

Sfinților Mucenici care bine v-ați nevoit și v-ați încununat, rugați-vă Domnului să se miluiască sufletele noastre.

Slavă Ție, Hristoase, Dumnezeule ; lauda Apostolilor și bucuria mucenicilor, a căroră propovăduire este Treimea cea de o ființă.

Apoi troparele acestea, glasul 1 :

Înnolește-te, înnolește-te noue Ierusalime, că ți-a venit ție lumina, și slava Domnului peste tine a răsărit. Această casă Tatăl a zidit, această casă Fiul a întărit, această casă Duhul Sfânt a înnoit, o a luminat și a sfințit sufletele noastre.

De demult înnoid biserica Solomon, jertfe de animale necuvîntătoare și arderi întregi Ți-a adus, Doamne. Iar cînd ai binevoit, Mîntuitorule, a se strica umbrele și a se cunoaște adevărul, jertfe fără de sînge marginile lumii aduc slavei Tale, că toate le stăpînești, toate le sfințești, cu Sfîntul Tău Duh.

glasul al 5-lea :

Înnoirile a le cinsti, legea cea de demult avea obicei, iar mai virtos cele noi a le cinsti se cuvine prin înnoiri. Că se înnoiesc ostroavele către Dumnezeu, precum zice Isaia, care trebuie a înțelege, bisericile cele din păgîni care acum sînt așezate și au luat temei tare de la Dumnezeu. Pentru aceasta și noi, înnoirile acestea asemenea duhovnicește să le prăznuim.

Slavă..., Și acum..., glasul al 5-lea :

Cuvinte, Cel ce Te odihnești în sînurile părintești, Duhul Tău cel Sfînt înnolește-L în biserica aceasta care în numele Tău s-a ridicat.

Și după prima înconjurare, stînd înaintea ușii bisericii, se pun Sfintele Moaște pe tetrapod.

Diaconul : Să luăm aminte.

Arhiereul : Pace tuturor.

PROCHIMENUL

Apostolului, glasul al 7-lea :

Domnul este lumina mea și mîntuirea mea ; de cine mă voi teme ?

Stih : Domnul este apărătorul vieții mele ; de cine mă voi înfricoșa ?

Diaconul I : Înțelepciune !

Diaconul II :

**Din Epistola către Evrei a Sfintului Apostol Pavel,
citire : (II, 11—18)**

Diaconul I : Să luăm aminte.

Diaconul II :

Fraților, Cel ce sfințește și cei ce se sfințesc dintr-unul sînt toți ; de aceea nu se rușinează să-i numească pe ei frați, zicînd : Spune-voi fraților mei numele Tău. În mijlocul Bisericii Te voi lăuda. Și iarăși: Eu voi fi încrezător în El ; și iarăși: Iată eu și pruncii pe care mi i-a dat Dumnezeu. Deci, de vreme ce pruncii s-au făcut părtași singelui și trupului, în același fel și El S-a împărtășit de acestea, ca să surpe, prin moartea Sa, pe cel ce are stăpînirea morții, adică pe diavolul. Și să izbăvească pe acei pe care frica morții îi ținea în robie, toată viața. Că într-adevăr, nu a luat firea îngerilor, ci sămînța lui Avraam a luat. Pentru aceea, dator era întru toate să Se asemene fraților, ca să fie milostiv și credincios Arhiereu în cele către Dumnezeu, pentru curățirea păcatelor poporului. Căci prin ceea ce a pățimit, fiind El însuși ispitit, poate și celor ce se ispitesc să le ajute.

**Și după : Alllula, arhiereul citește Evanghelia de la Matei :
(XVI, 13—20)**

În vremea aceea, venind Iisus în părțile Cezareei lui Filip, a întrebat pe ucenicii Săi, zicînd : Cine zic oamenii că sînt Eu, Fiul Omului ? Iar ei au răspuns : Unii, Ioan Botezătorul, alții Ilie, alții Ieremia sau unul din prooroci. Și le-a zis : Dar voi cine ziceți că sînt ? Răspunzînd Simon-Petru a zis : Tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu Celui viu. Iar Iisus, răspunzînd, i-a zis : Fericit ești Simone, fiul lui Iona, că nu trup și sînge ți-au descoperit ție aceasta, ci Tatăl Meu, Cel din ceruri. Și Eu îți zic ție, că tu ești Petru și pe această piatră voi zidi Biserica Mea și porțile iadului nu o vor birui. Și îți voi da cheile

împărăției cerurilor și orice vei lega pe pământ va fi legat și în ceruri, și orice vei dezlega pe pământ, va fi dezlegat și în ceruri.

Strana: Slavă Ție, Doamne, slavă Ție. **Diaconul:** Domnului să ne rugăm.

Arhiereul, plecându-și genunchii, zice

**Rugăciunea Sfântului Calist,
Patriarhul Constantinopolului**

Doamne, Dumnezeu nostru, Cel ce pe zidirea Ta cu singur Cuvîntul ai făcut-o și la ființă ai adus-o cu negrăite cuvinte; și înfrumusețînd-o pe ea și cu Duhul ce se purta pe deasupra ei ai strîns-o, și ai vărsat peste ea și lumina aceasta de soare, spre înnoirea ei. Cel ce ai insuflat pe sluga Ta Moise a adăuga oarecare aleasă laudă nespusei frumuseți a făpturii Tale, zicînd : că ai văzut Tu lumina că este bună și zi ai numit-o pe ea ; și noi, pe făptura Ta aceasta văzînd-o și pe soarele acesta prea strălucit, în toate zilele înnoind-o, Te slăvim pe Tine Soarele adevăratei zile și lumina Ta cea neînserată. Cel ce prin Fiul Tău ai poruncit nouă a înnoi firea noastră prin Sfîntul Tău Duh, ca și prin darul acesta dreptii să strălucească ca soarele, iar zidirea toată să-și primească înnoirea sa. Pe Tine Te rugăm și Ție ne cucerim, Părintele Cuvîntului, Domnului și Dumnezeului nostru, caută cu ochi milostivi spre noi păcătoșii și nevrednicii robii Tăi care locuim în această casă cerească, adevăratul jertfelnic al negrăitei slavei Tale, și trimite pe Preasfîntul Tău Duh peste noi și peste toată moștenirea Ta. Duh drept înnoiește în inimile noastre și cu Duh stăpînitor întărește-ne pe noi. Pace și bunăsporire conducătorilor noștri le dăruiește, iar celor care prin silința lor cu dumnezeiască dragoste au făcut zidirea aceasta și sfințirea bisericii ,dă-le iertare păcatelor și toate cererile spre mîntuire; deșteaptă-i spre lucrarea poruncilor

Tale și dă-le darul înnoirii Sfântului Tău Duh. Ca fără de osîndă să se închine Ție, singurului adevăratului Dumnezeu și Unuia-Născut Fiului Tău, lui Iisus Hristos pe Care L-ai trimis, și Preasfântului Tău Duh, pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu și ale tuturor sfinților Tăi. Amin.

Și iarăși, se înconjoară a doua oară biserica, cu Sfintele Moaște, cîntînd Cîntarea a 3-a din Canon (pag. 142). Și ajungînd înaltea ușii bisericii se zice

PROCHIMENUL

Apostolului, glasul al 4-lea :

A duce-se-vor Împăratului fecioare : în urma ei, prietenele ei se vor aduce Ție.

Sth : Ascultă filcă și vezi și pleacă urechea ta.

Din Epistola către Evrei a Sfântului Apostol Pavel, citire : **(IX, 1—7)**

Fraților, Cortul cel vechi avea orînduieli pentru slujba dumnezeiască și un altar pămîntesc, căci s-a pregătit cortul mărturiei. În el se aflau, mai întîi, sfeșnicul și masa și pîinile punerii înainte ; partea aceasta se numește Sfînta. Apoi, după catapeteasma a doua, era locul numit Sfînta Sfintelor, avînd altarul tămîierii de aur și chivotul Legii ferecat peste tot cu aur, în care era năstrapă de aur, care avea mana, era toiagul lui Aaron ce odrăslise și tablele Legii. Deasupra chivotului erau heruvimii mării, care umbreau altarul împăcării ; dar despre acestea nu putem acum să vorbim cu de-amănuntul. Astfel fiind întocmite aceste încăperi, preoții intrau totdeauna în cortul cel dintîi, săvîrșind slujbele dumnezeiești. În cel de al doilea însă numai arhiereul, o dată pe an și nu fără de sînge, pe care îl aducea pentru sine însuși și pentru greșelele poporului.

Și după : Alllula, se citește Evanghella de la Luca :

(X, 38—42)

În vremea aceea, intrat-a Iisus într-un sat, iar o femeie cu numele Marta, L-a primit în casa ei. Și ea avea o soră ce se numea Maria care, așezîndu-se

la picioarele Domnului, asculta cuvântul Lui. Iar Marta se silea cu multă slujire și, apropiindu-se, a zis : Doamne, au nu socotești că sora mea m-a lăsat singură să slujesc ? Spune-i deci să-mi ajute. Și răspunzînd, Domnul i-a zis : Marto, Marto, te îngrijești și pentru multe te silești. Dar un lucru trebuie: căci Maria partea cea bună și-a ales, care nu se va lua de la ea. Și cînd zicea El acestea, o femeie din mulțime, ridicînd glasul I-a zis : Fericit este pîntecele care Te-a purtat și sînul la care ai supt. Iar El a zis : Așa este, dar fericiți sînt cei ce ascultă cuvîntul lui Dumnezeu și-l păzesc pe el.

După Evanghelle, diaconul : Domnului să ne rugăm. Iar arhiereul, ingenunchind, zice

Rugăciunea Sfintului Calist

a doua

Cuvinte și Fiule, Unule-Născut al lui Dumnezeu, Dumnezeule adevărat și pururea vecuitorule, Făcătorule a toată zidirea simțită și gîndită, Cel ce pe zidirea aceasta întru tot înțelepțește o ai înfrumusețat. Cel ce pe firea cea umedă și revărsată a apelor ce erau deasupra pămîntului, într-o adunare și strîngere o ai cuprins, și cu dumnezeiescul Tău Duh, ce se purta pe deasupra apei, tot pămîntul ai împodobit și toată lumea ai înnoit. Cel ce înțelepțește prin Moise, Cortul mărturiei ai alcătuit și cu Duhul Tău cel Sfînt l-ai înnoit. Cel ce ai poruncit înțeleptului Solomon să zidească casă sfîntă și strălucită slavei Tale celei negrăite și ai înnoit-o pe ea cu Sfîntul Tău Duh și pe toți bătrînii iudeilor i-ai făcut să vadă cu ochii lor slava și Darul Sfintului Tău Duh care au acoperit atunci casa Ta. Ție ne rugăm neînceputule Cuvinte și Fiule al Părintelui Celui fără de început, ca și peste noi să trimiți în ceasul acesta Darul Preasfîntului Tău Duh, și biserica aceasta, zidită acum spre binecuvîntarea și lauda Ta, să o întărești și să

o împuternicești, păzind-o pînă la sfîrșitul veacurilor și cu Duhul Tău cel Sfînt să o înnoiești. Ca în dînsa aducînd noi Ție jertfele cele nesîngeroase, părtași să ne facem Sfîntului Tău Duh, înnoindu-se El în cele dinlăuntru ale noastre și întărind lucrarea cea stăpînitoare a minții noastre. Ca jertfele cele gîndite, prin curăția gîndului să le aducem Ție, Stăpînului și Dumnezeuului nostru, spre slava și cinstea Părintelui Tău, Cel fără de început și fără de moarte, și Ție Unuia-Născut, Fiului Lui și a Preasfîntului și bunului și de viață făcătorului Duhului Sfînt, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Și se inconjoară a treia oară biserica cu Sfintele Moaște cîntînd Cîntarea a 6-a, din Canon (pag. 144).

c. Rinduiala intrării în biserică și depunerea Sfintelor Moaște în stîlp.

Și ajungînd înaintea ușii de la intrarea bisericii, arhiereul zice :

Binecuvîntat este Dumnezeuul nostru totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana : Amin.

și cîntă troparul, glasul al 5-lea :

Cela ce pe piatra credinței ai zidit Biserica, Hristoase Dumnezeuule, în dînsa îndreptează rugăciunile noastre și primește pe poporul care cu credință se roagă Ție : mințuiește-ne pe noi, Dumnezeuul nostru.

Și în timp ce se cîntă troparul acesta, arhiereul pune Sfintele Moaște pe tetrapod, înaintea ușii bisericii, după care diaconul zice:

Domnului să ne rugăm.

Iar arhiereul citește, fără să ingenunche, în fața ușii bisericii această

Rugăciune

Dumnezeule și Părinte al Domnului nostru Iisus Hristos, Cel ce ești binecuvîntat în veci, Cel ce prin întruparea Fiului Tău ai dăruit nouă intrarea din nou în Biserica strămoșilor celor scriși în ceruri, unde este glasul celor ce prăznuiesc și cîntarea cea de bucurie ; Însuși Iubitorule de oameni, Stăpîne,

caută și spre noi păcătoșii și nevrednicii robii Tăi, cei ce săvârșim înnoirea preacinstitei Tale biserici acesteia, care se ridică în numele sfântului (N) și fă-o pe ea adevărată închipuire a preasfintei Tale Biserici, adică a trupului nostru, pe care prin prealăudatul Apostolul Tău Pavel încă și locaș și trup al Hristosului Tău ai învrednicit-o a se numi. Întărește-o pe ea pînă la sfîrșitul veacului a fi întru Tine neclintită și preaslăvită. Și ne învrednicește pe noi, slavei Tale și Unuia-Născut Fiului Tău, Domnului nostru Iisus Hristos și Preasfîntului Tău Duh, a aduce într-însa în bună cunoștință și în toată priceperea laude, jertfe și doxologii fără osîndă. Și închinîndu-ne Ție în frica Ta, să fim bine primiți îndurărilor Tale. Și bine plăcute să fie bunătății Tale rugăciunile noastre, acestea, care le aducem negrăitei milostivirii Tale pentru noi și pentru poporul Tău. Cu rugăciunile Preacuratei Stăpînei noastre Născătoarei de Dumnezeu și pururea Fecioarei Maria.

Eclogis :

Că Sfînt ești Dumnezeu nostru și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana : Amin.

Diaconul : Domnului să ne rugăm.

Și, ridicînd discul cu Sfintele Moaște, se apropie arhiereul de ușa închisă a bisericii, zicînd această

Rugăciune

Stăpîne Doamne Dumnezeu nostru, Cel ce ai pus în ceruri cetele și oștile îngerilor și ale arhangelilor spre slujba slavei Tale, fă ca împreună cu intrarea noastră să fie și intrarea sfinților îngeri care slujesc împreună cu noi și împreună slăvesc bunătatea Ta.

Ecfonis :

Că Ție se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Și ajungînd în pragul ușii, face arhiereul cruce cu discul cu Sfintele Moaște spre ușa închisă a bisericii, zicînd :

Ridicați căpetenii porțile voastre și vă ridicați porțile cele veșnice și va intra Împăratul slavei.

Iar cei dinăuntru bisericii întrebă :

Cine este Acesta Împăratul slavei ?

Iar arhiereul și cel de afară răspund :

Domnul cel tare și puternic, Domnul cel tare în război, Domnul puterilor, Acesta este Împăratul slavei.

Și aceasta se face de trei ori. Și se deschid ușile. Arhiereul și tot poporul intră în biserică, cîntînd pe glasul al 4-lea :

Ca bună podoabă a tăriei celei de sus, ai arătat și frumusețea cea de jos, a sfînt locașului slavei Tale, Doamne. Întărește-l pe acesta în veacul veacului și primește rugăciunile noastre care neîncetat în el se aduc Ție. Pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Cel ce ești viața tuturor și Învierea.

Și intrînd arhiereul cu preoții în sfîntul altar, pun Sfintele Moaște pe stîlpul Sfintei Mese.

După ce a intrat poporul în biserică, cel rînduit citește documentul de sfințire, care urmează să fie pus alături de Sf. Moaște, în stîlp.

După citirea documentului, arhiereul așează în groapa săpată în stîlp cutia cu Sf. Moaște, peste care varsă Sfîntul Mir, cu mare pază, și tot acolo așează și documentul, zicînd :

Veșnica pomenire ctitorilor sfîntului locașului acestuia.

Diaconul : Domnului să ne rugăm.

Arhiereul zice această

Rugăciune

Doamne, Dumnezeu nostru, care și această slavă ai dăruit-o Sfinților Tăi Mucenici, celor ce pentru Tine s-au nevoit ca în tot pămîntul prin sfintele Tale locașuri să se semene sfintele lor Moaște, ca să răsară și să odrăslească roduri de tămăduiri, Înсуți Stăpîne, Cel ce ești dătător tuturor bunătăților, pen-

tru rugăciunile Sfinților, cărora ai binevoit a se pune Moaștele lor în cinstit locașul acesta, învrednicește-ne pe noi fără de osîndă a-Ți aduce în el jertfa cea fără de sînge. Și ne dăruiește nouă, tuturor, toate cererile spre mîntuire, și răsplătește și celor ce se nevoiesc aici, pentru sfînt numele Tău, ca minuni să faci prin sfinții Tăi pentru mîntuirea noastră. Că a Ta este împărăția și puterea și slava a Tatălui și a Fiului și a Sfîntului Duh, acum și puterea și în vecii vecilor. Amin.

Și îndată zice diaconul :

Domnului să ne rugăm.

Arhiereul :

Doamne Dumnezeu, Mîntuitorul nostru, Cel ce toate le lucrezi și porți grijă de mîntuirea neamului omenesc, primește rugăciunile noastre ale nevrednicilor robilor Tăi, și ne învrednicește pe noi în acest ceas, ca înnoirea bisericii acesteia, zidită spre slava Ta și spre mîntuirea noastră, în numele Sfîntului (N), fără de osîndă să o putem plini și în ea, întemeierea Sfintei Mese să o putem săvîrși.

Ectonis :

Că Ție se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și puterea și în vecii vecilor. Amin.

d. Intemeierea Sf. Mese

Se aduce apoi materia cea topită și arhiereul o varsă în mijlocul stîlpului peste răclîța cu Sfintele Moaște și peste cutia cu documentul bisericii; apoi, cu ajutorul lopățelelor, el și preoții trag materia pe toată fața stîlpului. Și așează hîrtiile, întinzîndu-le pe toată fața stîlpului, peste materie. Și apucînd platra Sfintei Mese, o așează bine pe stîlp.

În acest timp se citește

Psalmul 144

Înălța-Te-voi Dumnezeu meu, Împăratul meu, și voi binecuvînta numele Tău în veac și în veacul ve-

cului. În toate zilele Te voi binecuvînta și voi lăuda numele Tău în veac și în veacul veacului. Mare este Domnul și lăudat foarte, și măreția Lui nu are sfîrșit. Neam și neam vor lăuda lucrurile Tale și puterea Ta o vor vesti. Măreția slavei sfințeniei Tale vor grăi și minunile Tale vor istorisi. Și puterea lucrurilor Tale înfricoșătoare vor spune și slava Ta vor povesti. Pomenirea mulțimii bunătății Tale vor vesti și de dreptatea Ta se vor bucura. Îndurat și Milostiv este Domnul, îndelung-Răbdător și mult-Milostiv. Bun este Domnul cu toți și îndurările Lui peste toate lucrurile Lui. Să Te laude pe Tine, Doamne, toate lucrurile Tale și cuvioșii Tăi să Te binecuvinteze. Slava împărăției Tale vor spune și de puterea Ta vor grăi. Ca să se facă fiilor oamenilor cunoscută puterea Ta și slava măreției împărăției Tale. Împărăția Ta este împărăția tuturor veacurilor, iar stăpînirea Ta din neam în neam. Credincios este Domnul întru cuvintele Sale și cuvios întru toate lucrurile Sale. Domnul sprijină pe toți cei ce cad și îndreaptă pe toți cei gîrboviți. Ochii tuturor spre Tine nădăjduiesc și Tu le dai lor hrană la bună vreme. Deschizi Tu mîna Ta și de bunăvoință saturezi pe toți cei vii. Drept este Domnul în toate căile Lui și cuvios în toate lucrurile Lui. Aproape este Domnul de toți cei ce-L cheamă pe El, de toți cei ce-L cheamă întru adevăr. Voia celor ce se tem de El o va face și rugăciunea lor o va auzi și-i va mîntui pe dînșii. Domnul păzește pe toți cei ce-L iubesc pe El și pe toți păcătoșii îi va pierde. Lauda Domnului va grăi gura mea și să binecuvinteze tot trupul numele cel sfînt al Lui, în veac și în veacul veacului.

Și se rade cu lopețile materia care s-a scurs pe din afară, curățîndu-se locul unde s-a vărsat, de cumva va fi trecut printre hirtle și stîlp, în care timp se cîtește

Psalmul 22

Domnul mă paște și nimic nu-mi va lipsi. La loc cu pășune, acolo m-a sălășluit ; la apa odihnei m-a hrănit. Sufletul meu l-a întors, povățuitu-m-a pe căile dreptății, pentru numele Lui. Că de voi și umbra în mijlocul morții, nu mă voi teme de rele, că Tu cu mine ești. Toiagul Tău și varga Ta, acestea m-au mîngîiat. Gătît-ai masă înaintea mea, împotri-va celor ce mă necăjesc ; uns-ai cu untdelemn capul meu și paharul Tău este adăpîndu-mă ca un puternic. Și mila Ta mă va urma în toate zilele vieții mele, ca să locuiesc în casa Domnului, întru lungime de zile.

In acest timp se aduce giulgiul (cămașa) și o imbracă arhierul peste veșminte și se încinge cu briul, așa încît veșmintele arhieresti să rămîna complet acoperite. Se așterne un covor și două perne înaintea sfintelor uși.

Arhierul zice :

Binecuvîntat este Dumnezeu nostru totdeauna acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana : Amin.

Diaconul :

Iară și iară, plecînd genunchii, Domnului să ne rugăm.

Și, în genunchiînd, arhierul se roagă cu fața spre Răsărit :

Dumnezeule, Cel fără de început și veșnic, Care toate le-ai adus din neființă la ființă ; Cel ce locuiești întru lumina cea nepropiată ; Cel ce ai cerul scaun și așternut picioarelor Tale pămîntul ; Care ai dat lui Moise poruncă și pildă ; Cel ce ai pus Duhul Tău în Bețaleel, meșterul cel mare, și l-ai îndestulat pe dînsul cu înțelepciune spre întocmirea și ridicarea Cortului Mărturiei în care erau închipuirile și formele adevărului. Cel ce ai dăruit lui Solomon înălțimea cugetului și lărgimea inimii și printr-însul ai ridicat Biserica Ta cea veche. Și Sfinților Tăi Apostoli le-ai înnoit darul închinării în

Duh și al slujirii cortului cel adevărat ; și printr-înșii în tot pământul ai sădit sfintele Tale biserici, ca să se aducă în ele preasfintele și cele fără de sînge jertfe. Care ai binevoit a se zidi această sfîntă biserică de acum, întru numele Sfîntului (N), întru slava Ta și a Unuia-Născut Fiului Tău și a Sfîntului Duh. Înșuți Cel fără de moarte și mare dătătorule Împărate, adu-Ți aminte de îndurările și de milele Tale că din veac sînt, și nu Te scîrbi de noi, cei întunecați cu mulțimea păcatelor. Și nu strica așezămîntul Tău pentru necuviința noastră. Ci treci și acum cu vederea greșelele noastre și ne întărește și ne umple pe noi cu darul și cu pogorîrea Sfîntului și de viață făcătorului Tău Duh, fără de osîndă a săvîrși înnoirea bisericii acesteia și a face sfîntirea jertfelnicului celui din ea. Ca și în acestea binecuvîntîndu-Te cu psalmi, cu laude și cu slujbe de taină, milostivirea Ta totdeauna să o slăvim. Așa Stăpîne, Doamne Dumnezeu nostru, nădejdea tuturor marginilor pământului, auzi-ne pe noi păcătoșii, rugămu-ne Ție și trimite pe Sfîntul Duh cel închinat și atotputernic și sfîntește locașul acesta. Umple-l pe el de lumina cea veșnică, și-l alege pe el locaș plăcut Ție, fă-l pe el scaun slavei Tale, împodobeste-l pe el cu dumnezeieștile Tale daruri cele mai presus de lume, fă-l pe el a fi liman celor înviforați, lecuire patimilor, scăpare bolnavilor, gonire dracilor. Să fie ochii Tăi deschiși către el ziua și noaptea, și urechile Tale luînd aminte spre rugăciunile celor ce cu frică și cu smerenie intră în el și cheamă preacinstitul și de mare cuviință numele Tău. Și oricîte vor cere, Tu vei auzi în cer, sus, și vei face milă și milostiv vei fi lor. Păzește-l pe el neclintit pînă la sfîrșitul veacului, iar jertfelnicul cel zidit în el cu puterea și cu lucrarea Sfîntului Tău Duh, arată-l pe el a fi Sfîntă a Sfintelor. Preamărește-l pe el mai mult decît altarul celor din Legea Veche, încît dumnezeieștile jertfe ce se vor să-

vârși în el să ajungă la sfântul, cel mai presus de ceruri, și tainicul Tău jertfelnic, și ne dă nouă darul umbririi Tale celei preacurate. Că nu în facerea nevrednicilor noastre mâini ne punem nădejdea, ci întru a Ta necuprinsă bunătate.

Diaconul :

Apără, mintulește, miluiește și ne păzește pe noi, Dumnezeuule cu harul Tău.

Și diaconul începe ectenia :

Cu pace, Domnului să ne rugăm.

Pentru pacea de sus și pentru mântuirea sufletelor noastre...

Pentru pacea a toată lumea și pentru bunăstarea sfințelor lui Dumnezeu Biserici și pentru unirea tuturor...

Pentru sfântă biserica aceasta și pentru cei ce cu credință, cu evlavie și cu frică de Dumnezeu intră într-însa...

Pentru toți dreptslăvitorii creștini...

Pentru Prea Fericitul...

Pentru (se fac pomeniri, potrivit îndrumărilor Sfântului Sinod).

Pentru lucrurile miinilor noastre și ale fraților celor împreună cu noi...

Pentru ca să se sfințească biserica aceasta și jertfelnicul ce este într-însa cu pogorirea, cu puterea și cu lucrarea Sfântului Duh...

Pentru cinstită biserica aceasta și pentru toate orașele și satele și pentru cei ce cu credință locuiesc într-însele...

Pentru cei ce umblă pe ape și călătoresc...

Pentru ca să ne izbăvim noi...

Apără, mintuiește, miluiește...

Pe Preasfinta, curata, preabinecuvintata...

Pe noi înșine și unul pe altul...

Ecfons :

Că sfânt ești Dumnezeuul nostru, și întru sfinții și cinstiții Mucenici, care pentru Tine s-au nevoit, Te odihnești

și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfintului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana : Amin.

2) Și venind arhiereul înaintea Sfintei Mese și luînd săpunul, face cu el în amîndouă părțile chipul Sfintei Cruci și-l pune în cite patru colțurile Sfintei Mese ; și aducîndu-se un vas cu apă caldă, diaconul zice :

Domnului să ne rugăm.

Și arhiereul, plecîndu-și capul, zice rugăciunea apel, binecuvîntînd :

Doamne Dumnezeule, Cel ce cu arătarea Ta cea mîntuitoare ai sfințit repejunile Iordanului, Însuși și acum trimite darul Preasfîntului Tău Duh, peste jertfelnicul acesta și ne binecuvîntează pe noi și apa aceasta, ca să fie spre sfințirea și săvîrșirea sfîntului Tău altar, că bine ești cuvîntat în vecii vecilor. Amin.

Și varsă de trel ori, în chipul crucii, apă caldă peste fața Sfintei Mese, zicînd :

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana : Amin.

Și cu apa ce s-a vărsat peste Sfînta Masă și cu săpunul ce s-a pus mai înainte spală Masa, ajutat de preoți și diaconi, iar cu buretele și cu ștergarele o șterg. Iar stîlpul îl șterge cu buretele de cite patru părțile, făcînd cruce cu buretele. Și îndată face asemenea și la Proscomidiar, cu săpun, apă caldă, burete și ștergare. Iar pînă se fac acestea, unul din clerici citește rar

Psalmul 83

Cît de iubite sînt locașurile Tale, Doamne al puterilor ! Dorește și se sfîrșește sufletul meu după curțile Domnului ; inima mea și trupul meu s-au bucurat de Dumnezeul cel viu. Că pasărea și-a aflat casă și turtureaua cuib, unde-și va pune puii săi ; altarele Tale, Doamne al puterilor, Împăratul meu și Dumnezeul meu. Fericiți sînt cei ce locuiesc în casa Ta ; în vecii vecilor Te vor lăuda. Fericit este bărbatul al cărui ajutor este de la Tine, Doamne ; suișuri în inima sa a pus. În valea plîngerii, în lo-

cul care i-a fost pus; că binecuvîntare va da cel ce pune lege. Merge-vor din putere în putere, arăta-Se-va Dumnezeu dumnezeilor în Sion. Doamne, Dumnezeu puterilor, auzi rugăciunea mea ! Ascultă, Dumnezeu lui Iacob ! Apărătorul nostru, vezi Dumnezeule și caută spre fața unsului Tău ! Că mai bună este o zi în curțile Tale decît mii. Ales-am a fi lepădat în Casa lui Dumnezeu, mai bine decît a locui în locașurile păcătoșilor. Că mila și adevărul iubește Domnul ; Dumnezeu har și slavă va da. Dumnezeu nu va lipsi de bunătăți pe cei ce umblă întru nerăutate. Doamne al puterilor, fericit este omul cel ce nădăduiește întru Tine.

Terminindu-se spălarea mesei, arhierul dă slavă lui Dumnezeu zicînd :

Slavă Dumnezeului nostru în veci.

Și luînd un vas cu vin sau cu apă de trandafiri și vîrsînd cruciș, spală Sfînta Masă, zicînd de trei ori :

Stropi-mă-vei cu isop și mă voi curăți. Spăla-mă-vei și mai virtos decît zăpada mă voi albi. Auzului meu vei da bucurie și veselie. Bucura-se-vor oasele mele cele smerite.

Și șterge cu bucăli de pinză pregătite pentru aceasta, citînd cealaltă parte a psalmului 50. Iar aceste ștergere se păstrează ca pinzeturi pentru evlavie. Și asemenea se face și la Proscomidiar.

Arhierul dă slavă lui Dumnezeu, zicînd :

Bine este cuvîntat Dumnezeu nostru, totdeauna acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana : Amin.

Apoi ia un vas plin cu Sfînt Mir (curat sau amestecat cu untdelemn) și zicînd diaconul : Să luăm aminte, arhierul varsă pe Sfînta Masă de trei ori zicînd : Alluia ca și la Botez, și face cu Sf. Mir trei cruci pe Masă. Apoi unge cu mina din cele trei cruci, toată fața Mesei altarului, și iarăși face cruce și la stîlpul Mesei de cîte patru părțile ; asemenea și la Proscomidiar ; și se citește :

Psalmul 132

Iată acum ce este bun și ce este frumos, decît numai a locui frații împreună. Aceasta este ca

mirul pe cap, care se coboară pe barbă, pe barba lui Aaron, care se coboară pe marginea veșmintelor lui. Aceasta este ca roua Ermonului ce se coboară pe munții Sionului, că unde este unire, acolo a poruncit Domnul, binecuvîntarea și viața, pînă în veac.

Și sfîrșind, zice :

Slavă Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

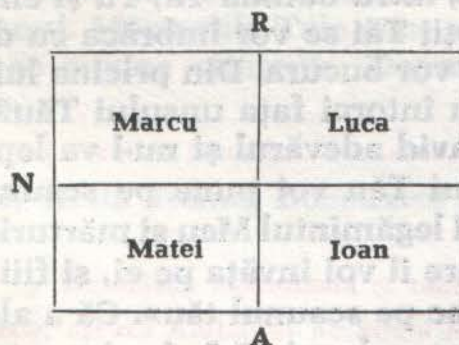
Arhiepiscopul :

Slavă Ție, Sfîntă Treime, Dumnezeu nostru, slavă Ție în vecii vecilor. Amin.

Și îndată preotul cel rinduit la binecuvîntare de la arhiepiscop și începe proscomidia pentru Sfînta Liturghie.

e. Așezarea Evangheliștilor

Se pun apoi la cele patru colțuri ale Sfintei Mese, cele patru chipuri ale Sfîntilor Evangheliști, lipindu-le cu materia cea topită. Evangheliștii, după înțelesul începutului cu care descopăr învățătura Mintuitorului despre Taina Răscumpărării, socotim nimerit a se așeza în ordinea următoare :

Întii. Sfîntul Evanghelist Matei, cel ce a scris întia Evanghelie și a început descoperirea ei prin arătarea genealogiei Mintuitorului de la începutul căderii omenești, ca pregătire a răscumpărării. Iar aceasta se inchipuia în legea umbrei prin jertfirea mielului celui material ; iar acum, în legea Darului și a Adevărului, jertfirea se face prin junghierea Mielului lui Dumnezeu, care a ridicat păcatul lumii și a săvîrșit Taina Răscumpărării. Din acest loc, în care e pus evanghelistul, preotul o propovăduiește poporului. Iar pentru că Evanghelistul Ioan, la Cina cea de Taină, rezemîndu-se pe pieptul lui Iisus, a primit darul înțelegerii în adîncul binecuvîntării, se cuvine ca el să fie pus în locul unde preotul, adică propovăduitorul cuvîntului lui Dumnezeu, rezemîndu-și capul la

hirotonie, se invrednicește de darul binecuvintării. Cîț privește pe ceilalți doi sfinți evangheliști, plecînd de la aceeași înțelegere a începutului și a urmării Evangheliilor lor, vor fi așezați precum s-a arătat mai sus.

f. Imbrăcarea Sfintei Mese cu giulgiul

Deci arhlerul ia catasarca (giulgiul), îl întinde pe Masă și leagă cruciș sforile la stîlp, dedesubtul Mesei, în timp ce se citește

Psalmul 131

A du-Ți aminte, Doamne, de David și de toate blîndețile lui. Cum s-a jurat Domnului și a făgăduit Dumnezeuului lui Iacob : Nu voi intra în locașul casei mele, nu mă voi sui pe patul meu de odihnă, nu voi da somn ochilor mei și genelor mele dormitare și odihnă tîmplelor mele, pînă ce nu voi afla loc Domnului, locaș Dumnezeuului lui Iacob. Iată am auzit de chivotul legii ; în Efrată l-am găsit, în țarina lui Iaar. Intra-vom în locașurile Lui, închina-ne-vom la locul unde au stat picioarele Lui. Scoală-Te, Doamne, întru odihna Ta, Tu și chivotul sfințirii Tale. Preoții Tăi se vor îmbrăca cu dreptatea și cuvioșii Tăi se vor bucura. Din pricina lui David, robul Tău, să nu întorci fața unsului Tău. Juratu-S-a Domnul lui David adevărul și nu-l va lepăda : «Din rodul pîntecelui Tău voi pune pe scaunul Tău, de vor păzi fiii tăi legămîntul Meu și mărturiile acestea ale Mele, în care îi voi învăța pe ei, și fiii lor vor șede pînă în veac pe scaunul tău». Că a ales Domnul Sionul și l-a ales ca locuință Lui. «Aceasta este odihna Mea în veacul veacului. Aici voi locui, că l-am ales pe el. Roadele lui le voi binecuvînta foarte ; pe săracii lui îi voi sătura cu pîine. Pe preoții lui îi voi îmbrăca cu izbăvire și cuvioșii lui cu bucurie se vor bucura. Acolo voi face să răsară puterea lui David, gătit-am făclie unsului Meu. Pe vrăjmașii lui îi voi îmbrăca cu rușine, iar pe dînsul va înflori sfințenia Mea».

Apoi se pecetlulește cu ceară roșe și cu ștampila eparhiei zicînd :

Se pecetluiește altarul acesta în numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh. Amin.

Și sfîrșînd, arhiereul dă laudă lui Dumnezeu, zicînd :

Slavă Ție, Dumnezeului nostru în vecl. Amin.

După aceea, spălîndu-și mîinile în spălătoare, în așa fel incît nicidecum să nu se verse sau să pice vreo picătură afară, cu mare evlavie și cu luare amînte se șterge cu prosopul bisericii. Acoperă apoi Sfînta Masă, în timp ce se citește

Psalmul 92

Domnul a împărățit, întru podoabă S-a îmbrăcat; îmbrăcatu-S-a Domnul întru putere și S-a încins, pentru că a întărit lumea care nu se va clătina. Gata este scaunul Tău de atunci, din veac ești Tu. Ridicat-au rîurile, Doamne, ridicat-au rîurile glasurile lor ; ridicat-au rîurile valurile lor ; dar mai mult decît glasul apelor clocotitoare, mai mult decît zbulciul neasemuit al mării, minunat este, întru cele înalte, Domnul. Mărturiile Tale s-au adeverit foarte. Casei Tale se cuvîne sfințenie, Doamne, întru lungime de zile.

Și sfîrșînd, arhiereul dă laudă lui Dumnezeu, zicînd :

Slavă Ție, Sfîntă Treime, Dumnezeul nostru în vecii vecilor. Amin.

g. Antimisul, Evanghella și căditul

După aceasta, așează Antimisul pe Sfînta Masă, iar deasupra pune Sfînta Evanghelle. Apoi cădește Sfînta Masă și biserica și poporul, în timp ce se citește

Psalmul 25

Judecă-mă, Doamne, că eu întru nerăutate am umblat și în Domnul nădăjduind, nu voi slăbi. Cercetează-mă, Doamne, și mă cercă ; aprinde rărunchii și inima mea. Că mila Ta este înaintea ochilor mei și bine mi-a plăcut adevărul Tău. Nu am șezut în adunarea deșertăciunii și cu călcătorii de lege nu

voi intra. Urît-am adunarea celor ce viclenesc și cu cei necredincioși nu voi ședea. Spăla-voi întru cele nevinovate mîinile mele și voi înconjura jertfelnicul Tău, Doamne, ca să aud glasul laudei Tale și să spun toate minunile Tale. Doamne, iubit-am bunăcuviința casei Tale și locul locașului slavei Tale. Să nu pierzi cu cei necredincioși sufletul meu și cu vărsătorii de sînge viața mea, întru ale căror mîini sînt fărădelegi și dreapta cărora e plină de daruri. Iar eu întru nerăutatea mea am umblat ; izbăvește-mă, Doamne, și mă miluiește, căci piciorul meu a stat întru dreptate ; întru adunări Te voi binecuvînta, Doamne.

Iar după ce va cădi arhierarul, un preot și diaconul luînd cădelnița și căldărușa cu aghiazmă, merg înaintea arhierarului care face ungerea pereților bisericii (diaconul cădește, preotul stropeste), însemnînd cu Sfîntul Mir și zicînd :

Se sfințește biserica aceasta prin stropirea cu Sfînta apă și ungerea cu Sfîntul Mir, în numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh.

Și aceasta se face : intii la altar, în fund ; al doilea, la ușa de la intrare în biserică ; al treilea, la strana stîngă ; al patrulea, la strana dreaptă ; al cincilea, la ușa altarului. Iar după ce se va sfîrși Psalmul, venînd în altar dă slavă lui Dumnezeu, zicînd :

Slavă Sfintei și atotputernicei și de viață făcătoarei Treimi, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Și diaconul zice ectenia mică :

Iară și iară cu pace...

A păra, mintuiește...

Pe Preasfînta, curata...

Pe noi înșine...

Ecfonis :

Că Ție se cuvîne toată slava, cinstea și închinăciunea, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana : **Amin.**

Diaconul :

D omnului să ne rugăm.

Arhiereul zice această

Rugăciune

Doamne Dumnezeu nostru, Făcătorule al cerului și al pământului: Cel ce ai întemeiat cu negrăită înțelepciune Biserica Ta și ai așezat pe pământ ceata preoției care este închipuirea slujirii îngeresti celei din cer. Tu, Stăpîne, Cel ce ești mare dăruitor, primește-ne și pe noi, care acum ne rugăm; nu doar că sîntem vrednici a cere aceste lucruri mari, ci ca să se arate covîrșirea bunătății Tale. Că n-ai încetat în tot felul bine a face neamului omenesc, iar ca început al binefacerilor Tale ai dăruit arătarea cea cu trup a Unuia-Născut Fiului Tău; Care pe pământ arătîndu-Se și strălucind celor din întuneric luminează de mîntuire, S-a adus pe Sine pentru noi jertfă și S-a făcut curățitor a toată lumea și ne-a făcut pe noi părtași Învierii Sale; și suindu-Se la ceruri, a îmbrăcat pe ucenicii și Apostolii Săi, precum a făgăduit, cu putere de sus, Care este Duhul cel Sfînt, închinat și atotputernic, Care de la Tine, Dumnezeu și Tatăl, purcede. Și ne-a făcut destoinici cu fapta și cu cuvîntul: A dat Botez al punerii de fii, a ridicat Biserici, a întemeiat jertfelnice, a pus canoane și legi de preoție. A lor învățatură avînd noi păcătoșii, cădem către Tine, Dumnezeule cel veșnic, și ne rugăm Ție îndurate: pe Biserica aceasta care s-a zidit spre lauda Ta umple-o de dumnezeiască slava Ta și pe acest jertfelnic arată-l sfînt al sfintelor. Ca noi cei ce stăm lîngă dînsul, ca la înfricoșătorul scaun al Împărăției Tale, fără de osîndă să slujim Ție, rugăciuni trimițînd pentru noi și pentru tot poporul Tău și aducînd jertfa cea fără de sînge bunătății Tale, spre iertarea păcatelor celor de voie și celor fără de voie,

buna îndrumare a vieții, spre propășirea în bine și spre plinirea a toată dreptatea.

Ecfonis :

Că bine este cuvântat numele Tău, al Tatălui și al Fiului și al Sfintului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana : Amin.

Arhiereul :

Pace tuturor.

Diaconul :

Capetele noastre Domnului să le plecăm.

Arhiereul se roagă :

Mulțumim Ție, Doamne Dumnezeu nostru, că Darul care l-ai vărsat peste Sfinții Tăi Apostoli și peste cuvioșii părinții noștri, pentru multă iubirea Ta de oameni, ai binevoit să se întindă și pînă la noi păcătoșii și nevrednicii robii Tăi. Drept aceea ne rugăm Ție, Stăpîne, mult-Milostive : Uplete de slavă și de sfințenie și de dar jertfelnicul acesta, ca jertfele cele fără de sînge, ce Ți se vor aduce întru el, să se prefacă în preacuratul Trup și cinstitul Sînge al marelui Dumnezeu și Mintuitorului nostru Iisus Hristos, a Unuia-Născut Fiului Tău, spre mîntuirea a tot poporul și a nevredniciei noastre.

Ecfonis :

Că Tu ești Dumnezeu nostru și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfintului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana : Amin.

Și îndată prochimenul Apostolului :

Casei Tale se cuvine sfințenie Doamne, întru lungime de zile.

Stih : Domnul a împărățit, întru podoabă S-a îmbrăcat.

Din Epistola către Evrei a Sfântului Apostol Pavel, citire :

(III, 1—5)

Fraților, sfinți, care sînteți părtași chemării cerești, luați aminte la Apostolul și Arhiereul mărturisirii noastre, la Iisus Hristos, Care credincios a fost Celui ce L-a rînduit, precum și Moise în toată casa Lui. Pentru că Acesta (Iisus) S-a învrednicit de mai multă mărire decît Moise, după cum are mai multă cinste decît casa cel ce a zidit-o. Căci orice casă e zidită de către cineva, iar Ziditorul a toate este Dumnezeu.

Evangelhia de la Ioan :

(X, 22—30)

În vremea aceea, era la Ierusalim sărbătoarea înnoirii templului și era iarnă. Iar Iisus se plimba în templu, prin pridvorul lui Solomon. Deci L-au împresurat iudeii și Îi ziceau : Pînă cînd ne scoți sufletul ? Dacă Tu ești Hristosul, spune-o nouă pe față. Iisus le-a răspuns : V-am spus și nu credeți. Lucrările pe care le fac în numele Tatălui Meu, acestea mărturisesc despre Mine. Dar voi nu credeți, pentru că nu sînteți dintre oile Mele. Oile Mele ascultă de glasul Meu și Eu le cunosc pe ele, și ele vin după Mine. Și Eu le dau viață veșnică și nu vor pieri în veac și din mîna Mea nimeni nu le va răpi. Tatăl Meu, Care Mi le-a dat, este mai mare decît toți și nimeni nu poate să le răpească din mîna Tatălui Meu. Iar Eu și Tatăl Meu una sîntem.

După aceea i se aduce arhiereului candelă nouă, plută și untdelemn ; și el singur umple candela cu untdelemn, o aprinde și o pune deasupra Sfintei Mese. Apoi se dezbracă de giulgiu și de toate legăturile în care e învăluit și poruncește să se aprindă toate luminile din biserică ; și pînă se săvîrșesc acestea se cîntă :

Slavă... troparul sfîntului.

Și acum... acesta, glasul al 6-lea :

Pomenirea înnoirilor săvîrșind, Doamne, pe Tine, Dă-tătorule de sfințenie, Te slăvim, rugîndu-Te să se sfințească

simțirile sufletelor noastre. Pentru rugăciunile mărișilor purtători de chinuri, Bunule atotputernice.

Apoi : Sfinte Dumnezeule..., Tatăl nostru... și troparul hramului și al înnoirii, glasul al 4-lea :

Ca bună podoabă a tăriei celei de sus ai arătat pe frumusețea cea de jos a sfint locașului slavei Tale, Doamne ; întărește-l pe acesta în veacul veacului și primește rugăciunile noastre care neîncetat în el se aduc Ție. Pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Cel ce ești viața tuturor.

NOTĂ : Este obiceiul, în unele părți, ca la sfârșitul slujbei sfințirii să se îngăduie ca toți credincioșii, bărbați și femei, să intre în altar, pe ușa laterală dinspre miazănoapte ; sărută Crucea, Sfânta Masă și Evanghelia, apoi omoforul și mina arhiereului (care șade pe scaun în dreapta Sf. Mese), după care ies pe ușa din dreapta.

La sfârșit se face otpustul și se începe dumnezeiasca Liturghie.

LITURGHIA

Fericirile din Canonul înnoirii, Cântarea a 3-a, pe 4, și din Canonul hramului, Cântarea a 6-a, pe 4. Și după Ieșire, troparele obișnuite.

Apostolul și Evanghelia : ale înnoirii și hramului.

CHINONICUL

Doamne iubit-am bună podoaba casei Tale și locul locașului slavei Tale, Aliluia.

CADE-SE A ȘTI, că în biserica aceasta se face Liturghie în fiecare zi, timp de șapte zile.

NOTĂ : Această rinduală a sfințirii bisericii este cea aprobată de Sfântul Sinod și cuprinsă în ediția mitropolitului Moldovei Chesarie Rășmeriță, tipărită în 1915.

Textul acestei ediții, cu mici deosebiri, este întocmai cu textul din Constantinopol, în limba greacă, al Rindulei sfințirii bisericii, publicat în 1703 la București și reprodus în Molitfelnicul apărut la Atena, în limba greacă, în anul 1902.

Există la noi și o Rinduală de sfințire a bisericii, ce a fost tipărită în anul 1928—1929 ; această Rinduală are însă un caracter prea local, fiind proprie mai ales Bisericii Ortodoxe Române din Ardeal, și este prea deosebită de marea tradiție comună a Ortodoxiei.

Spre știință :

Se cuvine a se ști că nu se fac sfințiri de biserici la praznicele Domnului, ale Născătoarei de Dumnezeu, ale sfinților cu polieleu, la odovaniile praznicelor sau la înain-

te-prăznuirea lor, și nici în ziua aleasă ca hram a bisericii care se sfințește.

Sfințirile bisericilor care au hramul Domnului Hristos și al Născătoarei de Dumnezeu se pot face în toate Duminicile de peste an, în afară de Duminicile în care se sărbătorește un praznic împărătesc, de ex. Duminica Paștelor, Duminica Floriilor, a Rusaliilor etc., când nu este voie a se face sfințirea bisericii, cu orice hram ar fi.

Sfințirea bisericilor care au hramul unui sfânt sau unei sfinte și a sfinților îndeobște, nici un tipic nu dă voie a se face în zi de Duminică. Ele se fac toate numai la sărbătorile sfinților de peste an.

În tradiția Bisericii noastre strămoșești este ca sfințirea bisericii să se facă de către arhiepiscopul, dar și de către preot, dacă acesta are binecuvîntarea arhiepiscopului său.

Toate edițiile cu slujba sfințirii bisericii atrag luarea aminte, zicînd: «Să ia seama, drept aceea, de cîtă vinovăție se fac vrednici cei ce dau numai Antimisul și rînduiesc puține rugăciuni, numind astfel biserica sfințită... că, această rînduială, a se da Antimisul, a fost numai pe vremea prigoanelor. Drept aceea, arhiepiscopul (sau preotul delegat de arhiepiscop) va urma și va săvîrși deplin cele rînduite de Biserica Răsăritului cu privire la sfințirea bisericii».

RÎNDUIALA SFINȚIRII PRESTOLULUI

**Cînd este vechi sau putred,
sau cînd sînt rupte hîrțile cu arome
și se înlocuiesc cu altele noi**

Cînd Prestolul sfinte și dumnezeieștii biserici a putrezit sau s-a stricat și trebuie înlocuit cu altul nou, să se ia Sfînta Masă cu grijă și, de va fi bună și nespertă, să se pună de o parte, ca să fie folosită din nou, iar de nu, să se facă una nouă. Iar cele vechi și stricate să nu se mai ardă sau să fie folosite la altceva, ci să fie îngropate într-un loc curat.

Preotul să caute cu grijă în stîlpul Prestolului moaște, ca nu cumva să le fi luat cineva sau să se fi risipit și cu multă smerenie să le păstreze în chivot pînă la timpul de sfințire; și trebuie să se îngrijească și să pregătească

aromatele, precum scrie la tipicul sfințirii bisericii, precum și hîrtia în care se învește stîlpul.

Și venind ziua sfințirii, arhiereul și tot soborul de preoți încep Sfînta Liturghie ; iar la Vohodul cu Evanghelia, cînd va intra arhiereul în sfîntul altar și se vor cînta Troparele, după obicei, înainte de a se zice : **Că Sfînt ești Dumnezeu nostru...**, atunci se aduc aromatele fierbinți și așa le varsă pe stîlp pînă se vor umple marginile hîrtiei. Apoi se așteaptă puțin pînă se răcesc ; după aceea ridică arhiereul cu preoții masa și o pun pe stîlp. În acest timp, înaintea dverii se citește cu glas mare :

Psalmul 144

Înălța-Te-voi, Dumnezeu meu, Împăratul meu, și voi binecuvînta numele Tău în veac și în veacul veacului. În toate zilele Te voi binecuvînta și voi lăuda numele Tău în veac și în veacul veacului. Mare este Domnul și lăudat foarte, și măreția Lui nu are sfîrșit. Neam și neam vor lăuda lucrurile Tale și puterea Ta o vor vesti. Măreția slavei sfințeniei Tale vor grăi și minunile Tale vor istorisi și puterea lucrurilor Tale înfricoșătoare vor spune și slava Ta vor istorisi. Pomenirea mulțimii bunătății Tale vor vesti și de dreptatea Ta se vor bucura. Îndurat și milostiv este Domnul, îndelung-Răbdător și mult-Milostiv. Bun este Domnul cu toți și îndurările Lui peste toate lucrurile Lui. Să Te laude pe Tine, Doamne, toate lucrurile Tale și cuvioșii Tăi să Te binecuvinteze. Slava împărăției Tale vor spune și de puterea Ta vor grăi. Ca să se facă fiilor oamenilor cunoscută puterea Ta și slava măreției Tale. Împărăția Ta este împărăția tuturor veacurilor, iar stăpînirea Ta, din neam în neam. Credincios este Domnul în cuvintele Sale și cuvios în toate lucrurile Sale. Domnul sprijină pe toți cei ce cad și îndreaptă pe toți cei girboviți. Ochii tuturor spre Tine nădăjduiesc și Tu le dai lor hrană la bună vreme. Deschizi Tu mîna Ta și saturi pe toți cei vii de bunăvoință. Drept este Domnul în toate căile Lui și cuvios în

toate lucrurile Lui. Aproape este Domnul de toți cei ce-L cheamă pe El, de toți cei ce-L cheamă pe El într-o adevăr. Voia celor ce se tem de El o va face și rugăciunea lor o va auzi și-i va mîntui pe dînșii. Domnul păzește pe toți cei ce-L iubesc pe El și pe toți păcătoșii îi va pierde. Lauda Domnului va grăi gura mea și să binecuvinteze tot trupul numele cel sfînt al Lui, în veac și în veacul veacului.

Psalmul 22

Domnul mă paște și nimic nu-mi va lipsi. La loc cu pășune, acolo m-a sălășluit ; la apa odihnei m-a hrănit. Sufletul meu l-a întors, povățuitu-m-a pe cărările dreptății, pentru numele Lui. Că de voi și umbra în mijlocul morții, nu mă voi teme de rele ; că Tu cu mine ești. Toiagul Tău și varga Ta, acestea m-au mîngîiat. Gătît-ai masă înaintea mea, împotriva celor ce mă necăjesc ; uns-ai cu untdelemn capul meu și paharul Tău este adăpîndu-mă ca un puternic. Și mila Ta mă va urma în toate zilele vieții mele, ca să locuiesc în casa Domnului, într-o lungime de zile.

Și dacă va sfîrși Psalmii și dacă va fi șters cu buretele aromatele pe unde va fi curs și picat, să se zică : **Slavă..., Și acum... Aliluia** (de trei ori).

Atunci arhiepiscopul zice cu glas : **Binecuvîntat este Dumnezeu nostru, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor...** Și după ce se așază masa bine, de va fi masă nouă, se face spălarea așa precum se arată la slujba sfințirii bisericii, iar de va fi masa cea veche sfințită, nu se spală, ci se pun toate celelalte peste dînsa ca și la sfințirea întîia. După ce se va termina, arhiepiscopul ia cădelnița și cădește Sfînta Masă împrejur. Apoi stînd dinainte, diaconul zice ectenia așa :

Cu pace, Domnului să ne rugăm.

Pentru pacea de sus și pentru mîntuirea sufletelor noastre, Domnului să ne rugăm.

Pentru pacea a toată lumea, pentru bunăstarea sfințelor lui Dumnezeu biserici și pentru unirea tuturor, Domnului să ne rugăm.

Pentru sfântă biserica aceasta și pentru cei ce cu credință, cu evlavie și cu frică de Dumnezeu intră într-însa, Domnului să ne rugăm.

Pentru (aici se pomenește Chiriarhul locului), pentru cinstita preoțime și cea întru Hristos diaconime, pentru tot clerul și poporul, Domnului să ne rugăm.

Pentru (aici se vor face pomeniri, potrivit îndrumărilor Sfintului Sinod), Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să fim izbăviți noi de tot necazul, minia, primejdia și nevoia, Domnului să ne rugăm.

A păra, mintuiește, miluiește și ne păzește pe noi, Dumnezeule, cu harul Tău.

Pe Preasfânta, curata, preabinecuvântata, mărita, stăpîna noastră, de Dumnezeu Născătoarea și pururea Fecioara Maria, cu toți sfinții să o pomenim.

Pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm.

Ecfonis :

Că Ție se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea, Tatălui și Fiului și Sfintului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana : Amin.

Apoi diaconul zice :

Capetele noastre Domnului să le plecăm.

Iar arhiereul zice cu glas asupra Sfintei Mese această

Rugăciune

Mulțumim Ție, Doamne Dumnezeul nostru, că Darul pe care l-ai vărsat peste Sfinții Tăi Apostoli și cuvioșii Părinții noștri, ai învrednicit pentru multa Ta iubire de oameni să ajungă și pînă la noi păcătoșii și nevrednicii robii Tăi. Drept aceea, rugîndu-ne Ție, Stăpîne, mult-Milostive, umple de slavă și de sfințenie și de Dar Jertfelnicul acesta, ca să se pre-

facă jertfele cele fără de sânge ce Ție se aduc pe el, în Preacuratul Trup și cinstitul Sânge al Marelui Dumnezeu și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, al Unuia-Născut Fiului Tău, spre mîntuirea întregului popor și a nevredniciei noastre.

Apoi diaconul, zice :

Domnului să ne rugăm.

Arhiereul :

Că sfînt ești Dumnezeu nostru...

Și se începe a se cînta : Sfinte Dumnezeule..., **continundu-se Sffnta Liturghie.**

Rînduiala binecuvîntării și sfințirii catapetesmei sau tîmplei

a) Se cuvine a ști că dacă se pune catapeteasmă nouă într-o biserică deja sfințită de episcop, poate fi sfințită de protolereu sau de preotul locului, cu învoirea episcopului.

Iar dacă într-o biserică nesfințită sau nebinecuvîntată se așează catapeteasmă, mai întîi se sfințește biserica de către episcop, și îndată după mirungerea pereților bisericii, înainte de tămilire, se sfințesc icoanele.

Stînd ierarhul înaintea ușilor împărătești, diaconul zice :

Domnului să ne rugăm iar ierarhul citește rugăciunile de sfințire a icoanelor, le stropește cu apă sfințită, tămilază și rostește formula de sfințire :

Se sfințesc icoanele acestea, prin stropirea cu această apă sfințită, întru cîntarea și slava... și se continuă slujba sfințirii bisericii.

b) Iar dacă icoanele tîmplei sînt noi, dar se așează într-o biserică sfințită sau binecuvîntată înainte, slujba se face astfel :

Se face mai întîi sfințirea cea mică a apei, apoi preotul, stînd înaintea ușilor împărătești, dă binecuvîntarea după obicei : Binecuvîntat este Dumnezeu nostru... iar strana cîntă Împărate ceresc... și se citește Sfinte Dumnezeule și după Tatăl nostru... se zice Doamne miluiește (de 12 ori), Slavă... Și acum... apoi Veniți să ne închinăm... (de trei ori) și se citește

Psalmul 131

Adu-Ți aminte, Doamne, de David și de toate blîndețele lui. Cum s-a jurat Domnului și s-a făgă-

dult Dumnezeuului lui Iacob : Nu voi intra în locul casei mele, nu mă voi sui pe patul meu de odihnă, nu voi da somn ochilor mei și genelor mele dormitare și odihnă timpurilor mele, pînă ce nu voi afla loc Domnului, locaș Dumnezeuului lui Iacob. Iată, am auzit de chivotul legii : în Efrata l-am găsit, în țarina lui Iaar. Intra-vom în locașurile Lui, închina-ne-vom la locul unde au stat picioarele Lui. Scoală-Te, Doamne, întru odihna Ta, Tu și Chivotul sfințirii Tale. Preoții Tăi se vor îmbrăca cu dreptate și cuvioșii Tăi se vor bucura.

Din pricina lui David, robul Tău, să nu întorci fața unsului Tău. Juratu-S-a Domnul lui David adevărul și nu-l va lepăda : «Din rodul pîntecelui tău voi pune pe scaunul tău, de vor păzi fiii tăi legămîntul Meu și mărturiile acestea ale Mele, în care îi voi învăța pe ei, și fiii lor vor ședea pînă în veac pe scaunul tău». Că a ales Domnul Sionul, și l-a ales ca locuință Lui. «Aceasta este odihna Mea în veacul veacului. Aici voi locui, că l-am ales pe el. Roadele lui le voi binecuvînta foarte ; pe săracii lui îi voi sătura cu pîine. Pe preoții lui îi voi îmbrăca cu mîntuire și cuvioșii lui cu bucurie se vor bucura. Acolo voi face să răsară puterea lui David ; gătit-am făclie unsului Meu. Pe vrăjmașii lui îi voi îmbrăca cu rușine, iar pe dînsul va înflori sfințenia Mea».

Slavă... Și acum... Allluia, (de trei ori). Apoi diaconul, zice :

« Domnului să ne rugăm. Strana : Doamne miluiește. Preotul citește această

Rugăciune

Doamne Dumnezeuul nostru, Dumnezeuule al dumnezeilor și Doamne al domnilor, Dumnezeuule Savaot, Făcătorule și Ziditorule al făpturii celei văzute și celei nevăzute. Părintele Domnului nostru Iisus Hristos, Care știind inima poporului Tău Israel, care se abătea lesne de la Tine, Adevăratul

Dumnezeu, către dumnezeii cei străini și mincinoși, și voind să-l scoți de la înșelătorii idoli și să-l păstrezi totdeauna fără abatere în cunoașterea și slujirea Ta, Unuia Adevăratului Dumnezeu, cu amenințare l-ai oprit ca să-și facă chipuri și asemănări potrivnice Ție, Adevăratului Dumnezeu, spre a se închina și sluji lor ca Domnului.

Iar asemănări și chipuri prin care să se slăvească nu dumnezeii străini cei mincinoși și fără de viață, ci preasfântul și mare încuviințatul Tău nume al Unuia Adevăratului Dumnezeu (care socotind a nu fi destul poporului tău numai scrisoarea așezămîntului și a legii), ai poruncit prin plăcutul Tău Moise să se facă mai întâi chivotul așezămîntului din lemn neputrezitor învelit cu aur, asemenea celui arătat lui pe munte, iar în el să se pună tablele așezămîntului, năstrapa cea de aur și toiagul lui Aaron. Și deasupra lui să se pună doi heruvimi de aur și pe acoperiș să se facă mulțime de heruvimi cusuți și doi heruvimi la unghiurile curățitorului, și apoi în templul cel zidit Ție de Solomon, doi heruvimi de lemn de chiparos îmbrăcați în aur.

Și (deși erau lucruri de mâini omenești), ai poruncit însă să le cinstească cu frică și cu cutremur și cu închinare cuviincioasă Dumnezeirii, și cu tămîiere și cu rugăciune înaintea lor, ca pe niște semne ale petrecerii Tale cu oamenii și ale slavei Tale, și ca pe unele ce au în ele și arată prin ele aducerea aminte de prea marele și prea slăvitele Tale minuni și binefaceri.

Și acea cinste ai primit-o cu milostivire, ca dată Ție însuți, iar pe cei ce nu le-au cinstit după datorie, în felurite chipuri i-ai chinuit și i-ai pierdut, ca pe Ozia acela.

Iar deosebirea cinstei chipurilor plăcute lui Dumnezeu de cele urite de Dumnezeu ai arătat-o vederat în vremea lui Eli, preotul și judecătorul lui Isra-

el, în sfărîmarea idolului Dagon, și în rănirea celor de alt neam.

Iar cînd a venit plinirea vremii, ai trimis pe Unul-Născut Fiul Tău, Domnul nostru Iisus Hristos, Cel născut din femeie, pururea Fecioara Maria, care luînd chipul robului și făcîndu-Se asemenea cu oamenii, a închipuit asemănarea preacuratului Său chip, punînd mahrama pe dumnezeiasca Sa față și a trimis-o lui Avgar, domnul Edesei, și prin ea l-a vindecat de neputință, și tuturor celor ce se apropiau de ea și se închinau cu credință le da, prin lucrarea sa cea minunată, nenumărate vindecări și multe binefaceri.

Deci și noi, o preabunule și preaîndurate Stăpîne, în această sfîntă biserică a Ta, înaintea slavei Tale, am așezat cu cinste aceste chipuri ale iubitului Tău Fiu, întru pomenirea mîntuitoarei întrupări și a preaslăvitelor Lui minuni, a patimilor și a răstîgnirii și a morții și a preaslăvitei învieri și a înălțării la ceruri și a tuturor binefacerilor Lui ce le-a arătat neamului omenesc, fiind pe pămînt, și despre care lămurit ne istorisește dumnezeiasca Evanghelie.

Asemenea preacuratei Maicii Lui, ca celei mai cinstite și mai înalte decît toată făptura și celei mai plăcute Ție rugătoare și mijlocitoare pentru noi. Încă și ale Îngerilor și ale Proorocilor și ale Apostolilor celor dumnezeiești glăsuitoari, ale Mucenicilor și ale Ierarhilor și ale Cuvioșilor și ale tuturor Sfîntilor, ca ale unor plăcuți, sujitori credincioși și de aproape prieteni ai Tăi și care sînt adevărate chipuri ale Tale, nu îndumnezeind, ci știind că cinstea chipului se înalță la cel care se închipuiește. Și căzînd, cu osîrdie ne rugăm : Caută cu milostivire asupra noastră și asupra acestor icoane și pentru arătarea în trup a iubitului Tău Fiu și a toată mîntuitoarea și dumnezeiasca Lui iconomie a întrupării, întru pomenirea și slava Lui ; și cu rugăciunile preacuratei

și preabinecuvîntatei Lui Maici, ale sfintelor, cereștilor și netrupeștilor Puteri, ale cinstitului prooroc și Înaintemergătorului și Botezătorului Ioan, ale dumnezeieștilor glăsători Prooroci, ale purtătorilor de Duh Apostoli, ale biruitorilor Mucenici și ale Ierarhilor, Cuvioșilor și Dreptilor și ale tuturor Sfinților Tăi, întru a căror cinste și pomenire am făcut acestea, trimite asupra lor binecuvîntarea Ta cea cerească și Harul Preasfîntului Duh și le binecuvîntează și sfințește și le dă putere tămăduitoare și gonitoare a tuturor meșteșugirilor diavolești. Upletele de binecuvîntarea, puterea și tăria ce o ai vărsat cu îndestulare asupra aceluia sfînt chip nefăcut de mină, prin atingerea preasfîntei și preacuratei feței celei dumnezeiești a Unuia-Născut Fiului Tău, pentru ca și prin ele să se lucreze puteri și minuni, spre întărirea credinței celei drept măritoare și spre mîntuirea poporului Tău. Iar tuturor celor ce înaintea acestor icoane se vor închina Ție și Unuia-Născut Fiului Tău și Preasfîntului și de viață făcătorului Tău Duh, și din osîrdie se vor ruga cu credință și vor cere să afle milă și, în rugăciunea cea către Tine, vor chema cu credință pe sfinți, ca pe adevărații Tăi slujitori și prieteni de aproape, în numele cărora ai făgăduit să primești și un pahar de apă care se va da, și cu milostivire să răsplătești cu plata proorocului sau a dreptului sau a ucenicului. Și celor ce la nenorociri, nevoi și scîrbe și la toate cererile lor vor căuta la aceste icoane ale lor, fă ca să fie ascultate rugăciunile și cererile lor cele cu osîrdie și să dobîndească mila iubirii Tale și le dă iertare de păcate, și-i învrednicește să primească Har.

Că Tu ești sfințirea noastră și Ție slavă înălțăm cu Unul-Născut Fiul Tău și cu Preasfîntul și bunul și de viață făcătorul Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana : Amin.

Arhiereul :

Pace tuturor. Strana : Și duhului tău.

Diaconul :

Capetele voastre Domnului să le plecați.

Strana :

Ție, Doamne.

Arhiereul, plecindu-și capul, citește în taină această

Rugăciune

Doamne Dumnezeul nostru, Care nu respingi icoanele sfinților Tăi, ci mai ales cu dragoste le primești, pentru ca de câte ori privind la ele cu ochii cei trupești, de atâtea ori cu ochii minții să pomenim și să gândim la faptele și la viața lor cea bine plăcută Ție, ca și cum am citi în Scripturi.

Deci ne rugăm cu osîrdie, aceste icoane, pe care le-am întocmit întru cinstea și slava și întru pomenirea mîntuitoarei întrupări, a minunilor și a binefacerilor Unuia-Născut Fiului Tău, pe care ni le vestește Sfînta Evanghelie, ca nu numai citindu-le, dar și la închipuirea lor privind, să le luăm aminte și cu mulțumire să le cinstim.

Asemenea și icoanele Preacuratei Fecioarei Născătoarei de Dumnezeu, a cereștilor puteri celor netrupești, a Sfîntului Înaintemergătorului și Botezătorului Ioan, proorocul, ale Sfinților Apostoli, Prooroci, Mucenici și ale tuturor Sfinților Tăi, cu milostivire binecuvîntează-le și sfințește-le cu binecuvîntarea Ta cea cerească, prin stropirea acestei ape sfințite, și pe toți cei ce înaintea lor Te vor chema pe Tine, Dumnezeule Părintele, și pe Unul-Născut Fiul și pe Preasfîntul și de viață făcătorul Tău Duh și pe Preacurata Născătoare de Dumnezeu și pe toți Sfinții Tăi ale căroră sînt închipuirile, cinstindu-i după vrednicie, și cerînd dumnezeiasca Ta milostivire, iar de la ei ajutor, sprijinire și mijlocire către

Tine, Dumnezeu și Domnul nostru, ca de la niște slujitori și prieteni de aproape ai Tăi, fă prin bună-tatea Ta și prin rugăciunile Sfinților Tăi, să primim degrab iertare păcatelor, dăruindu-ne ca un bun, a fi moștenitori Împărăției Tale.

Ecfonis :

Că Tu ești Dumnezeu milei și al îndurărilor și al iubirii de oameni și Ție slavă înălțăm, cu Unul Născut Fiul Tău și cu Preasfintul și bunul, de viață Făcătorul Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana : Amin.

Și arhierul sau preotul stropște cu apă sfințită toată timpla de jos pînă sus, zicînd :

Se sfințesc icoanele acestea, prin stropirea acesteia ape sfințite, în cinstea și slava marelui Dumnezeu și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos și întru pomenirea sfinților Lui, în numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh, Amin. (de trei ori).

Și cîntăreții cîntă troparele acestea, glasul al 2-lea :

Preacuratului Tău chip ne închinăm, Bunule, cerînd iertare greșealelor noastre, Hristoase Dumnezeu, că de voie ai binevoit cu trupul a Te sui pe Cruce, ca să izbăvești din robia vrăjmașului pe cei ce i-ai zidit. Pentru aceea cu umilință strigăm Ție : Toate le-ai umplut de bucurie, Mîntuitorule al nostru, Cel ce ai venit să mîntuiești lumea.

Slavă..., glasul al 2-lea :

Apostolilor, Proorocilor, Ierarhilor, Cuvioșilor, Dreptilor și toți sfinții, care bine ați săvîrșit nevoița și credința ați păzit, avînd îndrăznire către Mîntuitorul pentru noi, rugați-L, ca pe un bun, să mîntuiască pe cei ce cu credință vă cheamă și cinstesc cu evlavie icoanele voastre, ca ale prietenilor lui Dumnezeu.

Și acum..., glasul 1 :

Curată Fecioară, arată-te păzitoare și puternică mijlocitoare celor ce cu dragoste cinstesc sfântă icoana ta și cu toții te vestesc adevărată maică a lui Dumnezeu, și cu credință se închină Ție, depărtînd de la dinșii toată răutatea ca ceea ce toate le poți.

Și se face otpustul obișnuit.

Rînduiala slujbei ce se face la deschiderea bisericii căreia i s-a făcut vreo reparație pe dinăuntru

Dimineața, după sfîrșitul Utreniei, se pune o masă afară, în fața bisericii, pe care se așează vasul cu apă.

După ce arhlerul — sau preotul delegat de arhleru — și cel împreună-slujitori cu sine s-au îmbrăcat în sfințele veșminte pentru slujirea Sfintei Liturghii, înainte de a începe Sfînta Liturghie, ies cu toții afară, unde sînt cele rînduite pentru sfințirea apei, și acolo se dă binecuvîntarea pentru aghiazma cea mică.

Și sfîrșindu-se sfințirea apei, după ce se cîntă troparele :

Darurilor Tale, fă-ne pe noi vrednici...

Izvorul tămăduirilor avînd, sfinților...

Caută spre rugăciunea robilor Tăi...

se ocolește biserica în procesiune, cîntînd : Sfinților mucenici..., făcîndu-se opriri în dreptul celor trei abside. La prima oprire, în dreptul stranei celei de-a dreapta, diaconul zice ectenia :

Miluește-ne pe noi, Dumnezeule, după mare mila Ta, ne rugăm Ție, auzi-ne și ne miluește.

Strana : Doamne miluește (de trei ori).

Încă ne rugăm pentru Prea Fericitul Părintele nostru (N), Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române (sau : Înalt Prea Sfințitul Arhiepiscopul și Mitropolitul nostru (N), sau : Prea Sfințitul Episcopul nostru (N) și pentru toți frații noștri cei întru Hristos, pentru sănătatea și mîntuirea lor.

Încă ne rugăm (se vor face pomeniri, potrivit îndrumărilor Sfîntului Sinod) pentru sănătatea și mîntuirea lor.

Încă ne rugăm pentru buna întocmire a văzduhului, pentru buna rodire a pământului și pentru vremuri cu pace.

Preotul zice ecfonisul :

Că milostiv și iubitor de oameni...

Apoi diaconul zice: Să luăm aminte. Iar arhiereul sau preotul dintii zice:

Se sfințește biserica această cu hramul (N), prin stropire cu apă sfințită, în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, Amin.

Apoi mergînd și oprindu-se în dreptul altarului, diaconul zice ectenia :

Miluește-ne pe noi, Dumnezeuule...

Încă ne rugăm pentru fericiții ctitori și pentru cei mai dinainte adormiți, părinți și frați ai noștri ortodocși creștini, care zac aici și pretutindenea.

Preotul, ecfonisul :

Că milostiv și iubitor...

Diaconul : Să luăm aminte.

Arhiereul :

Se sfințește biserica...

Apoi venînd în dreptul stranei celei de-a stînga, diaconul zice :

Miluește-ne pe noi, Dumnezeuule...

Încă ne rugăm pentru frații noștri : ieromonahi, preoți, ierodiaconi, diaconi și monahii, și pentru toți cei întru Hristos frați ai noștri.

Preotul, ecfonisul :

Că milostiv și iubitor de oameni...

Diaconul : Să luăm aminte.

Arhiereul :

Se sfințește biserica...

Apoi, ajungînd la ușa bisericii, diaconul zice :

Miluește-ne pe noi, Dumnezeuule...

Încă ne rugăm pentru cei ce aduc daruri și fac bine în sfânta și întru tot cinstită biserică aceasta, pentru cei ce se ostenesc și cîntă și pentru poporul ce stă înaintea și așteaptă de la Tine mare și multă milă.

Încă ne rugăm ca să se păzească sfînt locașul acesta și țara aceasta... și celelalte, iar preotul ecfonisul:

Auzi-ne pe noi, Dumnezeule... și : Că milostiv și iubitor de oameni Dumnezeu ești...

Diaconul : Domnului să ne rugăm.

Strana : Doamne milulește.

Arhiepiscopul sau preotul citește cu glas, în fața bisericii, această

Rugăciune

Doamne Dumnezeul nostru, Care ai arătat biserica aceasta locaș al Tău, prin venirea Sfîntului și de viață Făcătorului Tău Duh în cinstita ungere, care a sfințit pe Prooroci și pe Apostoli, și ai îngăduit să intre în sfîntul altar numai cei sfințiți de Tine. Dar, această biserică sfințită în numele Tău și în cinstirea (numele hramului) ajunsese să nu se mai poată săvîrși în ea Sfintele Taine din pricina stricăciunii în care era, a trebuit să se prefacă prin alți oameni, care nu au asupra lor sfîntul dar al preoției.

Dar, socotind că acești oameni nesfințiți umblînd prin ea, poate, vor fi săvîrșit oarecare lucruri necuviincioase, care ar aduce vreo întinăciune sfîntei Tale biserici, venim acum cu credință și osîrdie la Tine care ești adevărata curăție și sfîntenie și cu umilință ne rugăm : Caută cu ochiul Tău cel milostiv și iarăși ne primește pe noi, și curățește-o pe ea de întinăciunea ce i s-a întimplat și o arată plină de curăția și sfîntenia ce a avut mai înainte, ca să putem înălța în ea jertfe curate și fără de sînge ; căci numai Tu singur poți sfinți pe cei ce-și întorc inima către Tine, și a ne curăți pe noi cu totul desăvîrșit, de sfatul viclean și de toată nepriceperea și în-doiala. Că Tu ești sfințirea noastră și Ție slavă înăl-

țăm, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Diaconul : Să luăm aminte. **Preotul, stropind cu apă sfințită, zice :**

Se sfințește această biserică cu...

Se intră în biserică, cîntîndu-se : Sfinte Dumnezeule...

Și dacă s-a făcut pictura bisericii din nou, îndată ce se intră în sfîntul altar, diaconul zice : Domnului să ne rugăm.

Strana : Doamne miluiește.

Arhlerul sau preotul citește rugăciunile de sfințire a icoanelor, după cum se arată la pag. 178 și 182. Apoi se stropesc icoanele cu apă sfințită, rostindu-se formula și otpustul.

Iar de nu este pictură din nou, îndată ce soborul de preoți a ajuns în sfîntul altar și mulțimea a intrat în biserică, diaconul zice :

Înțelepciune.

Strana : Ceea ce ești mai cinstită...

Preotul : Slavă Ție Hristoase Dumnezeule, nădejdea noastră, slavă Ție. **Strana :** Slavă... Și acum... și se face otpustul aghiazmei celei mici. Apoi se dă binecuvîntarea pentru Sfînta Liturghie.

Această rînduială se urmează ori de cîte ori biserica a suferit vreo reparație sau vreo necurăție, numai rugăciunea se schimbă după fel, astfel :

Rugăciunea

ce se face la deschiderea bisericii în care s-a întimplat de a murit vreun om de năprasnă sau vreun dobitoac.

Stăpîne, Doamne, Dumnezeul nostru, Care pentru bunătatea Ta cea multă și negrăită, ai învrednicit a se numi biserica aceasta (alci pomenește hramul) care a fost sfințită prin lucrarea Preasfîntului și de viață Făcătorului Duhului Tău, locaș al slavei Tale celei neapropiate și nehotărîte, iar acum pentru mulțimea păcatelor noastre ai îngăduit a se spurca (și cînd a murit om să zică așa: din întîmplarea acestei morți de năprasnă, ce s-a făcut la acest om

zidit după chipul Tău, prin ispita diavolului celui din început ucigător al oamenilor). (iar cînd a murit dobitoc să zică așa: din ispita diavolească cu moarte de animal necuvîntător, care după sfîntă legea Ta cea veche, este nejertfit și necurat).

Însuși, pentru mila Ta cea multă și nemăsurată, iarăși primind cererea noastră a păcătoșilor și nevrednicilor robilor Tăi, ce se aduce Ție din adevărată credință, curățește biserica aceasta și jertfelnicul cel din ea, prin venirea Sfîntului Tău Duh și pe Darul cel mai dinainte îl învoiește, spre doxologie neschimbată, spre aducere bine primită a jertfei celei fără de sînge spre slava și lauda bunătății Tale. Așa, Stăpîne al tuturor, Unule, Cel ce ești din fire curat și întru tot sfînt, care sfîntești toate cu cuvîntul Tău, și pe noi cei ce Te căutăm pe Tine cu toată inima, curățește-ne de toată întinăciunea trupului și a sufletului, de gînduri îndoite și de cunoștința cea ispititoare.

Ecfonis :

Că Tu ești sfințirea noastră și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor Amin.

INSEMNARE

RÎNDUIALA
sfintirii Sfintului
și Marelui Mir

ÎNSEMNARE

În trecut, Sfântul și Marele Mir se aducea, de obicei, de la Patriarhia din Constantinopol. El s-a sfințit însă, în unele rinduri, și pe pământul românesc, dar la aceste ocazii erau de față și participau chiar și ierarhi din lumea ortodoxă, prezenți atunci în țară. De exemplu, în anul 1513, la Tirgoviște, când însuși patriarhul Constantinopolului — Pahomie — venit după milostenii și ajutoare, era de față, sau în anul 1643, când Sfântul și Marele Mir se sfințea la Iași, cu cheltuiala mărinimosului Vasile Lupu. Atunci, alături de ierarhi moldoveni, participa și Patriarhul Teofan al Ierusalimului (Vezi: prof. Alexandru Elian, Legăturile Mitropoliei Ungrovlahiei cu Patriarhia de Constantinopol și cu celelalte Biserici Ortodoxe (A) De la întemeiere până la 1800, în «Biserica Ortodoxă Română», LXXXVII (1959), nr. 7—10, p. 912; Pr. Ilie Georgescu, Legăturile Țărilor Române cu Ierusalimul, în «Studii Teologice», VIII (1956), nr. 5—6, p. 350; și Alexandru M. Ioniță, Contribuția episcopului Melchisedec la recunoașterea autocefaliei Bisericii noastre, în «Biserica Ortodoxă Română», CIII (1985), nr. 5—6, p. 454, și notele 40 și 41).

La 25 martie 1882 în Catedrala mitropolitană din București se sfințea Sfântul și Marele Mir — pentru prima oară — și numai de către ierarhi români.

A doua oară s-a sfințit în anul 1893, iar a treia oară, la 30 martie 1906.

A patra oară s-a sfințit la 15/28 aprilie 1921 (pentru prima dată în România reintregită).

Din anul 1921 Biserica noastră a oferit Sfântul și Marele Mir și Bisericii surori bulgare, până la reînființarea Patriarhiei acesteia și până la recunoașterea autocefaliei ei de către Patriarhia de Constantinopol (1945) (Vezi: Pr. Prof. Ene Braniște, Despre Sfântul și Marele Mir și Taina Mirungerii, în «Biserica Ortodoxă Română», 1978, nr. 5—6, p. 534).

După ridicarea Bisericii noastre la rang de Patriarhie, s-a sfințit Sfântul și Marele Mir la următoarele date:

- 1 aprilie 1926 sub patriarhul Miron Cristea
- 6 aprilie 1934 sub patriarhul Miron Cristea
- 2 aprilie 1942 sub patriarhul Nicodim Munteanu
- 6 aprilie 1950 sub patriarhul Justinian Marina
- 14 aprilie 1955 sub patriarhul Justinian Marina
- 10 aprilie 1958 sub patriarhul Justinian Marina
- 22 aprilie 1965 sub patriarhul Justinian Marina
- 18 aprilie 1968 sub patriarhul Justinian Marina
- 26 aprilie 1973 sub patriarhul Justinian Marina
- 27 aprilie 1978 sub patriarhul Iustin Molescu
- 5 mai 1983 sub patriarhul Iustin Molescu
- 7 aprilie 1988 sub patriarhul Teoctist

La 15 aprilie 1993, ierarhii Bisericii Ortodoxe Române, în frunte cu Prea Fericitul Patriarh Teoctist, sfințeau pentru a 17-a oară Sfântul și Marele Mir.

PREPARAREA SFINTULUI ȘI MARELUI MIR

Pentru prepararea cantității de aproximativ 50—60 litri de Sf. Mir sînt necesare următoarele :

a. Vase și unelte :

Un cazan de aramă, cam de 150 litri, bine cositorit, pentru fierberea untdelemnului de măsline ;

Un cazan, tot de aramă, bine cositorit, cam de 120 litri, pentru fierberea vinului ;

Un vas, tot de aramă, mai mare, și altul mai mic, pentru a se strecura în el Mirul fiert, precum și pentru încălzirea aghlasmei și a apei necesare pentru spălarea vaselor și a uneltelor ;

O piuă mare de marmură, pentru pisat materiile trebuincioase ;

O sită curată, pentru cernut materiile pisate ;

O strecurătoare din flanel, nouă, curată, pentru strecurat Mirul fiert ;

O lingură mare, patru lopățele de lemn, două scurte și două lungi, cam de un metru ;

O pîlnie de sticlă și un vas de un litru ca măsură ;

Patru ștergare de pînză, pentru curățatul vaselor, obiectelor și a locului.

Vasele bine cositorite, în care se va turna Mirul pregătit și se vor păstra la locul rînduit de cel mai mare.

b. Materiile necesare :

a) Lichide

1. Ulei de măsline curat	60 litri
2. Vin natural, curat	c. 120 litri

b) Plante

3. Hypericum	0,630 kg.
4. Lignum balsami	0,945 kg.
5. Spina alba	0,630 kg.
6. Piper	1,575 kg.
7. Myrrha	1,260 kg.
8. Cassia lignea	0,945 kg.
9. Folium nardi indicae	0,945 kg.
10. Piper longum	0,630 kg.
11. Fructus balsami	0,630 kg.
12. Cypericum (radix)	1,575 kg.
13. Visci (visc)	0,945 kg.
14. Saluinca	0,315 kg.
15. Cassia nigra	0,630 kg.
16. Caryophilli (cuișoare)	0,945 kg.
17. Rosmarini (semen)	0,630 kg.
18. Cinnamomum (scorțișoară)	1,890 kg.
19. Asarum (radix)	0,630 kg.
20. Maceris	0,315 kg.
21. Stachis	0,315 kg.
22. Zinzibens	1,260 kg.
23. Palitum (caulismuscota) (nucșoară)	1,890 kg.
24. Malorana (magheran)	0,315 kg.
25. Zedoaria	0,630 kg.
26. Calamus aromaticus	0,630 kg.
27. Inula	0,630 kg.
28. Aristolochia	0,345 kg.
29. Iris (stînjene)	0,315 kg.
30. Lignum aloes	0,315 kg.

c. Rezine

31. Terebentină	1,890 kg.
32. Myrobalanus indicus	0,630 kg.
33. Landanum	1,575 kg.
34. Olibanum (tămîie)	1,575 kg.
35. Bdelium	0,315 kg.
36. Styrax	0,315 kg.
37. Moschus	0,018 kg.
38. Opobalsamum	0,315 kg.

**Modul
de preparare
și fierbere a Sfintului Mir**

a) Pregătirea ingredientelor

În săptămîna a șasea a Postului Mare și anume joi și vineri, înainte de Duminica Floriilor (Stîlpărilor), materiile vîrtoase (rădăcini, fructe, rezine etc.) se pisează mărunțel și se cerne prin sită.

În sîmbăta lui Lazăr se aduc toate materiile, precum și vasele, în biserica unde are să se facă fierberea și se pun pe o masă la un loc potrivit.

b) Sfințirea apei, spălarea vaselor și aprinderea focului

Luni în săptămîna Patimilor, dimineața, după Utrenie, se așează masa cu materiile și vasele în mijlocul bisericii. Pe o altă masă se găsesc cele necesare pentru sfințirea apei (sfeștania mică), adică :

Sfeșnicul cu luminare
Evanghelia
Crucea
Molitifelnicul
Busuiocul
Șervetul

La ora convenită, Patriarhul sau delegatul său, venind la biserica unde se prepară Sfîntul Mir, săvîrșește mai înainte sfințirea apei (sfeștania mică) după rînduiala din Molitifelnic.

După săvîrșirea sfințirii apei, Arhidiaconul zice :

Binecuvintează Prea Fericite Părinte Patriarh !

Patriarhul :

Binecuvîntat este Dumnezeu nostru totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Corul, format din clericii care vor prepara Sfintul Mir, zice : Amin !

Patriarhul rostește rugăciunea :

Împărate ceresc, Mingietorul, Duhul Adevărului, Care pretutindenea ești și toate le plinești, Vistierul bunătaților și Dătătorule de viață, vino și Te sălășluiește întru noi și ne curățește pe noi de toată întinăciunea și mîntuiește, Bunule, sufletele noastre.

Clericii :

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluiește-ne pe noi (de trei ori).

Slavă Tatălui și Fiului și Sfintului Duh, și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Preasfintă Treime miluiește-ne pe noi ; Doamne, curățește păcatele noastre ; Stăpîne, iartă fărădelegile noastre ; Sfinte, cercetează și vindecă neputințele noastre pentru Sfint numele Tău.

Doamne miluiește (de trei ori).

Slavă Tatălui și Fiului și Sfintului Duh, și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru Care ești în ceruri, sfințească-se numele Tău, vie Împărăția Ta, facă-se voia Ta, precum în cer așa și pe pămînt. Pîinea noastră cea spre ființă dă-ne-o nouă astăzi. Și ne iartă nouă greșalele noastre, precum și noi iertăm greșiților noștri. Și nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăvește de cel rău.

Patriarhul :

Că a Ta este Împărăția și puterea și slava, a Tatălui și a Fiului și a Sfintului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Clericii : Amin.

Apoi cîntă troparul Rusalilor :

Bine ești cuvîntat Hristoase Dumnezeu nostru, Cela ce prea înțelepți pe pescari i-ai arătat, trimițîndu-le lor

Duhul Sfint ; și printr-înșii lumea ai vinat, Iubitorule de oameni, slavă Ție !

Slavă Tatălui și Fiului și Sfintului Duh, și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Condacul Rusalțiilor :

Cînd Cel Preaînalt, pogorîndu-Se, a amestecat limbile, a despărțit neamurile ; iar cînd a împărțit limbile cele de foc, la o unire pe toți a chemat, și cu un glas slăvim pe Duhul cel Preasfînt.

Patriarhul cădește biserica, materiile pregătite și vasele de pregătire. Apoi stropește cu aghiasmă materiile și vasele, merge la locul rînduit pentru fierbere și stropește cu aghiasmă locul. Marele eclesiarh toarnă aghiasmă în vasele de pe vatră, iar Patriarhul aprinde focul și se depărtează.

Marele eclesiarh și ceilalți preoți care vor prepara Sfîntul Mir se îmbracă în stihar, epitrahil, brîu și minecuțe, iar diaconii în veșmintele lor.

Eclesiarhul rînduiește pe unul să înceapă să citească Evanghelia, iar ceilalți clătesc cu aghiasmă caldă toate vasele și obiectele ce se vor folosi la prepararea și păstrarea Sfîntului Mir. Apoi stinge focul.

c) Prepararea decoctului din plante

Marți dimineața, marele eclesiarh și ceilalți clerici desemnați merg la biserica unde este rînduit să se pregătească Sfîntul și Marele Mir, se îmbracă în veșminte, precum s-a arătat în rînduiala de luni ; se dă binecuvîntarea și se începe citirea Ceasurilor, cu tot tipicul Jor, adică cu citirea Evangheliilor (stîlpii), iar preotul rînduit aprinde focul și pune pe vatră cazanul mai mic — cel de 120 litri — și toarnă într-însul vinul, cam vreo 60 litri.

Pe o masă alăturată, se amestecă bine toate ingredientele de plante (cele de la nr. 3 pînă la nr. 30) și începe să le toarne încet, amestecînd, peste vinul încălzit. Pe măsură ce fiertura se îngroașă, se adaugă treptat restul de vin, cît va cere trebuința, pînă la cel mult 100 litri.

Se fierbe vinul cu ingredientele de plante, cam două ore, amestecîndu-se mereu cu cele două lopățele, ferindu-se să nu se ardă pe fundul sau marginile cazanului.

După două ore, se stinge focul și se lasă să se răcească decoctul peste noapte.

d) Fierberea decoctului din plante cu ulei și adăugarea rezinelor

Miercuri dimineața, cei rînduiți cu prepararea Sfîntului și Marelui Mir, încep rînduiala slujbei după cum s-a arătat mai sus, în ziua precedentă, iar preotul rînduit aprinde focul sub cazanul în care se găsește decoctul de plante. Acesta se încălzește și se amestecă bine pînă ce fiertura devine fluidă, se răstoarnă apoi decoctul în cazanul cel mare, spălîndu-se bine cu vin. Peste decoct se adaugă întreaga cantitate de ulei de măsline curat (60 litri) și apoi se aprinde focul sub cazan.

Doi preoți rînduiți încep să amestece cu lopețile cele lungi, cît durează fierberea, luînd seama să nu se ardă uleiul pe fundul ori pe pereții cazanului.

Încălzindu-se uleiul, se adaugă pe rînd rezinele, cele enumerate de la nr. 31 pînă la nr. 35 inclusiv. Fierberea uleiului durează patru ore.

Cu o jumătate de oră înainte de a se termina fierberea, se adaugă rezina styrax (de la nr. 36).

NOTĂ : Dacă în timpul fierberii se observă că uleiul s-a îngroșat prea mult și vinul de dedesubt s-a evaporat, să se adauge treptat restul de vin, ca să nu ajungă uleiul la fundul vasului și să se ardă.

Sfîrșindu-se fierberea, se stinge focul. Se adaugă ingredientele nr. 37 (moschus) și se acoperă vasul cu o hîrtie tare, lăsîndu-se să se astîmpere fiertura.

Spre seară, după Pavecerniță, preotul rînduit strînge cu lingura untdelemnul de deasupra masei de ingrediente ce s-a lăsat la fund în vasul de metal curat, pregătit mai dinainte.

Se încălzește uleiul (decoctul), apoi se strecoară prin flanel într-un alt vas, se adaugă ultimul ingredient, de la nr. 38 (opobalsam), și alte uleiuri esențiale mirositoare, se amestecă bine și astfel Sfîntul și Mare Mir pregătit se toarnă în vasul de alabastru în care se păstrează, se aduce în sfîntul altar și este așezat pe o masă anume pregătită, aprinzîndu-se luminări.

Marele ecleziarh ia epitraxilul și felonul, și zice :

Pace tuturor.

Corul, format din clericii care au preparat Sfintul și Mare Mir, răspunde :

Și duhului tău.

Marele ecleziarh :

Capetele noastre Domnului să le plecăm.

Corul :

Ție, Doamne.

Marele ecleziarh citește această

Rugăciune de mulțumire

Mulțumim Ție, Doamne Dumnezeu nostru atotputernic din veac, și Doamne Iisuse Hristoase, strălucirea Părintelui, și Duhule Sfinte, Care de la Tatăl porcezi și în Fiul Te odihnești, Cel ce toate le plinești și sfințești, Unitate în trei ipostasuri, fire nedespărțită ; pentru că ai făcut a se aduce de noi lucrul acesta la îndeplinire spre mărirea și sfințirea credincioșilor creștini, cu mijlocirile Născătoarei de Dumnezeu, ale tuturor slujitorilor netrupești, ale Sfinților și întru tot lăudaților Apostoli și ale tuturor Sfinților celor ce au plăcut Ție din veac.

Soborul : Amin.

Preotul se întoarce din altar spre credincioși, și zice :

Săvîrșitu-s-a lucrul și s-a îndeplinit.

Soborul repetă :

Săvîrșitu-s-a lucrul și s-a îndeplinit.

Preotul rînduit, zice :

Mai ales prin rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu.

Soborul zice iarăși :

Săvîrșitu-s-a lucrul și s-a îndeplinit.

Iar marele ecleziarh încheie, zicînd :

Pentru rugăciunile Sfinților Părinților noștri, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeu nostru, miluiește-ne pe noi.

Soborul : Amin.

Rînduiala sfințirii Sfintului și Marelui Mir în Joia Mare

Joi, dimineața, în timpul Ceasurilor, Prea Fericitul Patriarh, Mitropoliții, Episcopii și Arhieriei se adună cu toții în biserică, se închină la icoane și se îmbracă în sfintele veșminte. După otpustul Ceasurilor, ierarhii și toți ceilalți slujitori, preoți și diaconi, merg în mijlocul bisericii.

Arhidiaconul, ținînd orarul cu trei degete ale miinii drepte își pleacă capul către Patriarh și zice :

Vremea este a face Domnului ; binecuvintează, Stăpîne.

Patriarhul, binecuvîntînd pe preoții și diaconii slujitori, zice :

Binecuvîntat este Dumnezeu nostru, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Arhidiaconul :

Roagă-te pentru noi, Stăpîne.

Patriarhul :

Să îndrepteze pașii voștri spre tot lucrul bun.

Arhidiaconul :

Pomenește-ne pe noi, Stăpîne.

Patriarhul :

Să vă pomenească Domnul Dumnezeu întru Împărăția Sa, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Preoții și diaconii slujitori zic :

Amin.

Preotul întii și arhidiaconul se închină și se pleacă spre Patriarh, apoi preotul intră în Sfîntul Altar, iar arhidiaconul, stînd la locul obișnuit, zice :

Binecuvintează, Stăpîne.

Preotul întii, din Sfîntul Altar, dă binecuvîntarea pentru Sfînta Liturghie :

Binecuvîntată este Împărăția Tatălui și a Fiului și a Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Corul : **Amin.**

Iar la strană se zice : Veniți să ne închinăm... (de trei ori) și se citește Psalmul 103, al Vecerniei : **Binecuvintează, suflete al meu...**

Ierarhii și ceilalți slujitori (preoții) citesc rugăciunile Vecerniei:

Rugăciunea întâia

Doamne, Îndurate și Milostive, îndelung-Răbdătorule și mult-Milostive, ascultă rugăciunea noastră și ia aminte la glasul cererii noastre. Fă cu noi semn spre bine ; îndreptează-ne pe calea Ta, ca să umblăm întru adevărul Tău; veselește inimile noastre, ca să ne temem de numele Tău cel sfânt, pentru că mare ești Tu și lucruri minunate faci. Tu singur ești Dumnezeu și nu este nimeni asemenea Ție, Doamne : puternic întru milă și bun întru tărie, spre a ajuta și a mîngîia și a mîntui pe toți cei ce nădăjduiesc întru numele Tău cel sfânt. Că Ție se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Rugăciunea a doua

Doamne, nu cu mînia Ta să ne mustri, nici cu urgia Ta să ne cerți, ci fă cu noi, după mila Ta, Doctorule și Tămăduitorule al sufletelor noastre. Îndreptează-ne la limanul voii Tale ; luminează ochii inimilor noastre spre cunoașterea adevărului Tău ; și ne dăruiește cealaltă vreme a zilei de acum și toată vremea vieții noastre în pace și fără de păcat a o petrece, pentru rugăciunile Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu și ale tuturor sfinților. Că a Ta este stăpînirea și a Ta este împărăția și puterea și slava, a Tatălui și a Fiului și a Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Rugăciunea a treia

Doamne, Dumnezeul nostru, adu-Ți aminte de noi, păcătoșii și netrebnicii robii Tăi, când chemăm numele Tău cel sfânt, și să nu ne lași pe noi rușinați în așteptarea milei Tale, ci ne dăruiește, Doamne, împlinirea tuturor cererilor cele spre mîntuire. Și ne învrednicește să Te iubim și să ne temem de Tine, din toată inima noastră și să facem întru toate voia Ta. Că bun și iubitor de oameni Dumnezeu ești și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Rugăciunea a patra

Cel ce cu cîntări fără de tăcere și cu doxologii fără de încetare ești lăudat de Sfintele Puteri, umple gura noastră de lauda Ta ca să dăm slavă numelui Tău celui sfînt; și ne dă nou parte și moștenire cu toți cei ce se tem de Tine întru adevăr și păzesc poruncile Tale, pentru rugăciunile Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu și ale tuturor sfinților Tăi. Că Ție se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Rugăciunea a cincea

Doamne, Doamne, Cea ce cu palma Ta cea preacurată cuprinzi toate, Care îndelung-rabzi pentru noi toți și-Ți pare rău de răutățile noastre, adu-Ți aminte de îndurările Tale și de mila Ta. Cercetează-ne pe noi întru bunătatea Ta și cu harul Tău dă-ne ca și în cealaltă vreme a zilei de acum, să scăpăm de meșteșugirile vicleanului, cele de multe feluri, și păzește fără de bîntuială viața noastră, cu harul Preasfîntului Tău Duh. Cu mila și cu îndu-

rările și cu iubirea de oameni a Unuia-Născut Fiului Tău, cu Care bine ești cuvîntat împreună cu Prea-sfîntul și Bunul și de viață Făcătorul Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Rugăciunea a șasea

Dumnezeule cel Mare și minunat, Care cu bună-tatea cea nespusă, și cu purtarea de grijă cea multă, chivernisești toate, și ne-ai dăruit bunătățile Tale cele din lume și ne-ai chezășuit împărăția cea făgăduită, prin bunătățile cele dăruite nouă; Cel ce ne-ai ajutat și în partea cea trecută a zilei, să ne abatem de la tot răul, dăruiește-ne ca și pe cea rămasă să o săvîrșim fără de prihană înaintea sfintei slavei Tale, ca să Te laudăm pe Tine, Dumnezeul nostru, Cel singur bun și de oameni iubitor. Că Tu ești Dumnezeul nostru și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Rugăciunea a șaptea

Dumnezeule cel Mare și Preaînalt, Cel ce singur ai nemurire și locuiești întru lumina cea neapropiată; Care ai făcut toată zidirea cu înțelepciune; Cel ce ai despărțit lumina de întuneric și ai pus soarele spre stăpînirea zilei, iar luna și stelele spre stăpînirea nopții; Care ne-ai învrednicit pe noi păcătoșii și în ceasul de acum să întîmpinăm fața Ta cu mărturisire și să-Ți aducem laudă de seară; Însuți, Iubitorule de oameni, îndreptează rugăciunea noastră ca tămîia înaintea Ta și o primește ca pe o mireasmă cu bun miros. Seara de acum și noaptea ce vine, liniștite dăruiește-ni-le nouă; îmbracă-ne cu armele luminii; izbăvește-ne de frica nopții și de tot lucrul ce se petrece în întuneric. Și ne dăruiește somnul, pe care l-ai dat spre odihna neputinței noastre, ferit de toată nălucirea

diavolească. Așa, Stăpîne a toate, Dătătorule de bunătați, ca și în așternuturile noastre umilindu-ne, să pomenim noaptea numele Tău, și cu gândul la poruncile Tale luminându-ne, să ne sculăm întru bucurie sufletească, spre lauda bunătații Tale, aducînd rugăciuni și cereri milostivirii Tale, pentru păcatele noastre și ale întregului popor al Tău, pe care, pentru rugăciunile Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu, întru milă îl cercetează. Că bun și iubitor de oameni Dumnezeu ești și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Apoi, arhidiaconul zice ectenia mare :

Cu pace Domnului să ne rugăm.

Corul : Doamne, milulește.

Pentru pacea de sus și pentru mîntuirea sufletelor noastre, Domnului să ne rugăm.

Pentru pacea a toată lumea, pentru bunăstarea sfințelor lui Dumnezeu Biserici și pentru unirea tuturor, Domnului să ne rugăm.

Pentru sfîntă biserica aceasta și pentru cei ce cu credință, cu evlavie și cu frică de Dumnezeu intră într-însa, Domnului să ne rugăm.

Pentru Prea Fericitul Părintele nostru (N), Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, pentru II. PP. SS. Mitropoliți (N), pentru II. PP. SS. Arhiepiscopi (N), pentru PP. SS. Episcopi și Arhieriei (N), pentru membrii Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, pentru cinstita preoțime și cea întru Hristos diaconime, și pentru tot clerul și poporul, Domnului să ne rugăm.

Pentru (aici se vor face pomeniri, potrivit îndrumărilor Sfîntului Sinod), Domnului să ne rugăm.

Pentru sfînt locașul acesta, țara aceasta și pentru toate orașele și satele, și pentru cei ce cu credință locuiesc într-însele, Domnului să ne rugăm.

Pentru bună-întocmirea văzduhului, pentru îmbelșugarea roadelor pământului și pentru vremuri pașnice, Domnului să ne rugăm.

Pentru cei ce călătoresc pe ape, pe uscat și prin aer, pentru cei bolnavi, pentru cei ce se ostenesc, pentru cei robiți și pentru mîntuirea lor, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să fim izbăviți noi, de tot necazul, mînia, primejdia și nevoia, Domnului să ne rugăm.

Apără, mîntuiește, miluiește și ne păzește pe noi, Dumnezeuule, cu harul Tău.

Pe Preasfînta, curata, preabinecuvîntata, mărita stăpîna noastră, de Dumnezeu Născătoarea și pururea Fecioara Maria, cu toți sfinții să o pomenim.

Pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm.

Preotul din Sfîntul Altar zice ecfonisul :

Că Ție se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Corul : Amin.

Cei de la strană cîntă : Doamne, strigat-am... și se pun stihirile din Trîod ale Joiî celei Mari.

Arhidiaconul și diaconul doi se închină și intră în Sfîntul Altar și fac cădîrea cea mare.

Preoții și diaconii ceilalți rămîn în mijlocul bisericii pînă la ultima stihiră, cînd se închină, se pleacă spre Patriarh și merg în Sfîntul Altar pentru Vohod

La Slavă... Și acum... se face Vohod cu Evanghelle.

Rugăciunea Intrării

Seara și dimineața și la amiază Te lăudăm, Te binecuvîntăm, Îți mulțumim și ne rugăm Ție, Stăpîne al tuturor, Iubitorule de oameni, Doamne. Îndreptează rugăciunea noastră ca tămîia înaintea Ta și nu pleca inimile noastre spre cuvinte sau cugete viclene, ci ne izbăvește de toți cei ce vînează sufletele noastre. Că spre Tine sînt, Doamne, Doamne,

ochii noștri, și întru Tine am nădăjdut ; să nu ne rușinezi pe noi, Dumnezeul nostru.

Ecfonisul :

Că Ție se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Arhidiaconul care poartă Sfânta Evangheliie, zice de la locul obișnuit, către Patriarh :

Binecuvintează, Stăpîne, Sfînta Intrare.

Patriarhul :

Binecuvîntată este intrarea Sfinților Tăi, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Arhidiaconul prezintă spre sărutare Sfînta Evangheliie Patriarhului și tuturor celorlalți ierarhi și apoi merge înaltea ușilor împărătești și zice :

Cu înțelepciune, drepti !

Soborul slujitorilor, (arhieriei și preoți), cîntă : Lumină lină...

Ajungînd la : ...Vrednic ești în toată vremea... Patriarhul binecuvîntează după regulă cu dicherotricherele și împreună cu ceilalți slujitori intră în Sfîntul Altar. Patriarhul se așează în scaunul cel de sus, iar ceilalți arhieriei și preoți stau după rîndulă, în jurul Sfîntei Mese.

După cîntarea Lumină lină..., diaconul doi zice :

Să luăm aminte !

Patriarhul, sau un alt ierarh :

Pace tuturor.

Citețul din mijlocul bisericii zice :

Și duhului tău.

Și rostește Prochimenul cel mare :

Cine este Dumnezeu, mare ca Dumnezeu nostru. Tu ești Dumnezeu, Carele faci minuni (care se cîntă de cinci ori de către soborul slujitorilor și cor).

După Prochimen, diaconul, din fața ușilor împărătești, zice :

Înțelepciune !

Citețul, din mijlocul bisericii, zice : De la Ieșire citire.

Diaconul :

Să luăm aminte.

Citețul citește după rindulală cele trei Paremii de la Vecernia din Jola Mare. La sfârșitul Paremilor, soborul slujitorilor cîntă troparul și condacul Rusalilor :

Bine ești cuvîntat Hristoase Dumnezeule ; Ceta ce prea înțelepți pe pescari i-ai arătat, trimițîndu-le lor Duhul Sfînt. Și printr-înșii lumea ai vînat, Iubitorule de oameni, slavă Ție !

In acest timp Patriarhul cădește Sfîntul Altar și biserica toată. Arhiereli se adună împrejurul Sfintei Mese, unde este pus vasul cu Sfîntul Mir.

Arhidiaconul zice :

Domnului să ne rugăm.

Corul : Doamne milulește.

Patriarhul citește

Rugăciunea întâia de sfințire a Sfintului și Marelui Mir

Răscumpărătoarele al firii noastre, Doamne, Cel ce ridici și curățești păcatele lumii, Mielul lui Dumnezeu și Domnul ceresc și duhovnicesc, Hristoase Dumnezeul nostru, Cel ce ai prăznuit și mîncat cu ucenicii Tăi în foisor Pasca cea închipuitoare, iar prin orînduiala adevărată ai așezat Pasca cea mîntuitoare de suflet, Care din rîvna jertfirii de Dumnezeu Te-ai adus Însuți întru jertfă lui Dumnezeu-Tatăl, dînd ucenicilor trupul Tău și de băut sîngele Tău pentru răscumpărarea lumii, poruncind săvîrșirea Tainei acesteia pînă la a doua venire a Ta. Cel ce ai slobozit în corabie porumbelul ce a adus ramura de măslin ca semn al împăcării și al mîntuirii, ca prin acela să însemnezi mai înainte Taina Darului; Cel ce ai dat rodul măslinului pentru săvîrșirea Sfintelor Taine ; Cel ce prin el pe cei din vechime i-ai umplut de Duhul Sfînt, iar pe cei de sub dar îi faci deplini ; Însuți binecuvîntează ungerea aceasta, și cu puterea, cu lucrarea și cu venirea Sfintului Duh o sfințește, ca tuturor celor ce se vor unge cu ea să fie ungere a nesticăciunii, armă dreptății, înnoirea duhului și a

inimii, scăpare de toată încercarea diavolului, întru lauda Ta și a Unuia-Născut Fiului Tău, și a Sfintului Duh, acum și pururea, și în vecii vecilor.

Corul : Amin.

Diaconul II :

Domnului să ne rugăm.

Corul : Doamne milulește.

Al doilea ierarh citește

Rugăciunea a doua de sfințire a Sfintului și Marelui Mir

Dumnezeule cel Mare și Înalt, Cel ce ești închinat de toată făptura, izvorul înțelepciunii și adîncul bunătății, noianul necuprins al îndurării, Însuși Domnul cel Bun al veacurilor și Dumnezeul minunilor, pe Care nimeni dintre cei ce Te privesc nu Te pot cuprinde, caută și auzi pe robii Tăi; pe Tine Te rugăm, de la Tine cerem și Ție ne plecăm, trimite Duhul Tău cel Sfînt și sfințește ungerea aceasta. Fă-o pe ea ungere de bucurie a Duhului Sfînt, ungere a nașterii celei de a doua, ungerea sfințirii, îmbrăcăminte împărătească, pavăză de vitejie, depărtare a toată încercarea diavolului, semn scutirii de ispite, trezvia inimii, bucurie veșnică. Ca cei ce se vor unge din ea, luminînd ca făcliile cerului, neavînd stricăciune sau pată, să fie primiți întru odihna de veci și să primească chemarea de sus. Cu darul și cu îndurările și cu iubirea de oameni a Unuia-Născut Fiului Tău, cu Care ești binecuvîntat, împreună cu Preasfîntul Duh.

Corul : Amin.

Diaconul II iese din Sfîntul Altar și dinaintea sfîntelor uși rostește ectenia mică :

Iară și iară cu pace Domnului să ne rugăm.

Apără, mintuiește, miluiește și ne păzește pe noi, Dumnezeule, cu harul Tău.

Pe Preasfinta, curata, preabinecuvântata, mărita stăpîna noastră, de Dumnezeu Născătoarea și pururea Fecioara Maria, cu toți sfinții să o pomenim.

Pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm.

Ierarhii și preoții slujitorii citesc

Rugăciunea cîntării celei întreit-sfinte

Dumnezeule cel Sfînt, Care întru sfinți Te odihnești, Cel ce cu glas întreit-sfînt ești lăudat de serafimi și slăvit de heruvimi și de toată puterea cerească închinat; Cel ce dintru neființă întru ființă ai adus toate; Care ai zidit pe om după chipul și asemănarea Ta și cu tot harul Tău l-ai împodobit; Cel ce dai înțelepciune și pricepere celui ce cere, și nu treci cu vederea pe cel ce greșește, ci pui pocăința spre mîntuire; Care ne-ai învrednicit pe noi, smeriții și nevrednicii robii Tăi, și în ceasul acesta, a sta înaintea slavei sfîntului Tău jertfelnic și a-Ți aduce datorita închinăciune și preaslăvire: Însuși Stăpine, primește și din gurile noastre, ale păcătoșilor, întreit-sfînta cîntare și ne cercetează pe noi întru bunătatea Ta. Iartă-ne nouă toată greșeala cea de voie și cea fără de voie; sfințește sufletele și trupurile noastre și ne dă nouă să slujim Ție cu cuvioșie în toate zilele vieții noastre. Pentru rugăciunile Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și ale tuturor sfinților care din veac au bineplăcut Ție.

Patriarhul zice ecfonisul :

Că Sfînt ești Dumnezeu nostru și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea.

Diaconul :

Doamne, mîntuiește pe cei binecredincioși (aceasta se cîntă de soborul slujitorilor și de cor, de trei ori).

Diaconul II :

Și ne auzi pe noi (și aceasta se cîntă de soborul slujitorilor)

Diaconul III :

Și în vecii vecilor.

Corul : Amin.

Și începe să cînte Sfinte Dumnezeule..., **pe care îl repe-**
tă și soborul slujitorilor.

După al cincelea Sfinte Dumnezeule... **diaconii cîntă** Sfin-
te Dumnezeule... **cu întrerupere, iar Patriarhul zice de trei ori :**

Doamne, Doamne, caută din cer și vezi și cercetează
via aceasta pe care a sădit-o dreapta Ta, și o desăvîrșește
pe ea.

Corul :

Slavă Tatălui și Fiului și Sfintului Duh, și acum și
pururea și în vecii vecilor. Amin.

Sfinte fără de moarte, miluiește-ne pe noi.

În acest timp, diaconul zice către Patriarh :

Poruncește, Stăpîne ! (arătînd cu orarul spre proscomidiar)

Bine este cuvîntat, Cel ce vine întru numele Dom-
nului.

Diaconul :

Binecuvîntează, Stăpîne, scaunul cel de sus.

Patriarhul :

Binecuvîntat ești pe scaunul slavei împărăției Ta-
le, Cel ce șezi pe heruvimi, totdeauna acum și pu-
rurea și în vecii vecilor. Amin. (și merge să se suie la locul
cel de sus).

Arhidiaconul din fața sfințelor uși, zice :

Puternic !

Corul cîntă :

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte,
miluiește-ne pe noi.

Diaconul :

Să luăm aminte !

Arhiereul :

Pace tuturor.

Diaconul care citește Apostolul, zice :

Și duhului tău (după care citește Prochimenul Apostolului).

Diaconul din Sfintul Altar :

Cu înțelepciune !

Diaconul care citește :

Din cartea întâia către Corinteni a Sfintului Apostol Pavel, citire :

Alt diacon din Sfintul Altar :

Să luăm aminte !

Ierarhii și ceilalți preoți slujitorii citesc în taină

Rugăciunea dinainte de Evanghelia

S strălucește în inimile noastre, Iubitorule de oameni, Stăpîne, lumina cea curată a cunoașterii Dumnezeirii Tale și deschide ochii gândului nostru spre înțelegerea evanghelicelor Tale propovăduiri. Pune în noi și frica fericitelor Tale porunci, ca toate poftele trupului călcînd, viețuire duhovnicească să petrecem, cugetînd și făcînd toate cele ce sînt spre bună-plăcerea Ta. Că Tu ești lumina sufletelor noastre, Hristoase Dumnezeule, și Ție slavă înălțăm, împreună și Celui fără de început al Tău Părinte și Preasfintului și bunului și de viață făcătorului Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. **Amin.**

Sfîrșindu-se de citit Apostolul, unul dintre ierarhi zice :

Pace ție, cititorule.

Corul : Alllula, Alllula, Alllula.

Patriarhul dă Evanghelia arhidiaconului, care, venind în mijlocul bisericii sau în amvon, zice :

Binecuvintează, Prea Fericite Părinte Patriarh, pe binevestitorul Sfintului Apostol și Evanghelist Matei.

Patriarhul :

Dumnezeu, pentru rugăciunile sfântului, slăvitului și întru tot lăudatului apostol și evanghelist Matei, să-ți dea ție, celui ce binevestești, cuvânt cu putere multă, spre plinirea Evangheliei iubitului Său Fiu, a Domnului nostru Iisus Hristos.

După sfârșitul Evangheliei, Patriarhul sau unul dintre ierarhi binecuvintează poporul cu dicherotricherele, iar corul cântă :

Întru mulți ani, Stăpîne.

Diaconul zice ectenia :

Să zicem toți, din tot sufletul și din tot cugetul nostru, să zicem.

Corul: Doamne milulește (o dată)

Doamne Atotstăpînitorule, Dumnezeuul părinților noștri, rugămu-ne Ție, auzi-ne și ne miluiește.

Corul : Doamne milulește (o dată)

Miluiește-ne pe noi, Dumnezeule, după mare mila Ta, rugămu-ne Ție, auzi-ne și ne miluiește.

Corul : Doamne milulește (de trei ori)

Patriarhul și ceilalți slujitori citesc în taină

Rugăciunea cererii stăruitoare

Doamne Dumnezeu nostru, primește această rugăciune stăruitoare de la robii Tăi și ne miluiește pe noi, după mulțimea milei Tale, și trimite îndurările Tale peste noi și peste tot poporul Tău, care așteaptă de la Tine mare și multă milă.

Arhidiaconul :

Încă ne rugăm pentru Prea Fericitul Părintele nostru (N), Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române ; pentru II. PP. SS. Arhiepiscopi și Mitropolii (N) ; pentru II. PP. SS. Arhiepiscopi (N) ; pentru PP. SS. Episcopi (N), pentru PP. SS. Episcopi-vicari (N) ; pentru PP. SS. Arhieriei-vicari (N), pentru membrii Sfântului Sinod al Biseri-

cii Ortodoxe Române, pentru (aici se pomenesc pe rînd în ordinea dipticelor, toți ierarhii slujitori) și pentru toți frații noștri cei întru Hristos.

Încă ne rugăm pentru (aici se vor face pomeniri, potrivit îndrumărilor Sfîntului Sinod) pentru sănătatea și mîntuirea lor.

Încă ne rugăm pentru frații noștri preoți, ieromonahi, ierodiaconi, diaconi, monahi și monahii, și pentru toți cei întru Hristos frați ai noștri.

Încă ne rugăm pentru fericiii și pururea pomeniții ctitori ai sfîntului locașului acestuia și pentru toți cei mai dinainte adormiți părinți și frați ai noștri ortodocși, care odihnesc aici și pretutindenea.

Încă ne rugăm pentru mila, viața, pacea, sănătatea, mîntuirea, cercetarea, lăsarea și iertarea păcatelor robilor lui Dumnezeu, ctitori și binefăcători ai sfîntului locașului acestuia.

Încă ne rugăm pentru cei ce aduc daruri și fac bine în sfînta și întru tot cinstita biserica aceasta, pentru cei ce se ostenesc și cîntă, și pentru poporul ce stă înaintea și așteaptă de la Tine mare și multă milă.

Preotul rînduit, zice ecfonisul :

Că milostiv și iubitor de oameni Dumnezeu ești și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Corul : Amin.

Diaconul :

Rugați-vă cei chemați Domnului.

Corul : Doamne milulește.

Cei credincioși pentru cei chemați să ne rugăm, ca Domnul să-i miluiască pe dinșii.

Să-i învețe pe dinșii cuvîntul adevărului.

Să le descopere lor Evanghelia dreptății.

Să-i unească pe dinșii cu Sfînta Sa sobornicească și apostolească Biserică.

Mintuiește, miluiește, apără și-i păzește pe dinșii, Dumnezeule, cu darul Tău.

Cei chemați, capetele voastre Domnului să le plecați.

Corul : Ție, Doamne.

Rugăciunea pentru cei chemați

Doamne Dumnezeul nostru, Care în ceruri locuiești și spre toate lucrurile Tale privești, caută spre robii Tăi chemați, care și-au plecat înaintea Ta grumajii lor, și le dă lor jugul cel ușor ; fă-i pe dinșii mădulare cinstite ale Sfintei Tale Biserici, și-i învrednicește pe dinșii de baia nașterii celei de a doua, de iertarea păcatelor, și de veșmintul nestrăciunii spre cunoașterea Ta, a adevăratului nostru Dumnezeu.

Se întinde sfântul antimis și se înseamnă cruciș cu buretele.
Unul dintre preoți, zice ecfonisul :

Ca și aceștia împreună cu noi, să mărească Preacinstitul și de mare cuvîntă numele Tău, al Tatălui și al Fiului și al Sfintului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Corul : Amin.

Diaconul I din fața sfintelor uși :

Cîți sînteți chemați, ieșiți.

Diaconul II din mijlocul bisericii :

Cei chemați, ieșiți.

Diaconul I din fața sfintelor uși :

Cîți sînteți chemați, ieșiți.

Diaconul II din mijlocul bisericii :

Ca nimeni din cei chemați ; Cîți sîntem credincioși, iară și iară cu pace, Domnului să ne rugăm.

Corul : Doamne miluiește.

Diaconul :

Apără, mintuiește, miluiește și ne păzește pe noi, Dumnezeule, cu harul Tău.

Rugăciunea întâia a credincioșilor

Tu, Doamne, ne-ai arătat nouă această mare taină a mîntuirii; Tu ne-ai învrednicit pe noi, smeriții și nevrednicii robii Tăi, să fim slujitori ai sfîntului Tău jertfelnic; Tu îndestulează-ne pe noi cu puterea Sfîntului Tău Duh, spre slujba aceasta, ca fără de osîndă, stînd înaintea sfintei slavei Tale, să-Ți aducem jertfă de laudă, că Tu ești Cel ce lucrezi toate întru toți. Dă, Doamne, ca și pentru păcatele noastre și pentru cele din neștiință ale poporului, să fie bine-primită jertfa noastră înaintea Ta.

Diaconul :

Înțelepciune !

Ecfoniusul :

Că Ție se cuvine toată slava, cînsția și închinăciunea, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Corul : Amin.

Diaconul :

Iară și iară cu pace, Domnului să ne rugăm.

Corul : Doamne miluiește.

Apără, mîntuiește, miluiește și ne păzește pe noi, Dumnezeule, cu harul Tău.

Rugăciunea a doua a credincioșilor

Dumnezeule, Care ai cercetat întru milă și întru îndurări smerenia noastră; Cel ce ne-ai pus pe noi, smeriții și păcătoșii și nevrednicii robii Tăi, înaintea sfintei slavei Tale, ca să slujim sfîntului Tău jertfelnic; Tu ne întărește pe noi cu puterea Sfîntului Tău Duh, spre slujba aceasta, și dă nouă cuvînt întru deschiderea gurii noastre, ca să che-

măm harul Sfântului Tău Duh peste Darurile care se vor pune înaintea.

Diaconul :

Înțelepciune !

Ecfonisul :

Ca sub stăpînirea Ta, totdeauna fiind păziți, Ție slavă să înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și puzura și în vecii vecilor.

Corul : Amin. Și cîntă Heruvicul.

Cinei Tale celei de Taină, astăzi, Fiul lui Dumnezeu, pârtaș mă primește, că nu voi spune vrăjmașilor Tăi taina Ta, nici sărutare Îți voi da ca Iuda, ci ca tilharul mărturisindu-mă, strig Ție, pomenește-mă, Doamne, întru împărăția Ta, Aliluia, Aliluia, Aliluia.

Rugăciunea din timpul cîntării heruvimice

Nimeni din cei legați cu poște și cu desfătări trupești nu este vrednic să vină, să se apropie, sau să slujească Ție, Împărate al slavei ; căci a sluji Ție este lucru mare și înfricoșător chiar pentru puterile cele cerești. Dar totuși pentru iubirea Ta de oameni cea negrăită și nemăsurată, fără mutare și fără schimbare Te-ai făcut om, și Arhiereu al nostru Te-ai făcut, și, ca un Stăpîn a toate, ne-ai dat slujba sfîntă a acestei jertfe liturgice și fără de sînge ; că singur Tu, Doamne Dumnezeul nostru, stăpînești cele cerești și cele pămîntești, Care Te porți pe scaunul heruvimilor, Domnul serafimilor și Împăratul lui Israel, Cel ce singur ești sfînt și întru sfînți Te odihnești. Deci pe Tine Te rog, Cel ce singur ești bun și binevoitor, caută spre mine păcătosul și netrebnicul robul Tău, și-mi curățește sufletul și inima de cugete viclene ; învrednicește-mă, cu puterea Sfîntului Tău Duh, pe mine cel ce sînt îmbrăcat cu harul preoției, să stau înaintea sfintei Tale mese aces-

teia și să jertfesc sfântul și preacuratul Tău Trup și scumpul Tău Sînge. Căci la Tine vin, plecîndu-mi grumajii mei și mă rog Ție : Să nu întorci fața Ta de la mine, nici să mă lepezi dintre slujitorii Tăi, ci binevoiește să-Ți fie aduse darurile acestea de mine păcătosul și nevrednicul robul Tău. Căci Tu ești Cel ce aduci și Cel ce Te aduci, Cel ce primești și Cel ce Te împarți, Hristoase, Dumnezeuul nostru, și Ție slavă înălțăm, împreună și Celui fără de început al Tău Părinte și Preasfîntului și bunului și de viață făcătorului Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

După săvîrșirea rugăciunii, Patriarhul zice de trei ori :

Cinei Tale celei de Taină, astăzi, Fiul lui Dumnezeu, părtaș mă primește, că nu voi spune vrăjmașilor Tăi taina Ta, nici sărutare Îți voi da ca Iuda, ci, ca tilharul mărturisindu-mă, strig Ție :

Diaconul răspunde :

Pomenește-mă, Doamne, întru împărăția Ta. Aliluia, Aliluia, Aliluia.

Patriarhul face căderea mică. Urmează Ieșirea cu Cinstitele Daruri. Ieșirea se face în ordinea următoare :

Doi anagoști merg înainte cu făclii aprinse ; urmează diaconii cu dichero-tricherele și cu cădelnițele ; preoții rînduși să poarte vasul cu Sfîntul și Marele Mir ; diaconul cu discul ; apoi preoții, cel mai mare cu potirul, urmînd ceilalți.

Diaconul cu discul, zice cu glas :

Pe voi, pe toți, bincredincioșilor creștini, să vă pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Corul : Amin.

Preoții care poartă vasul cu Mir îl aduc pînă la ușile împărătești, unde îl primește Patriarhul și ceilalți ierarhi și, ridicîndu-l, îl pun pe Sfîntul Prestol, în partea stîngă.

Diaconul cu discul, întorcându-se către răsărit, zice cu glas :

Arhieria Voastră să o pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Corul : Amin.

Diaconul dă discul Patriarhului, care face pomenirile pentru cei vii. Săvirșindu-se pomenirile pentru cei vii, preotul-protos, care poartă sfântul potir, cu fața spre răsărit, zice cu glas :

Arhieria Voastră să o pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Corul : Amin.

Un alt ierarh primește potirul și face pomenirea pentru cei morți.

Corul : Amin.

Și se cîntă sfîrșitul Heruvicului (...ci, ca tilharul mărturisindu-mă...). Unul dintre ierarhi binecuvîntează poporul cu dichero-tricherele, iar corul cîntă :

Întru mulți ani, Stăpîne.

Diaconul vine la obișnuitul loc din mijlocul bisericii și zice ectenia :

Să plînim rugăciunile noastre Domnului.

Corul : Doamne milulește.

Pentru Cinstitele Daruri ce sînt puse înainte, Domnului să ne rugăm.

Pentru sfîntă biserica aceasta și pentru cei ce cu credință ,cu evlavie și cu frică de Dumnezeu intră într-însa, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să fim izbăviți noi de tot necazul, minia, primejdia și nevoia, Domnului să ne rugăm.

Rugăciunea punerii-înainte

Doamne Dumnezeul nostru, Care ne-ai zldit pe noi și ne-ai adus în această viață, Cel ce ne-ai arătat nouă căile spre mîntuire și ne-ai dăruit nouă descoperirea tainelor cerești, Tu ești Cel ce ne-ai pus pe noi în slujba aceasta, cu puterea Sfintului Tău Duh. Binevoiește dar, Doamne, să fim slujitori ai Legii Tale celei noi și săvirșitori ai Sfintelor Tale Taine. Primește-ne pe noi care ne apropiem de sfîntul Tău jertfelnic, după mulțimea milei Tale, ca să fim vrednici a-Ți aduce această jertfă duhovnicească și fără de sînge, pentru păcatele noastre și pentru cele din neștiință ale popoului; pe care primind-o în sfîntul și cel mai presus de ceruri și duhovnicescul Tău jertfelnic, întru miros de bună mireasmă, trimite nouă harul Sfintului Tău Duh. Caută spre noi, Dumnezeule și privește spre slujba aceasta a noastră și o primește pe dînsa precum ai primit darurile lui Abel, jertfele lui Noe, arderile de tot ale lui Avraam, preoția lui Moise și a lui Aaron și cele de pace ale lui Samuel. Și precum ai primit de la Sfînții Tăi Apostoli această slujbă adevărată, așa primește și din mîinile noastre ale păcătoșilor, aceste Daruri întru bunătatea Ta, Doamne, pentru ca, învrednicindu-ne a sluji fără prihană la sfîntul Tău jertfelnic, să aflăm plata credincioșilor și înțelepților iconomi, în ziua cea înfricoșătoare a răsplătirii Tale celei drepte.

După rostirea rugăciunii, Patriarhul și toți slujitorii din altar se închină de trei ori și zic în taină :

Iubi-Te-voi Doamne, vîrtutea mea. Domnul este întărirea mea și scăparea mea și izbăvitorul meu.

Și se face sărutarea frățească.

De bntg Diaconul continuă să zică din mijlocul bisericii :

Apără, mîntulește, miluiește și ne păzește pe noi, Dumnezeule, cu harul Tău.

Corul : Doamne miluiește.

Ziuă toată desăvârșită, sfântă, cu pace și fără de păcat, la Domnul să cerem.

Corul: Dă, Doamne.

Diaconul:

Inger de pace, credincios îndreptător, păzitor sufletelor și trupurilor noastre, la Domnul să cerem.

Milă și iertare de păcatele și de greșelile noastre, la Domnul să cerem.

Cele bune și de folos sufletelor noastre și pace lumii, la Domnul să cerem.

Cealaltă vreme a vieții noastre, în pace și întru pocăință a o săvârși, la Domnul să cerem.

Sfârșit creștinesc vieții noastre, fără de patimă, nerușinat, în pace, și răspuns bun la înfricoșătoarea judecată a lui Hristos, să cerem.

Pe Preasfânta, curată, preabinecuvântată, mărita stăpîna noastră, de Dumnezeu Născătoarea și pururea Fecioara Maria, cu toți sfinții să o pomenim.

Pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm.

Corul: Ție, Doamne.

Ecfonsul:

Cu îndurările Unuia-Născut Fiului Tău, cu Care ești binecuvântat, împreună cu Preasfântul și Bunul și de viață făcătorul Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Corul: Amin.

Unul dintre ierarhi:

Pace tuturor.

Corul: Și duhului tău.

Diaconul:

Să ne iubim unii pe alții, ca într-un gând să mărturisim.

Corul: Pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh, Treimea cea de o ființă și nedespărțită.

Diaconul :

Ușile, ușile, cu înțelepciune să luăm aminte !

Diaconii cu întreg poporul zic :

Cred întru unul Dumnezeu, Tatăl atotțitorul, Făcătorul cerului și al pământului, al tuturor celor văzute și nevăzute.

Și întru unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, Care din Tatăl S-a născut mai înainte de toți vecii : Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, născut iar nu făcut, Cel de o ființă cu Tatăl, prin Care toate s-au făcut ;

Care, pentru noi oamenii și pentru a noastră mîntuire, S-a pogorît din ceruri și S-a întrupat de la Duhul Sfînt și din Fecioara Maria și S-a făcut om ;

Și S-a răstignit pentru noi în zilele lui Ponțiu Pilat și a pătimit și S-a îngropat.

Și a înviat a treia zi, după Scripturi ;

Și S-a înălțat la ceruri și șade de-a dreapta Tatălui ;

Și iarăși va să vină cu slavă să judece viii și morții, a Cărui împărăție nu va avea sfîrșit.

Și întru Duhul Sfînt, Domnul de viață Făcătorul, Care din Tatăl purcede, Cel ce împreună cu Tatăl și cu Fiul este închinat și slăvit, Care a grăit prin prooroci.

Întru una, sfîntă, sobornicească și apostolească Biserică ;

Mărturisesc un botez spre iertarea păcatelor ;

Aștept învierea morților.

Și viața veacului ce va să fie. Amin.

Apoi diaconul zice :

Să stăm bine, să stăm cu frică, să luăm aminte, Sfinta Jertfă cu pace a o aduce.

Corul : Mila păcii, jertfa laudei.

Patriarhul cu dichero-tricherele în mâini, zice :

Harul Domnului nostru Iisus Hristos și dragostea lui Dumnezeu-Tatăl și împărtășirea Sfântului Duh, să fie cu voi cu toți.

Corul : Și cu duhul tău.

Patriarhul :

Sus să avem inimile.

Corul : Avem către Domnul,

Apoi, întorcându-se către icoana Mîntuitorului, zice :

Să mulțumim Domnului.

Corul : Cu vrednicie și cu dreptate este a ne închina, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, Treimei celei de o ființă și nedespărțită.

Ierarhii și preoții slujitori se roagă în taină

Cel ce ești, Stăpîne, Doamne Dumnezeule, Părinte atotțiitorule cel închinat, vrednic cu adevărat și drept și convenit lucru este pentru marea cuviință a sfințeniei Tale, pe Tine a Te lăuda, Ție a-Ți cînta, pe Tine a Te binecuvînta, Ție a ne închina, Ție a-Ți mulțumi, pe Tine a Te slăvi, Cel ce singur ești Dumnezeu cu adevărat, și Ție a-Ți aduce această slujbă duhovnicească a noastră, cu inimă înfrîntă și cu suflet smerit ; că Tu ești Cel ce ne-ai dăruit nouă cunoașterea adevărului Tău. Și, cine este în stare să grăiască puterile Tale, să facă auzite toate laudele Tale, sau să spună toate minunile Tale, în toată vremea ? Stăpîne al tuturor, Doamne al cerului și al pămîntului și a toată făptura cea văzută și cea nevăzută, Cel ce șezi pe scaunul slavei și privești

adîncurile, Cel ce ești fără de început, nevăzut, neajuns, necuprins, neschimbat, Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos, al marelui Dumnezeu și Mintuito-
rului nostru, nădejdea noastră, Care este chipul bunătății Tale, pecete asemenea chipului, Care întru Sine Te arată pe Tine, Tată, Cuvînt viu, Dumnezeu adevărat, Înțelepciune mai înainte de veci, viață, sfințire, putere, Lumina cea adevărată, prin Care S-a arătat Sfîntul Duh, Duhul adevărului, darul înfierii, arvuna moștenirii celei ce va să fie, începutul bunătăților celor veșnice, puterea cea făcătoare de viață, izvorul sfințeniei, de Care toată făptura cea cuvîntătoare și înțelegătoare întărită fiind, Ție slujește și Ție pururea Îți înalță cîntare de slăvire, că toate împreună slujesc Ție. Că pe Tine Te laudă Îngerii, Arhanghelii, Scaunele, Domniile, Începătoriile, Stăpîniile, Puterile și Heruvimii cei cu ochi mulți ; Ție Îți stau împrejur Serafimii cei cu cîte șase aripi, care cu două își acoperă fețele, cu două picioarele, iar cu două zburînd, strigă unul către altul, cu neîncetate graiuri, cu laude fără tăcere...

Unul dintre preoți, zice cu glas :

Cîntarea de biruință cîntînd, strigînd, glas înălțînd și grăind.

Corul : Sfînt, Sfînt, Sfînt, Domnul Savaot. Plin este cerul și pămîntul de mărirea Ta. Osana întru cei de sus. Bine este cuvîntat Cel ce vine întru numele Domnului. Osana Celui dintru înălțimel

Slujitorii se roagă în continuare, în taină :

...Cu aceste fericite Puteri, Stăpîne, Iubitorule de oameni, și noi păcătoșii strigăm și grăim : Sfînt ești cu adevărat și Preasfînt, și nu este măsură măreției sfințeniei Tale, și drept ești întru toate lucrurile Tale ; căci cu dreptate și cu chibzuire adevărată ne-ai adus toate ; că zidind pe om, luînd țărînă din pămînt, și cu chipul Tău, Dumnezeule, cinstindu-l, l-ai pus în raiul desfătării, făgăduindu-i întru paza

poruncilor Tale viață fără de moarte și moștenirea veșnicelor bunătăți. Dar neascultîndu-Te pe Tine, Adevăratul Dumnezeu, Care l-ai făcut pe dînsul, și amăgirii șarpelui supunîndu-se și dat fiind morții pentru păcatele sale, l-ai izgonit pe dînsul cu judecata Ta cea dreaptă, Dumnezeule, din rai în lumea aceasta și l-ai întors în pămîntul din care a fost luat, rînduindu-i lui mîntuirea cea din a doua naștere, cea întru Însuși Hristosul Tău. Că nu Te-ai întors pînă la sfîrșit de la zidirea Ta, pe care ai făcut-o, Bunule, nici n-ai uitat lucrurile mîinilor Tale, ci în multe chipuri le-ai cercetat pentru îndurările milei Tale ; prooroci ai trimis, minuni ai făcut prin sfinții Tăi, care au bine-plăcut Ție, din fiecare neam ; grăitu-ne-ai nouă prin gura proorocilor, slujitorii Tăi, mai înainte vestindu-ne mîntuirea ce avea să fie ; Lege ne-ai dat spre ajutor ; îngeri ai pus păzitori. Iar cînd a venit plinirea vremii, ne-ai grăit nouă prin Însuși Fiul Tău, prin Care și veacurile le-ai făcut. Care, fiind strălucirea slavei Tale și chipul ipostasului Tău și purtînd toate cu cuvîntul puterii Sale, nu răpire a socotit a fi asemenea Ție, lui Dumnezeu-Tatăl, ci Dumnezeu fiind mai înainte de veci, pe pămînt S-a arătat și cu oamenii a petrecut ; și din Sfînta Fecioară întrupîndu-Se, S-a smerit pe Sine, chip de rob luînd, făcîndu-Se pe Sine asemenea cu chipul smeritului nostru trup, ca să ne facă pe noi asemenea chipului slavei Sale. Că de vreme ce prin om a intrat păcatul în lume și prin păcat moartea, a binevoit Unul-Născut Fiul Tău, Cel ce este în sînurile Tale, Dumnezeule și Tată, să Se nască din femeie, din Sfînta Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioara Maria, făcîndu-Se sub Lege, ca să osîndească păcatul în trupul Său, pentru ca cei morți întru Adam să învieze întru Însuși Hristosul Tău. Și viețuind El în lumea aceasta, dîndu-ne porunci de mîntuire, scoțîndu-ne pe noi

din rătăcirea idolilor, ne-a adus la cunoașterea Ta, a Adevăratului Dumnezeu și Tată, agonisindu-ne pe noi Sieși popor ales, preoție împărătească, neam sfânt. Și curățindu-ne prin apă și sfințindu-ne cu Sfântul Duh, S-a dat pe Sine schimb morții, în care eram ținuți, fiind vinduți sub păcat. Și pogorându-Se, prin Cruce, în iad, ca să plinească toate ale Sale, a nimicit durerile morții. Și înviind a treia zi și cale făcînd oricărui trup la învierea cea din morți, că nu era cu puțință a fi ținut sub stricăciune Începătorul vieții, făcutu-S-a începătură celor adormiți, Întii-Născut din morți, ca să fie Însuși Începătorul tuturor întru toate. Și suindu-Se la ceruri a șezut de-a dreapta slavei Tale întru înălțime. Care iarăși va să vină ca să răsplătească fiecăruia după faptele sale. Și ne-a lăsat nouă, aduceri aminte de patima Sa cea mîntuitoare, Acestea pe care le-am pus înainte, după poruncile Lui. Că vrînd să meargă la cea de voie și pururea pomenită și de viață făcătoare moarte a Sa, în noaptea în care S-a dat pe Sine Însuși pentru viața lumii, luînd pîine în sfintele și preacuratele Sale mîini, arătînd-o Ție, lui Dumnezeu-Tatăl, mulțumind, binecuvîntînd, sfințind și frîngînd...

Patriarhul, zice cu glas :

A dat Sfinților Săi Ucenici și Apostoli, zicînd : Luați, mîncăți, acesta este Trupul Meu, Care se frînge pentru voi spre iertarea păcatelor.

Corul : Amin.

Iar slujitorii, în taină, zic :

Asemenea și paharul, umplîndu-l, luînd din roada vitei, mulțumind, binecuvîntînd și sfințind...

Patriarhul, zice cu glas :

A dat Sfinților Săi Ucenici și Apostoli, zicînd : Beți dintru acesta toți, acesta este Sîngele Meu, al Legii celei

noi, Care pentru voi și pentru mulți se varsă spre iertarea păcatelor.

Corul : Amin.

Slujtorii, continuind, se roagă în taină :

...Aceasta să faceți întru pomenirea Mea, că ori de câte ori veți mânca pâinea aceasta și veți bea paharul acesta, moartea Mea veți vesti, învierea Mea veți mărturisi. Deci, pomenind și noi, Stăpîne, patimile Lui cele mîntuitoare, Crucea cea făcătoare de viață, îngroparea cea de trei zile, învierea cea din morți, suirea la ceruri, șederea de-a dreapta Ta, a lui Dumnezeu-Tatăl și slăvita și înfricoșătoarea Lui a doua venire,

Un ierarh, cu glas :

Ale Tale dintru ale Tale, Ție Ți-aducem de toate și pentru toate.

Corul : Pe Tine Te laudăm, pe Tine bine Te cuvintăm, Ție Îți mulțumim Doamne, și ne rugăm Ție, Dumnezeul nostru.

În timpul cîntării, Patriarhul rostește încet, de trei ori :

Dumnezeule, curățește-ne pe noi păcătoși și ne miluiește.

Apoi :

Doamne, Cea ce pe Preasfîntul Tău Duh, în ceasul al treilea, L-ai trimis Apostolilor Tăi, pe Acela, Bunule, nu-L lua de la noi, ci ni-L înnoiește nouă, celor ce ne rugăm Ție.

Diaconul :

Stih : Inimă curată zidește întru mine Dumnezeule, și duh drept înnoiește întru cele dinlăuntru ale mele.

Patriarhul iarăși :

Doamne, Cea ce...

Diaconul :

Sfth : Nu mă lepăda de la fața Ta și Duhul Tău cel Sfânt nu-L lua de la mine.

Patriarhul iarăși :

Doamne, Cela ce...

Diaconul :

Slavă... Și acum...

Iar ierarhii și preoții slujitori, plecînd capetele, se roagă în taină :

...Pentru aceasta, Stăpîne Preasfinte, și noi pătoșii și nevrednicii robii Tăi, care ne-am învrednicit a sluji sfîntului Tău jertfelnic, nu pentru dreptățile noastre, că n-am făcut ceva bun pe pămînt, ci pentru mila Ta și îndurărilor Tale, pe care le-ai vărsat cu prisosință peste noi, îndrăznind, ne apropiem de sfîntul Tău jertfelnic, și punînd înainte cele ce închipuiesc Sfîntul Trup și Sînge al Hristosului Tău, Ție ne rugăm și de la Tine cerem, Sfinte al sfinților, cu bunăvoința bunătății Tale, să vină Duhul Tău cel Sfînt peste noi și peste Darurile acestea ce sînt puse înainte și să le binecuvinteze pe dinsele și să le sfințească și să le arate.

Diaconul, plecîndu-și capul și arătînd cu orarul spre sfîntul disc, zice încet :

Binecuvintează, Stăpîne, Sfînta Pîine.

Patriarhul :

Pîinea aceasta, adică, însuși Cîstitul Trup al Domnului și Dumnezeuului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos.

Diaconul : Amin.

Și arătînd spre sfîntul potir :

Binecuvintează, Stăpîne, sfîntul potir.

Patriarhul :

Iar ceea ce este în potirul acesta, însuși Cinstitul Sînge al Domnului și Dumnezeuului și Mintuitorului nostru Iisus Hristos, Care s-a vărsat pentru viața lumii.

Diaconul : Amin.

Și arătînd cu orarul spre amîndouă Sfintele zice :

Binecuvintează, Stăpîne, pe amîndouă.

Patriarhul :

Prefăcîndu-le cu Duhul Tău cel Sfînt.

Diaconul :

Amin, Amin, Amin.

Și plecîndu-și capul, zice :

Pomenește-ne, Stăpîne, pe noi păcătoșii.

Iar Patriarhul și ceilalți slujitori se roagă în taină :

...Iar pe noi pe toți, care ne împărtășim dintr-o pîine și dintr-un potir, să ne unești unul cu altul prin împărtășirea Unuia Sfîntului Duh și pe nici-unul dintre noi să nu ne faci a ne împărtăși cu Sfîntul Trup și Sînge al Hristosului Tău, întru judecată sau întru osîndă, ci să aflăm milă și har împreună cu toți Sfînții, care din veac Ți-au bine-plăcut Ție : cu strămoșii, părinții, patriarhii, proorocii, apostolii, propovăduitorii, evangheliștii, mucenicii, mărturisitorii, dascălii, și cu tot sufletul drept ce s-a săvîrșit întru dreapta credință...

Diaconul ia cădelnița și o dă unuia dintre ierarhi care cădește asupra Sfîntelor, zicînd cu glas :

...Mai ales pe Preasfînta, Preacurata, Preabinecuvîntata, mărita Stăpîna noastră, de Dumnezeu Născătoarea și pururea Fecioara Maria...

Ierarhul dă cădelnița diaconului, care cădește în continuare Sfînta Masă și proscomidiarul, unde pomenește ctitorii.

**Corul cîntă Irmosul de la Cîntarea a 9-a din Joia Mare :
Din ospățul Stăpinului... iar ierarhii și preoții se roagă în taină,
în continuare :**

...Cu Sfîntul Proorocul Înaintemergătorul și Botezătorul Ioan; cu Sfînții măriții și întru tot lăudații Apostoli; cu sfîntul (N) a cărui pomenire o săvîrșim și cu toți Sfînții; pentru ale căror rugăciuni, Dumnezeu, cercetează-ne pe noi și pomenește pe toți cei mai dinainte adormiți întru nădejdea învierii și a vieții veșnice.

Aici slujitorii vor pomeni pe cine vor voi, fie vii, fie morți.

Pentru cei vii, se zice :

Pentru mîntuirea, cercetarea și iertarea păcatelor robilor lui Dumnezeu (N).

Iar pentru cei morți, se zice :

Pentru iertarea păcatelor și odihna sufletelor robilor Tăi (N), în loc luminat, de unde a fugit toată durerea, întristarea și suspinarea ; odihnește-i Dumnezeu nostru, și-i sălășluiește pe dinșii unde strălucește lumina feței Tale.

După aceasta, continuă a se ruga în taină, zicînd :

...Încă ne rugăm Ție, pomenește, Doamne, sfînta Ta sobornicească și apostolească Biserică cea de la o margine pînă la cealaltă a lumii, pe care ai cîștigat-o cu Scump Singele Hristosului Tău, și o împacă pe dînsa, și sfînt locașul acesta întărește-l, pînă la sfîrșitul veacului. Pomenește, Doamne, pe cei ce Ți-au adus Ție aceste Daruri, și de la care și prin care au fost aduse acestea. Pomenește, Doamne, pe cei care aduc roade și fac bine în sfintele Tale biserici și își aduc aminte de cei săraci. Răsplătește-le lor cu bogatele și cereștile Tale daruri. Dăruiește-le lor cele cerești în locul celor pămîntești ; cele veșnice în locul celor vremelnice ; cele nestricăcioase în locul celor stricăcioase. Adu-Ți aminte, Doamne, de cei din pustie și din munți și din peșteri și din cră-

păturile pământului. Adu-Ți aminte, Doamne, de cei ce întru feciorie, întru evlavie, întru înfrînare și întru viață cinstită petrec. Pomenește, Doamne, pe cîrmuitorii pe care i-ai rînduit să stăpînească pe pământ ; încununează-i pe dînșii cu arma adevărului, cu arma bunăvoinței ; veghează asupra capului lor în ziua de război, întărește brațul lor, înalță dreapta lor, întărește stăpînirea lor, supune-le lor toate neamurile străine, care voiesc războaie ; dăruiește lor adîncă și statornică pace ; pune în inimile lor gînduri bune pentru Biserica Ta și pentru tot poporul Tău, ca, întru liniștea lor, viață pașnică și netulburată să viețuim, întru toată cucernicia și curăția. Pomenește, Doamne, toată cîrmuirea și pe frații noștri cei din dregătorii și toată oastea ; pe cei buni întru bunătate îi păzește, pe cei răi, buni îi fă, cu bunătatea Ta. Pomenește, Doamne, poporul ce stă înaintea și pe cei ce pentru binecuvîntate pricini nu s-au întîmplat aici, și-i miluiește pe dînșii și pe noi după mulțimea milei Tale. Cămărilor lor le umple de tot binele ; căsniciile lor în pace și întru unire le păzește ; pe prunci îi crește, tinerețile le călăuzește, bătrînețile le întărește, pe cei slabi de suflet îi îmbărbătează, pe cei risipiți îi adună, pe cei rătăciți îi întoarce și-i unește cu sfînta Ta sobornicească și apostolească Biserică. Pe cei bîntuiți de dughuri necurate îi slobozește ; cu cei ce călătoresc pe ape, pe uscat și prin aer, împreună călătorește ; văduvelor le ajută, pe orfani îi apără, pe cei robiți îi izbăvește, pe cei bolnavi îi tămăduiește. Adu-Ți aminte, Doamne, și de cei ce sînt în judecăți, în închisori, în prigoniri, în amară robie și în orice fel de necaz, nevoie și strîmtorare. Adu-Ți aminte, Dumnezeule, și de toți cei ce au trebuință de marea Ta milostivire, de cei ce ne iubesc și de

cei ce ne urăsc pe noi, și de cei ce ne-au poruncit nouă nevrednicilor să ne rugăm pentru dînșii. Adu-Ți aminte, Doamne Dumnezeu nostru, și de tot poporul Tău și peste toți varsă mila Ta cea bogată, împlinind tuturor cererile cele spre mîntuire. Și pe cei ce nu i-am pomenit, din neștiință sau uitare, sau pentru mulțimea numelor, Tu Însuți îi pomeneste, Dumnezeule, Cel ce știi vîrsta și numirea fiecăruia, Cel ce știi pe fiecare din pîntecele maicii lui. Că Tu ești, Doamne, ajutătorul celor fără de ajutor, nădejdea celor fără de nădejde, izbăvitorul celor înviforați, limanul celor ce călătoresc pe ape, doctorul celor bolnavi. Însuți, tuturor toate le fii, Cel ce știi pe fiecare și cererea lui, casa și trebuința lui. Izbăvește, Doamne, orașul (**sau** satul) și țara aceasta și toate orașele și satele, de foamete, de ciumă, de cutremur, de potop, de foc, de sabie, de venirea asupra noastră a altor neamuri și de războiul cel dintre noi.

Patriarhul :

Întii pomeneste, Doamne, pe întiiistătorii Bisericilor Ortodoxe surori (**N**) (în ordinea canonică), și Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române pe care îi dăruiește Sfintelor Tale Biserici, în pace, întregi, cinstiți, sănătoși, îndelungați în zile, drept învățînd cuvîntul adevărului Tău.

Apoi primul ierarh pomeneste pe Patriarh, iar protosul pe ceilalți ierarhi :

Întii pomeneste, Doamne, pe Prea Fericitul nostru Patriarh (**N**), pe II. PP. SS. Arhiepiscopi și Mitropoliți (**N**) pe II. PP. SS. Arhiepiscopi (**N**), pe PP. SS. Episcopi (**N**), pe PP. SS. Episcopi-vicari (**N**), pe PP. SS. Arhieriei-vicari (**N**), pe care îi dăruiește Sfintelor Tale Biserici, în pace, întregi, cinstiți, sănătoși, îndelungați în zile, drept învățînd cuvîntul adevărului Tău.

Corul : Pe toți și pe toate...

Ierarhii și preoții slujitori se roagă în taină :

...Pomenește, Doamne, pe toți episcopii ortodocși, care drept învață cuvîntul adevărului Tău. Pomenește, Doamne, după mulțimea îndurărilor Tale, și a mea nevrednicie. Iartă-mi toată greșeala cea de voie și cea fără de voie, și să nu oprești, pentru păcatele mele, harul Sfîntului Tău Duh, de la Darurile ce sînt puse înainte. Pomenește, Doamne, preoțimea, cea întru Hristos diaconime, și tot cinul preoțesc, și să nu lași rușinat pe nici unul dintre noi, cei ce stăm în jurul sfîntului Tău jertfelnic; cercetează-ne cu bunătatea Ta, Doamne ; arată-Te nouă cu bogatele Tale îndurări ; vremuri bine întocmite și de folos ne dăruiește ; pămîntului ploii line spre rodire trimite-i; binecuvîntează cununa anului bunătății Tale. Fă să înceteze dezbinarea Bisericiilor ; potolește întăritările păgînilor ; răzvrătirile eresurilor strică-le degrab, cu puterea Sfîntului Tău Duh. Pe noi pe toți ne primește întru împărăția Ta, fii ai luminii și fii ai zilei arătîndu-ne ; pacea Ta și dragostea Ta dăruiește-ne-o nouă, Doamne Dumnezeu nostru, că Tu toate ni le-ai dat nouă.

Unul dintre ierarhi, zice eclesiarhul :

Și ne dă nouă cu o gură și cu o inimă a slăvi și a cînta preacinstitul și de mare cuvîntă numele Tău, al Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Corul : Amin.

Patriarhul sau unul dintre ierarhi :

Și să fie milele marelui Dumnezeu și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos cu voi cu toți.

Corul : Și cu duhul tău.

Arhidiaconul, cu glas :

Să luăm aminte !

Patriarhul descoperă vasul cu Mir, îl însemnează de trei ori cu semnul crucii și citește cu glas :

Rugăciunea a treia de sfințire a Sfântului și Marelui Mir

Doamne al milelor și Părinte al luminilor, de la Care purcede toată darea cea bună și tot darul desăvârșit, dă-ne și nouă, nevrednicilor, dar spre slujba acestei Taine mari și făcătoare de viață, precum ai dat lui Moise, slujitorul Tău cel credincios, și lui Samuel, sluga Ta, și Sfinților Tăi Apostoli; trimite peste acest Mir Duhul Tău cel Sfânt, fă-l pe acesta ungere împărătească, ungere duhovnicească, apărător vieții, sfințitor sufletelor și trupurilor, untdelemn al bucuriei, care a fost cu adevărat mai înainte în Legea Veche, iar în Legea Nouă strălucit, cu care s-au uns împărații și arhieriei, proorocii și toți care după aceea de la arhieriei și preoți s-au uns pînă astăzi în Sfântul Botez prin spălarea spre a doua naștere.

Așa, Doamne Dumnezeule, Atotputernice, fă ca Mirul acesta, cu venirea Sfântului și închinatului Tău Duh, să fie veșmînt nestrîcaciunii, și semn săvîrșitor celor însemnați cu spălarea Ta Dumnezeiască, și cu chemarea Unuia-Născut Fiului Tău și a Sfântului Duh; ca prin această sfîntă însemnare să se facă adevărați sfințiți cetățeni, slujitori și slujitoare în suflet și în trup, și mîntuiți de tot păcatul, depărtați de toată răutatea și îmbrăcați cu veșmîntul măririi Tale, și astfel să se cunoască prin acest Sfînt semn al Tău de către Sfinții Tăi îngeri și arhangheli, și de către toată puterea cerească, și în sfîrșit, să se arate înfricoșători tuturor duhurilor celor necurate și rele; fiind cei însemnați cu Taina aceasta a Sfântului Mir, popor ales, preoție împărătească, neam sfînt, și să poarte pe Hristos în inimi-

le lor ca locaş al Tău, al lui Dumnezeu şi Tatălui în Duhul Sfint. Că Sfint eşti Dumnezeu nostru şi întru sfinţi Te odihneşti, şi Ție slavă înălțăm, Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor.

Corul: Amin.

Patriarhul:

Pace tuturor.

Corul: Şi duhului tău.

Diaconul:

Capetele voastre Domnului să le plecați.

Corul: Ție, Doamne.

Diaconul:

Domnului să ne rugăm.

Corul: Doamne miluiește.

Patriarhul citește

Rugăciunea a patra de sfințire a Sfântului și Marelui Mir

Tie, Dumnezeului și Împăratului tuturor, dînd mulțumită, am plecat grumajii inimilor noastre, căci ai binevoit să fim slujitori ai acestei Taine Sfinte. Pentru aceea slăvim mila Ta care ai revărsat-o din prisos peste noi, și ne rugăm ca să ia sfințenie de la Tine toți cei care se vor unge cu acest Mir, pentru că ungera cu Mir este numele Domnului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, al Unuia-Născut Fiului Tău, întru Care toată lumea cea văzută și cea nevăzută se umple de mireasma faptelor bune. Și lui I se cuvine slavă, cinste și închinăciune, împreună cu Tine, Cel fără de început al Lui Părinte, și cu Preasfîntul și de viață făcătorul Duhul Tău, acum și pururea și în vecii vecilor.

Corul: Amin.

După rugăciunea a patra, Patriarhul face semnul crucii de trei ori deasupra vasului cu Sfintul și Marele Mir, și zice :

Se sfințește Mirul acesta cu puterea, cu lucrarea și cu pogorîrea Duhului Sfînt, în numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh.

Corul : Amin.

Patriarhul, cu glas :

Iată acest Mir s-a făcut Mir sfințit, în numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh.

Corul : Amin.

Patriarhul binecuvintează poporul cu dichero-tricherele iar diaconii cîntă :

Intru mulți ani, Stăpîne !

Diaconul merge în mijlocul bisericii și zice ectenia :

Pe toți sfinții pomenindu-i, iară și iară cu pace, Domnului să ne rugăm.

Corul : Doamne milulește.

Pentru Cinstitele Daruri ce s-au adus și s-au sfințit, Domnului să ne rugăm.

Ca Iubitorul de oameni, Dumnezeu nostru, Cel ce le-a primit pe Dinsele în sfîntul, cel mai presus de ceruri și duhovnicescul Său jertfelnic, întru miros de bună mireasmă duhovnicească, să ne trimită nouă dumnezeiescul har și darul Sfîntului Duh, să ne rugăm.

Pentru ca să fim izbăviți noi de tot necazul, minia, primejdia și nevoia, Domnului să ne rugăm.

Ierarhii și preoții slujitori se roagă în taină :

Dumnezeu nostru, Dumnezeu al mîntuirii, învață-ne pe noi să-Ți mulțumim cu vrednicie pentru binefacerile Tale, pe care le-ai făcut și le faci cu noi. Tu, Dumnezeu nostru, Care ai primit Darurile acestea, curățește-ne pe noi de toată necurăția trupului și a sufletului și ne învață să săvîrșim sfințenie întru frica Ta, ca întru curata mărturisire a cugetului nostru, primind păr-

tica Sfintelor Tale Taine, să ne unim cu Sfintul Trup și Sânge al Hristosului Tău. Și primindu-le cu vrednicie, să avem pe Hristos sălășluind în inimile noastre și să fim locaș al Sfântului Tău Duh. Așa, Dumnezeu nostru, pe nici unul dintre noi să nu-l faci vinovat de aceste ale Tale înfricoșătoare și cerești Taine, nici neputincios cu sufletul și cu trupul să nu-l arăți, pentru aceea că se împărtășește cu ele întru nevrednicie ; ci ne dă nouă pînă la suflarea noastră cea mai de pe urmă să primim cu vrednicie păticia Sfintelor Tale Taine, ca merinde pe calea vieții veșnice și spre răspuns bine-primit la înfricoșătorul scaun de judecată al Hristosului Tău. Ca și noi, împreună cu toți sfinții care din veac au bine-plăcut Ție, să ne facem părtași veșnicelor Tale bunătăți, pe care le-ai gătit celor ce Te iubesc pe Tine, Doamne.

Diaconul :

Apără, mîntuiește, miluiește și ne păzește pe noi Dumnezeuule cu harul Tău.

Corul : Doamne miluiește.

Ziuă toată desăvîrșită, sfîntă, în pace și fără de păcat, la Domnul să cerem.

Corul : Dă, Doamne.

Înger de pace, credincios îndreptător, păzitor sufletelor și trupurilor noastre, la Domnul să cerem.

Milă și iertare de păcatele și de greșelele noastre, la Domnul să cerem.

Cele bune și de folos sufletelor noastre și pace lumii, la Domnul să cerem.

Cealaltă vreme a vieții noastre în pace și întru pocăință a o săvîrși, la Domnul să cerem.

Sfîrșit creștinesc vieții noastre, fără durere, neînfruntat, în pace, și răspuns bun la înfricoșătoarea judecată a lui Hristos să cerem.

Unirea credinței și împărtășirea Sfântului Duh cerînd, pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm.

Corul : Ție, Doamne.

Patriarhul sau unul dintre ierarhi :

Și ne învrednicește pe noi, Stăpîne, cu îndrăznire, fără de osîndă, să cutezăm a Te chema pe Tine, Dumnezeu cel ceresc, Tată, și a zice :

Corul : Tatăl nostru, Care ești în ceruri...

Un preot :

Că a Ta este împărăția și puterea și slava, a Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Corul : Amin.

Patriarhul :

Pace tuturor.

Corul : Și duhului tău.

Diaconul :

Capetele voastre Domnului să le plecați.

Corul : Tie, Doamne.

Ierarhii și preoții slujitori se roagă în taină :

Stăpîne, Doamne, Părintele îndurărilor și Dumnezeule a toată mîngîierea, pe cei ce și-au plecat Ție capetele lor, binecuvîntează-i, sfințește-i, păzește-i, întărește-i, dă-le putere, de la tot lucrul rău depărtează-i, și spre tot lucrul bun îndreptează-i și-i învrednicește, fără de osîndă, a se împărtăși cu aceste ale Tale preacurate și de viață făcătoare Taine, spre iertarea păcatelor și spre unirea cu Sfântul Duh.

Preotul care a săvîrșit proskomidia :

Cu harul și cu îndurărilor și cu iubirea de oameni a Unuia-Născut Fiului Tău, cu Care ești binecuvîntat, împreună cu Preasfîntul și bunul și de viață făcătorul Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Corul : Amin.

Ierarhii și preoții slujitori se roagă în taină :

Ia aminte, Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeuul nostru, din sfânt locașul Tău și de pe scaunul slavei Împărăției Tale și vino ca să ne sfințești pe noi, Cel ce sus împreună cu Tatăl șezi și aici, în chip nevăzut, împreună cu noi ești. Și ne învrednicește, prin mâna Ta cea puternică, a ni se da nouă Preacuratul Tău Trup și Scumpul Tău Sînge și prin noi la tot poporul.

Se închină cu toții, zicînd în taină, de trei ori :

Dumnezeule, curățește-ne pe noi păcătoșii și ne miluiește.

Diaconul :

Să luăm aminte...

Patriarhul, înălțînd Sfîntul Trup, zice, cu glas :

...Sfintele Sfinților !

Corul : Unul Sfînt, unul Domn, Iisus Hristos, întru slava lui Dumnezeu-Tatăl. Amin.

Se face împărtășirea după rînduială. Săvîrșindu-se împărtășirea, ierarhii și preoții slujitori se roagă în taină :

Mulțumim Ție, Doamne Dumnezeuul nostru, pentru împărtășirea cu sfintele, cinstitele, nemuritoarele și cereștile Tale Taine, pe care ni le-ai dat nouă spre facere de bine și sfințire și tămăduire a sufletelor și a trupurilor noastre. Însuți, Stăpîne a toate, fă să ne fie împărtășirea Sfîntului Trup și Sînge al Hristosului Tău, spre credință neînfruntată, spre dragoste nefățarnică, spre desăvîrșirea înțelepciunii, spre tămăduirea sufletului și a trupului, spre depărtarea a tot potrivnicului, spre paza poruncilor Tale și spre răspuns bine primit la înfricoșătorul scaun de judecată al Hristosului Tău.

Și așa făcându-se, se ridică perdeaua și arhidiaconul primește sfântul potir și venind în fața sfințelor uși, înălțându-l, îl arată poporului, zicînd :

Cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste să vă apropiați.

Corul :

Bine este cuvîntat Cel ce vine întru numele Domnului ; Dumnezeu este Domnul și S-a arătat nouă.

Se face împărtășirea credincioșilor.

În acest timp corul cîntă : Trupul lui Hristos... sau

Cinei Tale celei de Taină, astăzi, Fiul lui Dumnezeu, părtaș mă primește ; că nu voi spune vrăjmașilor Tăi Taina Ta, nici sărutare Îți voi da ca Iuda, ci, ca tilharul mărturisindu-mă, strig Ție : pomenește-mă, Doamne, întru împărăția Ta. Aliluia, Aliluia, Aliluia !

Sfîrșindu-se împărtășirea, Patriarhul zice :

Mîntuiește, Dumnezeule, poporul Tău și binecuvîntează moștenirea Ta.

Corul :

Am văzut Lumina cea adevărată, primit-am Duhul cel cereșc, am aflat credința cea adevărată, nedespărțitei Sfintei Treimi închinîndu-ne, că Aceasta ne-a mîntuit pe noi.

Diaconul dă cădelnița Patriarhului, care cădește spre Sfînta Masă, ia discul și-l dă diaconului, împreună cu cădelnița, zicînd în taină :

Înalță-Te peste ceruri, Dumnezeule, și peste tot pămîntul slava Ta.

Apoi Patriarhul ia sfîntul potir și făcînd cu el sfînta cruce deasupra antimisului, zice în taină :

Binecuvîntat este Dumnezeul nostru...

și îl dă preotului-protos, care, cu fața spre popor, dintre sfințele uși, zice cu glas :

...totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Corul : Amin.

Să se umple gurile noastre de lauda Ta, Doamne, ca să lăudăm toată ziua slava Ta, că ne-ai învrednicit pe noi a ne împărtăși cu Sfintele cele fără de moarte, cu Preacinstitele și de viață făcătoarele Tale Taine ; întărește-ne pe noi întru sfințenia Ta, toată ziua să ne învățăm dreptatea Ta. Aliluia, Aliluia, Aliluia !

Preotul merge la Proskomidiar, pune sfintul potir acolo și luind cădelnița, cădește Sfintele de trei ori. Diaconul stînd afară în fața sfintelor uși, zice :

Drepti, primind dumnezeieștile, sfintele, preacuratele, nemuritoarele, cereștile și de viață făcătoarele, înfricoșătoarele lui Hristos Taine, cu vrednicie să mulțumim Domnului.

Corul : Doamne, miluiește.

Apără, mîntuiește, miluiește și ne păzește pe noi, Dumnezeule, cu harul Tău.

Ziua toată desăvîrșită, sfîntă, în pace și fără de păcat cerînd, pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm.

Corul : Ție, Doamne.

Patriarhul zice ecfonisul :

Că Tu ești sfîntirea noastră și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Corul : Amin.

Patriarhul :

Cu pace să ieșim.

Corul : Întru numele Domnului.

Diaconul :

Domnului să ne rugăm.

Corul : Doamne miluiește.

Preotul care a făcut proskomidia, ieșind, zice :

Rugăciunea amvonului

Cel ce binecuvintezi pe cei ce Te binecuvintează, Doamne, și sfîntești pe cei ce nădăjduiesc întru Tine, mîntuiește poporul Tău și binecuvintează moștenirea Ta. Plinirea Bisericii Tale o păzește ; sfîntește pe cei ce iubesc podoaba casei Tale ; Tu pe aceștia îi preamărește cu dumnezeiască puterea Ta ; și nu ne lăsa pe noi cei ce nădăjduim întru Tine. Pace lumii Tale dăruiește, bisericilor Tale, preoților, (aici se vor face pomeniri, potrivit îndrumărilor Sfîntului Sinod) și la tot popo-

rul Tău. Că toată darea cea bună și tot darul desăvirșit de sus este, pogorînd de la Tine, Părintele luminilor, și Ție slavă și mulțumire și închinăciune înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfintului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Corul : Amin.

Apoi :

Fle numele Domnului binecuvîntat de acum și pînă în veac (de **trei ori**).

Ierarhii și preoții își pleacă capetele, iar Patriarhul, cu fața spre proscomidiar, zice rugăciunea :

Plinitu-s-a și s-a săvirșit, pe cît a fost întru a noastră putere, Hristoase Dumnezeu nostru, Taina rînduiei Tale ; că am avut pomenirea morții Tale, văzut-am chipul Învierii Tale, umplutune-am de viața Ta cea nesfîrșită, îndulcitu-ne-am de hrana Ta cea neîmputînată, căreia binevoiește a ne învrednici pe noi toți și în veacul ce va să fie, cu harul Celui fără de început al Tău Părinte și al Preasfîntului și bunului și de viață făcătorului Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Diaconul :

Domnului să ne rugăm.

Corul : Doamne milulește.

Patriarhul, binecuvîntînd poporul, zice :

Binecuvîntarea Domnului peste voi, cu al Său har și cu a Sa iubire de oameni, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Corul : Amin.

Patriarhul :

Slavă Ție, Hristoase Dumnezeule, nădejdea noastră, slavă Ție.

Corul :

Slavă Tatălui și Fiului și Sfintului. Și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin. Doamne milulește (de **trei ori**), Prea Fericite Părinte Patriarh, binecuvîntează !

Patriarhul zice otpustul :

Cel ce din nemăsurata Lui bunătate, cale mai bună spre smerenie ne-a arătat când a spălat picioarele ucenicilor, și pînă la cruce și la îngropare S-a smerit pentru noi, Hristos adevăratul Dumnezeu nostru, pentru rugăciunile Preacuratei Maicii Sale, cu ale celui între sfinți Părintele nostru Vasile cel Mare, Arhiepiscopul Cesareei Capadociei, și cu ale tuturor Sfinților, să ne miluiască și să ne mîntuiască pe noi, ca un bun și de oameni Iubitor.

Corul : Amin.

Patriarhul binecuvintează poporul cu dichero-tricherele, iar diaconii cîntă :

Întru mulți ani, Stăpîne !

Patriarhul :

Pentru rugăciunile Sfinților Părinților noștri, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeu nostru, miluiește-ne și ne mîntuiește pe noi.

Corul : Amin.

NOTĂ : Vasele cu Sfîntul și Marele Mir sînt duse la Proskomidiar, unde conținutul se toarnă în alte vase mai mici, spre păstrare ; iar locul unde s-a preparat Sfîntul și Marele Mir se curăță bine ; vasele și obiectele se spală cu apă caldă, precum și podeaua pe care au căzut stropiturile fierturii. Uneltele întrebuintate, ce nu se pot spăla, se ard, iar drojdia ingredientelor rămasă după strecurare se îngroapă adînc în curtea bisericii.

CUPRINSUL

RÎNDUIALA SLUJBELOR CU ARHIEREU

Cuvînt înainte	5
A. Vecernia	11
B. Utrenia	14
C. Liturghia	15
1. Primirea arhiereului	15
2. Îmbrăcarea arhiereului	18
3. Pregătirea pentru începerea Liturghiei	19
Liturghia Sfîntului Ioan Gură de Aur	22

RÎNDUIALA HIROTESILOR ȘI HIROTONIILOR

I. Hirotesia citeșului și a cîntăreșului	69
Hirotesia ipodlaconului	70
II. Hirotonia diaconului	73
III. Hirotonia preotului	78
IV. Hirotonia arhiereului	83
A. Anunțarea și chemarea candidatului la treapta arhieriei	83
B. Cercarea și desemnarea candidatului la treapta arhieriei	85
C. Hirotonia arhiereului	95

RÎNDUIALA HIROTESILOR CELOR CE PRIMESC RANGURI BISERICEȘTI SAU DISTINCȚII BISERICEȘTI

Hirotesia arhidiaconului	105
Hirotesia duhovnicului	106
Rugăciunea la hirotesia sachelarului	109

Rugăciunea la hirotesia iconomului și a iconomului stavrofor	110
Rugăciunea la hirotesia protoiereului	110
Rugăciunea la hirotesia protosinghelului și a arhimandritului	111
Rugăciunea la hirotesia ecleziarhului și a iconomului minăstirii	112
Hirotesia starețului	113

RÎNDUIALA SFÎNȚIRII ANTIMISELOR

Rînduiala sfințirii antimiselor	119
---	-----

RÎNDUIALA SFÎNȚIRII BISERICII NOI

<i>Progătirile</i>	133
1. În interiorul bisericii	133
2. Materiile aromate	133
3. Alte obiecte necesare	133
4. Observații importante	134
5. Pentru stîlpul Sfintei Mese	134
<i>Slujba sfințirii bisericii</i>	135
1. Rînduiala slujbei seara în ajun	135
Depunerea Sfintelor Moaște în biserică cea nouă	135
Vecernia	137
Utrenia	141
2. Rînduiala slujbei în dimineața sfințirii	147
a. Înainte de venirea arhierelui	147
b. Procesiunea cu Sfintele Moaște în jurul bisericii	149
c. Rînduiala intrării în biserică și depunerea Sfintelor Moaște în stîlp	155
d. Întemeierea Sfintei Mese	158
e. Așezarea Evangheliștilor	165
f. Îmbrăcarea Sfintei Mese cu giulgiul	166
g. Antimisul, Evanghelia și căditul	167
3. Liturghia	172

Rînduiala sfințirii prestolului	173
Rînduiala binecuvîntării și sfințirii catapeteșmei sau tîmplei	177
Rînduiala slujbei ce se face la deschiderea bisericii căreia i s-a făcut vreo reparație pe dinăuntru	184

RÎNDUIALA SFINȚIRII SFINTULUI ȘI MARELUI MIR

Prepararea Sfintului și Marelui Mir	191
a. Vase și unelte	191
b. Materiile necesare	192
c. Rezine	193
Modul de preparare și fierbere a Sfintului Mir	193
Luni. Sfințirea mică a apei	193
Marți și Miercuri	195 și 196
Rînduiala sfințirii Sfintului și Marelui Mir în Joia Mare	198

ARHIEPISCOPUL ROMÂNIEI
 ÎN CALITATEA DE ȘEF AL Bisericii Ortodoxe Române
 ÎN CALITATEA DE ÎNALȚ PĂRINTE AL ROMÂNIEI
 ÎN CALITATEA DE ÎNALȚ PĂRINTE AL Bisericii Ortodoxe Române
 ÎN CALITATEA DE ÎNALȚ PĂRINTE AL Bisericii Ortodoxe Române
 ÎN CALITATEA DE ÎNALȚ PĂRINTE AL Bisericii Ortodoxe Române

*Cu vrerea Bunului Dumnezeu, Celui în Treime preaslăvit, săvârșitu-s-a tipărirea acestei ediții a cărții **Arhieraticon**, în timpul păstoriei Prea Fericitului Părintelui nostru*

TEOCTIST,

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

Sub îndrumarea și purtarea de grijă a Prea Fericirii Sale, strădania de revizuire și diortosire a textului a fost încredințată: I. P. S. Nicolae Corneanu, Mitropolitul Banatului, P. S. Roman Ialomițeanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, P. C. Arhim. Valeriu Anania, P. C. Preot Dr. Sabin Verzan, consilier al Institutului Biblic și P. C. Preot Constantin Drăgușin, redactor șef al Editurii Institutului Biblic.

*Redactori : Diac. Ștefan Gh. Milea
și Constantin Costache.*

Tehnoredactor : P. C. Preot Valentin Bogdan.

*Corectori : P. C. Preot Dolha Gheorghe-Toader,
Dan Dumitrescu și Mihail Brânzea*

Coperta : Vladimir Stoianov.

ARHIERATICON - 244 pagini. Format
8/61×86 legat 1/1. Bun de tipar :
30 ianuarie 1993, Comanda nr. 380.

TIPOGRAFIA INSTITUTULUI BIBLIC
ȘI DE MISIUNE AL BISERICII
ORTODOXE ROMÂNE